
Inlandaise
ROBERT BOLT

İRLANDALI KIZ

ROBERT BOLT

BAŞAK KİTABEVİ
İRLANDALI KIZ
ROBER BOLT

YAZAN	ROBERT BOLT
DİLİMİZE ÇEVİREN	MÜKERREM İLHAN
KAPAK FİLMİ	AFA REPRODÜKSİYON
KAPAK BASKI	ÇETİN OFSET
KAPAK DÜZENİ	BAŞAK KİTABEVİ RESİM ATÖLYESİ
DİZGİ TERTİP	YENİ GÜR MATBAASI
BASKI	ZAFER MATBAASI
BASKI TARİHİ	15 - EKİM - 1973

IRLANDALI KIZ

Yayın evimiz, Dünya Sinamalarıında aylarca ve sinemalarımızda da 16 hafta oynamak sureti ile hasılat rekoru kıran «İrlandalı Kız» filminin romanını sunmakla, Roman okurlarına karşı bir ödevini yerine getirdiğine inanmaktadır.

Bilindiği gibi orjinal adı «RYAN'S DAUGHTER» olan filmin rejisörlüğünü David Lean yapmış, orijinal senaryoda Robert Bolt tarafından kaleme alınmıştı.

Bu eser Robert Bolt ve David Lean ikilisinin «Lawvrence of Arabia» ve «Doctor Zhıvago» film yapıtlarından sonra üçüncü sinema yapıtıdır.

Başrollerini; Sarah Milles, Robert Mtchum, Chıistopher Jones ve John Milles'in oynadıkları film 70 mm lik bir super yapıttır.

Bu üstün film yapıtının, üstün romanını «BAŞAK» yayın evi 15 Ekim 1973 günü sizlere arzetti.

SAYGILAR SUNARIZ

BAŞAK
YAYINEVİ

BİRİNCİ BÖLÜM

BİR

Bütün Avrupa kan ağlıyordu. 1916 senesinin ilk baharı, dünyaya özellikle Avrupaya, kan, ateş ve dehşet saçarak gelmişti. Birinci Cihan Harbinin bu umutsuz günlerinde, insanlar yarınlarının endişesi içindeydiler.
Cephelerden gelen haberler, hiçte iyi değildi.

Bahar gelmeden, Fransa ile ortakları arasında, Chantilly'de askerî bir konferans toplanmış, bu toplantıda, batı cephesinde, İtalya cephesinde ve Rus cephesinde ayni zamanda «mümkün olduğu kadar çok imkânlar kullanı-

larak» saldırıya geçilmesine karar verilmişti. Bu kararların verildiği zaman şimdi çok gerilerde kalıyordu: 1915 senesinin altı ile sekiz aralık günlerinde. O günden bu güne, köprüler altından çok sular geçmiş, bir çok şehirler işgal edilmiş, bir çok İngiliz, Alman, Amerikalı ve Rus ölmüştü. Yaralananlar da cephe gerilerine yollanıyordu. Bunun yanı sıra cephelere taze kuvvetler, zinde kuvvetler, gidiyordu. Harp, bütün Avrupa'da kan ve göz yaşı ile çocuklarını emziriyordu.

Fakat, 1916 da İngiliz adalarından birisinde, Irlanda da, kısmî bir sükûn olduğunu da kimse inkâr edemezdi. Kendilerini İngiliz işgalinde sayan İrlandalılar, harbe bigâne, kendi kurtuluş savaşlarına ise hazırdılar.

1916 senesi baharında denilebilirdiki, İrlanda, özellikle ufak bir köy, olduğundan da sakin görülüyordu. Okyanusun dalgaları, sahilleri saran bin metre yüksekliğindeki kayaları dövüyor, uzun upuzun kumsallar dağlar gibi gelen dalgaları emiyor, sonra gene onları Okyanusun içine doğru itiyordu. Köy bir vadinin üzerine kurulmuştu. Ordan bakıldığında deniz daha sakin, daha munis görülüyordu. Aşağıdan vadiden, yahutta denizin olduğu o uçsuz buçaksız kumsaldan, köye doğru bakıldığında ise, köy bir kartal yuvasını andırıyordu. Çevresinde bütün İrlanda'ya hakim mümbit topraklar, ormanlar vardı. Denizde ise, bir sıra inci gibi ufak adacıklar, görünüyordu.

Eski bir efsaneye göre deniz, arzulu bir kadınken, Sahil; munis, yaralı, içe kapanık bir delikanlıymış. Kayalar da acımasız, sert

ve anut bir koca. Kayalar, denizin bütün arzusuna karşı çıkar, onu sahilin, o dinlendirici koynuna, girmesine müsaade etmezmiş. Günün birinde, böylesine sakin bir bahar sabahı, kayalar üstlerini saran sisin kalkması ile, denizi sahilde görünce, Tanrıya yalvarmışlar: Delikanlı, sahil. Kadın, deniz olmuş. Fakat Tanrıların gazabı da, o sert, o anut kocayı taş yapıvermiş. O gün bu gündür, burada sahille deniz, kucak kucağa kıyametin kopacağı, o son günü bekler dururlarmış.

Sahilde yürüyen, köy meyhanecisinin kızı Rosy Ryan, kırlarda yürürken bu efsaneyi düşünüyordu.

Birden elindeki şemsiye uçtu. Nefes nefese onu kovalarken, şemsiye yuvarlanarak, uçarak, sert rüzgârla kayalara kayalardan da üç yüz metre aşağıdaki denize uçtu.

Bir sandal şemsiye 'ye yanaştı. Ve onu aldı. Rosy, memnun aşağılara sahile doğru yürüdü kumsala inmek için koca tepeyi dolaşması gerekiyordu.

Biraz sonra Rosy, uzaktan uzağa gelen martı sesleri, denizin o gün sakin ama gene de etkili çırpınışı arasında, kumsalda açmış bir gül gibiydi. Uzun siyah eteği, büzgülü kollu buluzu, sırtındaki hırkası, başındaki kurdeleli şapkası, ile onu başka türlü tanımlamak mümkün değildi.

Gençti, güzeldi, arzu doluydu. Avrupa'nın kan ağladığı bir sırada, burda hiç bir köylüye benzemeyen yaşantısı ile, kendisini mutlu görüyordu. Denizden gelen rüzgâr, şapkasının altından omuzlarına kadar uzanan saçlarını uçu-

ruyordu. Kayaların uzandığı koya doğru o uçsuz bucaksız sahilde yürüyordu. Aklı fikri, köy öğretmeni Charles'deydi. Gerçi Charles, ona nazaran yaşlıydı ama gene de bu adamda, köylülere benzemeyen bir taraf, çekici bir taraf vardı. O Dublin'e gitmişti. Kimbilir oralarda, nasıl eyleniyordu. Dublin koca şehirdi. Orda mutlaka güzel kadınlar olmalıydı. Rosy, hayatı boyunca Dublin'e gitmemişti. Ölen annesinden o şehri çok dinlemişti. İçinde, şimdi sönmesine imkân olmayan bir kıskançlık ateşi hissediyordu. Gençti, güzeldi kanı kaynıyordu. Birden gözlerine sahilde, Rahip Collins ile topal ve geri zekâlı Mıchael takıldı. Koca bir kayığı sahile çekiyorlardı. Bu Mıchael'den oldum olası iğrenirdi Rosy. Ama köylü kızların ve delikanlıların onunla alay ettiği zamanlar da, içinde bir yerin kanadığını hissederdi. Simsiyah dişleri, çarpık yüzü, patlak dudağının arasından görünen iğrenç bir et parçası, yerli yersiz sırıtışı iç bulandırıcıydı. Adama gene de acıyordu. İnsanlar, sağlam insanlar, zayıflara ve acizlere karşı insafsız oluyorlardı. Rahipse, muhafazakâr, iyi yürekli bir insandı. Haksızlığa kat'iyen müsamaha etmez, insanları dini görevinin dışında bile kollamayı, korumayı severdi. Rosy'i görünce bağrarak:

— «Şemsiyeni bulduk Rosy» dedi.

Rosy baktı. Şemsiyesi, Michael'in elindeydi. Onu sandal'dan almış kendilerine doğru geliyordu.

— «Bilemezsiniz muhterem peder ne kadar memnun oldum. Babam onu bayan Pawson'un satışından almıştı.

Şemsiyesini Micael'in elinden aldıktan sonra sevinçle çevrelerinde zıplayarak, memnuniyetini belli eden Micael, tekrar sandala doğru dönmüştü. Rosy merakla onu izledi. Bu geri zekâlı aptal adam, şimdi elinde koskoca bir ıstakozla, onlara doğru koşuyordu.

Papaz:

— «Bir bacağını sana verebilir Rosy» dedi, «Eğer ona biraz tebessüm edersen.» Bunu Rosy'in burnuna doğru tutmuştu. Rosy irkilerek ve korkarak kendisini geri attı. Rahip tebessüm ederek:

— «Korkma kızım» dedi, «seni sevdiği için veriyor, yoksa onu elinden almak bir meseledir. Kendisi tuttu.»

Rahip ve Michael ile birlikte bir süre kumsalda yürüdüler. Rosy vakit geçirmek istiyordu. Dublin'den, öğretmen Charles'in gelmesi muhtemeldi. Yanyana yürüdükleri sırada Rahip, vaktini nasıl geçirdiğini soruyordu. Rahibin bütün endişesi, bu kadar güzel tatlı bir kızın rahat bırakılmıyacağı korkusuydu.

— «Bütün gün ne yapıyorsun Rosy?»

— «Kitap okuyorum.»

— «Bense kitap okumadan çok hayal kurduğunu sanıyorum.»

Rosy, Rahibin gözlerine baktı. Yaşlı ve dinç adam devam ediyordu:

— «Çok yazık boş oturmak tehlikeli.»

— «Neden?»

— «İnsanı hayal kurmağa iter.»

— «Hayal kurmanın ne zararı var muhterem peder?»

— «Çok kere sukutuhayale uğratır insa-

m. Bu birincisi. İkincisi de, olmayacak işler yaptırır insana. Kurduğu hayaller, bazan da kurulduğu gibi değildir.»

Rosy, kumsalın bitimindeki çitlerde Rahipten ayrıldı, sonra uzaklaşan Rahiple Michael'in peşinden bakarken, rahip doğru söylüyor başıboş ve gayesiz oldum, diye düşündü. Sonra okulun olduğu tarafa doğru yürüdü. Orda bir harabe vardı. Ağır ağır ona yaklaştı. Sırtındaki hırka ile kendisini rahat hissetmiyordu. Beyaz dar gömleği göğüslerinin daha belirli olmasını sağlıyordu. Öğretmenle böyle karşılaşmayı tercih ederdi. Charles, kırk beş yaşlarında vardı. Kendisi ise ondokuz yaşındaydı. Evlenirse mutlu olamazdı. Öyle düşünüyordu babası. Hatta, yaşlı adamların kızı ile ilgilenmesinden son derece tedirgin oluyordu. Ama, kızının da bu öğretmenle evleneceğini sanmıyordu. Bir kere öğretmen Charles içe kapanık donuk bir insandı. Kızını sevse bile ona açılamazdı. Karısı öleli de, daha bir yıl... Anca olmuştu. Bu sebeple Rosy'in babası gönül rahatlığı içindeydi. Ama bilmiyordu ki, Rasy'yi kafasının içindeki hayaller, kurduğu düşler, devamlı olarak Charles'e çekiyordu. Onun yalnızlığı, onun diğer köylülerden daha bir başka olan tutumu, aralarındaki yaş farkını bile kaldırıyordu. Rosy, seviyordu. Evet evet, her şeyi ile seviyordu öğretmeni. Hırkasını çıkardı. Kendisine çeki düzen verdi. Sahilden gelecek olan köyler arası otobüsün yolunu gözlemek için yola doğru çıktı.

İKİ.

Rahip Collins, Tom Ryan'ın meyhanesine girmişti. Onunla dertleşirken kızını iyi düşünmesini, onunla ilgilenmesini sağlık veriyordu. Tam Ryan, elindeki kadehleri patlatırken kendisinden ve kızından emin konuştu:

— «Ryans ailesi her şeyi bilerek yapar. Rosy, benim göz bebeğimdir. Onunla ilgilenmene teşekkür ederim.»

— «Benden söylemesi» dedi Rahip Collins, «kızının halinde bir tutukluk, düşünce ve hatta bir tutku görüyorum.»

— «Kime tutulmuş olabilir» diye Tom, elindeki kadehi tezgahın üzerine bırakarak, Rahibe doğru eğildi.

— «Şehir otobüsünün yolunu kolladığına göre günlerdir.»

— «Sen de öğretmenden bahsetmek istiyorsun anlaşılan.»

— «Olamaz mı?»

— Kızım bir prensestir muhterem peder ona lâyık değil o.»

— «Bütün babalar kızlarını kimseye lâyık görmezler ama, sonunda da en istemedikleri birine vermek zorunda kalmaktan başka şey gelmez ellerinden»

— «Kimbilir bende de o korku vardır.»

O zamana kadar hiç konuşmamış olan, Meyhanecinin çok yakın dostu. Mc Cardle söze karıştı:

— «Rahip haklı Tom.»

— «Ne gibi haklı.»

— «Kızının evlenmesini hiç düşünmüyorsun.»

— «Düşünüyorum ama damadım en iyisi olsun diyorum. Onu Dublin'den birisi ile evlendireceğim. Gerekirse burdan ayrılıp daha güzel yerlere gidip yerleşeceğiz. Orda evlendireceğim onu.»

— «Ya birini seçerse?» Rahip Collins'in bu suali Tom'u ürkütmüştü. Başı düştü ve sadece:

— «Rosy akıllıdır» dedi, «Şayet birini seçerse, ona da itiraz etmem.»

İngiliz askerlerinin son günlerde faaliyet

lerini daha çok sıklaştırdıklarını, Polis şefinin İngilizlerden yana olduğunu, tartıştılar. Mc Carde, koyu İrlanda milliyetçisiydi. Rahip Collins'te İrlanda'nın istiklâlini kazanmasını isterdi hiç şüphesiz ama, kan dökülmesinden yana olmamıştı. O sulh sukûn içinde meselelerin hallini istiyordu. O sıralarda, köy civarında, eski harabeler yanında, silâh kaçakçılığı yapan, direnme hareketi için silâh çıkarmak isteyen, dışardan gelmiş insanlar görülüyordu. İngilizler, bunların devamlı takipçileriydiler. Köylülerin de desteklediği örgütün faaliyetleri harp yüzünden çok hızlanmıştı. İngilizler burda çok ufak bir birlik bırakmışlar, bütün İrlanda da ki kuvvetleri yarıdan da aza düşmüştü. Avrupa'da harp bütün şiddetiyle devam ediyordu.

Dışardan gürültüler geldi. Rahip Collins azmış deniz gibi uğultuların ardında yatan gerçeği anlamak için hemen dışarı fırladı. Halk, uğultular halindeki sesi ile, ya İngiliz askerlerine takılıyor, alay ediyordu. Yahutta, zavallı topal ve geri zekâlı Michael'i kızdırıyorlardı.

Hakikaten de mütecaviz, hırçın ve kavgacı insanlar olan köy sakinleri Topal'ın elindeki büyük ıstakozu almışlar elden ele atarak onunla eğlenmeye başlamışlardı. Michael, önce ıstakozun elden ele dolaşmasına seyirci kalmış, zavallı yüzü endişe ile titremiş sonra da elden ele dolaşan ıstakozun peşinden koşmağa başlamıştı. Erkekler havadan top gibi ıstakozu birbirlerine atıyorlar, topal da sekerek onu yakalamağa çalıştıkça kadınlı erkekli kahkahalar

atıyorlardı. Nihayet ıstakoz yere düştü. Bu sefer tekmelerle ıstakozu birbirlerine yollamağa devam ettikçe. Topal da ıstakozunu tekrar ele geçirmek için, yerlerde sürünmeğe başlamıştı. Ağlıyordu. Gözlerinden yaşlar akarken sadik ve insafsız bir tutumla, halk gülüyor, eyleniyor onu ezmekten adeta zevk alıyordu. Birden Rahip Collins'in sesi ortalığı çınlattı:

— «Dağılın, bırakın zavallıyı. Bırakın.»

«Halk, birden durmuş, şaşırmış sonra dağılmağa başlamıştı. Rahip, işin elebaşısı olan iki delikanlının kulaklarına yapışıverdi. Küçük çocuklar gibi hiç kıpırdamadan rahibin sürüklediği istikamete gelen bu kavgacı ve hırslı delikanlılar şimdi rahibe yalvarıyorlardı.

Biraz evvel olanları unutmuş olan Topal, yerde sürünerek ezilmiş, bütün güzelliğini, kaybetmiş ıstakozuna doğru emekledi. Erkekleri tahrik eden ve onun elinden ıstakozunun alınması için çırpınan kızlar da şimdi yerde sürünen Topal'a acımasız gözlerle bakıyorlardı. Rahip Collins, kulaklarından tuttuğu iki delikanlıyı biraz evvel ıstakozun sürüklendiği yere kadar getirdi. Kızların, baş tahrikçi kadınların da, duymasını isteyerek bağırdı:

— «Zavallı insanlara eziyet etmek hüner değildir. Kuvvetlilerin karşısında kahramanlığınızı görmek isterim. Kaç kere söyledim o zavallıya ilişmeyin diye..»

Kulaklarından tuttuğu elebaşılardan biri:

— «Afedersiniz Muhterem peder» dedi.

— «Hata ettik affedersiniz deyin, öyle bırakacağım kulaklarınızı.»

— «Hata ettik affedersin Muhterem pe-

der» dedi öbür elindeki. Sonra diğeri de ayni sözleri tekrar edince Rahip Collins delikanlıların kulaklarını bıraktı. Şimdi delikanlılar, oynaştıkları kızların yanında, küçük düşmenin verdiği bir eziklik içinde meydandan kaçıyorlardı. Rahip:

— «Kendinizden kuvvetlilerden korkarsınız değil mi?» diye bağırdı, peşlerinden. Kadınlar, kızlar da evlerine çekilmişlerdi. Rahip Collins peşinden gelen Topalla tekrar Tom Ryan'ın meyhanesine gitti.

Meyhaneci ve Mc Cardle, Rahipin halkla boğuşmasını pencereden izlemişlerdi. Rahip peşinde topalla gelince de hiç ses çıkarmadan rahibin konuşmasını beklemişlerdi. Rahip Collins, hiç bir şey yokmuş gibi gene sözü Rosy'e getirdi. Rosy'un lâfının geçmesi ile Topal Michael'in gözleri parladı. İçin için, Rosy'i sevdiğini kimse bilemezdi. Meyhanecinin ona bedava içki vermesini bekliyor gibi bir hali vardı.

Tom:

— Haklısın Muhterem peder.» dedi, «Kızımla konuşacağım.»

ÜÇ

O sırada, Dublin'e gitmiş olan Öğretmen Charles Shaughnessy, köyler arasında çalışan otobüsten yol kavşağında inmişti. Öğretmen Charles, iriyarı, sarışın, dalgın bakışlı, artık hayattaki mücadelesini sadece talebelere vermiş, bir insandı. Yaşlı bir insan olduğuna kendisini inandırmış gibi bir hali vardı. Kalıbı bozulmamış fötr şapkası, yakalıklı, kolalı gömleği, ince bağlanmış gravatı, bastonu ile çok azimli ve kararlı olarak okula doğru yürüyordu. Önce kavşaktan sahile inmesi gerekiyordu

Bir süre sahilde yürüdükten sonra, tekrar yamacı tırmanacak ve okula varmadan evvel de karısının mezarını ziyaret edecekti. Ona karşı, bilhassa ölümünden sonra çok daha saygılı hareket ederdi.

Karşıdan görülen ufak adaya bakarak yoluna devam ediyordu. Okullar arası bir toplantı için gittiği Dublin'de seyrettiği tiyotrolar, eylence yerleri hâlâ aklındaydı. Kimbilir daha ne kadar bu güzel eylencelerden yoksun yaşıyacaktı burda.

Onun yolunu bekleyen Rosy ise Charles'i uzaktan izliyordu. Onun sahil yoluna saptığını görünce de bir yalı yarın arkasından yoluna çıkmayı düşünmüştü. Bu surette hem onu beklediği anlaşılmıyacak, hem de istediği gibi konuşmak fırsatını bulacaktı.

Nitekim sahilde karşılaştılar. Efsanede olduğu gibi deniz, sakin sakin, sahilin koynunda, o upuzun kumsalda bir nefes kadar hafif gidip geliyordu. Rosy kendisine tekrar çeki düzen vererek Charles'in karşısına çıktığı zaman, Charles irkildi. Bu kızın kendisinin peşinde dolaştığını zaman zaman düşünmemiş değildi. Bir yönden de mantığı bunun aksini söylüyordu Bu kadar genç ve güzel bir kız sadece onunla arkadaşlık etmek, bilmediği bazı şeyleri öğrenmek için, ilgilendiğini zannediyordu.

Rosy, heyecandan ürpererek Charles'e doğru yürürken, içinin titrediğini hissediyordu Charles durmuş, onun sahilde kendisine doğru yaklaşışını seyretmişti. Sanki rüyada gibiydi Rosy. Dudakları titreyerek durdu. Charles'in gözlerinin içine içine bakarak:

— «Döndüğünüze çok sevindim» dedi.

— «Nasıl olsa dönecektim.»

— «Ama gene de sizi beklemek heyecanlıydı benim için.»

Charles şaşırmıştı. Merakla bakıyordu. Ama yüzünde onun da kıza karşı olan zaafiyetinden en ufak bir belirti yoktu:

— «Beni mi bekliyordunuz?»

— «Sizi karşılamağa çıktığımı söylersem.»

— «Anlıyorum» dedi, Charles. Sonra kızla beraber, Öğretmenin yoluna devam ettiler. Rosy:

— «Dublin'de iyi eğlendiniz mi bari?» diye sordu.

— «Tiyatrolara ve konserlere gittik, Kıraliyet flarmoni orkestrasının konseri bir harikaydı.

—«Kimlerden çaldılar?»

— «Berlioz ve Tchaiksky..»

— «Bethoven yok muydu?»

— «İngiliz hükümeti Alman müziği çaldırmıyor.»

— «Manasız» dedi Rosy.

— «Bütün hükümetler saçmalar İrlanda hükümeti de öyle.»

Bir süre konuşmadan yürüdüler. Rosy, Charles'in Dublin'de hiç kadınlarla bir bağlantı kurup kurmadığını, zevk için bile olsa bir kadınla ilişki kurup kurmadığını merak ediyordu. Birden döndü. Charles'in gözlerinin içine bak

— «Dublin'de hiç eylendin mi?»

— «Öğretmenler kongresi eylence yeri değil Rosy.»

Rosy derin derin içini çekti. Demek, Charles Dublin'de bir kadınla buluşmamıştı.

Bu onu öylesine sevindirdi ki Rosy her an Charles'in boynuna sarılabilirdi. Bu sırada Charles:

— «Bir bayan öğretmen vardı.» dedi ve sustu. Rosy kıskançlıkla baktı yüzüne. Bir an da bütün erkeklerden nefret etmişti. İşte Öğretmenler kongresi eylence yeri değil diyen Charles Shaughnessy, bir kadın öğretmen vardı, derken yaşadığı o zevk anının şehveti içinde konuşuyordu. Rosy nefretle sordu:

— «Çok mu güzeldi?»

— «Neşe kattı toplantılara.»

— «Özel toplantılara mı?»

— «Modern fikirliydi.»

— «Yani nasıl?»

— «Elli yıllık öğretmenmiş, modern fikirli ihtiyarlar böyle toplantılara çok canlılık ve rir.»

Rosy'in gözleri yaşarmıştı. Bu kıskançlığın şahikasına çıktığı bir sırada, hiç te kıskanılacak bir şey olmadığını anlayan insanın sevinç boşanmasıydı. İlerledi gözyaşlarını Charlese göstermek istemiyordu. Adam şaşırdı.

— «Nen var Rosy?» dedi.

— «Gözüme bir şey kaçtı.»

Charles kızın yanına kadar sokuldu. Bastonunu kuma sapladı. Çantasını yere bıraktı. Elini cebine mendiline götürdü. Katlı ve temiz mendilini çıkarıp, Rosy'e yardım etmek istedi.

— «Gözündekini çıkarabilirim.» Kız gözündeki yaşı silerek:

— «Geçti» dedi, «Rüzgârdan bir şey kaçmış olmalı. Şimdi geçti.»

Charles, dudak büktü.Rosy:

— «Okula mı gidiyorsun?» diye sordu.

— «Önce karımın mezarını ziyaret edeceğim.»

Bir süre göz göze bakıştılar. Rosy, ayrıldı Charles'ten tepelere doğru yürüdü. Çantasını, bastonunu, pardüsüsünü bırakıp şapkasını başından çıkardı. Karısının, otuz beş yaşlarında ölen karısının manevi huzuruna çöktü. Dua ederken bile Rosy'i düşünüyordu.

Sonra başını kaldırdı büyük mezar taşında Deborah Shaughessy ibaresini okudu. O zaman ölen karısı gözlerinin önüne geldi. Hiç bir zaman ona huzur vermemişti. İster istemez onu Rosy'le mukayese etti. Sonra kalktı. Üzerini silkeledi ve kendisi yokken olanları öğrenmek için Tom'un meyhanesine doğru yürüdü.

Tom'un meyhanesinde onu görenler, sevdikleri öğretmenin gelişinden ötürü memnunluklarını ifade ettiler. Biri:

— «Demek döndün» dedi. Bir başkası lâfa karıştı:

— «Seyyah evine döndü» dedi.

— «Doğru söylüyorsun» diyen Charles, kendisini ilgilendiren her hangi bir şeyin olmadığını öğrenmişti. Tam çıkacaktı ki biri:

— «Dublin'de neler gördün?» diye sordu.

— «Bir şey gördüm sayılmaz. Öğretmenler kongresine gitmiştim.»

— «Karışıklık yok mu?»

— «Yoktu.»

— «Sackville sokağına gitmedin mi?»

Charles, anlamamış gözlerle baktı. Meyhaneci Tom da onu kritik ediyordu.

— «Orası neresi?» diye sordu Charles. Tom:

— «Eylence yeri» dedi, «En güzel kadınlar orda bulunur.»

Meyhanedekiler kahkaha ile gülerlerken, Tom bunda iş kalmamış diye geçirdi içinden. Esasında Sackville sokağı ne bir umumhane ne de bir eylence sokağıydı. Orasını İngilizler, top ateşi ile harap etmişlerdi. İrlandalı mukavemetçilerin üslendiği bir sokaktı. Tom:

— «Sackville, İrlandalı mukavemetçilerin sokağı» dedi, «İngilizler top ateşi ile çok zaiyat verdirmişler bizimkilere.» Charles birden hatırladı.

— «Ordan geçtim» dedi.

— «Hükümet top kullanmış.»

— «Cephede kullanılan ağır toplardan.» diye Charles doğruladı.

— «Bizimkilerin silâhı yoktu.»

— «Almanlar silâh yollasa..»

— «Hey» dedi birisi, «Bu söz ihanettir. Konuşman yüzünden hapse girersin.»

— «Hapiste bir yığın var.»

— «Yenileri gelince onları asarlar.»

Biri elindeki içki bardağını kaldırdı:

— «İrlandalılarm talihine.»

Öbürü de:

—«İngilizlerin talihsizliğine içsek daha iyi: nasıl olsa bir gün, bu köpekleri atacağız buradan.»

— «İki bira, bir bira da kendine Tom»

dedi biri. Parayı tezgahın üzerine atarak Charles ayaka kalktı. Birasını içtikten sonra:

— «Okula gitmeliyim» dedi, «Yakında okullar açılıyor.»

Charles çıktıktan sonra meyhanede mukavemet meselesi, İrlandalıların en sevdiği konu gene tartışılıyordu. Sonra birden konu Charles oldu.

— «Onbeş gün Dublin'de kalmış bir şey görmemiş» dedi biri.

— «Çocuklarla çalışmaktan çocuk olmuş.»

— «Karısı onun kafasının etini yiye yiye mahfetti. Aptallaştırdı fukarayı.»

— «Ama namuslu kadındı.»

— «Eh namusluydu, namusluydu ama bu kâfi mi?»

— «Bence bu gün için mühim.»

DÖRT.

Rosy, ağır ağır okula doğru gidiyordu. Bütün düşüncesi, bütün heyecanı, bütün arzusu, Charles'ti. Ona yakın olmak, onun yanında olmak, daha içten gelen tüm benliğini saran arzu ise Charles'in olmaktı. Burda, vahşi tabiat, tüm vahşi istekleri, yaratmış gibiydi... Arzular da tabiat kadar yalındı. Rosy de buranın insanıydı. Bahçeler arasından henüz kapalı olan okul binasına doğru yaklaşırken, aşağılardan denizin sesi geliyordu. Ona sahildeki dalgalar efsanede olduğu gibi:

«Onu elde etmelisin. Elde etmelisin» diye sesleniyordu. Rüzgâr bu şarkıyı söylüyordu. Kalbi heyecandan duracak gibiydi. Boş binaya girerken, çevrede kimseler yoktu. Çocukluğu burada geçmişti. Okulu, okulun içindeki sınıfı, öğretmene lojman olarak ayrılmış evi, bölüm bölüm bilirdi. Anahtar, paspasın altında olmalıydı. Eğildi paspası kaldırdı. Anahtar koca anahtar, orda duruyordu. Kapıyı itti, ağır kapı gıcırdayarak açılırken, Rosy içinin titrediğini hissetti. Charles henüz dönmemişti. Karısının mezarında bu kadar uzun kalmazdı. Mutlaka köye, daha doğrusu babasının meyhanesine uğramış olmalıydı. Nerdeyse dönerdi. Yakında okullar açılacaktı. Yapacak bir şeyleri olmalıydı Charles'in evde, yahut okulda. Ağır ağır içeri girdi. Bütün İrlanda binaları gibi kasvetliydi çevre. Uzun sıralar, lamba, kara tahta talebeliğinde bıraktığı gibi duruyordu. Boş gözlerle baktı sınıfa. Burasını böyle bir heyecanla seneler sonra ziyaret edeceğini hiç düşünmemişti Rosy. Sevdiği, bir an evvel onun olmak istediği adamın, ömrünün geçtiği yerdi bu sınıf. Sınıfta tebeşir tozunun, tahta sıraların, talebelerin verdiği bir koku, çok iyi bildiği bir sınıf kokusu vardı. İçine çektiği havada, o sevdiği adamın kokusunu, duymak istiyordu. Beklemek çok uzun ve yıpratıcı geliyordu Rosy'e. Bir taraftan da, Charles onu burda, görünce nasıl şaşıracaktı? Onu düşünüyordu. Ne diyecekti? Ben geldim mi? demeliydi. Yoksa daha açık, senin olmak istiyorum, diye mi söze başlamalıydı? Bu adam anlamıyordu onu. Onu sevdiğini anlamak istemiyordu.

Geldi sıralara oturdu. Baktı, tahtada Charles varmış gibi daldı. Onu görüyordu. Onu seviyordu. Birden ayak seslerini işitti. Kalktı. Pencereye doğru yaklaştı. Evet gelen Charles'ti. Charles önce evine girmişti. Nasıl olsa sınıfa girecekti. Yahut, Rosy gürültü yapacak, varlığından onu haberdar edecekti. Neden sonra kapı açıldı. Ceketini çıkarmış olan Charles kapıda göründü.

Şaşırmıştı. Sonra yüzünde aydınlık bir tebessüm belirdi. Genç kıza:

— «Bana yardıma mı geldin?» diye sordu.

Charles gelmeden önce kendisini onunla konuşmak için hazırladığını sanan Rosy şaşırmıştı. Yutkundu. Boğazında bir şeyler düğümleniyordu. Konuşursa birden açılacağından korkuyordu. Charles:

— «İlk olarak çaydanlığı atese koyabilirsin» dedi. Rosy kurulmuş bir makina gibi bu sözlerden, kendi ezikliğini, kendi zavallılığını kurtarabilmiş gibi harekete geçti. Sonra kapıya kadar gitti. Durdu ve birden dönüp Charles'in gözlerine bakarak:

— «Bunun için gelmedim» dedi.

Charles bekliyordu. Rosy sıkılıyordu. Fakat kendisini zorladı:

— «Bir şey söyliyeceğim» dedi. Charles ona bakıyordu. Söyliyeceğini beklerken, boş gözlerle bakıyordu ona:

— «Burda kendimi bir an çocuk gibi hissettim» dedi.

— «Sınıf herkeze çocukluğunu anımsatır.»

— «Ama bilivorsun Charles» dedi Rosy, «Artık çocuk değilim.»

— «Bu muydu söylemek istediğin.»

— «Belki tam anlamı ile bu değil.»

Sustular kız Charles'ten yana geldi. Şimdi daha cesur daha inatla bakıyordu adamın gözlerine. Sonra:

— «Seni seviyorum Charles» dedi.

Charles korktuğuna uğramıştı. Kızın çevresinde dolanmasından o bu manayı çıkarmıştı. Bu kadar açık seçik hislerini itiraf edeceğini sanmıyordu. Charles:

— «Bunun manasını bilirim Rosy» dedi, «Bir genç kızın kendisinden çok yaşlı bir öğretmene aşık olması, çok görülmüştür.» diye devam etti. «Bu geçici bir kapılma.»

— «Hayır hayır Charles.»

— «Dur beni dinle Rosy. Sen basit bir aynayı, güneş zannettin yavrum. O gözlerini kamaştıran ışık geçici yavrum. Ama yüzüne güneşi aksettirdi. Biraz sonra, bir sene sonra, geçer gider. Hakiki güneşi görünceye kadar sabretmelisin.»

— «Hayır hayır Charles, ayna değil bu.»

Charles, daha konuşacaktı ama Rosy dudakları titreye titreye:

— «Seni seviyorum» diye ihtilâçla sözünü kesti. Charles:

— «Bu benim için bir iftihar vesilesi. Bir gurur. Senin gibi bir kız tarafından sevilmek. Ben sadece Beethoven'le Byron'u öğretebilirim sana» dedi.

Kız başını iki yana sallayarak tekrar adama sokuldu:

— «Hayır hayır Charles. Ben seni seviyorum. Senin öğrettiklerini değil.»

Adam onu omuzlarından tuttu. Gözlerinin içine bakarak:

— «Çok gençsin» dedi.

— «Bu suç mu?»

Charles, bir süre konuşmadan kızın gözlerinin içine baktı. Sonra ağır ağır:

— «Değil» dedi, «Bu suç değil Rosy. Ama orta yaşlı bir adam, bir genç kızın gençliğini çalarsa bu suç olmalı» dedi.

— «Ya kız gençliğini o adama adamak istiyorsa.»

— «Bak Rosy, sen burada kalmamalısın, bu dar çevre içinde aşık olunacak adam sandın sen beni, halbuki dünya o kadar geniş o kadar büyük ki. Orda daha başka insanlar var.»

— «Ben burası için doğdum. Burda yaşamak için. Senin yanında olmak için» dedi Rosy.

Adam, şaşırmıştı. Söyliyecek bir şey bulamıyordu. Gene de mukavemet etmesi gerektiğine inanıyordu. Birşeyler söyleyip bu kızı kendisinden soğutmalıydı. Ama Rosy:

— «Beni istemiyor musun?» dedi.

Charles'te insandı. Charles'te erkekti. Taş değildi.

— «İstememek mi?» dedi ve kızı kendisine çekip hırsla dudaklarından öptü. Rosy'in damarlarındaki kan ateş gibi akıyordu. İstediğine ermişti. İstediği olmuştu. Tekrar tekrar öpüşüyorlardı. Bu denizin sahile tekrar tekrar atılışı gibi ihtiras doluydu.

BEŞ.

Tek atlı arabayı süren iki mukavemetçiydiler. Arabaya bakınca bir muhacir arabası görüntüsünü anımsatıyordu. Toprak yolda denize paralel tarlalar arasında konuşmadan ilerliyorlardı. Ellerinde tüfekler vardı. Bir kaç tane de yatakların altına gizlemişlerdi. Silâh kaçıkçılığı yapıyorlar, günün birinde kendilerine lâzım olduğu kadar silâh elde ettikleri zaman, ayaklanmaya hazırlanıyorlardı. Örgütün iyi elemanlarıydılar. İyi eleman oldukları kadar da cesurdular.

Arabanın tekerlek sesi, atın toprak yolda çıkardığı nal sesleri, kalplerinin sesine karışıyordu. Her an bu heyecanı yaşamak insanı mutlu ediyordu. Ayaklanma, mukavemet ve herşeyin sonunda bir güneş gibi parlayan, istiklâl kanlarında kan gibi dolaşıyordu. Yaşlısı otuzbeş, diğeri yirmi beş yaşlarındaydı. Genç olanı buralıydı. Öbürü Dublin'den gelmişti. Buralarda sahilin müsait olduğu yerleri tespit etmekte bir başka göreviydi. Fırtınalı havalarda bile, çıkarma yapmağa müsait sahiller vardı. Kayalıklardan uzak, bol kumlu sahiller, gece silâh getirecek olan sandalları, kolayca sahile çekmek mümkün olabilirdi. Yaşlı olanın beyninin içinde bunlar dolaşıyordu. Arkadaşı öğünerek:

— «Biz iyi silâh kaçakçılarıyız» dedi.

— «Öyle mi sanıyorsun?»

— «Öyle değil miyiz yani?»

Tecrübeli, örgüt mensubu, onun hevesini kırmamak için, başını evet anlamında salladı.

— «Birinci sınıf» dedi, «birinci sınıf silâh kaçakçılarıyız.»

Genç adam bu övgü sözleri ile kamçısını salladı. Arabayı daha hızlı sürdü. Artık vazifesini yapmanın verdiği rahatlık içindeydi. Birden karşıdan gelen pisikletli ve şişman polisi gördüler. Elindeki silâhı saklayamamıştı. Yaşlı olan örgüt mensubu. Fakat polise yaklaşınca:

— «Güzel bir sülün ister misin?» diye sordu. Genç olanı heyecanla atıldı:

— «Hem de bedava tarafından.»

Polis yatağın altından görünen mavzere göz ucu ile bakarak:

— «Ava mı?» diye sordu.

— «Ava tabii ne sandın? Ormana kadar arabayla gitmeyi düşünmüştük.»

— «İyi» dedi polis, ama bu genç adamı tanıyordu. Demek o da mukavemetçilerle berabermiş diye geçirdi içinden. Şimdi burdan acele acele uzaklaşır, İngilizlere bu avcıları haber verirdi. Onları şüphelendirmemeğe gayret ederek:

— «İyi şanslar» dedi. Onların gittiği istikametin tersine doğru pisikleti sürdü.

Yaşlı mukavemetçi arabayı sürmesi için yanındaki gence işaret verdi. Atı dört nal kaldırmıştı genç adam. Dublin'li:

— «Seni tanıdı» dedi.

— «Tanıdı tabii.»

Döndüler baktılar. Pisikletli polis alabildiğine basıyordu pedallara, gelirken bu kadar sür'atli değildi. Demek şüphelenmişti. Haber vermek için acele ediyordu. Dublin'li arkadaşının elindeki dizginlere el attı ve çekti. At durmuştu. Arabadan atladı silâhını doğrultu göz, gez arpacık ve polis. Silâhın büyük yankılar yapan sesi duyulurken polis pisikletinden düşmüştü. Aldığı yara ile yerde sürünerek bir yöne doğru gözden kaybolmağa çalışıyordu. Koştu. Silâhı kaldırdı. Adamın başına çok yakından nişan aldı. Silâh bir kere daha, denizde, sahilde ve bütün oralarda çınladı. Sonra cesedi arabaya taşıdılar. Konuşmuyorlardı. Cinayetlerini nbedelini kelleleri ile ödememek için mutlaka görünmeden cesedi ortadan kaldırmalıydılar. Bu adam için polis bir mana ifade et-

miyordu ama genç adam, karısını, çocuğunu tanıdığı bu polis için üzülüyordu. İstemiyerek, kutsal davaları için, bir köylüsünü öldürmek zorunda kalmışlardı. Zaten oldum olası hainlerden hoşlanmazdı. Arabanın üstündeki yatağı yere atmışlardı cesedi araba yerleştirdiler ve yatağı tekrar örttüler. Sür'atle terkedilmiş madene doğru arabayı sürdüler. Bereket yollar tenhaydı. Kimseler görünmüyordu. Mutlaka bir şeyler vardı köyde. Yoksa tarla aralarında, maden yolunda bir kaç kişiye raslayabilirlerdi. At ter içinde kalmıştı. Bu günah yüklü arabayı, biri cansız ikisi canlı insanı taşırken, hemde koşa koşa taşırken, yorulmuş olmalıydı. Korkunun verdiği telâşla hırsla, genç adam atı ha bire kamçılıyordu.

Maden göründüğü zaman ikisi de rahat bir nefes aldılar. Önce Dublin'li atladı arabadan. Açık kuyu ağzına geldi aşağı baktı. Sonra polisi vurdukları tüfeği kaldırdı kuyuya attı. Çarpa çarpa inen tüfeğin kuyunun dibine varışı epey uzun sürmüştü. Genç adam:

— «Altmış metre derinliği vardır» dedi. Öbürü yürüdü, karar verirken daima soğuk kanlı, daima verdiği kararı anında tatbik eden bir yaradılışa sahipti. Atı arabadan çözdü. Sonra geldi tekrar kuyudan aşağı baktı. Gözü ile arabayı ve arabanın atılacağı kuyu ağzını ölçtü. Sonra ikisi birden atın koşulu olduğu çifte oklardan tutup arabayı kuyuya doğru sürdüler. At, kenarda başı boş onlara bakıyordu. Bu konuşmayan tanıktan başka, onları alakoya cak hiç bir kuvvet yoktu. Dublin'li:

— «Beraber» dedi. Beraber ittiler. Araba, yatak, silâhlar ve de polisin cesedi aç kuyu ağzı tarafından yutulduktan sonra kuyudan sesler geldi. Nihaye' arabanın dibe vuruşunun sesi yankıladı ortalığı. Biraz sonra da ölünün ruhu gibi, aşağılardan bir toz bulutu çıktı kuyunun ağzından hepsi o kadar.

Dublin'li ölünün arkasından kuyuya:

— «Seni vurmak istemezdim ahpap ama mecburdum» dedi. Bunu ona işittirmek ister gibi bir hali vardı. Arkadaşı:

— «Gidelim burdan» dedi. Korkuyordu. Öbürü, ilk defa kendisi gibi bir İrlandalıyı vurmanın azabı içinde:

— «Gidelim» dedi.

ALTI.

Arkadaşlarının dönmesini bekleyen üç mukavemetçiydiler. Üçüde, Dublin'de aranan Tim O'Leary ile övünen, üçü de onunla çalışmaktan gurur duyan üç mukavemetçi..

Sığındıkları mağarada, kapana kıstırılmış gibi, çaresizlik içinde üç saatten beri bekliyorlardı.

Uzun boylu çıplak kafalı ve iri yarı olanı, iki sakin arkadaşının önünde durarak:

— «Bu kadar geç kalmamaları lâzımdı» dedi.

— «Doğrusunu istersen ben de merak ediyorum» dedi, zayıf ve çelimsiz olanı, «Şimdiye kadar gelmeleri gerekirdi.»

Üçüncü mağaranın kapısına kadar yürüdü. Dışarı denizin uzandığı sahile çıktı, baktı, omuz silkti. Getirecekleri hiç bir şey değildi Üç dört tüfek için Tim O'Leary'in başı derde girerse, ömrü billâh yanardı. Tekrar içeri girdi.

— «Tim'in başına bir şey gelmesin?»

— «Tim kurtulmanın yolunu bulur» dedi uzun boylusu.

— «Hiç belli olmaz. Ben buralılara güvenmiyorum.»

Kısa boylu, adama dik dik baktı, uzun boylu mukavemetçi. Sonra sırıttı.

— «Sen kime güvenirsin?»

— «Anlamadım.»

— «Örgüte kim girse sen önce güvenmezsin. Sonra da, hepimizden fazla samimi olursun herifle. üçüncüsü:

— «Bu onun vazifesi» dedi.

— «Anlamadım.»

— «Tim öyle yapmasını istiyor. Örgüte girenle, bu samimiyet kurar, baktıki herif fos, Tim'e haber verir.»

— «Ha anladım bir nevi ispiyon.»

— «Bir nevi emniyet unsuru» diye düzeltti kısa boylu.

Sonra bir süre gene sustular. Konuşmuyorlardı. Gene o bitmek tükenmek bilmeyen bekleme anı başlamıştı. Hava gittikçe kararıyordu. Dışarda, mağaranın dışında, mukavemetçilerin sığınmış olduğu mağaranın dışında denizin üzerine gölgeler düşmeğe başlamıştı.

Kapıya doğru bakan, baktıkça hava ile birlikte kararan Jim:

— «Bu işte bir iş var» dedi.

— «Ne gibi?»

— «Üç dört tüfek için Tim'in mutlaka başına bir şey geldi.»

— «Çıkıp arayalım mı?»

— «Deli misin? Bizi de enselerlerse iyice yatar işler.»

— ««Tim olmadıktan sonra.»

— «Tim olmadıktan sonra neye yarar deyeceksin. Ben Tim'e bir şey olsun demiyorum. Ama onun başına bir şeyler geldi ise,.» Durdu düşünüyordu uzun boylu adam.

— «E!. Bir şey geldiyse.»

— «Belki kurtarırız.»

— «Kurtarırız belki» dedi kısa boylu adam.

Şaşkındılar, ne yapacaklarını kestiremiyorlardı. Biraz daha Tim gelmezse ne yapacaklarını iyice şaşıracaklardı. Tekrar büyük bir suskunluk devri başladı. Üçü de kendi alemlerine daldılar. İri kıyım derhal bu fare kapanı, mağaradan dışarı çıkılmasını, Tim'i aramalarını onu bulamazlarsa, araştırma yapmalarını şayet Tim İngilizlerin eline geçti ise onu kurtarmak için çare bulmalarını istiyordu. Tüm bunları arkadaşlarına açmak istemiş, daha ilk anda onların itirazı ile karşılaşmıştı. Kısa boylu Tim'in başına bir şeyler geldiyse derhal Dublin'e dönülmesini, örgütlerinden yeni bir liderle tekrar buraya gelmeyi düşünüyordu. Çünkü ne kendisi ne de arkadaşları liderlik yapabilecek yeteneklere sahip değillerdi. Üçün-

cüsünün ise bir fikri yoktu. Bir süre daha böyle sessiz ve sakin geçti. Sonra:

— «Ben gidiyorum» dedi, uzun boylusu.

— «Nereye?»

— «Tim'i aramağa. Siz burda bekleyin.»

Diğer ikisi birbirlerine bakıştılar ve olur anlamı çıktı bu sessizlikten. Sonra uzun boylu mukavemetçi ağır ağır mağaradan çıkarken, Jim:

— «Hey» dedi, «Fazla uzaklaşma Tim gelirse bir de seni aramayalım.»

— «Korkmayın. Fazla uzaklaşmam.»

Şimdi mağarada ikisi kalmışlardı.

Dışarda ise, uzun boylu mukavemetçi batan güne doğru ağır ağır tırmanmağa başlamıştı. Önündeki tepeye tırmanırsa çok öteleri görecekti. Belki de Tim'in yolu bu olmayacaktı ama önsezisi yolun sonunda Tim'le karşılaşacağını ona hissettiriyordu. O tepeye tırmandıkça güneş arkada denizde ağır ağır batıyordu. Gün iyice batar gece bastırırsa bir şey göremezdi bunu düşününce koşmağa başladı. Nefes nefese tepenin üzerine çıktığı zaman önünde dümdüz açılan bir ova ve ovada gelen bir atlı araba gördü. Bu mutlaka Tim'di. Tekrar dinlenmeden arabadan tarafa koşmağa başladı. Önünde bir çatak vardı. Toprak burda birden alçalıyordu yolu iki taraflı uzun yarlar kaplıyordu. Nefes nefese kendisini aşağılara doğru bıraktı. Şimdi koşuyor koşuyordu. İlk silâh sesini duyduğu an sarsıldı. Sonra sağ omuzunda çok büyük bir ağırlık hissetti. Savrularak ve dönerek yüzü koyun yere kapaklandı.

Sesi araba içindeki Tim'le, yanındaki köylü delikanlı da duymuşlardı. Tim atın dizginlerini çekti.

— «Bu ne» dedi.

— «Anlamadım.»

— «İngilizler olmasın.»

— «Anlayamadım.» diyen köylü delikanlı arabadan atlamıştı bile. Yanlarında bir tüfenk vardı. Arabayı satın aldıkları köylüye, kendi arabalarının atını bırakmışlardı. Tim de arabadan atladı. O da bir tabanca çıkardı belinden, sonra yandaki tepelere yatarak silâhın patladığı yere doğru bakmağa başladılar. Bir süre böylesine beklediler. Yattıkları yerden bir şey görünmüyordu. Batan güneşe rağmen ortalık hala aydınlıktı. Tim:

— «Bir şey görüyor musun?» diye sordu.

— «Hayır ya sen.»

— «Ben de bir şey görmüyorum.»

— «Bizimkilerden biri olmasın silâh atan. Bizi ikaz etmek için.»

— «Sanmıyorum. Biz üstüste üç kere silâh sesi demiştik.»

O sırada uzaktaki sırtlardan üç İngiliz koşarak yola indi. İkisinin de nefesleri kesilmişti. Bu bir devriye kolu olmalıydı. Neden aşağı yola doğru koşuyorlardı. Yoksa polisi öldürdüklerini mi anlamışlardı. Tim'le köylü delikanlı birbirlerine bakıştılar. Tim:

— «Bu işte bir aksilik var» dedi, «Sabahtan beri başımızda belâlar dolaşıyor.»

Tim bunu söyledikten sonra, diz kapakları ile kollarının dirsekleri üzerinde sürünerek önündeki tepeye doğru tırmandı. Delikanlı da

onu taklid etti. Tam görüş zaviyelerinin en çok açıldığı bir noktaya geldiklerinde, koşuşan İngiliz askerleri, bir adamı kaldırdılar.

— «Walter» dedi Tim.

— «Walter ya..»

— «Neden ateş açtılar ona acaba?» Bu sualin cevabını vermek ister gibi, bir İngiliz askeri daha mevzilendiği yerden kalktı. Aşağıya doğru koştu.O sırada henüz yerden doğrulan üçüncü askerin elinde bir diğer tüfek daha görüldü. Tim:

— «Walter'in tüfeğini buldular» dedi.

— «Üstelik yaralı da.»

— «Acaba İngilizler dört kişi mi?»

— «Dört kişiyse?»

— «Dördünü de temizliyeceğiz. Walter gibi bir adamı onlara bırakmam.»

— «Başımız derde girer Tim.»

Tim ters ters bu köylü delikanlıya bakmıştı. Sonra acı acı sırıttı. Derin derin nefes aldı.

— «Siz kuzum bu mukavemet hareketim ne zannediyorsunuz. Bir adam öldü. Bir polis, bu iş bitti mi zannediyorsunuz?»

— «Yo! Yanlış anlama, öyle bir şey söylemiyorum.»

— «Öyleyse sus ve aklma geleni hemen söyleme. Burda ben ne dersem o olur. Hepsi bu.»

Öteki susmuştu. Şimdi Tim O'Leary'nin söyliyeceği sözleri sadece tatbik etmekten başka bir şey yapamıvacağını biliyordu. Tim yavaşça doğruldu. Tüfeğini, kendi üzerlerine doğ ru gelen askerlere doğrulttu. Silâh uzak tepe-

lerde yankılar yaparak patladı. Bir daha, bir daha.. İki asker, yıkılmış hareketsiz kalmışlardı. Dördüncü kaçmağa, üçüncü kurşunu yiyen de sendeleyip şaşkınlıktan Tim'lerin üzerine doğru gelmeğe başladı. Tim'le, onun yanındaki delikanlı şimdi koşarak deliler gibi tepeden şaşkın şaşkın bakınan Walter'e doğru koşuyorlardı. Yaralı İngiliz çökmüş tüfeğini koşarak kendisinden yana gelen Tim'e doğru kaldırmıştı ki Walter yumruğunu İngiliz askerinin beynine indirdi. Bu yumrukla bir fil bile olsa ölürdü. İngiliz sallandı. Sonra boylu boyunca yere yıkıldı. Dördüncü İngiliz askeri, çalılar otlar arasına girerek gözden kaybolmuştu. Tim tüfeği genç delikanlıya vererek yanına geldiği Walter'e sordu:

— «Nasılsın?»

— «Ben iyiyim ama, İngilizlerden birisini kaçırdık.»

— «Saklanalım. Buralarını ararlar şimdi. Senin yaran nasıl kocaoğlan?»

— «Öldürmez.»

— «Bunu da öldürün. Walter, Tim'in yanındaki Köylü delikanlıya başı ile işaret etti. Delikanlı şaşkın şaşkın bakınıyordu. Tim O'Leary:

— «Vur onu» dedi.

— «Yaralı ama o!.»

— «İhtilâlin kaidesi budur. Acımıyacaksın. Acıdığın gün kendi ölüm emrini imzalamış olursun.»

Köylü delikanlı tüfeğini kaldırdı. Sonra nişan aldı. Ama gözleri sulanıyordu. Yapamıyacaktı. Orda baygın yatan adamı vuramıya-

caktı. Vurursa ölünceye kadar bu sahne gözlerinin önünden gitmezdi. Tüfek, yavaş yavaş ellerinden kaydı. Sonra adam tüfeği kaldırdı yere attı. Tim O'Leary birden dönüp genç adama bir tokat akşetti.

— «Salak kendine gel.»

Tim çökmüş olan Walter'in yarasına baktı. Önce köylü delikanlıya:

— «Onun işini bitir sonra mağaraya git arkadaşları çağır» dedi.

— ««Yardan aşağı atsam.»

— «Olur dedi Tim, «Olur ama önce vur sonra at..»

Genç adam, tekrar tüfeği kaldırdı. Nişan aldı. Sonra ateş etmeden gözlerini kapadı tetiğe bastı. Tüfek acı acı sessizliği yırttı. Yerde yatan yaralı İngiliz'in yüzü kan içinde kalmıştı. Kanlar arasından fışkırmış beyin artıkları görülüyordu.

Walter:

— «Çok toy» dedi.

— «Alışsın» diye Tim cevap verdi.

— «Kaçan İngilizi kovalamıyacak mıyız?»

— «Hayır.»

— «Haber verir.»

— «Versin, ormana girip saklanacağız. Bizi bulmaları için bir hafta ister. Biz de yarın Dublin yolunu tutarız.

— «İş noldu? Birşeyler yapmıyacak mıyız?»

— «Bir polisi öldürdük, daha doğrusu öldürmek zorunda kaldık. İşler büsbütün karıştı. Biraz durulmadıkça buralarda dolaşmak tehlikeli olur.

YEDİ.

O gece, beş mukavemetçi ormanda geceliyeceklerdi. Kuytu bir kovuk bulmuşlardı. Walter'in yarası içindeki kurşunu çıkaramamışlardı. Ateş yakamıyorlardı. Uzaktan uzağa İngiliz devriyelerinin düdük sesleri işitiliyordu. Burada gecelemeleri değil de Walter'in yarasından ötürü çektiği ızdırap arkadaşlarını rahatsız ediyordu. Tim:

— «Bir ışık olsa» diye dert yandı.

— «Ateş yakamıyoruz. Kibrit çaksak.»

— «Deneyelim.»

Yanan kibrit alevinde Walter'in yarasını şöyle gören Tim, bıçağı yaraya soktu. Kibrit sönmüştü. Walter inledi. Tekrar bir başka kibrit yandı. Tekrar bir başkası, bir dördüncü. Kurşuna kadar gelen bıçaktan soluk ışıkta akan kan görülüyordu. Tim O'Leary:

— «Bu böyle olmayacak» dedi. Walter:

— «Dayanamıyacağım» diye inledi. Beş sigaradan tütünleri genç köylünün avucu içine boşaltan Tim yaranın üzerine bunları bastı. Sonra kendi gömleğinin eteğinden yırttığı bir parça bezi yara üstüne bastı. Şimdi sık sık yanan kibrit alevinde yarayı sarıyorlardı. Neticede inleye inleye Walter sızdı. Köylü delikanlı:

— «Uyudu» dedi.

— «Uyumadı sızdı.»

— «Yarın aydınlıkta kurşunu çıkarırız.»

— «Zor bu işten anlayan birini bulmak lâzım.»

— «Köye gidebilsek.»

— «Köyde nolacak?»

— «Yaşlı bir kadın var, bu işlerden iyi anlar, köydeki kadınları hep o doğurtur, ebe falan da değil ama yürekli bir kadın. O bakardı Walter'e.»

— «İngilizler?»

Köylü delikanlı:

— «Olsun» dedi, «Yarın meyhanecinin kızı Rosy evleniyor. Herkez düğündeyken hallederiz bu işi.»

Tim:

— «Tehlikeli ama deniyeceğiz» dedi. Sonra diğer iki arkadaşına baktı. Onlar uyuyor-

lardı. Onları hiç değilse Dublin'e yollamalıydı. Onlar da yakalanırsa kendi örgütlerinin bel kemiği kırılırdı. Tim O'Leary:

— «Jim'le sen Dublin'e gideceksiniz» dedi. Uyanan adamlara...

— «Ne zaman?»

— «Bir saat sonra..»

— «Siz?»

— «Ben Walter'in yarasını sardıracağım. Köydeki kadının evinde kalır o, ben de yarın gece yola çıkarım.»

Tam bir sessizlik kaplamıştı etrafı. Uzun bir süre hepsi susmuşlardı. Tim ne derse o olurdu. İtiraz, karşı gelmek diye bir şey geçmezdi akıllarından, yalnız Jim:

— «Walter'e bir şey olmaz mı?»

— «Onu taşıyamayız.»

Tartışma bitmişti. İngiliz askerleri onları muhakkak sahildeki yüzlerce mağaralarda yahutta sahilde arıyor olmalıydılar. Tim:

— «Biraz da uyuyalım» dedi.

O gece başka önemli bir şey olmadı.

★ ★

Ertesi gün köpek sesleri ile uyandılar. Hepsi de korku içindeydi. Köpek sesleri çok yakından duyulmuştu. Gece yatarlarken nöbetçi bırakmağa bile lüzum görmemişlerdi. Daha sonra köpek seslerinin nedenini anladılar. Ormandaki ağaçlardan birisine çıkan bir mukavemetçi:

— «Avcılar» dedi. Tim:

— «İngilizler bizi avlamadan kaçalım» di-

yerek arkadaşlarına gayret verdi. İkisi Dublin yolunu kestirmeden kat edecekler. Walter'i ise Tim'le köylü delikanlı, onun yarasını tımar edecek olan kadına götüreceklerdi. Walter de iyileşince Dublin'in yolunu tutacaktı.

Walter'in durumu, hiçte iç açıcı bir durum değildi. Sabaha kadar, ızdıraptan kıvranmış bir hayli kan kaybetmişti. Hepsinden acısı da kurşunun verdiği ızdıraptı. Tabii buna yaranın bıçakla zorlanması da ayrı bir acı katıyordu. Walter:

— «Köyde beni gören devriyeler şüphelenmezler mi?» dedi.

— «Arkadan kırdan gideceğiz köye, yoldan değil. O sarp kayalara dönüktür köyün arkası.»

— «Bu halde nasıl tırmanır o kayaları Walter.»

— «Bizim yardımımızla.»

Yola çıktıklarında, ormanın nihayetine kadar beşi de ayni istikamette ilerlediler. Sonra Dublin'e gidecek olanlar arkadaşları ile vedalaştılar ve tepelere doğru kopup gittiler. Onların peşine, kimsenin takılmıyacağını, takip edilip edilmiyeceklerini kontrol eden Tim O'Leary nihayet:

— «Çıkabiliriz» dedi. Onlar da aşağı doğru ağır ağır ilerlemeğe başladılar. Walter'in kolunun altına delikanlı girmişti. Yaralı tarafı serbest bırakılmıştı. Tim O'leary önde yürüyordu. Her an tabancasına sarılacakmış gibi birhali vardı. Delikanlı da tüfeğini verdiği için rahatça Walter'in yanında yürüyordu. Çok sevdiği tüfeği şimdi Dublin yolundaydı.

Sahile ininceye kadar İngilizleri görmediler. Bütün dikkatlerine rağmen bir canlıya bile rastlamamışlardı. Tim O'Leary:

— «Bu sessizlik asabımı bozuyor» dedi, «Sizin köydekilere noldu?»

— «Rosy'nin düğünü var» dedi delikanlı.

— «Kim bu Rosy?»

— «Meyhanecinin kızı.»

— «Kiminle evleniyor?»

— «Bizim köyün öğretmeni ile.»

Walter onların konuşmasını dinlemiyordu. Yolun bir an önce bitmesini, bir an önce bir yatağa girmeği özlüyordu. Nihayet dayanamadı:

— «Daha çok var mı?»

— «Sahilden sonra kayaları ancak bir saatte tırmanırız.»

— «Beni burda bırakın» dedi Walter, «Öleceksem öleyim. Dayanamıyorum.»

— «Hadi be salak, bu kadar yara ile senin gibi bir dev, yıkılır mı?» Tim O'Leary'nin bu cevabı, Walter'e biraz silkinme, biraz kendine gelme olanağı sağlamıştı. Daha bir gayretle yürüdü sahildeki kumlar arasında.

SEKİZ.

Rosy, o sabah babasının evinde son geceyi geçireceğini düşünerek heyecanla uyandı. Yatak odasının penceresini açtı, havayı derin derin içine çekti. Önce şarkı söylemek geçti içinden. Neşesinden uçuyordu. Sonra orda paravanın üzerinde duran gelinliğe baktı. Onu aldı, aynaya gitti üzerine tuttu. Dans eder gibi aynanın önünde döndü. Kapısının vurulması ile de hemen toparlanıp elbiseyi bıraktı. Merakla kapıya gitti.

— «Ne var? Bir şeymi istedim».

— «Benim Rosy.»

— «Seninle konuşmak istiyorum yavrum.»

Rosy babasına kapıyı açtı. İhtiyar adam, babası uykusuz geçirdiği anlaşılan gecenin etkisi ile daha da yaşlı görülüyordu. Kızına okşayan gözlerle baktı. Zorla tebessüm etti:

— «Rosy seninle konuşmak çok güç» dedi.

— «Anlayamadım?»

— «Merak edecek bir şey yok kızım. Ama seninle evliliğinin geleceğini konuşmak istiyorum son bir defa.»

Rosy sinirlenmişti. Babası gene evlenmek istediği Öğretmen Charles'in aleyhinde konuşacaktı.

— «Baba evleneceğim onunla» dedi.

— «Biliyorum Rosy, fakat iyi yapmıyorsun. Aranızda çok yaş farkı var.»

— «Olsun.»

— «Rosy, bunun şimdi önemi yoktur. Ama on sene sonra sen otuz yaşında genç bir kadın olduğun zaman elli beş yaşında bir adamla ömür tüketemezsin. Başka yerlerde ararsın aşkı. Kendini zora sokma.»

— «Baba.»

— «Sen benim prensesimsin Rosy, bebeğimsin, yavrumsun. Senin kırılmanı, üzülmeni istemem.»

Yutkunmuştu bir şey daha söyliyecekti. Sustu. Rosy, meraklanmıştı babasının neden sustuğunu anlamak istiyordu.

— «Ne söylemek istiyorsan söyle baba» dedi.

— «Evlilik sadece, aşk sevgi karşılıklı hürmet değildir Rosy.»

— «Ya nedir?»

— «İnsanlar bunun biraz da cinsel aşk olduğunu bilmelidirler.»

Rosy kızarmıştı. Hiç bir zaman babasının kendisi ile böylesine açık konuşacağını ummamıştı. Öfkesini sinirle kapatmak örtmek istedi.

— «Ama baba» dedi, «Biz Charles'le sevişiyoruz.»

— «Nasıl yani?»

Bu sual üzerine Rosy daha fazla kızarmıştı. Başını iki yana sallayarak pencereden yana döndü.

— «O manada değil.»

— «Anlıyorum kızım, fakat sevdiğini sanan bir insana hatalı hareket ettiğini anlatmak çok güç. Şimdi sana saadet dilemekten başka bir şey yapamam. Yalnız, bu söylediklerim için beni kınama. Bu benim biraz da vazifemdi Rosy.»

— «Kınamıyorum ki» diye babasının boynuna sarılmıştı. Babasının yanaklarından öpüyordu. İhtiyar adam gözlerinden iki sıralı yaşlar akarken:

— «Annen sağ olup bu günleri görmeliydi» dedi. Rosy'nin de gözleri dolu dolu olmuştu. Akşam da annesini anımsamıştı.

Babası, yatak odasındaki gelinliğe baktı. Sonra kızına döndü. Gözleri dolu dolu olmuştu yeniden, Rosy babasına sarıldı. Göz göze geldiler. Rosy:

— «Ben sana gene sık sık yardıma gelirim» dedi.

— «Sen evinin kadını olacaksın. Bazı geceler ben de oturmağa geleceğim.»

— «Gündüzleri de ben gelirim sana.»

— «Neden olmasın.»

İkisi de bu sözlerden kuvvet bulmuşlardı. Esasında Tom Ryan yalnız kalıyordu. Karısı öldükten sonra bütün hayatını vakfettiği biricik kızı, prensesi de işte uçup gidiyordu yuvadan. Tom:

— «Ama gene de seni çok arayacağım» dedi.

— «Ben de..»

Tom, gözlerini odada dolaştırdı. Her yeri ayrı ayrı okşuyordu bu bakışları ile, sonra kızına:

— ««İlk gecenizi burda geçireceksiniz» dedi.

— «Bu geceyi.»

— «Yarın bu oda böyle kalacak, sensiz bomboş.» Rosy, evet anlamında baş salladı. Tom ağlamamak için dudaklarını ısırdı. Sonra.

— «Hiç bir şeye dokunmayacağım. Ben ölünceye kadar böyle kalacak bu oda» dedi.

— «Nolur üzülme baba.»

— «Elimde değil Rosy.»

— «Hep Charlesle evlendiğim için mi?»

— «Belki başkasıile de evlenseydin böyle olurdum. Biraz da egoist bir ihtiyar olmamdan ileri geliyor olmalı, bu evliliğe karşı çıkışım.»

— !Oh! Baba sen dünyanın en iyi insanısın istesen de egoist olamazsın.»

Baba kız birbirlerine sarıldılar. İkisi de göz yaşı döküyordu. Ama Rosy ,biraz da sevinçten ağlıyordu. Artık yeni bir ev açıyordu.

Kocası olacak, onun kolları arasında aşkı, sevgiyi, her anlamda yaşamayı öğrenecekti. Neden sonra Tom Ryan:

— «Kahvaltı edelim» dedi, «Bu gün çok işimiz olacak, önce kilise, sonra akşamki düğün, çok işimiz olacak Rosy.»

Babasının arkasından Rosy aşağı indi. Orda babası tarafından hazırlanmış sofrayı görünce dondu kaldı. Babasının gözlerine baktı:

— «Baba..»

— «Sen misafirsin Rosy, belki senin gibi hazırlayamadım ama..»

Rosy koşarak babasının boynuna sarıldı.

— «Babam bir tanecik babam benim» dedi. Şimdi Rosy'nin de içinde garip bir sıkıntı vardı. Babasından ayrılmanın acısını şimdi tatmıştı. Biran aklından Charles'in de buraya gelip yerleşmesi halinde neler olacağını geçirdi. Olmazdı. Burdan okula kadar uzun bir mesafe vardı. Halbuki Lojman mektebin bir parçasıydı. Charles, kış günlerinde uzun bir yol yürümeyecek, evden çıkmadan okulda olacaktı. Babasını kendi evlerine alsa, gece geç vakitlere kadar açık olan meyhaneden babası çıktıktan sonra buraya gelene kadar yağmurda çamurda hasta olurdu.

— «Ne düşündün Rosy?»

— «Hiç.»

— «Bütün köyü davet ettim» dedi Tom Ryan, «Bütün köy hem kilisede olacak hem de düğünde. Eski içkilerimin hepsini çıkarıyorum senin şerefine. Su gibi içki içilecek.»

Rosy minnetle babasına baktı. Babası çayını yudumluyordu.

— «Rahip Collins Charles'le evlenmenden çok memnun» dedi. Rosy memnun oldu. Onun tarafını da tutan biri vardı demek. Babası devam ediyordu «Mc Cadre de karısı da çok memnun onlar benim gibi değil Charles'i çok seviyorlar.»

Rosy, memnun kahvaltısını yapmağa başladı. Babası onun için her şeyi yapıyordu. Fedakâr bir babaydı.

Rosy sofrada babasının fedakârlığını kendi için yaptıklarını düşünüyordu. Annnesini çok küçükken kaybetmişti. Babasına tebessüm etti. Annesinin de sağolmasını ne kadar isterdi. O sırada saat dokuzu vurdu. Tom Ryan:

— «Yavaş yavaşh azırlanmağa başla nerdeyse, sana yardım edecek olan komşu kadınlar gelir» dedi.

Hemen onlara bitişik evden o sırada canhıraş bir ses yükseldi. Rosy merakla babasına baktı. Tom Ryan:

— «İhtiyar kadına gene bir kırık getirmişlerdir.» dedi önemsemeden.

★ ★

Walter dişlerinin arasına sıkıştırılmış beze rağmen ara sıra böyle bağırıyordu. Sonunda becerikli eller kurşunu tasın üzerine düşürdüler. Tim O'Leary:

— «İşte geçti Walter» dedi, «Hepsi bu kadardı bunun.»

— «Sağolun» diyebildi Walter ve başı yana kaydı. Sanki acısı birden dinmiş gibi muntazam nefesler alarak uyumağa başlamıştı.

Tim:

— «Bütün iş yarım kaldı» dedi, «Yeniden herşeyi kuracağız. Ama bu seferki çok büyük bir parti olacak belki Almanya'dan getireceğiz bir gemi yükü silâh.»

— «Bir gemi yükü mü?»

— «Ancak o zaman silâhlı çatışmaya girebiliriz İngilizlerle. Yoksa şimdiki faaliyetlerimiz, sabotajdan öteye gidemez.»

İhtiyar kadın anlamayan gözlele onlara bakıyor, kanlı tası, sıcak suyu kanlı elleri ile dışarı taşıyor, sonra yeniden odadaki bezleri kanlı bıçağı ve kocakarı ilâçlarını topluyordu. Tim O'Leary'nin yanındaki köylü militan:

— «Kulakları sağırdır ihtiyarın» dedi.

— «Söylemiştin.»

— «Susunca hatırlattım.»

— «Başka şey düşünüyordum. Burdan biz bu gece hareket edeceğiz. Walter de iyileşir iyleşmez yola çıkar. Yalnız gitmeden evvel bazı yapılacak işleri bitirmemiz lâzım.»

— «Ne gibi?»

— «Buraya tekrar gelince evi ile cesareti ile bize yardımcı olabilecek birini bulmamız lâzım.»

— «Biri var istediğin gibi hem seni de çok iyi tanıyor.»

— «Kim?»

— «Meyhaneci Tom Ryan.»

Tim düşündü. Tom, diye tekrarladı içinden. Böyle birisini hatırlamamıştı. Dudak büktü. Tekrar Tom Ryan, diye geçirdi içinden ve:

— «Görsem belki tanırım» dedi.

— «Bir teftişte çekilmiş resminiz var. Her zaman Tom Ryan o resmi gösterir övünür.»

— «Biraz sonra meyhanesine gideriz.»

— «İngilizler de gelir ara sıra meyhanesine.»

Tim bir süre düşündü. Tekrar gelişlerinde kendisine lâzım olacak bir adam için, böyle bir tehlikeye katlanabilirdi.

— «Evinden de faydalanabilir miyiz?» diye sordu.

— «Kızı evleniyor, evde yalnız kalacak.»

— «Bu güzel.»

Tim O'Leary mindere oturdu. Gözleri kapanıyordu. Arkadaşı:

— «Biraz uyuyalım» dedi. «Nasıl olsa Tom Ryan ile konuşuruz. Tim onun sözlerinin bitmesini bile beklemeden uyumağa başlamıştı. Çünkü bir gece evvel kimseyi nöbette bırakmamıştı ama kendisi bir dakika gözünü kırpmamıştı.

DOKUZ

Esasında Tom Ryan menfaatçi bir adamdı. İki taraflı çalışırdı. Kendisini kahraman olarak görmekten ve göstermekten çok büyük haz duyardı ama gene de İngilizlerle el altından işbirliği yapmayı da menfaatine uygun görürdü. O gün bütün neşeli görüntüsüne rağmen içinde bir burukluk, bir eziklik vardı. Kızının, düğünü olacaktı. En şık en iyi elbiselerini giymişti. Meyhanesine gelenlere, onu tebrik edenlere bedava içki dağıtıyordu. Geliri sadece burdan değildi. Ara sıra yaptığı casusluk-

lar için İngilizlerden de para alırdı. İrlandalı mukavemet liderlerinden biri ile çekilmiş resmi, bir çerçeve içinde burda durur, ara sıra da onu müşterilerine göstererek öğünürdü. Bilhassa yabancılar için bu resimle ilgili anılarını anlatırken, içkiden kızarmış burnu ile bir Sirone gibi şiirsel konuşurdu.

Ryan, bağrarak kızına seslendi:

— «Hey! Gelin törene hazırmısın? Cevap verin bana..»

O sırada içeri Dublin'li ile Polisi vuran adam girmişlerdi. Evin içinden meyhaneye girince Ryan iki adamı gördü. Sonra tekrar içeri, evine, meyhaneyi bağlayan hole çıkıp:

— «Rahibi bekletmeyin» diye bağırdı. Onun yokluğundan istifade eden, delikanlı Dublin'liye ilk defa ismi ile hitap etti:

— «Bak Tim. Şu resmi görüyor musun?» Tim O'Leary resme baktı. Acı acı tebessüm etti. Kendisi İngiliz askerlerinin ve polisin aradığı mukavemet liderlerinden biri ve başta gelenlerindendi.

Ryan tekrar içeri girdi. Sonra heyecanla:

— «Kızım evleniyor» dedi. Genç adam barda duran resmi eline alarak, Ryan'a:

— «Hey bu resimdeki adam Tim P'leary» dedi.

— «Benim dostumdur» dedi meyhaneci, «Bir zamanlar içtiğimiz su ayrı gitmezdi.»

Arkası dönük adamın Tim O'Leary olduğunun farkında bile değildi. Onu bir kere resini çektirirken görmüştü hepsi o kadar. Ama onunla iftihar etmekten, seneler senesi kendisini alamamıştı. Halbuki, o öğündüğü insan, ona

şeref bahşeden lider, şimdi onun meyhanesinde, onun yanındaydı. O resimdeki kahramanla, kahramanın kendisine, fiyaka yapıyordu. Ryan.

— «Tim O'Leary şerefine içelim» diye ka dehini kaldırdı. Bedava içkileri de yabancıların önüne sürmüştü.

— «Yavaş konuş» dedi Tim, «İngilizler götürmesin seni.»

— «Vız gelir.»

Genç adam Ryan'a sordu:

— «Günün birinde Tim karşına çıkar yardım isterse senden» dedi.

— «Ne isterse yaparım. Öl dediği yerde ölmek benim için şereftir.»

İki yabancı birbirlerinin gözlerine baktılar. Ryan:

— «Gideyim» dedi içkisini içerek, «Kızımın nikâhı var» dedi. Ryan çıkınca Tim:

— «Gevezenin teki» dedi, «Tehlikeli olabilir bizim için ama gene de günün birinde gerekirse faydalanırız.

— «Faydalanırız tabii» dedi, genç adam, «Öl dersen, ölürmüş baksana.»

Tim, acı acı güldü, sonra:

— «Böyleleri hiç belli olmaz» dedi.

— «Limerick'e gideceğiz, değil mi?»

— «Evet, bizi orda bekliyorlar. Kamyonda hazırdır. Tim'i İngilizler Dublin'de arıyorlar. Oysa Dublin'den çıkalı bir ay oluyordu. Son kadehlerini içtikleri zaman gelin ve babası çoktan çıkıp kiliseye gitmişlerdi.

★ ★

Kilise ağzına kadar doluydu. Köyün ufak kilisesi, çok nadir raslanan günlerinden birini yaşıyordu. Rahip, en büyük dini elbiselerini giymişti. Beyaz gelinliği içinde Rosy bir çiçek gibiydi. Heyecandan dizlerinin titrediği uzaktan belli olan yaşlı damat Charles, nefes bile almaktan çekiniyordu. Köyün, delisi, topal Michael de ordaydı. Kilisede sadece rahibin sesi işitiliyordu:

— «Evlilik kutsaldır.»

Kutsaldır diye geçirdi içinden Rosy. Kut saldır diye düşünüyordu, Charles. Kutsaldır ama, bu kutsallığı muhafaza edebilecek bir yaş münasebeti yok aralarında diye düşünüyordu Rosy'nin babas.

— «Evlendikten sonra kimse bu yuvayı değiştiremez, bozamaz» diye devam ediyordu Rahip Collins'in sesi. Rosy «kimse» diye içinden yemin eder gibi söyleniyordu. «Kimse» diyordu, tekrar tekrar. Bütün kilise halkı «kimse» diye düşünüyorlardı. Tanrının huzurunda söylenen bu sözleri evli olanlar bir çok defa işitmişler, bir keresini de kendileri için dinlemişlerdi.

— «Onu ancak ölüm bozar.»

Rahip Collins'in bu sözleri kilisenin yüksek tavanlarında akisler bırakarak çınladı. Charles, tıpkı ilk karımla benim aramdaki ev liliğin yıktığı gibi, diye geçirdi içinden. Birbirlerini sevmemişlerdi ama evliliklerini, ölüm yıkana kadar muhafaza etmişlerdi. Rosy, «ölüm yıkar sadece» diye geçirdi içinden yemin eder gibi. Tom Ryan, kızına genç ve güzel kızına

baktı. Sonra damadı olan, hemen hemen kendi yaşındaki öğretmene gözlerini çevirdi. Mutlu olmalarından başka bir şey istemiyordu. İstemiyordu ama ölümden de çok, onların yuvalarını yıkacak tehlikeler vardı. En büyüğü böylesine korkunç bir yaş farkının getireceği tehlikelerdi. Sonra başını çevirdi, kiliseyi dolduran köylülere baktı. Hepsinin kafasında sanki kendi beyninden geçenler var gibi geldi ona. Sonra tekrar kendisini rahibin sözlerine kaptırdı. Rahip Collins'in sesi kilisede akisler yaparak çınlıyordu:

— «Bunun gayesi birbirinize sıkıntılı günlerde ve gecelerde bakmanız» dedi.

Rosy, bakacağım diye geçirdi aklından. Bakar diye düşündü Charles, sıkıntılı günler diye titredi baba Tom. Rahip Collins:

— «Çocuk yetiştirmeniz» diye devam etti. Çocuklar doğuracağını kurdu bir an Rosy. Çocuklar ,çocuklar, binlerce çocuklar geçti öğretmenin aklından. Okuttuğu okutacağı çocuklar. Tom Ryan ise bir torun düşünerek tebessüm etti. Rahip Collins kıza sonra adama baktı ve devam etti:

— «Cinsi arzularınızı tatmindir.» Rosy bir yaprak gibi titredi. En çok merak ettiği, özlediği, hazdan daha düşüncesi ile titrediği meseleyi Rahip açık seçik söylüyordu. Kendisini tatmin edecek adama bir kere daha onun karısı olmadan baktı. Öyle istiyordu ki kocası burdan kendisini kucaklasın alsın kaçırsın sahilde gelinliğini parçalarcasına yırtsın, ona sahip olsun.

Charles, kendisine dalan bu tatlı kıza baktı. Onu okşamaktan çok koklamak geçti içinden. Rahip yüzükleri Charles'in eline tutuşturmuştu. Titreyen ellerle bu yüzüğü aldı. Önce kızın şahadet parmağına doğru götürdü. Rahibin hafif bir öksürüğü ile orta, sonra gene titreyen ellerle zoruna yüzük parmağını buldu.

Kız, yüzük parmağına geçerken cinsi tatmin diye geçiriyordu içinden. Yüzük parmağına geçerken, şehevi bir zevk ile duvağını kaldırıp yüzünü ona yaklaştırdığı zaman, buz gibi dudaklarının, dudaklarında, ateş gibi yanan dudaklarında, hiç ama hiç te hoş olmayan seriliği hissetti. Sonra içinden zevkle ateşle sarılmak geçti. Kilisede olduğunu düşünerek, kendisini tuttu. Sonra kalktılar. Kapıya doğru yürüdüler. Rosy memnun olup olmadığını soruyordu kendisine. Memnun olmalıydı. Bunu kendisi istemişti. Memnun olacaktı. Bunu biliyordu. Babasının gözlerine baktı. O gözlerde «Prensesinin» mutlu olmasını isteyen yaşlar vardı. Mutlu olacaktı. Mimhael'de öyle istiyordu aptal aptal sırıtarak. Kızlar, kadınlar onlar çıkarken bakışıyorlardı. Adamlar, onlar gıpta ile seyrediyorlardı. Gençler, bu yaşlı adamın yerinde olmayı düşlediler. Rosy birden titredi kocasnın kolunda. Bir an evvel herşeyin olmasını istiyecekti. Ama daha düğün, eylence vardı. Bu eylence bitmedikçe de kocasının koynuna giremezdi.

★ ★

Bütün köy, salondaydı. Çılgıncasına eyleniyorlardı. Üç çalgıcı durmadan dans havaları çalıyordu. Gençler, çılgıncasına dans ediyorlardı. Birbirlerini kenara, köşeye çekip delicesine

öpenler, içtikleri içkinin etkisi ile kendilerini yalnız sananlar alenen orta yerde öpüşenler vardı. Geri zekalı Michael bile en iyi elbiselerini giymiş, yakasına koca bir kasımpatı takmış, orta yerde salak salak dolaşıyordu. Gelinle damat, babaları, rahip Collins ve en yakın dostları Mc Card'le bir masada oturuyorlar ve dans edenleri seyrediyorlardı. İçki su gibi akıyordu. Canı çeken, orta yerde fıçıların musluğunu açıyor, kupalarını dolduruyor, şarabı kana kana içiyorlardı. Sonra yeniden çılgın gibi dans ediyorlardı.

Rosy elini tutmuş, ona mutluluklar dileyen babasına bakarken damat Charles kendisini gıpta ile seyreden erkeklere donuk gözlerle bakıyordu. Topal Michael ise uzaktan mahsun ve müteessir bir eda ile sessiz sessiz gelini seyrediyordu. Artık hiç ama hiç bir zaman onu rahat rahat düşünemiyecekti. Sonra kendisini avutmak için dans edenlerin arasına girdi. Aptal aptal onların arasında dolaşmağa başladı.

Rosy, bitsin şu eylence diye bakıyordu. Bir an evvel yukarı çekilip, döndü baktı: Kocasında hiç bir heyecan, hiç bir arzu emaresi görülmüyordu. Nasıl olacaktı? Kendisi ne yapacaktı? Ne yapması gerekiyordu? Acaba sıkılacak mıydı? Sıkılması mı lâzımdı. Yutkundu. Her halde zevkli olmalıydı. İlk defa korkuyordu. Ya umduğu gibi çıkmazsa, ya zevk alamazsa, babası elini tutuyordu. Korkmamasını söylemek ister gibiydi. Oysa aşkı başka türlü düşünmüştü Rosy.

Charles, eylenenlere bakıyordu. İlk karısı

aklına gelmişti. Şimdi bir başkasının düğününde olsalardı. Charles'i ölen karısı dansa kalkmağa zorlardı. Hiçte hoşlanmıyordu böylesine tepinmelerden. Göz ucu ile pırıl pırıl karısına baktı. Acaba delilik mi ediyordu. Böylesine eylenen halk, esasında kendilerini eylendirmiyorlarda onunla alay etmek için mi burda bulunuyordu.

Mc Cardle, köstekli saatini çıkardı, baktı. Sonra bakışlarını damada çevirdi. Bu bakışlarda, haydi artık kalkın ve zifaf odasına çıkın demek isteyen bir taraf vardı. Charles hiç oralı olmayınca bu sefer köstekli saatine bir daha bakarak, geline bakışlarını çevirdi. Rosy, Mc Cardle'nin bakışlarını yakalamıştı. Döndü yukarı zifaf odasna açılan merdivenlerin olduğu yerdeki kapıya baktı. Sonra kocasına döndü. Charles hiç oralı değildi. Rahip Collins, dans edenlere dönmüş, sırtını onlara çevirmişti. Hiç bir şeyin farkında değildi. Babası, kızının gözlerinden gözlerini ayırmıyordu. Mc Cardle, tekrar saatine bakarak, kıza başı ile zifaf odasını işaret ederek, kalkın artık der gibilerde bir hareket yaptı. Rosy anlıyorum anlamında başını eğdi. Bu baba dostu geleneksel, törenin kurallarını onlara hatırlatıyordu. Elini gelin damadın eli üzerine koyunca Charles irkildi. Rosy'e baktı. Rosy'de başı ile Mc Cardle'nin işaretini tekrar edince, çaresizlik içinde ayağa kalktı. Bunu gören uzun boylu orkestra şefi kemanının telini üç kere tınlattı. Dans birden durmuş, dans eden kalabalık gelinle damada ve onların masasında olupta ayağa kalkanlara bakmışlardı. Hepsi birden alkışlamağa başladılar. Bu

törenin sonuna doğru gidişin, zifafın başlıyacağına dair işaretti. Baba kızına ve damadına baktı önünden geçerlerken, Rosy rahip Collins'in önünden geçerken, kilisede söylediği sözleri hatırladı:

«Cinsi arzularınızı tatmin.»

Rosy heyecanla titredi. Sonra kalabalığa doğru yürüdü. O sırada birisi kalabalık içinden

— «Gelini öpelim» diye bağırdı. Bu bir nevi tebrikti ama kızın üstün güzelliği salondaki erkekleri coşturmuştu. Hepsi, üst üste kıza, geline doğru koşuyorlardı. Bazı öpüşler yanaktan, bazıları dudaktan oluyordu. Yakalayan gelini öpüyordu. Parçalayacaklardı gelini, baba endişe ile yürüdü, kalabalıktan erkeklerin elinden kızını kurtarmak istiyordu. Bu arada Topal ve geri zekalı Michael'de bir anafor sonunda gelinin önünde yer almış, gülen gözlerle bakıyordu. İlk defa onu öpmek fırsatı geçtiği için umutluydu. Rosy deli gibi bir çığlık atarak kendisini geriye itince, halk ve bilhassa erkekler Michael'i ite kaka kenara fırlattılar. O meyus ve yıkık çöktüğü yerde kalırken yeniden geline hücum başlamıştı. Charles irkildi. Kendisinin olan bu kadını kurtarması gerektiğini düşündü ve kucakladığı gibi merdivenlerin olduğu kapıya götürdü. Kapıdan içeri kucağında gelini sokarken alkışlardan salon inliyordu. Tom da kızı ile damadının peşinden girmişti içeri.

ON

Oda loştu. Gelinlik elbisesi ile odada yalnız kalınca, Rosy şaşırdı. Kocası aşağıda kalmıştı. O gelinceye kadar ne yapacağını şaşırdı. Bir süre sağa sola baktı. Burası kendisinin kızlık odasıydı. Bütün kızlığı, bütün gençliği burada geçmişti. Öğretmen Charles'i, uzun kış gecelerinde, hep bu odada tahayyül etmişti. Onunla bininci defa belki de bu yatakta beraber olacaktı, ama eskiden olduğu gibi değil, bu sefer sahiden beraber olacaktı. Aşağıdan, eylencenin devam ettiğini, müziğin daha da hız-

landığını gösteren sesler geliyordu. Rosy, heyecan fırtınasına kapılmış bir yaprak gibi titriyordu. Bir şeyi kurmak, tatlı tatlı düşünmek, başka şeydi, o şeyi yaşamak ayrıydı. Korkmadığını söyleyemezdi. Biraz evvel yanında olan babası onun elini öpmüş:

— «Korkma Prensesim» demişti, «Korkma her genç kız böylesine kocası ile yalnız kalacağı ilk gece heyecanlanır.» diye nasihatlar vermeğe, annesi ile evlendikleri ilk geceyi alel acele ona anlatmağa çalışmıştı. Sonra, ani bir kararla onu bırakıp çıkıp gitmişti. Ağlıyordu.

Rosy, içinden nerde kaldı Charles diye geçirdi. Onun önünde soyunamazdı. Hemen duvağını başından çıkarmış o gelmeden yatağa girmek, yatakta onu beklemek fikri bir nevi sığınmak ihtiyacı gibi sarmıştı onu. Korkuyordu. Bir kere bu korkudan kurtulamazsa belki de daha fena olabilirdi. Soluk lâmba ışığı altında alel acele soyunmağa başladı. Üzerindekileri çıkardı. Sonra birden Charles'in odaya girmesinden endişe ederek, orta sol tarafta duran, paravananın arkasına girdi. Kilodunu, sütyenini hepsini, hepsini çıkardı. Paravananın arkasından transparan geceliğini giyip ortaya çıktığı zaman, kenarda duran aynadaki aksi ile karşılaştı. İnce geceliğin içinde diri göğüsleri belli oluyordu. Buna belli oluyor denilemezdi. Görülüyordu. Heyecandan ve arzudan sanki daha da dikilmişlerdi. Kız aynada kendisine bakınca, bir arzu heykeli gibi gördü kendisini. Korktu. Tepeden tırnağa arzu ile dolu olmasına rağmen, gene de korkuyordu. Aşağı-

sını dinledi. Eylenceden gelen çılgın dans müziği, kocasının ayak seslerini işittirmeyebilirdi.

Önce gelsin, beni böyle görsün, diye düşündü.

Aşağıda Charles'te koridordaki aynaya bakarak düşünüyordu. Saçlarını eli ile geri geri taradı. Sonra yukarı baktı. Hemen çıkmalı mıydı?Yoksa kızın kendisini biraz toparlaması için vakit vermeli miydi? Esasında korkusu başkaydı. Ne zamandır bir kadınla beraber olmamıştı. Onun da içinde bir korku vardı. Yaşı ilerlemişti. Karısı ölmeden evvel belki beş, belki altı ay evvel cinsi münasebette bulunmuşlardı. Sonra hastalık buna imkân vermemişti. Ya bu kadar uzun zaman geçince. Yutkundu. Bu kadar güzel bir kıza hiç arzu duymadan kalabilir miydi? Sonra aynadaki hayaline tebessüm etti. Okulda o evliliğe karar verdikleri gün, Rosy'i öptüğü zaman, bir uyanış hissetmişti. Hatta çok aşırı bir arzu uyanmıştı içinde. Şimdi heyecandan korkuyor olmalıydı. Onu elleyince, ona değince, onu öpünce, gene o günkü gibi olmaması için hiç bir sebep yoktu. Doğruldu tekrar yukarı baktı. Hemen çıkma mıydı? Yüze kadar sayıp öyle çıkayım dedi. Ağır ağır sayıyordu.

Yukarıda ayna karşısında büyülenmiş gibi kendisine bakan Rosy'de, gelse artık, ne olacaksa olsun, diye geçirdi içinden. Göğüslerini elledi. Ürperdi. Şeffaf geceliğinden göğüslerinin siyahlıkları nasıl da belli oluyordu. Böylesine uzun bir bekleyiş olmamıştı. İlk defa erkeğine kendisini vereceği geceyi böylesine ta-

hayyül etmemişti. Ağır ağır erkeği baştan çıkarabilirdi. Birden ayak seslerini duydu, bütün çalgı seslerine rağmen, hemen koşarak kendisini yatağa attı. Yorganı, boğazına kadar çekti. Noluyordu? Neden korkuyordu? Kendisi istememiş miydi bu adamın karısı olmayı? Demek bir şeyi bekleyerek kendisini vermek zordu. Halbuki okulda onun kollarındayken ona teslim olsaydı, hiç bir şey bu kadar güç olmayacaktı.

Charles içeri girdi. Kapının yanında durdu ona baktı. Bu bakışlar o kadar durgun o kadar sakindi ki Rosy cesaretlendi. Tebessüm etti. Charles ağır ağır yanına kadar geldi. Eğildi onu önce alnından öptü. Papazın sesini işitir gibi oldu: «Birbirinize sıkıntılı gecelerinizde bakmanız» Kocası onun ne kadar büyük bir sıkıntı içinde olduğunu anlamış olmalıydı. Şevkatle onu yumuşatmağa çalışıyordu. Rahip Collins'in sesi devam ediyordu «Ve rahat etmeniz.» Kocası rahatlamak için gıravatını çıkardı. Attı. Sonra çeketini çıkarırken Rosy onu gözleri ile izliyordu. Şimdi gömleğini çıkaracaktı. Sonra da kilotunu ve yanına öylesine gelecekti. Halbuki Charles'te kendisi gibi paravananın arkasına geçmiş ve soyunmasına onun arkasında devam etmeğe başlamıştı. Neden böyle yapmıştı? Bütün teşebbüslerin erkekten gelmesi doğru değil miydi? Ne olurdu sanki önünde soyunup ona cesaret verseydi.

Uzun geceliği ile Charles çok komikti. Gülmemek için Rosy kendisini güç tuttu. Charles lambaya doğru yaklaştı. Kıstı ve söndürdü.

Aşağıdan gelen müzik sesi ve ışık altında kocasının silüetini görebiliyordu. Müzik daha da hızlanmıştı. Charles yorganı açıp yanına süzüldü. Sonra dirseği üzerinde dikilerek onu alnından ikinci defa öptü.

— «Korkuyor musun?» dedi.

Rosy baş salladı.

Güzel sözler bekliyordu. Rosy kocasının kendisini hiç değilse kolları arasına alıp ezmesine hırsla öpmesine bile razıydı. Ama Charles:

— «Bundan korkulmaz tabii bir ihtiyaçtır» dedi.

— «Ama bütün kızlar önce korkar.» diye, Rosy itiraz edecek oldu. Charles:

— «Erkekler de» dedi.

Rosy'nin bu sualini Charles cevaplandıramamıştı. Sadece dudaklarından öptü. Sonra yorganın altındaki eli kalçalarına doğru kaydı. Rosy heyecanlandı. Böylesine bir el, böylesine tatlı bir şekilde, şimdiye kadar vücudunda dolaşmamıştı. Sonra el yavaş yavaş geceliği de toplayarak yukarlara çıktı. Heyecandan ve zevkten dirilmiş daha da dikleşmiş göğüslerinden birini kapladı. Rosy zevkten inledi. Dudakları birbirini bulmuştu. Charles, birden kendisini yirmi yaşında hissetti. Tekrar kızı öperken üzerine doğru döndü. Erkeğin ağırlığını üzerinde hissedince, daha çok zevk aldı, bu ezilişten Rosy. devam etmesini istiyordu. Charles genç karısına tam sahip olacaktı ki aşağıdan pencereye atılan mısırlar ve:

— «Tamam mı?» diye bağıran sesler geldi. Birden ikisi de fırladılar.

— «Hey! Charles kendini koru sana göre çok genç» diye bir ses üzerine Charles irkildi:

— «Çok müstehcen şakalar yapıyorlar» dedi.

— «Devam et Charles» diyen Rosy inliyordu. Charles, pencereye durmadan atılan mısırlara kızarken, birden zevklerinin yarıda kaldığını düşündü. Rosy devam etmesi için, ona sarılıyordu. Aşağıdan daha da müstehcen lâflar atılıyordu. Aklı, aşağıdakilerde elinin altındaki genç kadının ılıklığını unuttu. Rosy tekrar kendisini çekince düşüncelerini toparlayan Charles tekrar karısını okşamağa başladı. Kadın inliyerek onun olmak için altında çırpınıyordu. Birden ikisinin de vücutları yay gibi gerildi. Sonra bir ufak çığlık. Charles, hızla kadına sahip olmuştu. Birden ayların verdiği açlıktan tükendi ve kendi tarafına boşluğa sırt üstü uzandı. Bitmişti. Rosy bu mu? diye düşündü. Tatmin olamamıştı. Charles çok çabuk tükendiği için bütün zevkleri yarım kaldı Rosy'in.. Yüzü yarım kalmış zevkin yorgunluğu ile seğirdi Rosy'in. Charles vazifesini yapmış olmanın verdiği bir gönül rahatlığı ile karısını öptü ve:

— «İyi geceler» dedi. Sırtını dönüp uyumustu. Rosy, sabaha kadar düşündü durdu. Halbuki o zevk anı devam etseydi, belki beş dakika kadar daha devam etseydi. O da boşanacaktı. Şimdi kendi kendini yiyiyordu. Hep o atılan avuç avuç mısır tanelerine, bağrışan kalabalığa kızıyordu. Ne vardı onları öylesine rahatsız edecek.

Yataktan kalkıp dolaşmak, yahut bir duş yapmak geldi içinden. İnatla gözlerini yumdu. Hayır hayır böyle olmamalıydı. Hemen sırtını dönüp uyumamalıydı. Bir kere daha denemeliydi. Neden yapmamıştı bunu? Neden denememişti bir kere daha? Neden? Birden hatırladı. Onun «Sen çok gençsin» diyen sesini duyar gibi oldu. Bu kadar çabuk mu tükenecekti? Evlilik çok arzu ettiği evlilik bu muydu?

Sabaha kadar çok uzaktan gelen denizin sesini duyuyordu. Uzultu halinde bir ses geliyordu çok derinlerden, bir kere daha hatırladı efsaneyi, bir kere daha yaşadı geçen günleri. O yollarını gözlediği adam, o evlenmek için peşinden koştuğu insan, o, döndü baktı. Yanında rahatça uyuyordu. Rahip Collins'in sesi denizin sesine karışıyordu:

«Evlilik kutsaldır, evlendikten sonra onu kimse değiştiremez. Ancak ölümle bozulur.» «ancak ölümle bozulur», «ancak ölümle bozulur», «ancak ölümle bozulur.»

Uyumak için kendisini zorladı. Uykunun da yarı ölüm olduğunu biliyordu Rosy...

ONBİR

Tim O'Leary, gittiğinden on gün sonra döndü. Bu sefer gelirken yanında sadece köyü tanıyan ve Dublin'de «Acemi» diye arkadaşlarının isim taktığı delikanlı vardı. Tim, burada teşkilâtlanmayı büyük operasyondan evvel küçük bir deneme yapmayı istiyordu. Dublin'deki örgüt ve onun başındakiler bir gemi yükü silâh ve cephanenin hazırlıksız bir bölgeye indirilmesini uygun görmemişlerdi. İlk önce kendileri ile çalışacak en az dört beş kişi bulacaklar, silâhlar denizden çıkarılınca derhal depo-

lanacak bir mağara bulunacaktı. Sonra bu mağara ile kara yolunun irtibatı ve kara yolunun emniyeti tespit edilecek ve her şey tereyağdan kıl çeker gibi gayet muntazam ve sessiz bitirilecekti.

Tim yolda, acemiye:

— «Önce sığınacağımız bir mağara bulacağız sahilde» dedi, «Sonra sen köyden güvenilir üç beş arkadaşını buraya getireceksin, yiyecekte alacaksınız yanınıza. Arkadaşlarla ben mağarada görüşeceğim.» diye devam etti.

— «Burdaki İngiliz birliğinin kumandanı geri çekiliyormuş.»

— «Neden?»

— «Öldürülen İngiliz askerleri ve bizim temizlediğimiz polis yüzünden olsa gerek.»

— «Nerde duydun?»

— «Dublin'de» dedi Acemi.

— «Bunu ordayken neden söylemedin bana.»

— «Bilmem hiç önemsemedim.»

Tim O'Leary, aptal insanlarla, acemilerle iş görmenin ne kadar sakıncalı olduğunu düşünüyordu. Eski İngiliz kumandanı pasif bir adamdı. Biraz da kendisine güvenen bir aptaldı. Şimdi yerine gelecek olan hakkında malûmat edinmeleri gerekecekti. Sahile kadar yürüdükleri süre içinde Tim hep bunları düşündü. Acemi ise, hatasını anlamış susuyordu. Kayalardan aşağı inerlerken:

— «Çocukluğumuzda saklandığımız bir mağara var ki çok enteresandır» dedi.

— «Nasıl enteresan.»

— «Mağaranın içine deniz girer, sahilden

irtibatı yok gibidir. Ama yürüyerek tek tek geçebilir insan, esas yolu deniz yoludur. Sahilde dolaşan bir insan o mağaranın içinin çok geniş olduğunu denizin kanal gibi mağaraya girdiğini kanalın da altı kulaç kadar derin olduğunu bilmesine imkân yoktur.»

— «Güzel» dedi Tim.«Hemen şu mağarayı görelim.»

Tepe üzerinde durdular. Acemi sağa sola bakındı. Sonra bir kerteriz alıp sırtını Tim'e dönüp hızlı hızlı bir istikamete doğru yürüdü. Tim de acele etmeden onu izliyordu. Yarım saat sonra Aceminin söylediği mağarayı teftiş ediyorlardı. Tim:

— «Güzel» dedi, «Çok güzel.» Denize vuran güneş mağaranın içini aydınlatıyordu. Bu aydınlıkta görülen gayet geniş bir platformdu. Sanki insan eli ile düzeltilmiş gibiydi. Kanalı da dünyanın parası harcayarak yapmağa imkân yoktu. Böyle bir sığınak bulamazlardı. Tim O'Leary sevinçle:

— «Şimdi sen köye git» dedi.

— «Sen.»

— «Ben burda sizi bekliyeceğim.»

Acemi hiç bir şey söylemeden mağaranın kapısında kayboldu. Tim O'Leary gitti kumların üzerine uzandı. Tabancasını çıkardı onu yanı başına koydu. Sonra gözlerini yumdu. Hayatını düşünmek istememesine rağmen, son zamanlarda, egoizmi onu buna sürüklüyordu. İarlanda'nın istiklâli için hayatını feda edercesine bu davaya adamıştı. Şimdive kadar elinde ne varsa kaybetmişti. Son olarak ta sev-

gilisinden olmuştu. Kadın bütün hayatım boyunca seni kovalayamam, demişti. Ayrılmışlardı. Belki bir gün gene barışırlardı ama artık önemi yoktu. Bir sigara çıkardı yaktı. Dumanı üfürdü. Duman yukarı yukarı gidip kayboluyordu. Hemen yerinden fırladı. Duman yukarı gidiyordu. Hem de hava cereyanı varmışcasına. Tim O'Leary bir an durdu. Mağaranın dar kapısından gelen hava mağaranın herhangi bir başka yerinden dışarı çıkıyordu. Koşarak mağarayı araştırdı. Yalçın kayaların bir köşesinde ışık gördü. Orası en az sekiz metre yükseklikteydi. Oraya tırmandı baktı. Tekrar üç dört metre tırmandı. Işık daha belirgin hale geldi. Tekrar tırmandı. Sert ve dikey kıvrımlarla kaplı bir yeri daha geçince bir insanın rahatça girebileceği bir delik buldu. Ordan dışarı çıktı. Tekrar tırmandı. Onbeş metre daha yokuş çıktı. Alçak yalı yarlardan birinin üzerine çıkmıştı. Tim O'Leary, acemi bu çıkışı bilmiyor olmalı, diye düşündü. Bilseydi burdan onbeş dakika evvel mağaraya gelirlerdi. Tim ağır ağır geriye döndü.

Bu sefer işleri iyi gidiyordu. İstediğinden iyi bir mağara bulmuştu. Bu mağarayı tabiat ana onlar kullansın diye yaptırmıştı sanki. Ayni delikten mağaraya girdi. Giriş daha rahattı. Mağara içindeki eski yerine geldi oturdu. Düşüncelerine kaldığı yerden yön vermek istedi. Bir türlü başaramadı. Çünkü, maziden kopmuştu. Dublin'de doğmuştu ama ömrü şu son sekiz senedir hep böyle mağara kovukları, orman içleri, köprü altları ve yollarda geçmişti. Bir sesle uzandığı yerden fırladı. Silahı elin-

deydi. Acemi, iki delikanlı bir de kızla gelmişti.

Tanışırlarken Tim O'Leary yeni militan adaylarına şöyle tepeden baktı. Sonra acemiye:

— «Neden kadın getirdin?» dedi.

— «Beğenmedin mi?»

Kadın gözlerini Tim'in gözlerine dikmiş çakmak çakmak bakıyordu. Tim O'Leary ilk defa tebessüm etti.

— «Şartlar çok ağır bizim yaptığımız işlerde dayanamazsınız» dedi.

— «En az sizin kadar dayanırım.»

— «Göreceğiz» dedi Tim. Acemi:

— «Ağbeysi Dublin'de İngilizlerin yaptığı katliamda öldü» dedi.

— «Şahsi bir dava öyle mi?» Tim bunu alaylı bir ifade ile söylemişti kıza.

— «Şahsi bir dava kan davası bir bakıma ama hepsinden önemlisi İralanda» diye cevap verdi kız.

Tim bir süre düşündü. Her zaman yapmağa alışık olduğu konuşmalardan birisini yapacaktı. Hepsini tek tek süzdü.

— «İşimiz bu sefer çok güç değil, yalnız bundan sonraki hareketlerde de şimdi her an ölümle karşı karşıya gelebilirsiniz. Kim yakalanırsa yakalansın unutmıyacağı bir şey vardır. Kat'iyen arkadaşlarını ele vermiyecektir. Bunu başaramıyacak kadar zayıfsanız. İşkenceye tahammülünüz yoksa, şimdiden bizi terkedebilirsiniz.»

— «Bu işkencelere siz dayandınız mı?»

— «Bir kere evet.» diyen Tim sağ elini uzattı. Beş parmağının da tırnakları söküktü.

Şimdi tırnak yerinde nasırlaşmış deriler görünüyordu. Kız:

— «Öyleyse biz de dayanırız» dedi.

Tim O'Leary, birden bu kıza karşı kanının kaynadığını, onun gayesi için ölümü bile hiçe sayacak kadar cessur olduğunu düşündü.

— «Eminim» dedi.

Acemi Tim'in yumuşadığını, getirdiği arkadaşlarını kabul ettiğini anlayınca:

— «Yemekler hazır» dedi, «Önce karnımızı doyuralım.» Sonra elindeki sepeti bıraktı. Kız hemen onu açıp güzel bir sofra hazırlarken Tim O'Leary diğer delikanlılarla konuşuyordu. Mağaranın içine doğru yürüyorlardı.

Yeni gelenlerden birisi:

— «Bildiğim bir yerde, iki sandık belki de üç sandık piyade mermisi ile yirmi tüfek var» dedi.

Tim O'Leary, sonran gözlerle baktı adama:

— «Nerde» dedi Acemi.

— «Üç sene evvel bir askeri kamyon devrilmişti. Şöförü ölmüştü. O zaman ben kırda kazayı ilk görenlerden biriydim. Yanımda da şimdi Amerika'da olan bir arkadaş vardı. Üç yahutta iki sandığı galiba üçtü kamyondan çalıp gömdük. Silâhları da..» Acemi:

— «Mermiler bozulmuştur» dedi. Tim:

— «Hiç belli olmaz» dedi. «Onları buraya taşıyacağız.»

— «Ne zaman?»

— «Hemen şimdi yemeği yer yemez.» Öbür militan da atıldı.

— «En iyisi bir araba bulalım.»

— «Araba olmaz» dedi silâhları bulan,

«Sahile yakın bir yerdi. Kayıkla yapacağız o işi.»

— «Kayık nerde bulacağız?» Bu suali Tim sormuştu.

— «Yarın buluruz» dedi Acemi.

— «Şimdiden konuşmalıyız kayık sahipleriyle, yoksa yarın erkenden balığa çıkacaklar hava çok müsait.»

— «Yemekten sonra ineriz köye» dedi Yenilerden fikri ortaya atan.

Yemekten sonra üç delikanlı ilk işlerini yapabilmenin heyecanı ile Tim'le kızı yalnız bırakıp çıkıp gittiler. Tim O'Leary kızla yalnız kalmanın sıkıntısı içindeydi. Kız ise orda yiyecek artıklarını topluyor, dökuntüleri denize atıyordu. Tim yavaş yavaş ayağa kalktı. Kızın her hareketi tam bir dişilik taşıyordu. Kız geri dönünce göz göze geldiler.

— «Adın ne senin?»

— «Mary.»

— «Kimsen var mı?»

— «Hayır. Babamı geçen sene kaybettim. Annem daha çok küçükken ölmüştü.»

— «Bu işler size göre değil Mary, sen evlenip çocuk yetiştirmelisin.»

— «Büyüyüp İngilizler öldürsün diye mi?»

Tim'in bakışları önüne düştü. Kız haklı konuşuyordu. Döndü gerisin geriye mağaranın içlerine doğru gitti. Kız da peşinden geliyordu. Tim, bir tasa sırtını dayayarak kuma oturdu. Kız da yanına gelmişti. O da oturdu. Mary:

— «Sizin isminizi çok duydum» dedi.

— «Olabilir.»

— «Tanışmak istiyordum ne zamandan beri.»

— «Tanıştık işte» dedi Tim. Gözlerini zoraki kaçırdı kızın açılan bacaklarından. Mary:

— «Kadınlardan neden bu kadar nefret ediyorsun?»

— «Ben mi? Kadınlardan nefret ediyorum.»

— «Bilmem bana öyle geldi.»

— «Yanılıyorsun Mary..» Kız biraz daha sokuldu. Tim şimdi kızın kokusunu duyuyordu. Bu sabun kokan bir ev kızının kokusuydu. Mary:

— «İnanın»dedi, «Bir kahramanla tanışmak çok güzel bir şey, üstelik siz sandığımdan daha gençmişsiniz.»

Elini Tim'in eli üzerine koydu. Ateş gibi yanıyordu elleri. Tim bakışlarını kıza çevirdi. Bir süre öyle durdular. Sonra Tim kızı kendisine çekti. Dudaklarından öptü hafifçe. Sonra bu onların birden birbirlerine sarılmasına yetti.

Oraya kumların arasına devrildiler.

ONİKİ

Rosy, kocasının okul yanındaki evine taşınmıştı. İlk gecenin üzerinden onbir gece geçmiş olmasına rağmen, Charles'te ona karşı bir yaklaşma, sevişmek için bir arzu görmemişti. Herhalde adet böyledir diye düşünüyordu. Önce ev işlerine verdi kendisini. Lojman aşağıda bir salon, bir yemek odası, yukarıda da yatak odalarından müteşekkildi. Evin eşyaları, kendisinden evvelki ev sahibesinin havasını taşıyordu. Kocası geceleri, okul işleri ile meşgul oluyor, yazıyor, çiziyordu. Geç vakitlere kadar-

ki oturmalarında, çok nadir konuşuyorlardı. Rosy, kendi kendine: «Evlilik bu mu?» diye sorar hale gelmişti. Eskiden daha çok, daha çeşitli konulardan konuşuyorlardı. Bir gece Rosy:

— «Sen bütün gecelerini böyle mi geçirirsin Charles?» diye sormuştu.

— «Gecelerimizde ne var?»

— «Hiiç, sadece sordum. Hep çalışır mısın dedim?.»

— «Çalışmama için bana para veriyorlar Rosy.» Diyen Charles, sonra genç karısına sarılmış, onu uzun uzun öpmüştü. Tam Rosy, heyecanlanıp, içinde ılık ılık bir şeyin aktığını hissetmeğe başladığı an, kocası gene işinin başına dönmüştü. O gece Rosy, Charles istese de onunla sevişmemeğe karar verecek kadar öfkelenmişti. Hatta, ağır ağır kalkıp:

— «İyi geceler Charles» diyerek yatmıştı.

Yatakta uzun bir süre, kocasının peşinden gelmesini beklediğini de hatırlıyordu. Halbuki Charles, bütün işini bitirmiş, beklemekten yorulan Rosy derin bir uykuya daldığı zaman ancak gelip yatmıştı. Ertesi sabah, Rosy erkenden uyandı. Kocası yataktan çoktan kalkmıştı. Pencereden dışarıya bakan Rosy kocasının bahçe ile uğraştığını görmüştü. Bahçede gömleksiz çıplak vücutla çalışıyordu. Bu dahi onu tahrik etmeğe yetmişti. Gidip boynuna sarılıp, onunla orda çimenler üzerinde, sevişmek istiyordu. Bu heyecanla da pencereyi açıp:

— «Hey oradaki yanma geliyorum.» diye bağırmıştı. O zaman Charles çevresine bakın-

mış, yarı çıplak karısının dışardan görülmesi endişesi ile, eli ile ters bir hareket yapmış ve:

— «Giyin Rosy giyin de öyle çık pencereye» diye çıkışmıştı.

Rosy, tekrar yatağa girdi. Uzun uzun ağladı. Biraz sonra okula gelen çocukların seslerini duyuyordu. Artık akşama kadar beklemekten başka bir şey gelmiyecekti elinden. Rosy yemeği ateşe koyduktan sonra, aşağıya, sahile doğru yürüyüşe çıktı. Sabah saatin onuydu.

Açık hava onu ferahlatmıştı. İçindeki sıkıntısının bir anda, bilmediği bir sevince dönüştüğünü hissetmişti. Islak kumsalda uzun uzun yürüdü. Bu arada kocası Charles'le, Charles Dublin'den döndüğü gün, karşılaştıkları yeri buldu. İşaretledi. Sonra kumsalın daha kuru yerlerine doğru koştu. Giysilerinin, ipek olan eşarbının, uçuştuğunu hissetmek ona bir mutluluk veriyordu.

Tepelere doğru yürüdü. Harabelerin yanına kadar çıktı. Ordan deniz çok ihtişamlı görünüyordu. Daha aşağılara baktı. İlerden geçen bi rat arabasını izledi. Araba içindeki adamlar, iki kişiydiler, telâşlı görülüyorlardı. Birisi indi. Eline, uzaktan bile silâh olduğu belli olan, bir ağırlık aldı. Arabadakine el sallayarak, deniz kenarına, kayalıklara doğru, inmeğe başladı. Rosy'in içinden bir muziplik geçti. Bu adamı takip edebilirdi. Onun mutlaka gizli bir işi, yapmak istediği önemli bir ödevi olmalıydı. Çok uzaktan adamı zlerken, kendisini göstermemeğe gayret ediyordu. Adam sahile varmıştı. O da tepelerden aşağıdaki adamı gözleyerek

ilerliyordu. Sonra kayaların altında adamın kaybolduğunu görüp daha aşağılara indi. Kayadan kayaya bir dağkeçisi gibi sekiyordu. Nihayet öylesine bir yere geldi ki, yürüyüşü artık tehlikeli olmağa başlamıştı. Buna rağmen, merak Rosy'i bir ateş gibi sarmıştı. Kayalara, elleri ile tutunarak, daha da aşağıya inince, bir delik gördü. Ordan baktı. Mağaramsı bir yere deniz girmişti. Bu delikten aşağıdakiler görünüyordu. Bunlar silâhlı üç adam ve genç bir kadındı. Kadını da iyi tanıyordu. Kendi köylerinden Mary adındaki bir kızdı. Sonradan gelen adam, kayık başında bekleyenlere, elini kaldırarak selâm verdi. Adamlara:

— «Sizi bekliyecekler, biraz çabuk olun» dedi. Üç adam sandalı denize doğru sürdüler. Kız, orda o adamın yanında kalmıştı. Yanlarında da sandıklar içinde bir şeyler vardı. Adam sandaldakilere:

— «Bu gece öbür silâhları da bu mağaraya getirin» diye seslendi, «Siz gelinceye kadar biz de gitmiş oluruz.» Adamlar söylenenleri anladıklarını işaret eder gibi el salladılar, sonra sandal açık denize çıktı ve gözden kayboldu. Kız, koşarak kendisinden dört metre ötede duran adama sarıldı. Şimdi, öylesine aç, öylesine kendilerinden geçmişcesine öpüşüyorlardı ki Rosy heyecandan, kıpırdıyamaz hale geldi. Sindi mağaranın tavanındaki bu oyuk içinde aşağıdakileri kendisinden geçmiş bir şekilde seyretmeğe başladı.

Adam, usta ellerle, kızın sırtındakileri çı-

karıyordu. Kadın da ona hiç karşı koymuyordu. Bir anda istediklerini elde etmenin aceleciliği ile soyunmuşlardı. Sonra sandıkların hemen arkasına düştüler. Şimdi Rosy yukardan bile onları tam göremiyordu ama, ne yaptıklarını çok iyi anlıyordu. Gözlerini kapadı. Sessizlik içinde, onların sevişirken çıkardıkları aşk dolu sözleri işitiyordu. Kadının sesi:

— «Nolur Tim, nolur» diye kulaklarına kadar geliyordu.

Rosy, kıpırdarsa duyulacağından, bu ilâhi sevişmeye mani olacağından, öylesine korkuyordu ki, İrlanda mukavemetçilerinin gizli silâhdeposunu bulmuş olmasının verdiği korku bile, öbürünün yanında çocuk oyuncağı gibi kalıyordu. Bir taraftan da utanıyordu. Neden bu adamı takip etmiş, neden onun sırlarına vakıf olmuştu. Biraz sonra tükenmiş olan iki insan, sandıklara dayanarak birbirlerinin kollarında doğruldular. Tim:

— «Bir gün İrlanda hür olacak sevgilim» dedi, «O zaman mutlaka evleneceğiz.»

—«O günler çok uzakta Tim.»

— «Daha evvel olması imkânsız. Çünkü bütün İngilizler beni arıyor.»

—«Arasın bulamazlar».

— «Bir gün ölürsem, seni dul bir kadın olarak bırakmak istemem.»

— «Nolur Tim.»

— «Israr etme» dedi adam, sırtına gömleğini geçirdi. Kalkacaktı. Kadın kolundan tuttu. Adam ağır ağır eğildi kızın saçlarını okşadı. Kız da dizleri üzerine dikilince, tekrar sarılıp öpüştüler.

— «Geç olacak sevgilim.»

— «Bir daha seni ne zaman görebilirim, nolur gitme biraz daha kal.»

— «Gitmem lâzım.»

— «Nolur Tim.»

Kızın çıplaklığı Rosy'i rahatsız etmiyordu. Tim, tekrar onu kolları arasına aldı. Bu sefer daha açık bir yere yuvarlandılar. Şimdi Rosy, istemiye istemiye bütün sevişmeyi izliyordu. Kaçmak, bu kâbus dolu dakikalardan kurtulmak istiyordu. Böylesine zevkle, böylesine isteyerek birbirlerinin olmamışlardı. Charles'te onu şu Tim'in Mary'i sevdiği gibi sevebilseydi belki de..

Tekrar gözlerini açtı. Olamazdı. Sevişmek bu kadar güzel, bu kadar ibadet gibi şahane olamazdı. Kat'iyen iğrenmiyordu. Kat'iyen kınamıyordu. Tahrik olmadığını söylerse yalan olurdu. Fakat, daha çok gıpta etmişti Mary'e..

Bir süre sonra tekrar, yorgunluktan bitmiş halde yan yana uzandılar. Rosy geri çekilmek zorunda kaldı. İkisi de sırt üstü uzandıklarından, kendisini görebilirlerdi. Neden sonra sindiği yerden başını uzatıp baktı. İkisi de giyinmiş vedalaşıyorlardı. Mağaraya, burdan inmek kolaydı. Aşağıdan da sahile çıkılabileceğine göre, ters yani geldiği yoldan, dönmesine lüzum yoktu. Onlar gittikten bir süre sonra aşağıya kaydı. Sandıkların yanına gelince merakla birinin açık kapağını araladı. Sandık ağğına kadar silâh doluydu. Bunlar da üstelik Alman malı tüfeklerdi. Demek ki İrlandalıların ayaklanması için Almanlar yardım ediyorlardı.

Bunları bütün gördüklerini, kocasına, yahut babasına söylesin miydi? Bunları düşünerek Rosy sahile doğru mağaradan çıkmak için kayadan atladı. Kayık geçecek kadar deniz burda yer açmıştı. Rosy, sahile çıkıp eve doğru koşmağa başladığı zaman vakit epey geçmişti.

O zaman yemeğin yandığından endişe etti. Daha hızlı koşmağa başladı. Nefes nefese eve vardığında kocasının yemeği ateşten indirdiğini anladı. Sofrayı hazırlarken Charles'te okuldan döndü.

Halâ o sevişmenin etkisi altındaydı. Hiç tanımadığı iki insanın, böylesine ateşli sevişmesi gözlerini her kapayışta aklına geliyordu. Charles:

— «Nerdeydin?» dedi.

— «Sahilde dolaştım biraz.»

— «Çok uzaklara gitme Rosy, her an silâh kaçakçıları ile, İngilizler çatışabilir.»

— «Silâh kaçakçıları mı?»

— «Evet Rosy, çok uzaklara gitme nolur.»

— «Olur» dedi Rosy. Charles, yemeği yedikten sonra karısını gelip alnından öptü. Rosy onu kolundan tutup, birden uzandı. Dudak dudağa geldiler. Charles, bütün arzusuna rağmen, işinin başına dönmesi gerektiğini düşündüğü için koptu karısından, ancak kapının yanında durdu:

— «Akşama sevgilim» dedi.

Rosy, akşamı dört gözle bekledi. Mümkün olduğu kadar açık elbise giydi. Saçlarını omuzlarına döktü. Esansından, her zamankinden

daha çok sürüdü. Fakat, Charles, elinde bir yığın defterle dönüp:

— «Şu çocukların ödev defterlerine bir bakayım. «deyip tekrar çalışma masasına kapanınca Rosy akan göz yaşlarını göstermemek için mutfağa koştu.

Yemeği sessiz yediler. Yalnız Rosy yemegin sonuna doğru:

— «Bu gece erken yatacağım» dedi.

— «Ben de. !!Charles bu ben de deyişinde bir umut bir aşk bir sevgi buluverdi. Sevinçle kalkıp kocasının kucağına oturdu. Onu binlerce öpücüğe boğdu. Charles'te nihayet insandı o da sarıldı kocasının oraya halının üzerine düşeceklerdi. Charles:

— «Yatağımıza gidelim» dedi. Bu söz, Rosy'in damarlarındaki alevleşen kam bir anda buz deryasına çevirdi. Kalktı, isteksiz kütüphaneye doğru yürüdü. Bir kitap aldı eline. Sonra herzaman oturduğu iskemlesine çöktü. Charles şaşırmıştı.

— «Hadi Rosy?»

Rosy, bakışlarını kocasına çevirdi. Bir süre öyle baktı. Sonra sakin sakin:

— «Biraz okuyacağım» dedi.

Kocasının, olmaz öyle şey, deyip kolundan kendisini sürüklemesini, yatak odasına götürüp yatağın üzerine atmasını istiyordu. Halbuki Charles, sadece boynunu bükmüş:

— «Öyleyse ben de çalışayım.» demiş ve gidip oturmuştu.

Rosy, ağlamamak için dudaklarını ısırıyordu.

Kocası işine bütün bütüne daldığı zaman da Rosy yatak odasına çıkmıştı. Gözlerini kapadığı zaman o sabah seyretmek zorunluğunda kaldığı sevişmenin etkisi altında kalıyordu. Neden sonra kocası yatak odasına gelmiş ve Rosy'i uyandırmamağa dikkat ederek, soyunup yatağa girmişti.

Rosy, sabaha kadar uyuyamadı. Yatakta ordan oraya döndü durdu. Gün ışırken, uzaktan uzağa öten bir horoz sesi işitti. Sonra sızdı kaldı.

ONÜÇ

Rosy, o gün de akşama kadar kırlarda ve sahilde dolaştı. Kocası talebelerini kır'a götürmüş, tabiat dersini ormanda vermek için sabahtan, onlarla çıkıp gitmişti. Rosy, önce sahile inip bir kaç gün evvelki mağaranın tepesindeki deliğe gitmişti. Fakat, aşağıda ne bir sandık ne de bir insan vardı.

Magaraya indi. İçilmiş atılmış bir kaç sigara, yenen yemeklerden kalan artıklar, birde yolunu şaşırmış bir martı gördü. Hayvan ondan ürkerek kaçtı. Rosy, de mağaranın çıkış

kapısından tekrar sahile çıktı. Sahilde yürürken birden irkildi. Bir çift gözün kendisini izlediğini, ön sezisi ile hissetti. Dönüp çevresini kontrol etti. Kimseyi göremedi. Sonra yanıldığını anlayarak sahilde koşmağa, çocuklar gibi rüzgâra doğru ellerini açarak koşmağa, başladı. Birden bir kayayı dönünce, köyün geri zekâlı, iğrenç yüzlü, topalı ile karşı karşıya geldi. Bir çığlık attı. Adam onun çığlığından korkarak geri geri çakmıştı. O zaman Rosy kendisini toparlayıp:

— «Beni mi takip ediyordun Michael» dedi. Geri zekâlı Topal, o iğrenç yüzündeki gülüşü ile başını salladı.

— «Neden beni izliyorsun Michael?»

Adam omuz silkti. Utanmış gibi başını önüne eğdi. Sonra da elindeki bir çiçeği Rosy'e uzattı. Rosy, çiçeği alırken adamın kendisini bileğinden tutmasından korkarak geri çekildi. Topal, üstelik konuşmuyordu da sadece başı ile al anlamına gelen bir hareket yaptı.

Rosy, tekrar kendisini toparladı. Ve elini uzatıp çiçeği aldı. O zaman, Topal bir çocuk gibi, çığlıklar atarak tepelere doğru o topal ayağı ile koşarak ondan uzaklaştı. Rosy son derece memnun olmuştu onun bu hareketinden. Çiçeği elinde sahildeki ufak kayanın üzerine çıkıp oturdu.

Acaba evlenmekle iyimi yapmıştı? İlk defa bunu düşündü. İlk gecenin yıkıklığını anımsadı. Sonra ikinci yaklaşışlarını düşündü. İkinci de birinci gibi başarısız olmuştu. Char-

les çabuk boşanıyordu. Bu yaşlılığının bir nişanesi miydi? Birden arkasını döndüğü zaman korku ile bir çığlık attı. Sonra sevinçle koşup babasının boynuna sarıldı.

— «Baba.»

— «Güzel prensesim. Seni evinde aradım yoktun.»

— «Charles çocuklarla kıra ders yapmağa gidince ben de sahile indim.»

— «Ne düşünüyordun, dalmıştın?»

— «Hiç» dedi Rosy.

Babasının koluna girmiş Okulun yanındaki lojmanlarına doğru yürüyorlardı. Babası:

— «Mutlu musun?» diye sordu.

— «Halimden belli değil mi?»

— «Değil» dedi babası.

— «Neden?»

— «Çok düşünüyorsun. Halbuki mutlu olan kadınlar, daha neşeli olurlar.»

— «Dükkânı kime bıraktın baba?»

— «Mc amcan orda.»

Bir süre konuşmadan yürüdüler. Adamın ağzından içki kokusu geliyordu, Rosy'in burnuna:

— «Gene çok içmişsin baba» dedi.

— «Her zamankinden çok değil.»

— «İçmesen.»

Babası kolunu onun omuzuna atarak:

— «Halâ bana mutlu olup olmadığını söylemedin» dedi.

Rosy, babasına baktı. Tebessüm etti. Sonra sun'i bir neş'e ile:

— «Hiç meraklanma baba» dedi, «Mutlu olmasam sana söylerdim.»

— «Umarım» dedi babası. Hiç konuşmadan yokuşu tırmanmağa başladılar.

Yukardan orman yolundan dönen talebelerin şarkısı kulaklarına kadar geliyordu.

Babası ile çaylarını içerlerken Charles'te geldi. Bir süre daha oturan Tom Ryan, meyhanesinin yalnız olduğu mazeretini ileri sürerek gene o monoton hayat başlamıştı. Rosy, son bir defa daha tecrübe etmek ister gibi kocasının kucağına geçip oturdu. Boynuna sarıldı:

— «Bak bu çiçeğe» dedi, yakasındaki çiçeği gösterdi, «Bunu bana bir delikanlı verdi. Karını yalnız bırakırsan kaparlar.»

Charles güldü. Çiçeği karısının yakasından çıkardı. Baktı masa üzerine koydu.

— «Kim bu delikanlı» dedi.

— «Bil bakalım.»

— «Bilmem. Yakışıklı mıydı bari?»

— «Hem de çok.»

Charles, karısının buluzunun düğmelerini çözdü. Boynundan sonra daha aşağıdan göğsünden öptü.

— «Benden de yakışıklı mı?»

Rosy başını salladı evet anlamında. Charles, tekrar karısının göğsünü okşayarak öptü. Ve birden dudakları birleşti. Kadın Charlesin kucağından kendisini halının üzerine doğru bıraktı. Adamı da üzerine çekmişti. Orda acele etmeden, daha sakin olmağa gayret ederek Charles karısına sahip oldu. Fakat gene Rosy'i düşünememişti.

Ama gene de Rosy memnundu. O gece iyi uyuduğunu itiraf etmesi gerekirdi. Ertesi sabah sabah kahvaltısını yaparlarken bahçeden çıplak gelen, Charles, sofraya otururuken gömleğini giymeye kalkınca. Rosy:

— «Böyle daha iyi» dedi.

— «Gömleğimi giymek istiyorum» dedi Charles.

— «Böyle daha iyisin dedim.»

— «Ya biri gelirse?»

Rosy, öfke ile iskemle üzerinde duran gömleği alıp kocasının üzerine atmıştı.

— «Hep bunu düşünürsün.» Charles şaşırmıştı. Karısının kendisini erkek vücudu ile, terli vücudu ile daha tehcih ettiğini anlayamamıştı.

— «Bu kıyafet uygun değil» dedi.

Rosy, üzülmüştü. Kocasına aniden böyle sert çıkmaması lâzım geldiğini biliyordu. Ama, onun da bir zevki onun da kendisine göre tutkuları vardı.

— «Özür dilerim» dedi, «Haydi giy.»

Adam şaşkın karısına bakarak gömleği kenara bıraktı. Anlıyamadığı bir şeyler oluyordu. Rosy:

★ ★

— «Haklısın gömleğini giy» dedi.

Rahip Collins, ağır ağır okula doğru geliyordu. Rosy'de kocasını okula bıraktıktan sonra onun çocuklarla konuşuşunu dinlemişti bir süre. İçerden sesi geliyordu:

Bir çocuk, yanındaki ile konuşmuş olmalıydı ki kocasının azarlayan sesini işitti.

— «Konuşmakta mana yok» dedi, «dersinle ilgilen.»

Rosy, yürüdü bahçe kapısına geldiği zaman Rahip Collins'le karşılaştı.

— «Nereye Rosy?»

— «Hiç bir yere.»

— «Acelen var gibi geldi bana.»

Rosy, tebessüm etti. Ayni sakinlikle cevap verdi:

— «Hiç acelem yok Muhterem Peder.» Rahip Collins birden onu kollarından tutarak sordu:

— «Charles'le aranda bir şey mi var?»

— «Yoo!»

— «Mutlu olduğuna inanmamı mı istiyorsun?»

— «Böyle bir şey söylemedim.»

Rahip Collins gözlerini kızın gözlerine dikerek tekrar sordu:

— «Mutlu musun Rosy?»

Rosy başını önüne eğdi. Mesut olduğunu söyleyemiyordu. Rahip onu daha fazla açmak sonra da Charles'le konuşmak için deşti:

— «Bilmiyorum.» Bilmiyorum derken Rahibin nikâhta söylediğisözler kulaklarında çınlıyordu.

Birden başını kaldırdı Rahibin gözlerine bakarak:

— «Çünki kendimi beğenmiş aptal ve nankör bir insanım da ondan mutlu değilim» dedi.

Rahip:

— «Her istediğini elde etmedin mi Rosy» dedi.

— «Evet daha ne isteyebilirim değil mi Muhterem Peder?»

Rahip kızı evine doğru, bahçede, çevirdi ağır ağır sakin sakin onunla konuşmağa devam etti:

— «İyi bir kocan var Rosy, paranız da olduğunu sanıyorum.»

Rosy evet anlamında başını salladı. Rahip, sıhhatinde yerinde diye konuşmasına devam ederken Rosy onu işitmiyordu bile. Şimdi o çok uzaklarda, Tim adındaki silâh kaçakçısı ile Mary adındaki kızın sevişmesindeydi. Onların gıpta ettiği sevişmesinde..

ONDÖRT

Rosy, bir süre kocasına uzak durmuş, sonra yavaş yavaş kaderine razı, bir insan gibi evlilik hayatının, o monoton yaşantısına uymuştu. Şimdi kocasını iyi bir insan, Rahip Collins'in dediği gibi, kendi istediği, sevdiği, bir insan olarak kabul ediyordu. Günlük yaşantıları, tutucu İrlandalıların istediği yahutta olması gerektiği gibi akıp gidiyordu.

Ekseri sabahlar, kahvaltılarını sessizce ederler, kocası Charles, evinin yanında ki okula giderken Rosy alnından öper ve o gün ne ye-

mek yapacağını sorardı. Ondan sonra Rosy'in günlük yaşantısı başlardı. Yemeği ateşe kor, kocasının kitaplığından aldığı bir kitabı okur ve öğleye kadar, pencere kenarında olurdu. Öğleyin Charles gelir, o gün sınıfta olan bir olayı veya bir talebenin, tenbelliğini yahut yaramazlığını nakleder, sonra gene bir kaç cümleyi geçmeyen konuşmalarını tamamlardı.

Öğleden sonra Rosy kocası okula gidince, sahilde yahutta ormanda gezintiye çıkardı. Çok nadir olmak üzere, Rosy, babasının meyhanesine uğrar ona yardım ederdi. Bu arada, bir kaç kere kaçakçıların, daha doğru bir deyimle, İrlandalı mukavemetçilerin depo diye kullandıkları mağaraya gitmişti. Fakat ne Tim'e ne de Mary'ye raslamıştı. Fakat, köyde herkez mukavemetçilerden, onların hazırlıklarından bahsediyordu.

Bir gün nehir kenarında dolaşırken, Topal Michael'e raslamıştı. Michael, gene onun peşine takılmış, uzaktan uzaktan onu izlemişti. Bu adamın kendisine karşı saygılı ve sessiz aşkını artık Rosy'de biliyor, ondan bir zarar gelmiyeceğini de öğrenmiş bulunuyordu.

O günlerde bir olay Ufak köyü karıştırdı. Devriye İngiliz askerlerinden birisi öldürülmüştü. Askerin cesedi bulunamamıştı ama ortadan kaybolması garnizonu karıştırmış köy sakinlerinin İngilizler tarafından baskı altına alınmasına sebep olmuştu. Sonra, İngiliz askerinin kıskançlıktan öldürüldüğüne, cesedinin de denize atıldığına dair söylentiler çıktı. Olay, bir süre sonra da unutulup gitti.

Fakat, Rosy bir öğleden sonra Tim'le

Mary'in buluştukları mağaraya gittiğinde İngiliz askerinin çürümeğe yüz tutmuş cesedi ile karşılaşınca, askerin kimin tarafından öldürülmüş olduğunu anladı. Asker elinde silâhı yüzü koyun mağaranın içinde vurulup kalmıştı. Rosy, korkarak mağaradan kaçtı.

Durumu kocasına anlatmak istedi. Sonra, mağarada ne aradığını, soracağından korkarak vaz geçti. Hem İngiliz askerini kendisinin öldürdüğü kanısına da varabilirlerdi. Bu sebeple susmayı tercih etti. Şimdiye kadar kocasından sakladığı iki sırrı vardı: Biri Tim'le Mary'in sevişmesini seyrettiği gün olanlar. Diğeri de İngiliz askerinin cesedini mağarada bulduğu gün cereyan eden olaylar...

O gün babasının, meyhanesine gitmişti. Babası bir başka köydeki pazara gidecekti. Rosy'de elinde kitabı, sabahtan akşam üstüne kadar hemen hemen boş olan meyhanede oturacaktı. Charles, okula gittikten sonra meyhaneye vardığında Rosy'i bekleyen babası neşe ile kızına sarıldı:

— «Nasılsın Prensesim.»

— «İyiyim» dedi Rosy.

— «Bu gün pazara gideceğim.»

— «Ne zaman dönersin?»

— «Hiç belli olmaz. Oturabildiğin kadar otur. Canın sıkılınca kapıyı kilitle anahtarı paspasın altına koy.»

— «Olur» dedi Rosy. Babası kapıya kadar gelen arkadaşlarını bekletmemek için aceleyle

kızını yanağından öptü ve arkadaşlarının arabasına binerek uzaklaştı. Rosy, önce tezgahın arkasına geçti. Sonra kenardaki masalardan birine oturdu. Kitabını açtı okumağa başladı. Bu sırada, kapı açılmış içeri, Mary'le sevişirken gördüğü Mukavemetçi Tim girmişti. Tim, bar kısmında kimseyi göremeyince içeri seslendi:

— «Hey kimse yok mu?»

— «Buyurun.» İnce ve güzel bir kadın sesi ile Tim geri dönmüş, sonra tebessüm ederek:

— «Özür dilerim girerken görmedim» demişti. Rosy, Tim'in istediği viskiyi hazırladıktan sonra adama vermişti. Tim bir nefeste viskiyi içip:

— «Lütfen bir tane daha» dedi.

O sırada iki adam daha gelince Tim:

— «Üç olsun» dedi. Sonra biraz evvel, Rosy'in kalktığı masaya geçtiler üçü de. Rosy, onlara viskilerini götürüp verdikten sonra tezgahın arkasındaki yerini aldı. Adamlar fısıl fısıl bir şeyler konuşuyorlardı. Yalnız birinin Tim'e:

— «Sen böyle ikide bir köye inmesen iyi olur» dediğini duydu. Tim, olur anlamında baş salladı. O sırada bir İngiliz askeri de meyhaneye girmişti. Tim hemen arkasını askere döndü. Rosy'in heyecansız hayatı birden anlam kazanmış gibiydi. Şimdi yanaklarının al al olduğunu hissediyordu. Bu asker belki de Tim'i resimlerden tanıyabilirdi.

Ama içkisini yudumlamayı, çevresine ba-

kınmaya tercih eden asker birden kadehi ağzından çekip Rosy'in arkasındaki bir resmi işaret etti:

— Şu resimdeki adamı tanıyor musun?» Kız resmi aldı. Baktı ve askere:

— «Babam tanıyor» dedi. Asker:

— «O meşhur Tim O'Leary» dedi. Rosy'in gözleri askerin arkasındaki oturan adamlara ilişti. Tim, eline beline atmıştı. Askerin en ufak bir hareketinde, mukavemetçiler askeri çekinmeden vurabilirlerdi. Rosy'nin yüzü renkten renge giriyordu. Heyecandan elinde silmeğe çalıştığı bardak düştü, kırıldı. Asker güldü. Ve:

— «Hasta mısınız?» diye sordu.

— «Hayır iyiyim.»

— «Tim O'Leary buralardaymış» diye asker içkisini yudumlarken gevezeliğe devam etti.

— «Sanmam» dedi Rosy bardak kırıklarını toplarken. Tezgahın altından çıktı. Sonra askerin istediği ikinci içkiyi koydu. İçeri o sırada giren bir başka adam kapının açılmasına askerin de aniden kapıdan yana dönmesine sebep oldu. Asker masada oturan adamları farketmiş ve tek tek yüzlerine bakmıştı. Şimdi üç adam da askere bakıyorlardı. Asker Tim'i tanıyamamıştı. Çünki resimleri ile Tim'in arasında çok fark vardı. Dikkatli bakmayan bir göz onu tanıyamazdı. Kaçak geçen seneler Tim'i çok yıpratmıştı. Asker döndü:

— «Bir tane daha» dedi. Tim ve arkadaşları gitmeyi daha faydalı bulmuşlardı. Onlar

çıkıncaya kadar da Rosy nefes almadan askere baktı. Sonra asker de sallanarak gittiği zaman, Rosy boşalan ve ekseriya kendisinin oturduğu masaya çöktü. Derin derin nefes alarak heyecanını yatırmağa çalıştı. Ama bir süre sonra kalkmış bir kadeh viski içmişti. Başı dönmeğe başladı. Heyecanı adamakıllı geçmişti.

Gece bütün bu olayları en ufak ayrıntısına kadar kocasına anlattı. Charles, büyük bir soğukkanlılıkla karısının anlattıklarını dinledikten sonra, olağan bir şey anlatmış gibi:

— «Ben biraz çalışayım» demişti.

Rosy:

— «Çalış çalış çalış» diye bağırdı, «Sen çalışmadan başka bir şey düşünme sakın. Günaha girersin. Sen öğretmen olacağına Rahip olsaydın ya..»

Charles, şaşırdı. İlk karısı ile hiç böyle tartışmaları olmazdı. O sadece, Charles'in köyün meyhanesine uğramasına kızardı. Ona da köyden uzakta olan okuldan, yani onun olduğu yerden ayrılmasına kızdığı için bozulurdu. Hele, köydeki azgın kızların gelip geçen erkeklere laf atması da ayrı bir kıskançlık konusu olurdu aralarında. Charles, bu sebeple evlendiklerinden bu yana Rosy kızmasın diye meyhaneye bile gitmiyordu.

— «Nen var Rosy?» dedi Charles.

— «Hiç» dedi burnundan soluyarak Rosy koşarak odadan çıkıp yatak odasına kapandı. Charles peşinden yatak odasına gitti. Kapı arkadan sürmelenmişti. İçerden de Rosy'in kesik

kesik hıçkırıkları geliyordu. Charles, bir süre kapıyı çaldı:

— «Rosy Rosy» diye seslendi. «Aç kapıyı, nolursun aç kapıyı Rosy.»

Artık Charles, umudunu yitirip, aşağıya inmek için dönerken sürgünün çekilmesi ile geri dönmüş ve kapıyı açıp içeri girmişti. O zaman Charles'in şaşkınlığı daha da arttı. Rosy geceliğini giymişti. Bu gün ışığında kızın çıplaklığını iyice belli ediyordu. Charles, yutkundu. Birşeyler söyliyecek oldu. Diri göğüslerinin siyahlığına takılmıştı gözleri. İçinde hiç ama hiç bir şey yoktu Rosy'in. Charles ağır ağır karısının üzerine yürüyünce, Rosy geri gitti ve ıslak gözleri ile Charles'in gözlerine bakarak kendisini yatağa sırt üstü attı. Charles, karısının kendisini yatağa davet ettiğini anladı. Acele etmeden o da soyundu. Yavaşça karısının yanına uzandı. İkisi de hiç bir şey konuşmuyorlardı. Charles'in eli karısının geceliğinin içine kaydı. Sonra ihtirasla öptü Rosy'i. Rosy hemen ateş almıştı. Arzuyla sarıldı kocasına. İkisi de ilk defa gündüz, birbirlerine sahip olma arzusu ile kıvranıyorlardı. Charles, geceliği sıyırırken Rosy vücuduna en müsait şekli verdi:

— «Hadi Charles» dedi, «Hadi...» Adam da ağır vücudunu karısının o narin vücudunun üzerine doğru attı. Dudakları ile dudaklarını kaparken, aşağıdan bir ses ikisini de dondurdu:

— «Hey! Rosy, Charles nerdesiniz? Rosy..»

İkisi de yatakta doğruldular. Bu Rosy'in

babasının sesiydi. Aşağıdan gelen seslerden babasının yalnız olmadığını da anlıyordu. Charles alel acele giyindi. Rosy, kocası çıktıktan sonra yatağa oturdu. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu.

ONBEŞ

Rosy, içe kapanık bir genç kadın olmuştu. Yahut hiç değilse kendisi kendini öyle görüyordu. Evliliğinin ilk ayı hiç te parlak geçmemişti. Daha şimdiden kendisini on yaş ihtiyarlamış en azından beş senelik evli görüyordu. Kendisini, avutmak için ev işlerine ve yün örgülere vermeyi düşündü. Sekiz on kere bu örgü işine ciddiyetle sarılacak oldu. Sonra can sıkıntısından kaldırıp attı. Kocası okula gittiği zaman evde bunalıyordu. Eşyaların üç dört kere yerini değiştirdi Charles gelene kadar evdeki bu tadilâtları yapıyordu. Sonra da heyecanla Charles'i bekliyordu. Çoğu kez evdeki tadilatın farkına bile varmıyordu Charles...

O zaman Rosy daha fazla yıkılıyor, daha çok hayattan soğuyordu. İçi içine sığmıyordu. Kırlarda koşmak, kocası ile ormanlarda dolaşmak, sandalla gezmek her şey ama herşey Rosy'e güzel gelebilirdi. Bütün bunlardan yoksun kaldıkça kendisine elbiseler dikiyor, sonra onları giyip köyde dolaşmağa çıkıyordu. O zaman da köy kadınlarının haset dolu bakışlarını üzerinde hissediyor, hattâ bazıları söz atıyorlar, kıskançlıklarını belli ediyorlar. Rosy, o gün de köydeki Mc Cadre'nin dükkânına gitmişti. Bayan Mc Cadre ile bir hayli dertleşti. Ama kocası ile olan münasebetlerini bütün çabasına rağmen Bayan Mc Cadre'ye söyleyemedi. Günlük alışverişini yapmak için gelmiş gibi lüzumlu lüzumsuz bir kaç parça öte beri aldı. Bayan Mc Cadre:

— «Günler nasıl geçiyor Rosy» dedi, «Daha dünmüş gibi senin evlenmen ne kadar oldu?»

— «Bir ay.»

— «Ne diyorsun o kadar oldu mu?»

— «Belki bir iki gün de fazlası var.»

— «Olmuştur olmuştur» dedi kadın. Sonra dükkânda kimse olmamasına rağmen kızın kulağına doğru eğildi: «Çocuğun olacak mı?» diye sordu.

— «Daha yok.»

— «Mutlaka bir çocuk doğur. Hem de çabucak.»

Rosy şaşkın şaşkın kadına baktı. Ne acelesi var demek isteyen bir bakıştı bu. Kadın:

— «Çocuk yuvanın temelini sağlamlaştı-

rır. Üstelik karı kocayı daha çok bağlar birbirine» dedi.

— «Charles'le ben..»

— «Sevişiyorsunuz tabii» diye Bayan Mc Cadre sözünü kesti, «Sevişmenizin sonu gelebilir.»

Rosy sustu. Başını salladı. Bununla Bayan Mc Cadre'ye hak verdiğini belli ediyordu. O sırada dükkâna bir başka kadın gelmişti. Onun da alış veriş için geldiği belliydi. Elinde bir sepet vardı. Fakat, Rosy'i görünce onun giysileri ile kendi giysilerini kıyasladı. Gıpta dolu bakışlarla baktı Rosy'e ve:

— «Mutlu musun?» diye sordu.

— «Neden mutlu olmasın?» Bayan Mc Cadre, çok sevdiği Rosy'in mutlu olmasını istediği için böyle cevap vermişti.

Rosy tebessüm etti. Öteki kadın da yeni evliydi. Çok çok Rosy'den üç ay evvel evlenmişti. Daha şimdiden karnının şişliği belli oluyordu. Onda sevilen kadınların, geceyi yorgun geçiren kadınların rahatlığı vardı. Bayan Mc Cadre:

— «Kaç aylık oldu» dedi kadına, karnını işaret ederek.

— «Hiç vakit kaybetmemişsiniz» diyerek güldü. Rosy de gülmüştü. Kadın alacaklarını alıp çıktıktan sonra Bayan Mc Cadre:

— «Çok çok dört aylık, evli üç buçuk aylık gebe» dedi.

Rosy'in içine bir kuşku düşmüştü. Yoksa kendisinin çocuğu olmayacak mıydı? Kocasın-

da yahut kendisinde bir noksanlık mı vardı? Bir aylık evliliklerini düşündü. Doğrusu istenirse şöyle düşündüğü gibi birbirlerinin olamamışlardı. Bayan Mc Cadre:

— «Ne düşünüyorsun Rosy» dedi, «Birden yüzünü astın?»

— «Hiç, ben hiç doğru bulmadım bu kadar erken çocuk sahibi olmayı.»

O sırada kapı açılmıştı. Köyün güzel kızlarından Mary içeri girmişti. Rosy, Mary ile Tim'in sevişmelerini hatırladı. Kız onları selâmladıktan sonra elindeki sepete acele acele bir yığın yiyecek doldurmağa başladı. Bayan Mc Cadre, şüphe ile Mary'i süzüyordu. O aldıklarının parasını ödedikten sonra dışarı çıkınca, Bayan Mc Cadre:

— «Mary son günlerde çok değişti» dedi.

— «Ne gibi?»

— «Evinde tek başına bir insan olmasına rağmen dört beş kişinin yiyeceği kadar öteberi alıyor.»

— «Neden acaba?»

— «Bilmem, bunu kocama da söyledim, araştırırız dedi. Takip ettirecekti. Geceleri evine de gelmediği söyleniyor.»

— «Gelmez gelmez» dedi Rosy, «Bunda bir sakınca mı var?»

— «Bekar bir kız, hem de kimsesiz bir kız, kimbilir bir sevgilisi mi vardır nedir?»

— «Olamaz mı?»

— «Olur ama..» Bayan Mc Cadre'nin aklına başka bir şey gelmişti. Eğildi sesini yavaşlatarak Rosy'e: «Tim O'Leary buralardaymış»

dedi, «Belki de ona ve arkadaşlarına yiyecek taşıyordur.»

— «Mümkün» dedi Rosy.

— «Öyleyse açık açık söylesin de biz de bilelim böyle bir kahramana yardım ettiğimizi.»

— «Ben bu tahmininizin doğru olduğunu zannediyorum» dedi Rosy, «Üzerine de düşmem, takip de ettirmem. Mary'in sırrını ararken İngilizlere Tim O'Leary'nin yerini de söylememiş olurum.»

Bayan Mc Cadre, bir an düşündü. Hatasını anlamıştı. Kocasının Mary'i takip ettirmesine mani olacaktı.

— «Çok akıllısın Rosy» dedi, «İyi ki ikaz ettin beni.» Sonra bir an düşündü.

— «Ya başka biriyse?» Rosy'de ayni şekilde düşündü. Başka biri de olabilirdi. Ama kız, o adam kim olursa olsun Mary'nin mutluluğuydu önemli olan. Mary mademki hoşlanıyordu. Onu rahatsız etmek kimsenin hakkı değildi. Üstelik sevişirlerken Rosy kızı izlemişti. Böylesine bir sevişmeye mani olmak bile günaktı. Rosy:

— «Başkası da olsa mutlaka, gizli örgütten biridir» dedi. «İngilizlerden hoşlanan bir adam olsa kendi gelir alışverişe.»

— «Öyle» dedi Bayan Mc Cadre.

— «Kendi alır yiyeceklerini» dedi, «Çok doğru.»

Bu konuyu da kapadılar. Rosy aldığı yiyeceklerle giderken:

— «Beklerim» dedi, «Evimde sizi görmekten memnunluk duyacağız Charles'le..»

Rosy, Mc Cadre'nin dükkânından çıkmış, babasının meyhanesinin olduğu yöne doğru ilerliyordu. Mary'yi gördü tekrar kız da babasının dükkânından çıkıyordu. Demek içki de almıştı. Yolda karşılaştılar.

— «Merhaba Mary» dedi. Kız durdu onu tepeden tırnağa süzdü. Sonra tebessüm ederek:

—« Teşekkür ederim.»

Mary biraz daha sokuldu, sesini alçaltarak:

— «O cadı benim için bir şey söyledi mi?» dedi.

— «Ne gibi?»

— «Fazla yiyecek alıyor diye.»

— «Yo! Madam Mc Cadre sizden sitayişle bahsetti.»

— «Hiç belli olmaz» dedi Mary, «O istediğini yerin debine sokar istediğini de gökyüzüne çıkarır.» diye devam edecekti ki yanlarından bir İngiliz devriye kolu geçiyordu. Mary öfke ve kinle İngilizlere baktı. Şimdi köyden çıkması tehlikeliydi. Onun bakışlarındaki endişeyi sezen Rosy:

— «İstersen bize doğru gidelim» dedi. Mary, şüphe ve endişe ile Rosy'e baktı. Bu kadın yoksa kendisi hakkında birşeyler mi biliyordu. Hem bunu tahkik etmek hem de ordan mektebin yanından gideceği yere daha kestirme gitmek için kabul etti.

Rosy, babasının dükkânına uğramadan Mary ile okula giden yolda ilerlemeğe başladılar. Mary'nin evi ters istikamette kalmıştı.

Rosy:

— «Tim O'Leary buralardaymış» diye konuştu. Mary kaba etine iğne ile dokunulmuş gibi sıçradı.

— «Kim söyledi» dedi.

— «Bayan Mc Cadre.»

— «O cadının da herşeyden haberi olur.»

Bu bir itirafı mıydı yoksa Bayan Mc Cadre'ye karşı bir saldırı mıydı bunu Rosy anlayamadı. Aslında Mary bir takım şeyleri anlatacak bir dert ortağı da arıyordu ama verdiği sözden ötürü Tim'den ve arkadaşlarından kimseye söz edemiyordu.

Uzun bir süre, ikisi de ayrı ayrı şeyler düşünerek yan yana yürüdüler. Rosy:

— «Bizde bir çay içersin değil mi Mary?» diye sordu.

— «Sahile uğrayacağım.»

— «Bir şey mi var?»

— «Evde canım sıkılıyor.»

— «Benim de..»

İki kadın bir süre bir birlerine kaçamak bakıştılar. Sonra ikisi de yeniden sustu. Mary acaba Rosy benden şüphelendi mi diye düşünüyordu. Nihayet okulun hizasına gelmişlerdi. Mary, izin isteyerek aniden sahile doğru dikilen yamacı inmeğe başlarken döndü arkasından bakan Rosy'e el salladı.

Rosy için yeni bir gün başlıyordu. Gene sıkıntı içinde geçecek bir gün:

ONALTI

O gün de, köy yolunda her sabah raslanan o eski külüstür, dolma lastikli, otobüs bir teneke yığını gibi yuvarlanarak geldi, köy kavşağında durdu. Araba yıkık bir harabeden arta kalan bir taş yığının önündeydi iki dakikadan beri...

Köyün, topal Michael'i elinde bir sarı kasımpatı su kenarında oyalanıyordu. Aptal aptal duran otobüse baktı. Görünürlerde, kimseler yoktu. Sonra ağır ağır ve geldiği gibi gürültü ile otobüs hareket edince o taş yığının ya-

nında subay elbiseleri ile heykel gibi duran bir yabancı ortaya çıktı. Gün denize vurduğu için, deniz arkada bembeyaz ışıklar neşrediyordu. Yabancı, silüet gibi göründü. Michael, aptal aptal bakıyordu. Kimdi bu yabancı. Kenara bir kaç valiz ve çanta da bırakılmıştı.

Michael ağır ağır yaklaştı. Şaşkınlığı gittikçe artıyordu. Yüzü bulutlandı. Kaşları gerildi. Genç subayın sigara tabakasını çıkarıp bir sigara yaktığını gördü. Subay, eşyalarına doğru iki üç adım atınca, Michael tebessüm etti. O da kendisi gibi topallıyordu.

Binbası Dorian da, karşıdan gelen iğrenç yüzlü adama dikkatle bakıyordu. O da kendisi gibi topaldı. Elinde bir çiçek vardı. Binbaşı Dorian, son çarpışmalarda, yaralanmış sonra uzun bi rhastahane devresinden sonra halâ ızdırabı dinmeyen, sakat bir adam olarak geri hizmete verilmişti. Esasında ızdırabı ayağının acısından çok, onu zaman zaman saran, harp piskozuydu. Biraz sonra başına tayin olduğu birliğin geçiken arabası görüldü. Bir asker arabadan atlayarak önüne geldi esas vaziyetine geçtikten sonra selâm verdi:

— «Özür dilerim binbaşım. Yolda gelirken lastik patladı onun için geciktim.»

Binbaşı hiç ses çıkarmadan başını salladı. Bununla anlıyorum mu demek istemişti. Yoksa, beceriksizlikten hoşlanmam diyen bir taraf mı vardı. Asker anlayamadı. Sonra binbaşının baktığı tarafa baktı asker, ve hemen:

— «Valizleriniz» dedi. Onları kaptığı gibi

askeri araçın arkasına koydu. Kapıya doğru gitti. Binbaşı aksayan bacağı ile onu takip edince, asker koşarak kapıyı açtı. Binbaşı arabaya binerken döndü halâ kendilerini seyreden Michael'e baktı. Asker:

— «Michael» dedi, «Köyün delisi, konuşamaz topaldır da.»

Binbaşı, askere baktı, asker bozulmuştu:

— «Özür dilerim» dedi, «Aksar demek istedim.» Arabaya binmişlerdi. Araba geldiği yola dönmek için geniş bir kavis çizerken, Binbaşı Dorian elini kaldırdı. Şöför hemen arabayı yavaşlattı. Topal'a işaret etti oda aksak ayağı ile koşarak arabanın arkasına atladı. Yolda bir süre hiç konuşmadılar. Binbaşı Dorian zaten konuşmuyordu şöför laf açmak, üstü ile biraz samimi olabilmek kaygusu ile:

— «İkinci Marne savaşlarına iştirak ettiniz değil mi?» dedi. Bunu Binbaşı gelmeden önce birlikte işitmişler, hatta tartışmışlardı. Orda yaralanmış esaslı bir kahramanın geldiğini söyleyenlerle harptan kaçan bir korkağın geldiğini söyleyenler vardı. Şöför:

— «Ben de yaralanıp geri hizmete, buraya verildim» dedi. Fakat Binbaşı Dorian hiç konuşmuyordu. Sadece, geldiği bu yerin kırlarını, denizini, tetkik ediyordu. Arabanın arkasında Michael'in keyfine ise diyecek yoktu.

Askeri araç, tepeye doğru tırmanıyordu. Garnizon, okulun arka tarafında daha yüksekçe bir tepenin üzerindeydi. Binbaşı Dorian, Okulun önünden geçerken, meraklı ilk okul talebeleri gelip aracın yolunu kestiler. Küçük-

ler büyüklerinden duydukları sözlerle İngilizlerden, onların subaylarından, özellike askerlerinden nefret ediyorlardı. Aracın önünde kızıl saçlı, sarışın, her biri sekiz ile ondört yaşlarında çocuklar birikmişti. Hatta bir çoğu araca dayanmışlar Binbaşı Dorian'ı süzüyorlardı.

O sırada ,arkada oturan Michael arabadan inip çocukların arasına katılınca çocuklar kendilerine yeni bir eylence bulmanın rahatlığı içinde onun peşine takılıp binbaşının aracı önünden çekildiler. Araba tekrar garnizona doğru yol almağa başlamıştı. Okulun yanındaki evin bahçesinde güzel kadın külotları, buluzları asılı duruyordu. Binbaşı hasretle bu giysilere baktı. Cepheden, Hastahaneye, Hastahaneden de buraya nakledilmişti. Ne Londra'da, ne de tayin edildiği bu yeni ödevine gelmek için uğradığı Dublin'de bir kadınla münasebet kurmağa vakit bulamamıştı.

Şöför halâ konuşmasına devam ediyordu:

— «Bir bakıma binbaşım ben harbe tahammül edemedim. Çıldıracak gibi oldum.»

Binbaşı şöföre baktı. O hiç, susmadan konuşuyordu: «Bereket buraya yolladılar yoksa çıldıracaktım.»

Araba bu arada garnizondan içeri girmiş ve de bir Nöbetçi yeni kumandana selâm vermişti. Bu arada içerden bakan iki asker konuşuyorlardı:

Bu arada Binbası Dorian kumandanlık binasına giriyordu. Aksayan ayağını yerde sürüye. Uzakta bir asker yanındakine:

— «Sakat bir kahraman» dedi.

— «Bir bu eksikti. Zaten bu İrlandalılarla başımız dertte. Şimdi de başımıza bu topalı yolladılar.»

— «Ama çok sert birine benziyor.»

— «Yakında, ne olduğunu anlarız.»

Binbaşı odasına daha henüz girmişti ki, kendisine vekalet eden ve cepheye tayin edilen Yüzbaşı içeri girdi:

— «Hoş geldiniz» dedi.

— «Hoş bulduk.»

Bu Binbaşı Dorian'ın buraya geldiğinden beri söylediği ilk söz yaktığı ikinci sigaraydı. Yüzbaşı, cepheye tayin edilmenin endişesini çok konuşarak örtmeğe çalışan bir pisikoloji içindeydi.

— «Burasını seveceksiniz, şayet sakin bir yerden hoşlanıyorsanız. «Binbaşı Dorian'a baktı. O hiç oralı değildi. Yüzbaşı:

— «Ama gene de tam anlamı ile sakin sayılamaz. İrlandalı mukavemetçilerin liderlerinden bazılarının buralarda faaliyette olduklarını istihbar ettik.»

Binbaşı evet anamında baş salladı. Bununla ne demek istediğini Yüzbaşı anlamamıştı. Sonra ona telefon santralının olduğu odaya götürdü. Ve:

— «İşte» dedi, «Dış dünya ile tek irtibatımız bununladır.» Bunu söylerken telefonu manyoto etmişti. Yüzbaşı bunu unutmuş Binbaşıya izahat veriyordu ki telefonun zili çaldı. Karşı taraf kendilerini arayıp aramadığını soruyordu. Yüzbaşı:

— «Yeni Binbaşımız teşrif ettiler, duru-

mu ona anlatıyordum.» dedi. Telefonu kapadı. Sonra Binbaşının önüne geldi durdu.

— «Köydeki karakola bağlıdır» dedi. Sonra gitti pencereden dışarı bakarak:

— «İşlerimiz çok hafif» dedi. Emir erini ihsas ederek: «Jim size iyi bakacaktır» diye devam etti: «Yorgun musunuz?»

— «Hayır» dedi Binbaşı.

— «Bacağınız ağrıyor mu? Ameliyatlardan sonra umumiyetle bazı ağrıların kaldığını harpte yaralanan arkadaşlarımdan işitmiştim.»

— «Biraz ağrıyor» dedi Binbaşı.

— «Sizi herhalde buraya dinlenmeğe yolladılar. Havasının iyi geleceğini umarım.»

— «Zannedersem» dedi Binbaşı.

Yüzbaşı, Binbaşı Dorian'ın bu kesik kesik cevaplarından hoşlanmamıştı. Biraz da ona tarizde bulunmak ister gibi:

— «Burada sadece dolaşılır» dedi. Sonra daha insafsız, kendi yerini isteyerek almış bir adama düşmanlığını kusmak istercesine: «Oysa siz de bunu yapamazsınız» dedi.

— «Doktorlara göre günde sekiz kilometre yürümem gerekiyor.»

— «Dua edin buradaki iş buna imkân verir.»

— «Sanırım.»

— «Polis görevi görüyoruz. Şey pardon görüyorduk. Şimdi göreceksiniz.»

— «Bu da bir vazife» dedi Binbaşı Dorian.

Yüzbaşı, sıkıntı ile odada dolaştı. Elindeki bir cetvelle avucunun içine vurarak:

— «Bir de önemli sır size» dedi.

— «Ne gibi?»

— «Meyhanenin sahibi Tom Ryan isminde biri var. O bize haber verir.»

— «Ne gibi?»

— «İrlanda gizli örgütlerinin faaliyetleri hakkında, kaçakçılıklar hakkında, çeşitli haberler.»

— «Çok teşekkür ederim.»

— «Zaten irtibatınızı direk sizin kurmanız lâzım. Ben kendisine tayinimin çıktığını, yerime sizin geleceğinizi bildirmiştim. Daha ziyade öğle üzerleri gidin barına, kimse yokken.»

— «Son aldığınız bir haber?»

— «Bu günlerde bildirecek bir şeyler bulamadı.»

— «Ortalık sakin mi demek istiyorsunuz?»

— «Her an sakin olabilir ve her an da olaylar çıkabilir.»

— «Anlıyorum Yüzbaşı.»

Bütün konuşmalarının sonunda Binbaşı Dorian'ın birden yüzbaşı diye hitap etmesi yüzbaşıya bir tokat gibi gelmiş ve hemen esas vaziyetine geçerek, selâm verip dışarı çıkmıştı. Binbaşı üçüncü sigarasını yaktı. Daldı düşünüyordu. Dışardaki motor sesleri ve gürültüler onu bir an gerilere muharebenin olduğu aylara götürdü. Almanlarla çarpışıyorlardı. Çevresinde bombalar patlıyor, koşarak giden piyadeleri ağır makinalı tüfenklerin sapır sapır döktüğünü görüyordu. Biraz sonra kendi birliği ile o da siperden fırlıyacak ve Almanlara doğru saldırıya geçeceklerdi. Birden bir emir verildi. Onun birliği için taaruz emriydi. Siperlerden fırladılar kendisi askerlerin başında

koşuyordu. Birden bir patlama, bir daha ve bir sipere doğru havalanıp düştüğünü hatırladı. Ter içinde kalmıştı. Kalktı pencereye doğru yürüdü. Yürüyemiyordu ayağı sanki daha da ağırlaşmış gibiydi. Pencerenin kenarında ter içinde nefes nefeseydi. Düşmemek için duvara tutundu.

Bir kere de ayni şey Dublin'de başına gelmişti. Buraya gelmek için kaldığı otelde, bir sokak kadını ile bir gece geçirmek istemişti. Otelin odasında içki içmişlerdi. Kadın, kendisini bir an önce Binbaşı Dorian'a teslim edip, hemen uyumak istiyordu. Kadının bir de madeni sesi vardı. Bu ses ona, kıt'adaki bir kumandanının sesini anımsatıyordu. Bir süre sonra içki, kadının sesi ve dışardan gelen gürültü. Binbaşı Dorian'ı bir anda o korkunç harp bunalımının içine atmıştı. Gene burda olduğu gibi hafif bir baş dönmesi, kulaklarında sağır eden bir uğultu. Sonra da patlayan binlerce mermi sesi ve makinalı tüfeklerin tarakaları, bağran, haykıran yaralıların, koşarken vahşi sesler çıkaran bazı askerlerin sesleri birbirine girmişti. Başı dönerek yatağa düştüğünü yastıkların altına başını saklamağa çalıştığını hatırlıyordu. Kadın:

— «Noldu binbaşım» demişti. Sonra eğilmiş, onunla meşgul olmuş, neden sonra Dorian kendisine geldiği zaman sırt üstü yatağa atmıştı kendisini. Monoton seslere, alışılmamış gürültülere karşı dayanılmaz bir korku bırakmıştı harp onda. Şimdi daha iyi hatırlıyordu. Pencerenin kenarından kırlara bakarken daha iyi hatırlıyordu. Kadın:

— «Harp böyle yapıyor insanları» dedi, «Bir kardeşim vardı. Benim, harp senelerinde kötü kadın olduğumu bilmiyordu. Askerdeyken herşey olup bitmişti. Sevdiğim delikanlı askere gitmişti. Londra'da yapayalnız kaldım. Hem de karnımda bir çocukla. Sonra onun ismini kayıplar listesinde gördüm. Çocuk, karnımdaki çocuk, bir anlam taşımıyordu benim için, her gün Allaha yalvarıyordum.»

— «Neden?»

— «Bu çocuktan beni kurtarsın diye, nihayet bir gün merdivenlerden attım kendimi. Kaldığım ve borçlu olduğum pansiyonun merdivenleriydi. Aşağı kadar düşmüşüm. Gözlerimi bir hastahanede açtım.»

— «Devam et» demişti binbaşı. Kadın o monoton ve madeni sesi ile anlatmıştı:

— «Sonra kardeşim harpten yarı çılgın döndü. Her an eline bir makinalı tüfenk geçirip düşmana saldırmak istiyordu. Bir gün şikâyet ettiler. Sonra tımarhaneye kapatıldı. Ben, o tımarhanedeyken, çalışıyordum. Tabii nasıl çalıştığımı anlatmama lüzum yok. İzinli gelen askerlere kendimi veriyordum. Garlar, denizdeki bahriye üssünün olduğu yerlerdeki eylence kulüpleri çalışma sahamdı. Bir gün, sevdiğim adamın da sağ olduğunu öğrendim bir arkadaşından. Beni arıyormuş, onun yüzüne çıkacak bir durumda olmadığım için Dublin'e kaçtım.»

Kadın bütün bunları bir nefeste anlatmıştı. Binbaşı Dorian, cebinden bir on sterlin çıkarıp kadının çantasına koymuştu.

— «Benimle yatmak zorunluğunda değilsiniz» dediğini şimdi çok iyi hatırlıyordu. Kadın:

— «Çok teşekkür ederim» dedi. Onun dudaklarına, bir abla, bir anne gibi bütün ihtiraslardan yoksun bir öpücük kondurduktan sonra çıkıp gitmişti.

Binbaşı Dorian, harbe giderken, işin sonunun böyle olacağını bilmiyordu. Daha çok neşeli daha çok olgunlaşmış olarak döneceğini zannediyordu. Ama yüzünde bir şarapnel yarası ve topal bir ayakla dönünce, doğduğu şehre gidememiş Londra'dan Lublin'e ve İrlanda'daki işine kaçar gibi gelmişti. Çünki onun da harpten evvel bir sevgilisi vardı. Kendisini böyle görmesini istemiyordu. Artık o mazinin karanlıklarında tatlı bir anı olarak kalacaktı. Bundan sonra başkasını sevip sevmiyeceğini de bilmiyordu. Doktorların dediği gibi her gün sekiz kilometre yol yürüyecek, günün birinde harap olan ayak sinirleri ve yarı felçli adaleleri düzelirse, ki o düzeleceğine inanıyordu, tekrar cephede bir vazife istiyecekti. Harbin daha çabuk çabuk biteceğine inanmıyordu.

Yemekten sonra garnizonu dolaşmalı, emrindeki askerlerle tanışmalı, onların dert ve arzularını dinlemeli, hiç değilse bazılarını öğrenebilmeliydi. Gerçek bir asker harp sanatını bilmesi gerektiği kadar, askerlerinin manevi mahrumiyetlerine de çare bulmasını bilen bir insan olmalıydı. Böyle öğrenmişti şimdiye kadar ki kumandanlarından.

Yatağa sırt üstü uzandı bir sigara yaktı.

Tekrar geçmiş günlere döndü. Ufacık bir kasabaları vardı. Londra yakınlarında. Babası orda, dedesi orda çalışmışlardı. Onun da orda yaşaması, orda evlenmesi ve orda ölmesi gerekirdi. Kendisinden evvelki ailenin erkekleri gibi. Günün birinde, harp başladığı zaman, onu askere almışlardı. Liz'le evlenmemekle ne büyük akıllılık ettiğini şimdi anlıyordu. Şayet onunla evlenseydi. Şimdi kızın bütün hayatını kararacaktı. Son gün beraberdiler. Liz evlenmek için ısrar ediyordu:

— «Nolur Dorian, nolur evlenelim sevgilim.»

— «Ama sonu meçhul bu harbin. Belki dönemem. Belki yaralanırım, iğrenç bir yüzle gelirim senin karşına. Bütün hayatın boyunca..»

— «Suss!» demişti Liz, «sus sevgilim. Bütün harbe gidenler evleniyorlar. İzinli geldiğin günler, hiç değilse yarın sabaha kadar koskoca bir yarım gün var, birbirimizin olacağımız.»

— «Ne mana ifade eder?»

— «Benim için çok anlamı var Dorian. Çok anlamı var sevgilim.»

— «Seni sevip okşamanın benim içinde büyük bir anlamı var Liz. Ama yarım günlük zevk için bir hayat mahfedilemez.»

— «Kendi hayatından mı bahsediyorsun?»

— «Hayır senin hayatından Liz.»

— «Ben senin olmak istiyorum. Gerisi bana vız gelir.»

Dorian, o zaman kızı kolları arasına almış:

— «Makul ol sevgilim, harp çabuk bitecek demişti. Evlilikten, Liz'le evlenmekten korkmuyordu. Korktuğu, sakat dönmek yahut ölmekti. Bir günlük gelinin dul kalmasını istemiyordu. Bu noktadan hareket edince de evlenmemişlerdi. Şimdi evlenmediklerine memnundu. Liz, onu topal ve yüzü yaralı görünce kimbilir nasıl yıkılırdı.

Binbaşı gözlerini kapadı, eski günleri artık düşünmek istemiyordu. Bunlar uzakta ve mazinin derinliklerinde kalmış hatıralardı. Burda, iyileşmesini bekleyecek ve tekrar cepheye dönecekti. Kapı vuruldu. Binbaşı:

— «Gel» dedi. İçeri giren asker selâm verip sordu:

— «Binbaşımın bir emirleri var mı?»

— «Ne gibi?»

— «Bir çay, yapsam içer misiniz efendim?»

Binbaşı Dorian ilk defa tebessüm ederek askere baktı. Sonra sigarasını söndürürken:

— «Fena fikir değil,» dedi.

ONYEDİ

Binbaşı Dorian, ertesi gün köyü dolaşmak için yaya olarak yürüyüşe çıkacaktı. Garnizondan ayrılmadan evvel, hazırlıklarını tamamlamış olan Yüzbaşı ile karşılaştı. Yüzbaşı gene o aşırı neşesi ile yanına geldi.

— «Günaydın Binbaşım.»

— «Günaydın.»

— «Hazırlıklarımı tamamladım, araç beni köy otobüsünün geçtiği kavşağa kadar götürecek, bu gün öğleden sonra hareket ediyorum.»

— «Başarılı olmanızı dilerim.»

Garnizon içinde yürürken, Binbaşı çevresini, askerleri, onların yaptığı talimleri göz ucu ile denetliyor yanında yürüyen Yüzbaşıyı da dinliyordu. Yüzbaşı:

— «Bu gün, Meyhaneciye de uğrarsanız iyi olur» dedi.

— «Bugün yahut yarın.»

— «İyi adamdır, çok konuşur ama bu da malümat satan için fazla kusur sayılmaz.»

— «Parayı kim veriyor.»

— «Polis.»

— «Mersi» dedi Binbaşı, «Yoksa böyle bir adama para vermek bana göre bir iş değildi.»

— «Doğrusu da bu tabii Binbaşım.»

Gene bir süre yürümüşlerdi. Bu sefer, Yüzbaşı asıl konuşmak istediği konuya değindi:

— «Fransaya gidiyorum. biliyorsunuz tabii.»

— «Evet, ailenizi ne yapacaksınız?»

— «Onları daha evvel Londra'ya yolladım Ayrılık güç oldu.»

— «Tahmin ederim.»

— «Bölüğüm cephedeymiş tam cephe hattında bir yerde.»

— «Bilirim, cephe hattı demek yarı ölüm demektir. Ama gene de korkmamalı insan.»

— «Elde değil Binbaşım. İçimde dönmiyecekmişim gibi bir his var.»

— «Esasına bakarsanız bu histen kurtulmak çok zordur Yüzbaşım. Hemen hemen hepimiz bu hisle çarpıştık. Ama sonunda topal da olsa döndük işte.»

— «Cesaretinize hayranım.»

— «Cesaret diye bir şey olduğuna inanmıyorum.»

— «Anlıyamadım?»

Binbaşı durdu. Yüzbaşının gözlerinin içine baktı. Sonra tebessüm etti. Yüzbaşı ilk defa gördüğü, itimad telkin eden bu gülüş ve bu tatlı çehre karşısında bir güven hissi ile doldu. Binbaşı Dorian, ağır ağır, tane tane, içe işleyen bir ses tonu ile:

— «Ama ben aslında korkak bir adamım Binbaşım.» Bu samimi itiraf karşısında Binbaşı Dorian:

— «Benim gibi» dedi.

— «İnanmam, sizin gibi kahraman, korkak olamaz. Sizin cesaretiniz için bir kolumu verebilirim. Aslını sorarsanız bunları size söylerken utanıyorum da.»

— «Utanmayın» dedi, «Ayağımdan sakatlanmadan evvel ben de sizin gibi düşünüyordum. Mühim olan kolu ve ayağı kaybetmek değildir. İnsanın kendisine karşı olan güven hissini kaybetmesidir. Önce göreceksiniz korku saracak sizi, taki taaruza kalkana kadar, yahutta ilk silâh seslerini duyana kadar. Sonra alışacaksınız. Her şey tabi gelecek ve bir an bakacaksınız artık hiç bir şeyden korkmuyorsunuz.»

Yüzbaşı birden susan Dorian'a baktı. Ona minnettarlık duyuyordu. Bir gün evvel adamı çok yanlış anladığı için üzülüyordu şimdi. Başını önüne eğdi:

— «Düşünmek bile beni titretiyor» dedi.

— «Cephede düşünmiyeceksiniz sizin için

düşünenler olacak o zaman titreme faslı da onlara kalıyor.»

Yüzbaşı halâ tatmin olamamıştı, sonra yıkılmış bir sesle:

— «Ölümümün ani olmasını isterim» dedi.

— Silâh sesleri duymadığınız an artık hiç bir şey hissetmiyeceğiniz andır. O zaman zaten ölüm kapınızı çalmıştır. O zaman da korkuya lüzum yoktur sanırım» dedi Binbaşı.

Askerler hedeflere atış yapıyorlardı. Durdular ve onları seyretmeğe başladılar. Binbaşı devam etti:

— «İşte cephe de bunun gibi» dedi, «Bir farkla hedeflerin olduğu yerde siz olacaksınız.»

— «Anlıyorum» dedi Yüzbaşı.

— «Gene bir fark var hedefte siz olduğunuz halde, üçüncü şahısmışımz gibi, yani burdan seyrettiğiniz gibi hissediyorsunuz kendinizi.»

— «Anlıyorum» dedi Yüzbaşı, biraz ferahlamış gibi hissediyordu kendisini. Sonra başını kaldırdı Binbaşı Dorian'ın gözlerine baktı:

— «Kahramanlıklarınızı gazetede tekrar tekrar okudum» dedi'

— «Abartmışlardır. Düşman siperlerine atlamadım. Bir mermiden korkarak kendimi daha emin gördüğüm bir yere attım.»

— «Çok mütevazısınız» dedi Yüzbaşı.

— «Size sadece doğruyu söyledim. Emin olabilirsiniz.»

— «Bana kalırsa, sakin ve istediğini bilen bir insansınız. İsterseniz gene ayni şeyi, yani

ayni kahramanlığı denıek istedim, yaparsınız gibi geliyor bana.»

— «Yanılıyorsunuz. İnsan bilerek kendini ölüme atmaz.»

Susmuşlardı. Bir süre hiç konuşmadan yürüdüler. Yüzbaşı, konuyu değiştirmek için yeniden konuşmağa başladığı zaman tamamen değişik bir ifade ile sordu:

— «Eşyalarınızı yerleştirirken çerçeveli resmini gördüğüm genç hanım eşiniz miydi?»

Binbaşı döndü baktı.

— «Hayır» dedi.

— «Ben sizi evli sanmıştım.»

— «Harp yüzünden evlenemedim.»

— «Harp yüzünden mi?«

— «Evet, o genç kızla sevişiyorduk. Dönmemek korkusu hakimdi bana giderken.»

— «Anlıyorum» dedi Yüzbaşı.

— «Evli olsaydınız burada olurdu şimdi.»

— «Ne faydası olurdu. Bir topalla.»

Yüzbaşı şaşırdı. Sarsıldı. Sonra tamamen neşeli bir hava yaratmak için:

— «Ama Binbaşım» dedi, «Burdaki kadınlar ya evlidirler yahutta bakire... Sizin gibi genç insanlar böyle sakin bir yerde aşkı düşünecek vakitte bulurlar. O zaman yalnızlık duyacaksınız.»

Binbaşı Dorian tebessüm etti:

— «Tavsiyeleriniz için teşekkür ederim Yüzbaşı» dedi. Bu Yüzbaşı deyimi samimi haspıhalin sona erdiğini gösteriyordu. Sustular neden sonra Yüzbaşı esas vaziyete geçerek:

— «Müsadenizi rica edeceğim Binbaşım»

dedi, «Gitme zamanım geldi. İki asker el sıkıştılar, tekrar askerce selâm verdiler birbirlerine. Şimdi Yüzbaşı arkasına bakmadan askeri araca doğru, hakikatte ise, kan ve ölüm deryasına doğru gidiyordu.

Köy, siyaha yakın grilikte boyanmış evleri, dar pencereleri, yüksek damları ile düzgün bir sıra halinde bir yere konmuş kartalları andırıyordu. Kanatları yere değen kartalları, yollarında kimseler yoktu. Yalnız bir kaç kız ve bir kaç genç kadın kapılarının önünde oturmuşlardı. Binbaşı Dorian uzaktan göründüğü zaman sırtına şal almış, şişman, uzun boylu, etli canlı, her an bir erkekle sevişmek arzusu ile dolu ve bunun için fırsat bulamamış bir kız bağırdı:

— «Geliyor.»

İki kadın kapının önündeki parmaklığa doğru yürüdü. Yol bir buçuk metre aşağıdan geçiyordu. İki kadında yola yukardan bakan evlerin kapısı önündeki demir parmaklığa kadar geldi. Binbaşı Dorian topal ayağını sürüyerek onlara mütebessim yaklaştı. Hakikatte bütün bu insanları seviyordu. Burda kendisini İngiltere'den ayrı bir yerde hissetmiyordu. Bir işgal kumandanı gibi değil, bir arkadaş gibi davranmak istiyordu, tüm insanlara. Kızlar da onu selâmlıyacakmış gibi parmaklıklara iyice yaslanmışlardı. Binbaşının geldiğini haber veren kız uzandı ve binbaşı geçtikten hemen sonra:

— «Topaaaal!» diye topalın «a» sını uzatarak peşinden bağırdı.

İşte en işitmek istemediği, en sinirlendiği söz, birden ve aniden yüzüne karşı söylenmişti. Terbiyeli insanları değil, en terbiyesizlerin bile böyle alelen hiç tanımadığı bir sakata, bir acize, böyle davrandığı görülmemişti. Döndü, kırık yıkık ve üzgün, denilebilir ki ağlamaklı bir ifade ile kıza baktı. Bu bir işgal subayının emrindeki insana bakışından çok farklı bir bakıştı. Kız ve yanındaki arkadaşı son derece üzülmüş geri geri çekildiler, evlerinden içeri girerek kapıyı kapadılar. O zaman Binbaşı köyde gezintisinin anlamsız olduğunu anladı. Ama buraya kadar gelmişken, meyhaneye uğrayıp bir kadeh birşeyler içmek istedi. Dudakları kurumuştu. İçi yanıyordu. Beyninin içinde binlerce ses:

«Topal topal topal» diye yansıyordu. Sakat ayağını sürükleyebildiği nispette hızla yürüdü meyhaneden içeri girdi.

İKİNCİ BÖLÜM

BİR

Binbaşı Dorian, meyhaneden içeri girince, tezgâhın başında kimseyi görmemişti. Yalnız sol taraftaki masada, ilk gün otobüsten indiği zaman rasladığı, topal Michael'e gözü takıldı. Topal ve meczup olan dilsiz, ona öylesine, bakıyordu. Şaşırmış gibi bir hali vardı. Kapıdan tezgâha kadar bacağını sürterek geldi. Halâ kulaklarında «Topal, Topal» diyen bir ses çınlıyordu. Tom Ryan meyhanede yoktu. Birden, arkada bir masada oturan, Rosy koşarak tezgâhın önüne geçti. Babasına yardım için o gel-

mişti. Binbaşı Dorian ile, Rosy göz göze geldiler. İkisi de büyülenmiş gibi birbirlerine bakıyorlardı. Binbaşı:

— «Bir viski istiyorum» diyebildi neden sonra. Rosy, telâşlı viski şişesini aldı, bardağa viski korken eli titriyordu. Viskiyi tezgâh üzerine dökerek zorlukla bardağa koydu.

— «Burda çalıştığınızı bilmiyordum» dedi Binbaşı.

— «Babama yardım ediyorum sadece, burası babamın dükkânıdır.»

Onlar, bu iki cümle arasında kaçamak, kaçamak, en az bir kaç defa birbirlerini süzmüşlerdi. Binbaşı viski bardağından bir yudum alırken, Rosy'le, tekrar göz göze geldi.

Michael ise, bir köşede, anlamsız anlamsız bir kıza bir de subaya bakıyordu. Konuştukları sözler, çok basma kalıp olmasına rağmen, bu iki insan arasında garip bir olayı yansıtıyordu. Rosy, son bir defa daha Binbaşıya baktıktan sonra sordu:

— «Su ister misiniz?» Binbaşı hayır anlamında başını salladı. Rosy hemen, barın arkasından çıkarak, salondaki bir masaya geçti oturdu. Ordan Binbaşı Dorian'ı tetkik ediyordu. Gıcır gıcır çizmeleri, gergin adeleli bacaklarını çizen pantalonunu, yay gibi gerilmiş vücuduna çok iyi oturmuş çeketini, sonra da bu vücuda çok yakışmış o güzel başını bir süre süzdü. Şimdiye kadar hiç ama hiç duymadığı bir heyecan içindeydi. Manyetize olmuş, cazibesine kapılmış, gibi bakıyordu Rosy... Binbaşı, olduğu yerde sallanınca, kız hemen önün-

deki kitaba başını çevirdi. Adamın, zaafiyetini anlamasını istemiyordu. Heyecandan, kalbi göğsünü delip çıkacakmış gibi, çarpıyordu. Olamazdı olmaması lâzımdı. Bu kadar onu çeken bir insana raslamaması lâzımdı. Bu ne kocası Charles gibi bir adamdı. Ne de Mary ile sevişen Tim gibi bir adam. Üstelik bir düşman subayıydı. O öyle görmüyordu, görmesine imkân da yoktu ama, çevre onu düşman subayı olarak görüyordu. Çıkıp gitmesinden korktuğu için duyduğu heyecan sonsuzdu. Ayrıca başka bir şeyler vardı, onu derinden sarsan.

Michael ise, seyrettiği subaya bakarak, olduğu yerde deli deli sallanmağa başlamıştı. Yüzünde acaip anlamsız bir gülüş vardı. Bu gülüş; ağzından sarkan et parçası ile, çarpık, kirli, siyah dişleri ile, daha da çirkin, daha da iğrenç yapıyordu onu. Binbaşı halâ kendisine «Topal» diye bağıran kızı düşünüyordu. Bu bağırış, bu bağırış Liz'in de olabilirdi. Onunla evlenmek isteyen kız da, onu harpten dönünce, böyle görse, belki de «Topal» diyecekti. Bütün sinirlerini geren, bütün mevcudiyetini sarsan, onu normal düşünen insan olmaktan çıkaran bu hislerdi işte. Herşeyi harp berbat etmişti. Gene içi sıkılıyordu. Gene elbiseleri ve hele boğazını saran gömleği, gırtlağını sıkıştırıyordu. Ter basmıştı bütün vücudunu. Harp, harp şimdi onun içinde, başlamıştı. Hem de bütün dehşeti ile, içinde başlamıştı. Harpten nefret ediyordu. İnsanlar, ölen insanlar, binlerce, yüz binlerce insanlar, hep beraber bevninin içinde «Harp, Harp» diye bağırıyordu. Ölmekle kalmak arası dakikalar, patlayan topların sesleri,

makinalı tüfenk tarakaları, şimdi hepsi hepsi içindeydi. Ter basıyordu. Ölüm teri basıyordu her tarafını. Birden irkildi: Döndü baktı, o meczup Michael sallanırken ayak ayak üstüne atmış ve kalın postallı ayaklarından her «tak» sesinde toprağa kapanan insanları, ölen insanları, getiriyordu aklma: «Tak tak» sesleri beyninin içinde bir balyoz gibi gittikçe büyüyor, büyüyordu. Şimdi , o İrlandanın bir kasabasına yakın bu sahil köyünde değildi de, Marvz cephesinde, patlayan binlerce merminin arasında hedefe doğru koşan bir askerdi. «Tak tak tak» sesleri de orda, yanında, sağında solunda. koşan, hücuma geçmiş askerlerini yere seren bir makinalı tüfenkti. Binbaşı Dorian koşuyordu. Bir elinde tabancası vardı. «Hücum» diye bağrarak koşuyordu. Kahraman olmak için koşuyordu. Vurulmak için koşuyordu. «Tak tak tak» sesleri devam ettiği sürece o koştu koştu koştu. Hattı zatında o düşmanın üstüne doğru koşarken, kendisinden, kendi ölümü yakın gören düşüncelerinden, kurtulmak için kaçıyordu. Kaçıyordu. Kaçıyordu. Ama «Tak tak tak» sesleri devam ediyordu.

Meyhanenin tezgâhına dayanmak istedi. Tutundu, sallanıyordu. Önce Michael, sonra onu büyülenmişçesine bir hayranlıkla seyreden Rosy yerlerinden kalktılar. Binbaşı, beyninin içindeki harpte, büyük bir çığlık atarak, fakat meyhane de sessizce dönerek, iskemlenin üzerine yıkıldı. Korkan Michael yerinden fırlamış ve kapıdan dışarı kaçmıştı. İskemleye kapanan Dorian, başını elleri arasına almış, üzerine

hücum eden binlerce düşmanın süngüsünden, kendisini korumak için sinmiş, her an batacak bir süngüyü bekliyordu.

O sırada Rosy şaşkın ve şaşkın olduğu kadar da şevkat doluydu. Elini uzattı. Binbaşının, her an bir süngü bekleyen Binbaşının, eline değdirdi. Bu sihirli bir andı. Herşeyi dindiren mukaddes bir andı. Dorian'ın içindeki harp, birden, bu sihirli değişle bitti, tükendi. Binbaşı Dorian bu yumuşak tatlı eli tuttu. Bu kurtuluştu. Bu hayattı. Bu el, bu el herşeydi o an. Ona sarıldı. Ağır ağır başını kaldırdı.

Öylesine gözgöze kaldılar bir süre. Binbaşı Dorian, kızın çıplak koluna başını koydu ve öptü. Dudakları ateş gibiydi. Kız, kolunu yakan dudakları, bir an daha yukarda hissetti. Heyecandan ve arzudan yandığını anladı. Birden, göz göze geldiler. Rosy, daha da eğilmişti. O sırada, Dorian dayanılmaz bir arzu duydu içinde, kızı kendisine çekti. İkisinin de birbirlerine karşı duydukları arzu, dudakları nın kenetlenmesi ile neticelendi. Her an biri gelebilir ve meyhanenin kapısını açabilirdi. İçlerindeki bu korku, damarlarındaki ateşlenmiş kan tarafından, yutuluyordu. Tekrar tekrar, şevkatten, ihtirasa dönüşen bir kudurganlıkla öpüşüyorlardı. Adam birden kızın buluzunu araladı. Adamın ateş gibi yanan dudaklarını kalbinin üzerinde hissetti Rosy, bütün kanının çekildiğini zannetti. Şimdi daha büyük iştiyakla tekrar dudak dudağa gelmişlerdi. Rosy:

— «Görecekler» diyebildi, iki öpüş arasında. Gene de, arzu ile kendisine sarılan Dori-

an'a, o da büyük bir iştiyakla sarılıyor, o da öpüşlerine ayni arzu ile mukabele ediyordu.

— «Kapıyı açmalıyım» dedi.

— «Açma nolur?»

Tekrar daha arzulu daha istekli sarıldılar birbirlerine. Hemen orada, birbirlerinin olmak, tükenircesine sevişmek, istiyorlardı. Rosy, böylesine öpülmemişti. Böylesine istenmemişti. Çıldıracak gibiydi. İçinden «Yarabbim Yarabbim» diyordu. Dorian da, kendisini kaybetmiş, kollarından görülmek endişesi ile kaçmak isteyen kızı, sıkı sıkıya tutuyordu. Bir anlık ayrılış sırasında, kız dışardan gelen gürültüleri duydu. Kapı her an açılabilir ve biri meyhaneye girebilirdi. Binbaşı Dorian da ayni şeyi hissetmişti ve kıza kucakladığı gibi çevresinde döndü ve Rosy'in sırtını kapıya dayayarak, nispeten tehlikeyi önledi. Yeniden kızın dudaklarına, alev alev yanan, dudaklarını yapıştırdı. Artık ikisi de birbirlerinin kanını, dudaklarından emiyormuş gibi derin bir hazzın içine düşmüşlerdi.

Sokaktaki gürültüler daha da artmıştı. Alelacele koptular birbirlerinden, Rosy üstünü başını toparlamağa, dağılan saçlarını düzeltmeğe çalışırken, Dorian bir iskemleye çöktü. Gelenlere hiç bir şey belli etmemek çabasındaydı. Binbaşı:

— «Burda mı otursunuz?» dedi.

— «Okulda oturuyorum, yani okulun yanındaki lojmanda. Köy öğretmeninin karısıyım.

Dorian:

— «Adınızı bilmiyorum» dedi.

— «Rosy.»

— «Benim de Dorian.»

Rosy, telâşla barın arkasına, tezgâhın başına geçti. Nefes nefeseydi. Aynada dudaklarına baktı. Belli olacak bir tarafı yoktu. Neşeyle, Binbaşıya tebessüm ederken içeri, başta babası olmak üzere pazardan dönen köylüler girdi.

Fakat, İngiliz binbaşısını görenlerin, birden o çoşkun sevinci dindi.

Bara doğru ilerlerken İngiliz subayını görmemiş olan meyhaneci halâ söyleniyordu:

— «İçkiler benden.» Sonra, alışık olduğu hurra seslerini işitmeyince, döndü baktı Tom Ryan ve orda, orta yerde, masada oturan subayı gördü. Ona doğru yürüdü ve köylülerin meraklı bakışları altında:

— «Size resmi vazifeniz için hoşgeldiniz diyemem binbaşım» dedi, «Ama şahsen buyurun, eylenin.»

Binbaşının yakasındaki kahramanlık madalyasını görünce ilâve etti: «Cesur adam her üniforma altında cesurdur. İngiliz, İrlandalı veya Alman olsun.»

Binbaşı, kurnaz bir adam diye düşündü. Sonra Rosy'e baktı. Rosy, barın arkasındaki aynada yüzünden, birşeyin anlaşılıp anlaşılmıyacağını görmeğe çalışıyordu. Tom Ryan:

— «Demek kızımla tanıştınız Binbaşı» dedi.

Sonra kızına baktı ve daha candan daha içten bir sevinçle:

— «Baban sana pazardan ne getirdi der-

sin?» diye sordu. O sırada çok güzel bir at, meyhanenin penceresine doğru yularından tutulmuş olarak getiriliyordu. Rosy'de Dorian'da atı görmüşlerdi. Köylüler, takdir dolu seslerle meyhanecinin sevincine katılırlarken, Rosy, kendisine alman hediyenin değil de, hayatını allak bullak eden, biraz evvelki öpüşmelerin etkisi altındaydı.

Bir köylü:

— «Bu çok pahalı bir at» dedi.

— «Safkan bir at» dedi Ryan, «Halis kan.» Binbaşı kalkmış pencereye doğru yürümüştü. Tom Ryan Binbaşının peşinden geldi:

— «Attan galiba anlıyorsunuz Binbaşım» dedi.

— «Çok güzel bir at.» Şapkasını aldı, göz ucu ile Rosy'e baktı. Sonra açılan köylüler arasından geçerek kapıdan çıktı. Hiç arkasına bakmadan, atı okşadı ve bacağını sürükleye sürükleye uzaklaştı. Bir köylü:

— «Kibirli» dedi. Ryan:

— «İngilizler öyledir.» diye cevap verdi.

Karısını merak eden Charles, kalabalık arasından geçerek meyhaneye girdi. Babasının kızına aldığı atı gördü. Ryan:

— «Atı beğendin mi?» diye damadına sordu.

— «Çok güzel bir at» dedi Charles.

Meyhaneci, damadına yaklaştı. Alay ettiğini belli eden bir sesle, köylülere işittirerek:

— «Efendimizi gördün mü?» dedi.

Charles, dışarda rasladığı İngiliz subayından bahsedildiğini anlamıştı. Topallığından ötürü de ona acımıştı. Sadece:

— «Kibar bir genç» dedi.

Herkez Tom Ryan'ın, bu atın şerefine ısmarlanan içkileri içiyordu.

İKİ

O gece, Rosy yatağa girdiği zaman bir türlü uyuyamamıştı. Dışardan, babasının aldığı atın kişnemesi işitiliyordu. Yanında kocası Charles uyuyordu. Denizin uğultusu, ile kalbinin çarpıntısı hiç dinmiyordu. Nasıl olmuştu? Nasıl hiç tanımadığı adamın kollarına kendisini atmıştı? Nasıl deliler gibi öpüşmüşlerdi? Herşey nasıl birdenbire olmuştu? Bütün bu nasıllara cevap veremiyor, devamlı Dorian'ın yanında olmasını, onu tekrar kolları arasına alıp uzun uzun öpmesini düşlüyordu. Dudakla-

rını, parmaklarının ucu ile yokladı. Onun öptüğü yerlere, ellerini yahut parmaklarını dokundurmaktan bile büyük bir haz duyuyordu.

Aşk bu olmalıydı. Kocasının vaktiyle söylediği «Sen güneşe değil aynaya, güneş sana bir an aksettiren aynaya, rasladın» deyişini hatırladı. Charles doğru söylemiş olmalıydı. Şimdi hayatına bir güneş doğuyordu. Yatakta sağ tarafına döndü. Kocası uyuyordu. Tekrar sola duvardan yana döndü. Duvardaki pencere den gökyüzündeki mehtap görülüyordu. Belki Dorian'da şimdi mehtabı seyrediyordu. Belki o da, Rosy'i düşünüoyrdu. Yataktan kalkıp, böyle olduğu gibi ona koşmak, onu kaldırmak, elele tutuşup ya ormanların karanlığında ya denizin enginlerinde onunla kaybolmak istiyordu.

Uyumak için kendisini zorladığı, gözlerini sıkı sıkı kapadığı zaman, Dorian'ın ona uzanan dudaklarını görüyor, daha iyi görebilmek için de gözlerini açıyordu.

«Yarabbim, yarabbim» dedi kendi kendine, «Nolurdu şimdi burda benim yanımda o olsaydı» diye geçirdi içinden. Sonra, dudaklarını birbirine kenetledi. Dorian'm dudaklarını dudaklarında hissetti.

Gün ışırken, uykusuzluktan sızdı.

Gün ışırken, Binbaşı Dorian, halâ oturduğu iskemlenin üzerinde, öylesine, meyhanecinin kızını düşünüyordu. Yanıda masa üzerinde duran sigara tablası ise içtiği sigaraların izmaritleri ile dolmuştu. Kalktı gerindi. Pencereden denizin ve doğan güneşin görüntüsü son derece ihtişamlıydı. Pencereyi açtı. Kalk borusu çalıyordu. Binbaşı uykusuz geçen gecenin

yorgunluğunu değil, onsuz geçen gecenin yalnızlığını yaşıyordu.

O gün, garnizon içinde, öğleye kadar avare avare dolaştı. Öğleden sonra da ne yapacağını şaşırmış bir halde yatağına geldi uzandı. Emir eri:

— «Yemeğinizi getirdim. Öğle yemeğinde subay yemehanesinde sizi göremedim» dedi ve elindeki tepsiyi masanın üzerine bıraktı. Binbaşı anlamsız gözlerle emir erine baktı. Emir eri dışarı çıktıktan sonra da, küçük çocuklar gibi, sırtını yemeğin durduğu masaya dönerek dargınlığını, hayata küskünlüğünü belli etti. Onsuz hayat bir mana ifade etmiyordu.

Diğer tarafta ise Rosy, garnizonu, ve orada olması gereken Binbaşıyı bir kere daha görmek için mektebin arkasındaki tepeye kadar çıktı. Askerler, gidip gelen araçlar vardı. Binbaşıyı görememişti. Korku ile, sınıfların olduğu binaya doğru bakıyordu, ara sıra. Babasının aldığı at bahçede kişniyordu. Rosy, elleri boş, gönlü yıkık evine döndü.

★ ★

Ertesi gece, kocası Charles, karısının çektiği ızdırabı anlıyamamış, gene kendisini kitaplarına vermiş, çalışıyordu. Rosy, odada sıkıntılı sıkıntılı dolaştı. Kanı kaynıyordu. Kanı öylesine kaynıyordu ki, bu susuzluğu, ancak Binbaşı Dorian giderebilirdi. Aklında, şuurunda, kanında her yerinde o vardı.

Rosy ona raslamasaydı hayatı bir mana ifade etmiyecekti. Şimdi bu mutlu raslantının iliklerine kadar hazzını duyuyor, her dakika her saniye, Binbaşı Dorian'ın dudaklarının sıcak teması ve bu teması yeniden duymak umu-

du, ona yaşama gücü, nefes alma olanağı veriyordu. Kocasına baktı o gene kafasını kitaplarına eğmiş, bir saniye olsun başını kaldırmadan çalışıyordu. Sessizce mutfağa ordan da hole ve bahçeye çıktı. İçinde garip bir heyecan vardı. Sanki bahçeye çıkarsa, onu görecek gibiydi. Mehtap bütün ihtişamı ile geceyi aydınlatıyordu. Zambakların olduğu tarafa doğru yürüdü. Bahçelerinin o tarafından garnizona çıkan tepe görülürdü. Evin köşesini dönünce, tepede, hem de bir silüet gibi, gördü. Kalbi yerinden fırlıyacak gibiydi. Binbaşı da onu görmüş olmalıydı. Beyaz bulüzu ile uzaktan seçileceğini biliyordu. Binbaşı Dorian, aksak ayağı ile koşarak tepeden aşağıya iniyordu. Onu, Rosy'i bekletmemek istediği, ona bir şeyler söylemek istediği belliydi.

Nefes nefe duvarın yanına kadar geldi. Sonra gayet yavaş bir sesle:

— «Yarın görüşebilir miyiz?» dedi.

— «Nasıl?»

— «Nerede? Buluşabiliriz?» dedi Binbaşı Dorian, arzulu bir sesle.

— «Kulede.»

— «Ne kulesi?»

Rosy kuleyi anlatmasının uzun süreceğini düşünerek:

— «Sor askerlerine» dedi. Sonra fısıltı halinde: «Kaçta?» dedi.

— «Üçte. Üçte iyi mi?»

— «İyi» dedi Rosy ve sonra ikisi de hızla uzaklaştılar birbirlerinden. Rosy içeri girdiği zaman, sokak kapısını kaparken, kalbi deli gi-

bi çarpıyordu. Bunu yapmaması gerektiğini, biliyordu. Kocasına karşı dürüst olması için, Tanrı'nın huzurunda, yemin ettiklerini biliyordu. Fakat, aşk, arzu, hepsinden kötüsü onun için herşey olan Dorian, kadının içinde alev alev yanıyordu. Sessizce kocasının çalıştığı odaya yaklaştı. Birden Charles başını arkaya çevirince Rosy ile göz göze geldi. Charles, siyah etekliğinde sarı tozlar görmüştü karısının..

— «Bunlar ne sevgilim?» dedi.

— «Çiçeklerden olacak» dedi Rosy, sonra kocasının masasının önünde duran koltuğa otururuken çarptı.

Rosy, tebessüm etmeğe çalıştı. Tebessümü yüzünde dondu kaldı. Birşeyler söyliyemiyor ve elindeki kitaba bakıyordu. Charles, heyecanını anlamış mıydı? Bahçeye çıkışı onu şüphelendirmiş midi? Bir süre bu korku ile kendisini yedi. Kitaptaki yazıları okuyamıyordu. Gözleri kararıyor, nefes alamıyordu. Sanki çok uzun bir mesafeden koşarak gelmişti de, şimdi yorgunluktan bitkin gibiydi. Neden sonra kendisine geldi. Yeniden çalışmağa başlamış olan Charles'e bakarak:

— «Yarın Prensesi gezdireceğim» dedi.

Charles başını, kitaptan kaldırmadan:

— «Güzel» dedi, «Baban sana aldığı atı gezdirmenden memnun olur.»

ÜÇ

Binbaşı Dorian, siyah atı ile eski ve yıkık kulenin yanına geldiği zaman Rosy, kulenin Kuzey yönündeki ormanın ilk ağaçları arasına saklanmış, kuleyi kontrol ediyordu. Onu görünce nefesi kesildi. Arkasında ufak bir şelâleden akan su sesinden başka hiç bir ses işitilmiyordu. At, kıyafeti içinde Rosy siyâhlar giymiş cansız bir madona gibi, Binbaşı Dorian'ı izliyordu. Nefes alışları değişmişti. Siyah melon şapkası, hırkası, boynuna sardığı kırmızı eşarbı ile çekici bir güzelliği vardı. Atının üzerinde

derin bir nefes aldı ve atı sürdü. Ağaçların arasından çıktı, kulenin çevresinde dört dönen Binbaşı onu uzaktan görmüştü. Atını tırısa kaldırarak yanına kadar geldi. Sonra, ayni şeyi düşünen iki insan gibi, uzun uzun birbirlerinin gözlerinin içine baktılar. Rosy heyecandan dudağını ısırıncaya kadar da devam etti bu bakış. Binbaşı önde, Rosy arkada ormana atlarının üzerinde girdiler. Hiç konuşmuyorlardı. Biraz sonra yere devrilmiş çok büyük bir ağacın gövdesi onları durdurdu. Bir süre ikisi de ona baktılar. Rosy başını kaldırdı Binbaşı ile göz göze geldi. Bu gözler, ona şehvet, aşk, arzu ilham ediyordu. Dorian da kızın gözlerinde saf bir teslimiyet okudu. Ormanın içinde kuş sesleri, rüzgârdan hışırdayan yaprakların sesleri vardı. İlerden bütün bunlara akan suyun sesi karışıyordu. Konuşmadan tekrar ilerlemeğe başladıklarında Rosy atı ile öne geçmişti. Rosy, o ilerde duran kütüğün arkasında bir yerde, kuytu bütün gözlerden uzak bir yerde, atlarından ineceklerini düşünüyordu. Ondan sonrasının nasıl olacağını kestirecek yeteneğe sahip değildi.

Son derece büyük bir heyecan içindeydi. Bu, genç kızlıktan kadınlığa geçtiği düğün gecesi bile, duymadığı bir heyecandı. Birden geri döndü baktı. Binbaşı Dorian büyük bir sakinlik ve kararlılık içinde kendisini izliyordu. Ağaçların dalları, zaman zaman yüzüne değiyor, ona belki de tehlikeli bir yolda olduğunu hatırlatmağa çalışıyordu. Rosy dünyayı görecek durumda değildi. Artık ne olursa olmalıy-

dı. Bütün korkuları, bütün mukaddes düşünceleri, bu tatlı günâh için bir kenara itmişti.

Nihayet durdu Rosy'nin atı.

Rosy geriye baktı.

Binbaşı Dorian atından atlamış ona doğru geliyordu.

Rosy'nin atından inecek gücü bile kalmamıştı. Ayakları üzerinde duracağından emin olmadığı için, Dorian'ın gelip kollarını uzatmasını bekledi.

Dorian'ın kollarına, atından kendisini yavaşça bıraktı.

Öylesine göz göze geldiler, Rosy'nin ayakları yere değince ürperdi.

Hiç konuşmuyorlardı. Fakat, Dorian'ın gözlerinde her şeyi okuyordu Rosy.

Seni seviyorum, seni arzu ediyorum. Benim olmalısın, diyordu bu siyah gözler. Rosy, belli belirsiz bir tebessümle ona bakıyordu. İkisi de susuzluklarını gidermek için, hazır ve heyecanla birbirlerinin kucağına atılmak için cesurdular. Atların birikmiş bir su gölcüğünden, susuzluklarını giderdiklerini Rosy bakmadan hissediyordu.

Şu anın, hiç bir şeyini unutmıyacağını biliyordu. O anı, an ben an, belki hayatı boyunca binlerce defa yaşıyacaktı. Binbaşı Dorian, Rosy'nin başından melon şapkasını aldı, otların ve ağaçların arasına attı.

Sonra kırmızı ve ipek fularını ağır ağır çözdü.

Onu da savurdu.

İpek fular, bir ağaç dalında sallanıyordu. Yeşil ve kara ormanda, arzuları kadar kırmızı,

işledikleri günah kadar yakıcıydı.

Kırmızı buluzunu meydanda bırakan hırkasını çıkardı.

Rosy ilk defa itiraz edercesine Binbaşının elini tuttu.

Binbaşı, Rosy'nin gözlerine «İstemiyor musun?» der gibilerde bakınca elini çekti.

İçinde başka hiç bir çamaşır yoktu Rosy'nin.

Öylesine hazır gelmişti. Binbaşı da bunu düşündü.

Birden çıplak göğüslerini gördü. Arzu ile onu tuttu. İkisi birden isteyerek birbirlerinin kollarına atıldılar. Dudakları, iki gün öncekinden daha ateşli, birbirlerini buldu.

Dorian'ın dudakları kızın boynuna, ordan daha aşağılara kaydı. Rosy kanının çekildiğini hissetti. Orda, hemen orda, teslim olmak geçti içinden.

Dirian onu elinden tuttu.

Ormanın daha içlerine götürdü.

Ağaçların arasına yatarak kayboldular.

Genç adam, şimdi heyecandan yoksun bir şekilde, kızın göğüslerini tutmak için buluzun açık önünü kenara iterken, Rosy eli ile göğsünü kapamıştı. Binbaşı memeyi kapayan bu eli ateş gibi yanan eli ile tutunca, Rosy yavaşça elini aşağı kaydırdı. Şimdi, Dorian'ın eli Rosy'nin göğsünün üzerinde kalmıştı. Bu yeniden ihtirasla öpüşmelerine sebep oldu. Artık durdurulamaz bir arzunun esiriydiler. Rosy kıvranıyor bir an evvel, sevdiği, istediği arzusundan çıldıracak gibi olduğu, bu adamın olmak

istiyordu. Kolları ile üzerindeki adama sarıldı. Nefesleri karışmıştı. Dorian'ın eli daha aşağılara kayarken, başı Rosy'nin göğsüne doğru indi. Şimdi, biraz evvel elinin kapadığı yeri, dudakları örtüyordu. Kadın inledi. Yukarda ağaçlar hışırdıyordu kuş sesleri, ormanın rüzgârdaki sesi, herşey her şey silinmişti. Rosy hiç bir şey işitmiyor, hiç bir şey duymuyordu. Dorian da ayni durumdaydı. Şimdi boydan boya bütün vücutları, hücre hücre, birbirine kenetlenmişti.

Hiç böylesine bir haz denizi içinde yüzdüğünü hatırlamıyordu.

Hiç böylesine güzel olmamıştı.

Hiç bu kadar zevk almamıştı.

Hiç

hiç..

— «Ohh..»

Gökyüzünde güneş, sallanan dallar arasında, bir göründü bir kayboldu. Bir göründü bir kayboldu. Bir göründü bir kayboldu. Kayboldu kayboldu kayboldu..

Rosy, yorgunluktan ve zevkten kendinden geçtiği zaman ancak kendisini buldu. Herşey bitince, kadın, öylesine sakin, üzerinde yatan erkeğine sımsıkı sarılmış, ondan ebediyete kadar kopmamak için, zamanın durmasını istiyordu.

İkisi de çırılçıplaktılar. İkisi de sakindiler. İkisi de yorgundular. Ama ikisi de gençtiler. Tekrar ve daha arzulu sevişmek istiyorlardı. Bir kıvılcım, bir söz, bir anı, bir rüzgâr, bu alevi yeniden körüklerdi. Nitekim de öyle oldu. Rosy, Dorian'ı biraz daha sıkınca, genç

adam arzuyla tekrar onu bütün gücüyle kucakladı. Bu, bu daha güzeldi. Bu sefer daha çok zevk alıyordu. Bu günahların en güzeli, en güzeli, en güzeli, en güzeliydi.. Rosy sonuna kadar en güzeli diye düşündü.

Biraz evvel atların su içtiği ufak gölcüğe, kurumuş bir çiçeğin tohumları dökülüyordu. Döküldü, döküldü, döküldü...

İkisi de bitmişlerdi. Neden sonra Rosy sordu:

— «Burda ne kadar kalacaksın?»

— «Geri çağrılmamı isteyinceye kadar.» Bu sen beni istemeyinceye kadar demekti. Rosy, onu kolları arasında sıktı. Kaybetmek istemiyordu. Onu bulduğu an kaybetmek istemiyordu. Demek ki Dorian bütün ömrünce yanında kollarında olacaktı.

— «Geri dönmeyi istersen Cepheye mi gideceksin?»

— «Birliğime onlar Cephedeler.»

Cepheye gitmesi ölmesi demekti. Rosy buna müsade edemezdi. Dorian'ı kolları ile sıktı. İki çıplak vücut için bu sıkışın bir sonucu vardı. Tekrar tekrar demekti bu. Çılgıncasına bir sevişme başladı...

Dorian, bu sevişmenin sonunda kıyamet kopacakmış, dünyadan son bir defa daha kâm almak lâzımmış gibi sahip oldu Rosy'e. Hayret edilecek bir şeydi. Bu üçüncüsü, bu üçüncüsü. Hepsinden daha yakıcıydı. Artık ayağa kalkamıyacağını, yürüyemiyeceğini zannediyordu Rosy.

— «Birliğine dönecek misin?» diye sordu Rosy sevişmenin sonunda.

— «Sen beni istediğin süre bir yere gitmem.»

Tekrar sarıldılar, gün batmak üzereydi, ormandan uzakta bir yerde, belkide deniz üzerinde gün batıyor olmalıydı.

DÖRT

Deli Michael, büyük bir maharetle, dereden akan suda eliyle balık avlıyordu. Taş köprünün altında suyun, ufak bir gölcük yaptığı yerde, birden elini soktu çıkardı. Bir tatlı su balığı yakalamıştı elinden kaçırdı. Köprünün üzerinde at nalı sesleri duydu. Ürkmüş ve balığı kaçırmıştı. Sesler işitti sonra. Bu gayet iyi tanıdığı iki sesti.

Binbaşı Dorian:

— «Yarın gene buluşalım» demişti. Rosy, onun Rosy'si de:

— «İmkân bulursam» diye cevap vermişti.

Michael, fırladı. İki attan siyah olanı Dorian'ı taşıyanı. Garnizona doğru dört nala gidiyordu. Rosy'nin atı ise, Okula inen yolda tepenin arkasında gözden kaybolmuştu.

Rosy hava iyice karardığı bir sırada evden içeri girdi. Kapının arkasında durdu. Nefeslendi. Söyleyeceği yalanı düşündü. Bulmuştu. İçeri hızla girdi Kocası Charles onu bekliyordu. Merakla:

— «Nerdesin?» diye sordu. Karısında garip bir hal vardı, «Noldu?» dedi.

— «Prenses düştü.»

Hiç yanında durmadan odasına doğru geçti. Charles'te peşinden gidecek oldu. Rosy kocasının heyecanından bir şey anlamaması için kapıyı örttü.

Charles tekrar:

— «Noldu?» diye sordu. Holda kapının arkasından.

— «Birşeyim yok» dedi Rosy içerden. Odasında aynaya bakıyordu. Sevişmeden kalan bir iz aradı yüzünde, bir kızartı, bir çürük, bir şey, belki bir çizik. Yoktu. Rahatladı.

— «Üzerimi değişeyim geliyorum Charles» dedi. Sonra, izahat vermek lüzumunu hissederek anlatmağa başladı:

— «Kabahat benim, ata alışmadığı bir hendek atlatmak istedim.»

Charles tekrar aralık duran kapıyı açıp, bu düşme sırasında karısında bir şey olup olmadığını anlamak için:

— «Bir bakayım» dedi.

— «Mühim değil» dedi Rosy.

Kocası kapıdan uzaklaşmıştı. Merak içindeydi. Bir gariplik seziyordu. Bunun şüpheye, dönüşmesinden korkan Rosy kapıyı açarak:

— «Atı bir türlü kaldıramadım» dedi. Sonra başını kapıdan uzatarak:

— «Bana kim yardım etti biliyor musun?» dedi.

— «Bilmem.»

— «Yeni subay.»

— «Yeni subay mı?»

— «Atı o kaldırdı.»

— «Talihin varmış.»

Rosy, eteğini giymiş ve saçlarını tarayıp kocasının yanına gelmişti.

— «Sen ne yaptın Charles?» dedi

— «Seni bekledim.»

— «Beni merak etme» dedi Rosy, «Ata binmesini bilirim.»

— «Evet ama kısrak daha tecrübesiz.»

— «Onu eğitmek için, binbaşı bana yardım edeceğini söyledi.

— «Güzel,»

Mutfağa girerken Rosy, Binbaşıdan fazla bahsettiğinden endişelendi. Durumu kurtarmak için:

— «Ciddi söylediğini sanmam» dedi.

— «Sözünde duran birisine benziyor.»

Rosy, şaşkındı. Kocası ondan iyi bahsediyordu. Charles, karısının Binbaşıyı dilinden düşürmemesinden endişe etmeğe başlamıştı. Binbaşı, genç ve yakışıklıydı:

— «İyi bir gence benziyor» diye Rosy'i deşmek istedi.

— «Sen de herkezi iyi görürsün.»

Charles, tehlikenin büyüklüğünü anlamıştı. Üzerine gitti:

— «Ne kusuru var?»

İçerden hiç ses gelmemişti. Ağır ağır mutfağa girdi. Karısı yemek ısıtmakla meşguldü. Şimdiye kadar görmediği bir neşe, rahatlık içinde işi ile meşgul oluyordu. Bu kadar zinde, bu kadar hayat dolu, olmasının bir nedeni olmalıydı. Charles uzun uzun karısına baktı. Kocasının bu bakışını anlayamamıştı Rosy. O da ona soran gözlerle bakıyordu. Charles:

— «Beni aldatmazsın değil mi Rosy?» dedi.

Rosy bir tokat yemiş gibi oldu. Dudakları titremeğe, gözleri dolu dolu olmağa başladı. Böylesine kuvvetli bir sezgi böylesine...

Atıldı, kocasının boynuna sarıldı. O da ağlıyordu. Ama esasında yüzünü kocasından saklamak istemişti. Biraz daha Charles'in gözlerine bakarsa, onu aldattığını bilebileceğinden korkuyordu. Bunu öğrenmemeliydi. Bunu bilmemeliydi. Bu kadar ona gadretmeğe hakkı yoktu.

BEŞ

O gece Rosy, yatakta bir türlü uyuyamadı. Kocasının sesi kulaklarında çınlıyordu. «Beni aldatmazsın değil mi Rosy?» diye soruyordu bu ses.. Kulaklarını kapadı. Gözlerini yumdu. Ama gene de bu sesten kurtulamıyordu. Halbuki, işlediği bu günahtan temizlenmek ister gibi yıkanmıştı. Hem de deliler gibi yıkanmıştı esasında, vücuduna sinen Dorian'ın kokusundan, onun ellerinin temas ettiği yerlerde bıraktığı izlerden gerçekten bir şikâyeti yoktu. Ama kocasının «Beni aldatmazsın değil mi

Rosy?» diye söylediği sözlerde onu kendisin den iğrendiren bir gerçek vardı. Rosy yatakta doğruldu kocasına baktı, ondan nefret etmiyor ondan tiksinmiyor, ondan kaçmak istemiyordu. Fakat, Dorian onun hayatına bambaşka bir anlam kazandırmış, şahsiyetinin ikinci yönünü yani kadınlığını ona duyurmuştu. Yıkanması, ağlaması, üzülmesi duyduğu vicdan azabından değildi. Şimdi ona yemin ettirseler, gene koşarak giderdi. Dorian'ın beklediği yere. Rosy iki zıt kuvvetin etkisi altında kaldığını biliyordu. Bir tarafta Dorian, öbür tarafta yuvası ve kocası vardı. Durumunun güçlüğünü kocasını aldattığı bu ilk gecede anlamıştı. Anladığı bir şey daha vardı. Dorian'sız yapamıyacaktı.

Nedense aklına Mary geldi. O da ölüm tehlikesi altında sevişmiyor muydu? O da sevdiği adam için her türlü fedakârlığı yapmıyor muydu? Yavaşça yatağından kalktı. Pencere kenarına kadar yürüdü. Ordan o İngiliz garnizonuna giden kayalık tepe ay ışığında görülüyordu. Dorian, şimdi karanlıklar arasından çıkıp görünse Rosy için tamamdı. Böyle olduğu gibi koşarak ona doğru giderdi. Birden kulaklarına gene kocasının «Beni aldatmazsın değil mi Rosy?» diyen sesi geldi. Döndü, ses sanki kocasından geliyormuş gibi yatağa baktı. Charles orda mışıl mışıl bir çocuk gibi uyuyordu. Atının kişnemesini işitti. Bu sefer bahçeye döndü. Nasıl güzel bir gün geçirmişti. Nasıl tatlı, nasıl hayat dolu bir yaşantıydı.

Charles olduğu yerde döndü. Rosy, Charles uyanırsa kendisini yanında bulması için hemen yatağa geldi oturdu. Charles uyanmış-

tı.

— «Nen var Rosy?»

— «Hiç biraz başım ağrıyor.»

Charles berakla yerinden fırlamıştı. Endişe ile onun yüzüne baktı. Rosy:

— «Merak edilecek kadar çok değil» dedi.

— «Ama uyutmıyacak kadar değil mi?» diye sordu.

— «Öyle gibi.»

Charles elini uzattı. Onun kolunu tuttu. Sonra omuzuna kadar uzandı parmakları, Rosy, vakti ile bu eller vücudunda dolaşırken duyduğu heyecanı duymadığını hayretle farketti.

— «Yarın gezmeğe gidecek misin Rosy?»

— «Gitmiycyim mi?»

— «Yo! öyle bir şey demedim. Gezmeni atınla dolaşmanı isterim.»

— «Sen ne yapacaksın?»

— «Her günkü dersleri.»

Rosy, sessizce yorganın altına girdi. Ayakları Charles'in ayaklarına temas ettiği zaman, eskiden olduğu gibi içinin titremesini, heyecanlanmasını boşuna bekledi. Charles:

— «Uyuyabilecek misin?» diye sordu.

— «Gayret edeceğim.»

Charles döndü karısını öptü. Sonra sırtını dönüp tekrar muntazam nefesler alarak uyumağa başladı. Rosy, kocasının sevişmek istememesini ilk defa minnetle karşıladı. Vücudu bu gün doymuştu. Ayrıca Charles'e karşı eskiden olduğu gibi bir açlıkta duymuyordu. Gözlerini kapadı. Uyumadığı halde rüya görüyordu. O ormandaydı, Dorian ile buluşmak için gitmişti. Ormanda yağmur yağıyordu. Şimşek-

ler çakıyordu. Rosy, üzerinde hiç bir şey olmayan Rosy, koşarak Dorian'ın olması gereken yere doğru koşuyordu. Kalbi yerinden çıkacakmış gibi heyecanla çarpıyordu. İşte yere devrilmiş olan o büyük ağacın gölgesini görüyordu. Atı o ağacın gövdesine bağlıydı.

Rosy koşarak, yağmurda ıslanarak, yalnayak Dorian'a atıldı. O değildi. Evet evet o değildi. Ona gülen gözlerle bakan kocası Charles'ti. Korku ile ve çıplak taraflarını kapayarak·

— «O nerde?» diye sordu. Charles sırıtıyordu o zaman Charles'in elindeki tabancayı gördü. Baktı, yan tarafta atlarının daha o sabah su içtiği ufak gölcükte Dorian kanlar içinde yatıyordu. Dehşet içinde fırladı. Yataktaydı.

Dalmıştı demek, rüya görmüştü. Döndü Charles'e baktı. O uyuyordu.

Rosy tekrar yataktan kalktı. Aynanın karşısına kadar gitti sessizce, heyecandan titriyordu. Aydınlanan havada yatak odasını doldurmuştu. Ağır ağır giyindi. Çay hazırlamak için sessizce aşağı indi. Kalbi heyecandan deli gibi çarpıyordu. Kocası, Dorian'ı öldürürse onu affetmezdi. Kıskançlıktan yapabilirdi bunu Charles, yahut gördüğü rüyanın etkisi ile öyle düşünüyordu Rosy. Çaydanlığı ateşe koyduktan sonra bahçeye çıktı. Sabah çiçeklerin kokusu kaplamıştı bütün avluyu. Atının kişnemesi geliyordu içerden ahırdan, birden başını kaldırdı Charles pencereden onu seyrediyordu. El salladı. Charles'te el salladı. Rosy içeri girdiği zaman kocası da merdivenlerden aşağı iniyordu.

— «Erken kalkmışsın Rosy» dedi.

— «Uyuyamadım» dedi, «Bir ara dalmışım rüya gördüm.»

— «Uykunu mu kaçırdı?»

— «Öyle olacak.»

— «İstersen yat çok erken Rosy.»

— «Çayı ateşe koydum. Bahçe de çok güzel, masayı bahçeye taşırsan orda kahvaltı ederiz.»

— «İyi olur» dedi Charles.

Biraz sonra bahçede karşılıklı oturmuşlar kahvaltı ediyorlardı. Charles:

— «Rüyanın nasıl bir şey olduğunu hatırlıyor musun?» dedi.

— «Hatırlayamıyorum. Yalnız bir Orman ve seni gördüm ormanda ben de çırıl çıplak koşuyordum.»

Rosy bir an doğruyu söylemek veya söylememek arasında bocaladı. Tebessüm etti:

— «Hayır» dedi.

— «Başka kim vardı Rosy?»

Rosy başı ile atın olduğu ahır tarafını işaret ederek:

— «Prenses» dedi. Charles kahkaha ile güldü. Sonra:

— «Bereket o da dişi» dedi.

ALTI

O gün, Öğretmen Charles, talebeleriyle kumsalda, tabiat dersi pratiği yapıyordu. Yüze yakın talebe cıvıldaşarak, uçsuz bucaksız sahilde ordan oraya koşarak, istiridye kabuğu, balık iskeleti, yassılmış taş, şeytan minaresi, arıyorlardı. Bir ufak çocuk koşarak yanma geldi, elindeki bir balık ölüsünü Öğretmene gösterdi.

Charles:

— «Bu aramanı söylediğim balık değil» dedi.

Bir başka çocuk batan gemilerden sürüklenmiş bir madeni parçayı uzattı:

— «Bir izalatör» dedi, «Alman harp gemilerinden birisinin olacak.»

— «Alman harp gemisi buralara gelmez» dedi çocuk, inançla. Charles:

— «Hiç belli olmaz» derken gözleri kumda bir çift ayak izine rasladı.

Bu bir erkek ayak izi ile, bir kadın ayakkabısının iziydi. Birden kızgın, yanık bir şüphe kalbini dağladı. Erkek ayak izlerinden biri yerde sürünmüştü. Bu bir Binbaşının' öbür kadın izi de, karısının ayakkabının izi olmahydı.

Endişe ile izleri takip etti.

İzler sahildeki kayalara kadar gidiyordu. Orda bir yerde birbirine karışmıştı. Sanki orda durmuşlar ve de kadın adamın boyuna ermek için ayaklarının ucuna kadar kalkmıştı. Bu öpüşmelerinin bir delili gibi geldi ona. Çevrede çocuklar ordan oraya koşuşuyorlardı. Şüphe, öğretmen Charles'in kanını kurutuyor, nefesini daraltıyordu. Olamazdı olmaması lâzımdı. Tekrar izlerin ardından yürüdü. Birden uzanan sahile baktı. Sahilde o koşuşan çocuklar yoktu sanki. Karşıdan, o topal bacağı ile grand üniformanın içinde binbaşı karısı Rosy'i koluna takmış geliyordu. Gelmiyordu da Charles öyle düşünüyordu. Karısı ipek tül elbiseler içindeydi. Sarı elbiselerdi. Hiç bir zaman karısının böyle muhteşem elbiseleri olmamıştı. Ama şapkası, ama şemsiyesi, vardı. İşte hepsi... Silkindi, sahilde çocuklar koşuşuyorlardı.

Charles, bu kötii kâbusun etkisi ile bir su birkintisinin yanında, yerinden yeni çıkarılmış bir şeytan minaresinin, büyük bir şeytan minaresinin izini buldu. Boş yeri kalmıştı. Elini oraya soktu. Şeytanın bu gün işi yoktu. Minaresi ile, aklını karıştırıyordu. Döndii. Gene o sarı elbisesi ile, gene o grand üniforması ile karısı ile binbaşının geldiğini gördii. Kayanın arkasına saklandı.

Delirecekti. Şüphe artık damarlarındaki kanın her zerresinde akıyordu.

Bir çocuk koşarak geldi elindekileri göstererek:

— «Killins körfezinde neden bu kadar çok şey bulunur» diye sordu. Öğretmen Charles ancak kendisini toparlayabildi.

— «Her halde akıntıdan olacak» dedi.

Çocuklar koşarak yanına geldiler, bağrışıyorlar, konuşuyorlar, sualler soruyorlardı.

Charles:

— «Haydi arayın deniz alçalıyor» dedi. Hepsi koşuşarak yanından ayrılmışlardı. Yalnız bir kız, sarı saçlı, ince uzun, romantik bakışlı bir kız, bulûğ çağının başında bir kız kendisinden çok büyüklere karşı duyulan bir ilgi ile, öğretmenin yanında kalmıştı. Charles onu da sırtından iterek:

— «Haydi sen de diğerleriyle git Liz» dedi, «Belki pırlanta bir taç bulursun.»

YEDİ

Madalya bulmuştu Michael, topal bacağının üzerinde sekerek ve sağeli ile de devamlı selâm vererek muzaffer bir kumandan gibi köye giriyordu. Köyün kaba ve saldırgan kızları ile delikanlıları bu İngiliz madalyasını Michael'in göğsünde hemen farketmişlerdi. Birbirlelerine göstererek, hemen çevresinde toplandılar, o da kendisine bağrarak, nümayiş yapanlara hiç durmadan, selâmlar vererek ve gülücükler dağıtarak, yürüyor, yürüyordu. Bütün köy dışarıya, ana caddeye fırlamış ve Michael'-

in madalyasını, orman yaprakları ye serpantin gibi çiçek tozlarının kaplamış olduğu elbisesini dikkatle, araştıran gözlerle süzüyorlardı. Kızlardan birisi kalabalığı yararak, Michael'in önüne geldi durdu:

— «Michael madalyana bakalım.» Bir başkası:

— «Kaç Alman öldürdün?» diye sordu Hepsi kahkahalarla gülmeğe başladılar. Bu gülüşler, bu sualler, Michael'i zevlendiriyor, c hiç elini indirmeden bu insanları selâmlıyor, dairesel hareketlerle asker yürüyüşünü taklid etmeğe çalışarak o sürüklediği bacağı ile, hal km arasında dolaşıyordu. Madalya, topal ba cak, bütün köy halkının beyninde ayni raslantı ile Binbaşı Dorian'ı sembolize ediverdi. Hal kın gürültüsü üzerine rahip koşarak geldi ve kendisini takip eden köy ileri gelenleri ile bir süre Michael'i izledi. Onunla beyninde aynı imaj belirmişti. Bu Binbaşının madalyası oi malıydı.

— «Zorla dert arıyorsun, çıkart onu» diye Topalın üzerine yürüyünce, o önce, bulduğu madalyayı kimseye vermemek için kaçtı. Sonra rahip üzerine gelince demirlerin yığılı olduğu bir merdiven dibine sığındı. Madalyasını vermek istemeyen Michael, bir demiri kaptı ve müdafa vaziyetine geçti. Bu hareketi üzerine gelen Rahip Collins ve yanındakileri durdurdu. Rahip:

— «Buna ne yaptınız?» dedi.

— «Bir şey yapmadık» dedi halktan biri. Rahip üzerine yürüdü.

— «O demiri bırak yoksa vururum» dedi.

Michael demiri bırakmıştı. Birden başını kaldırdı. Köy yolunda atı üzerinde Rosy geliyordu. Bütün kalabalık ona doğru baktı. Michael, halkın arasından koşarak çıktı. Rosy'in atının dizginine yapıştı sol eli ile. Ve sağ eli ile Rosy'e selâm verirken, bir taraftan da madalyalı göğsünü şişiriyor, işte senin sevdiğin madalya şimdi benim göğsümde, ben de onun gibi topalım bana dayüz ver nolur? demek isteyen bir sessiz yakarışta bulunuyordu. Rosy öfke ile atı üzerine sürdü. Michael'in buna aldırış ettiği yoktu. Ama ne zaman ki Rosy eğilip, tatlı bir tebessümle:

— «Lütfen Michael bırak beni..» dedi. Topalın eli gevşedi. O sırada kalabalık arasından bir kız, ileri atıldı. Rosy'in işitebileceği bir sesle, saçlarını bir eliyle Rosy gibi başına toplayarak ve onun sesini taklid ederek:

— «Nolur Michael madalyana dokunayım kocamın yok» deyince bütün kalabalık bir kahkaha attı. Topal, Rosy'in atının başını serbest bırakmıştı. Fakat Rosy'in sırrını bu oyunla kasabaya anlatmış bulunuyordu.

Birden gök gürledi. Bu halkın öfkesi gibiydi. Sonra birden yağmur bardaktan boşanırcasına yağmaya başladı. Kalabalık koşarak sokaktan evlerine dağıldılar. Ortada bir rahip bir de Topal Michael kalmıştı. Rahip Collins, şimdi herşeyi daha açık seçik görüyordu. Hızla okula doğru yürümeğe başladı. Demek Topal Michael, Binbaşı ile Rosy'i takip etmiş, onlarda yerlerde yuvarlanmışlar, hatta öylesine yuvarlanmışlardı ki madalya Binbaşının elbisesinden düşmüş sonra da bunu topal bul-

muştu. Şimdi bu madalya sayesinde kıza kendisinin de sahip olacağını sanıyordu.

Rosy, atını bağlamış ahırdan daha henüz eve gelmişti ki Rahip Collins'in de okul kapısından girip Lojmana açılan kapıyı açtığını gördü.

Rahip büyük bir öfke ile:

— «O oyunun manası neydi?» diye sordu.

— «Bilmiyorum.»

— «Nerdeydin?»

— «Binbaşı Dorian ile at gezintisi yaptık.»

Rahip, Rosy'nin bir takım şeyleri saklıyacağını, inkâr edeceğini sanmıştı. Acı acı gülerek:

— «Çok açık sözlüsün» dedi alay eder gibi. Sonra katı ve insafsız devam etti: «Bir İrlandalı kadın bunu yapmaz.»

Rosy, sinirlenmişti. Rahip Collins'in karşısında ilk defa dikildi:

— «Buna kocam karışır.» Rahip sakin ve sinirli:

— «Ona anlattın mı?» dedi.

Rosy evet anlamında baş sallayınca, rahip üzerine doğru gelerek:

— «Kocan seni sevdiği için, senden şüphelenmiyor. Ona istediğin gibi konuşabiliyorsun» dedi.

— «Evet sever beni Charles.»

Rahip çenelerini sıktı sonra:

— «Bana rahip olarak söyliyeceğin bir şey var mı?» dedi.

— «Binbaşıyla aramızda bir şey yok gibi.»

— «Binbaşıyla aramızda bir şey yok de, yok gibi deme.»

Rosy başını önüne eğdi. Sonra tane tane:

— «Binbaşıyla aramızda bir şey yok» dedi.

— «Yüzüme bak» diye gürledi rahip, «Başın önünde bu ne ifade eder.»

Rosy rahibin gözlerinin içine baktı.

— «Şimdi söyle.»

— «Neyi?»

Rahip, müstekreh bir şeye bakıyormuş gi bi baktı kadına:

— «Günah çıkartırken söyliyeceksin öyleyse» dedi.

— «Günah çıkarmam şart değil.»

Tam bu söz ve bu tartışma bir anlık sükûn bulmuştu ki, kapı aniden açıldı. Charles içeri girdi. Bir karısına bir Rahibe baktı. İkisi de kendisi gibi ıslaktı. Dışarda yağmur şiddetiyle yağıyordu. Charles rahibe:

— «Bir şey mi var?» dedi. Rahip başını önüne eğmişti. Karısı tebessüm ederek cesaretle kocasına bakıyordu. Charles bir şey anlamamış gibi:

— «Çocuklar sizi bekliyor Rahip efendi» dedi, «Duaya başlıyalım.»

Rosy, içerde Binbaşının bulup kendisine verdiği şeytan minaresini eşyaları arasına saklarken sınıftan da dua sesleri geliyordu. Biraz sonra salondaki masa üzerine bıraktığı melon şapkasına, kurusun diye şöminenin yanına koyduğu hırkasına doğru yrürken kapı açıldı. Kocası Charles içeri girdi. Bir süre karısının gözlerinde şüphelerinin izlerini aradı.

Rosy onu geçip eğeri eline aldı, salonun arka tarafındaki holdeki yerine götürmeğe çalışırken kocası sordu:

— «Yardım etmeye hazırım başka bir şey var mı yapılacak?» Karısı hiç ses çıkarmamıştı.

Rosy tekrar yanma gelince:

— «Geç kaldın» dedi, Charles'e.

— «Tabiat gezisi yaptık» diye cevap verdi Charles.

— «Brandon'a doğru mu ?»

— «Hayır sahildeydim.»

— «Brandon'a gelseydin seni görebilirdik» dedi, Rosy.

— «Brandon'a niçin gittiniz?»

Masa üzerinde duran kır çiçeklerini işaret etti Rosy:

— «Bunları almaya.» Charles, içindeki şüpheyi yenmek, rahatlamak için tekrar sordu:

— «O halde sahile inmediniz.»

— «Hayır»» dedi Rosy.

Tekrar içeri gitmişti. Karısının arkasından bakarak, masaya oturdu. Ve onun melon şapkası ile oynamağa başladı.

— «Brandon yolu güzeldir» dedi adam.

Rosy'nin sesi:

— «Çok güzeldi.» diye yansıdı. Charles şapkayı ters çevirince melon şapkanın içinden kumlar dökülüverdi. Charles, karısının yalan söylediğini anlamıştı. Kumlar, onların sahilde buluştuklarını, bir yerde oturduklarını ve şapkanın içine kum girecek şekilde yuvarlandıklarını söylüyordu. Bir de o şeytan minaresini bulursa, karısı onu aldatıyor demekti. Şaytan minaresi varsa, evet evet varsa, şeytan karısının içinde olacaktı. Buna inanıyordu. Charles karısı mutfakta iken onun odasına girdi, dikiş kutularını, makyaj kutularını ve nihayet çamaşır dolu çekmeceleri aradı. Üçüncü gözde, ilk gece yatarken giydiği gecelik içinde, şeytan minaresini bulmuştu. Charles, artık karısının kendisini aldattığını biliyordu.

Karısının odasından çıkarken, Rosy de salona geçmişti. Rosy dalgın duran kocasına bakarak:

— «Bir şey mi oldu?» dedi. Charles karısına manalı manalı bakarak:

— «Bilmem» dedi, sonra daha sokularak «Bir şey oldu mu?» dedi. Bu sualin manasını Rosy, anlamıştı. Sadece:

— «Benim bir şeyim yok» dedi.

— «Öyleyse herşey yolunda» diye cevap verdi Charles. Rosy tebessüm etti.

SEKİZ

Belki, şimdilik Rosy ile Charles için evde her şey yolundaydı. Fakat, ufak köy Rosy'le İngiliz Binbaşısı Dorian arasındaki aşk yüzünden çalkalanıp duruyordu. Topal, Michael'in dört gün evvel o yağmurlu günde, bulduğu madalya ve Rosy'in atının boynuna sarılarak kendisini de topal binbaşı gibi göstermek istemesi, bütün köye bir anda bu gizli aşkı açık etmişti.

Tutucu çevre, yalnız Rosy'i kınıyordu. İngiliz binbaşının, gönül eylendirmesini yeren

yoktu. O İrlandalı güzel bir kadınla yatmak isterdi. Ama bir İrlandalı kadın, bırakın bir düşman subayını, kendi köyünden bir başkası ile bile kocasını aldatmak hakkına sahip değildi. Bu bir kadın için günahların en büyüğü, en affedilmeziydi. Kimse, Rosy'i affedemiyordu.

Bakkallık yapan Mc Cadre'nin karısı, diğer kadınlar, kızlar, yaşlı başlı adamlar hepsi hepsi Rosy'nin, dolayısıyla da karısının bu alenen işlediği zina yüzünden köy öğretmeni Charles'in aleyhine dönmüşlerdi.

Kocasının dükkânında alış verişe gelen kadınlara. Bayan Mc Carde:

— «Affedilmez böylesi» dedi.

— «Bizim zamanımızda başındaki saçları keserlerdi, böyle fahişelerin» diye yaşlı bir kadın konuşmayı sürdürdü.

— «İğrenç, yüz kızartıcı.» diye Bn Mc Carde cevap verdi.

Bir başka kadın:

— «Babası duydu mu?» dedi.

— «Duymuştur.»

— «Bir şey söylememiş mi?»

— «Kime?»

— «Hem kızma, hem de Öğretmene, damadını ikaz etmesi lâzım değil mi?»

— «Her halde söyleyecektir.»

— «Ben olsam, yahut bizim ki olsa damadının kulağını bükerdi.»

— «Bizimkilerden biri söylese» diye bir başka kadın, yiyeceklerini torbaya yerleştirirken konuştu.

— «En geç koca duyarmış» diyerek bir kadın adama acıdığını ifade etti.

— «Yalan değil, halâ duymadı değil mi boynuzlu.»

— «Eskiden, çıplak soyup, saçlarını keser bir ata bindirip dolaştırırlarmış.»

— «Taşlarlarmış.»

— «Sonuna bak» dedi yaşlı bir kadın, «Sonuna bak sen.»

Bütün evlerde, yollarda, Öğretmen Charles ve Rosy söz konusuydu. Yalnız onlar konuşuluyordu. Yalnız onlar izleniyordu. Köylüler, Rosy'nin at gezintilerine devam edip etmediğini birbirlerinden öğrenmeğe çalışıyorlar. Gençler, Rosy'i gözetlemek için birbirleriyle yarışıyorlardı. Hemen hemen hepsi de elleri boş dönüyorlardı. Şimdiye kadar onları kollayanlardan hiç birisi yakalayamamıştı. Bu yakalayamayış, daha çok muhayelelerin çalışmasına sebep oluyordu.

Düğünde bulunan ve Rosy'i öpen gençler, İngiliz subayına gıpta ediyorlardı. İçlerinde kadını kalben haklı bulanlar vardı. Tatmin olmayan bir kadın sonunda böyle yapacaktı tabii. Ama neden İngiliz subayı ile, neden kendileri ileri değil?,

Sonunda küçük köyün bütün, gün konuşulacak bir konusu haline geldi, Rosy'in aşkı. Bir gün Rosy günlük alışverişi için Mc Carde'in dükkânına gitti. Günlerden Cumaydı. Patateşten, şekere, şekerden, basit giysilerin satıldığı bir dükkândı. Bayan Mc Cadre bir müşterisi ile konuşurken, Rosy de alacağı malzemeyi göz kararı ile bulmağa çalışıyordu. Dükkân-

da, köylü bir kaç kadın daha vardı. Her biri günlük alışverişleri için gelmiş olmalıydılar. Tezgah başındaki müşteri dükkân sahibi kadınla konuşuyordu.

— «Reçel ve sabun.»

— «Başka bir ihtiyacınız var mı?»

— «Şimdilik bu kadar, ama hafta sonunda ödiyebileceğim.»

— «Hafta sonu mu? Hafta sonu kıyamete kadar uzun bir zaman değil, tabii olur.»

Kadın, aldığı yiyecekleri koyduğu sepetini, tezgah üzerinden alırken teşekkür etti. Sonra Rosy ile bakkal kadının konuşmasını dinlemek için kenara çekildi. Çünki bir haftadır, söylenenler, köydeki dedikodu ayyuka çıkmıştı. Bakkal kadının Rosy'e mutlaka çatacağını, hiç değilse ters muamele edeceğini tahmin ediyordu. Madam Mc Cadre:

— «Ne istiyorsunuz?» dedi Rosy'e. Rosy de sakin bir ifade ile arzusunu bildirdi:

— «Toz bezi lütfen.»

— «Kalmadı.»

— «Peki patates alayım.»

— «O da kalmadı.»

Rosy, biraz ötede, çuval içinde duran patatesleri işaret ederek:

— «Bunlar ne öyleyse» dedi.

— «Satıldı.»

Bu davranışın, bu ters muamelenin neden ileri geldiğini Rosy, sezinlemişti. Hepsi dedikodular yüzündendi. Onları kınamıyordu. Suçlu kendisiydi. Bir İngiliz subayı ile bu tutucu toplumun münasebetini hoş görmiyeceğini bil-

meliydi. Üstelik evli bir kadındı. Bunun ne kadar kötü bir davranış olduğunuda kabul ediyordu. Ama ne yapsın dı? Seviyordu. Aşkın, sevginin arzunun ne olduğunu bunlara anlatamazdı. Kadın, Rosy sokak kapısına doğru yürürken, daha da mütecaviz olmuştu. Önce:

— «Herkezle gezen sokak kızları var» dedi. Rosy, kapıyı açmıştı, durdu. Bir cevap vermek geçiyordu içinden. Kadın, daha da şiddetli bir lisanla:

— «Bir de İngiliz subayları ile yatanlar var» dedi.

Rosy, açıkça kendisini tahkir eden kadına karşı, bir şey söyliyememiş önüne bakarak çıkıp gitmişti.

DOKUZ

Rosy, bu olaydan sonra, evine kapandı. Bir süre dışarı çıkmamak kararındaydı. Charles bile karısının bütün bu olanlardan sonra adeta içine kapandığını, suçsuz olduğu için köydeki dedikodulardan yıldığını ve yaşama gücünü de yitirdiğini zannediyordu. Halbuki Rosy, evde kapalı kaldığı süre içinde daha çok Dorian'a bağlanmış, onu daha çok sevdiğini anlamıştı. Onsuz olmayacaktı. Bütün bu tutucu

çevreye karşı, tek başına mücadele edemiyeceğini de biliyordu. Zaman zaman ahıra kadar gidiyor, günahının canlı şahidi «Prenses» adındaki kısrağı ile ilgileniyordu. Hatta, onunla konuşuyordu.

Kocası derse gittiği bir gün, gene Prensesin yanma inmiş ve dertlerini sakin sakin ona anlatmağa başlamıştı:

— «Görüyorsun Prenses, onu görmemizi istemiyorlar. Sanki kendileri böylesine bir aşka tutulmamışlar gibi, beni kınıyorlar.»

Prenses onun söylediklerini anlıyormuş gibi başını salladıkça da devam ediyordu.

— «Ama olmayacak böyle Prenses, olmayacak. Bilsen içimin nasıl kanadığını, onsuz ne kadar yalnız olduğumu bilsen, sen bile acırsın bana.»

Sonra samanlar üzerine uzanıyor. Gözlerini kapıyor, sanki Dorian yanındaymış gibi onu kucaklıyormuş gibi kendisinden geçiyordu. Saatlerce Prensesin yanında kalıyordu. İçe kapanık bu yaşantısı sürüp gidecekti.

Bir gün gene herşeyi göze alarak, Prensese atladığı gibi, dört nal ormana gitmişti. Dorian'a haber vermemişti. İlk olarak Dorian'ın olduğu yerlerde dolaşıyor, kır çiçekleri topluyordu. Atını bir ağaca bağlamıştı. Topladığı çiçekler elinde, çimenler üzerine uzandı.

Gözlerini kapadı. Hayalinde, Dorian'ın yanma gelişini, atları ile su kenarına kadar gidişlerini, sonra onu attan indirişini, şarkasını atışını, şalı savuruşunu, şalın ağacın dallarına

takılışını, yavaş yavaş kırmızı buluzunun önünü açışını düşünüyordu. Hiç, utanmamıştı. Hiç sıkılmamıştı. Kocası ile yattığı ilk gece, paravanın arkasında soyunduğunu halbuki Dorian'ın kendisini soyduğunu düşündü. Demek daha çok Dorian'ındı o. Daha çok ona yakındı. Şimdi, yanında olsa kendisini gene ona teslim ederdi. Bin defa, on bin defa, onun olmak istiyordu. Onun yanındayken her şey ona vız geliyordu. Bütün bu insanlar, ne düşünürlerse düşünsünler, ona vız gelirdi. Aşk buydu, hayat buydu.

— «Çok bekledin mi Rosy?» Rosy deli gibi fırladı yattığı yerden. Oydu. Dorian'dı. Atından inmiş ona bakıyordu. Koştu boynuna sarıldı. Ve:

— «Dorian Dorian Sevgilim» diye inledi. Adam binlerce öpücüğe boğuyordu onu.

— «Üç gündür saat üçte buraya geliyorum.»

— «Ben evden çıkamamıştım.»

— «Biliyorum.»

— «Bütün köy beni kınıyor Dorian.»

— Biliyorum sevgilim.»

— «Kocam..»

— «O da biliyor değil mi?»

— «Her halde biliyor Dorian, fakat, hiç ama hiç bir şey söylemiyor.»

— «Emin mi?»

— «Emin olmalı, zeki bir insandır.»

— «Öyleyse seni affedecek kadar çok seviyor Rosy.»

— «Ne zamana kadar?»

— «İyice emin oluncaya kadar.»

— «Yani?»

— «Gözleri ile görünceye kadar.»

Tekrar sarıldılar birbirlerine. Rosy:

— «Dorian sev beni» diye inledi, «Sev kollarının arasına al okşa beni.»

Her zaman olduğu gibi Dorian bu sefer, daha ılımlı bir şekilde Rosy'nin soyunmasına yardım etti. Dudak dudağa çimenler üzerine düştükleri zaman, yağmur hafif hafif çiselemeğe başlamıştı. Önce aldırmadılar. İkisi de çıplaktı. Serin yağmur suları gittikçe hızlanarak üzerlerine yağmaya başladığı zaman, onlar, çimenlerin üzerinde kendilerinden geçmişlerdi. Nefes nefeseydiler. Rosy:

— «Yağmur hızlandı» dedi.

— «Hızlansın.»

Sonra herşeyi unuttular. Hatırladıkları sadece birbirlerinin olduklarıydı. Yağmur, ve gök gürültüsü gittikçe artıyordu. Zevklerinin en yüksek yerinde bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyordu. Rosy:

— «Ohh Dorian» dedi, «Zevkten ölüyorum. Hiç bitmesin istiyorum.»

— «Hiç bitmeyecek» dedi Adam, «Hiç bitmeyecek.» Birbirlerinden kopmadan yeniden o haz dakikalarını yaşamak için çırpınmağa başladıkları zaman, atlar huysuzluktan kişnemeğe başlamışlardı. Gök gürültüsü, onları huysuz yapmıştı. Neticede Rosy'nin Prensesi, bağlı olduğu yerden dizginini koparark kaçmağa başladı. Atın nal sesine döndükleri zaman Prenses ortalarda yoktu.

— «Şimdi ne yapacağım» dedi Rosy.

— «Attan düşen ve yayan giden sadece sen değilsin ki.»

— «Doğru» dedi Rosy.

Taş köprüye kadar Rosy'i atının terkisin de getiren Dorian:

— «Seni evine kadar götürmek isterdim» dedi.

— «Anlıyorum sevgilim.»

Tekrar öpüştüler uzun uzun bu yağmurlu havada, bu bardaktan boşanırcasına yağan yağmur altında, onları görecek kimse yoktu. Rosy adamı elinden çekerek köprünün altındaki kuruluğa götürdü.

— «Son bir defa» dedi, «Son bir defa.»

Dorian'da kendisinden geçmişti. Orda bıraktıkları yerden tekrar ve uzun uzun sevişmeğe başladılar.

ON

Prenses, evin bahçesine üzerindeki binicisi olmadan gelince Charles dehşetle bahçeye çıkmış ve Prensesin dizginlerinin kopmuş olduğunu görmüştü. Endişe ile yağmur altında koşarak tepeye kadar tırmanmış, görünürlerde kimse olmayınca da gene telâşla atın yanına dönmüştü. Prensesin ayak izlerinden geldiği yolu ters sürmeğe, izleri dikkatle gözden kaçırmamağa gayret ederek, atla Rosy'i aramaya çıktı.

Rosy'i, uzaktan yayan yapıldak geldiğini

görünce rahatladı. Hele yanında seviştiğini söyledikleri binbaşının da olmaması Charles'i daha çok rahatlatmıştı. Demek oluyor ki karısı için söylenenler yalandı.

Charles, atı dört nala kaldırdı. Rosy'nin yanma gelene kadar da sür'atini asla yavaşlatmadı. Atın ayağı iki kere kaymış, iki kere de Charles düşme tehlikesi geçirmişti. Rosy de onu uzaktan görünce el salladı ve onlara doğru koştu.

Kısa bir süre sonra beraberdiler. Charles:

— «Noldu Rosy»dedi.

— «Her zaman at düşecek değil ya, bu sefer de ben düştüm. Hem beni kaldıracak kimse de yoktu.» Rosy, o kadar kolay yalan söylüyordu ki, kocası samimiyetine inanmış, onun sırtına kendi ceketini çıkarıp koyarken:

— «Keşke dışarı çıkarken bana haber verseydin, havanın yağışlı olacağını söylerdim sana» dedi.

— «Dersteydin.»

— «Olsun ne zararı var.»

— «Kızmaz mıydın?»

— «Seni seviyorum Rosy..»

Göz göze geldiler, adam hiç bir şeye aldırış etmeden onu öpecek oldu. Rosy başını çevirdi. Bunu Charlesi kırmıyacak şekilde, büyük bir tabiilik içinde yapmıştı:

— «Daha fazla ıslanmıvalım üşüdüm.»

Biraz sonra, Prenses, Charlesle Rosyi eve doğru götürüyordu. Adam:

— «Kendini nasıl hissediyorsun Rosy» diye sordu.

— «Şimdi iyiyim. Sen gelmeden evvel çok korkmuştum.»

Charles, eve varışlarını, Rosy attan indirişini onu yanan şöminenin önüne götürüp elbiselerini çıkarıp, üzerine bir battaniye verdikten sonra, atı kuruladığını hatırlıyordu. Bütün bu çabaları sırasında, zaman zaman da aklına karısının yalan söyliyebileceği geliyordu. Bir kadın, bu kadar iki yüzlü olamaz diye geçiriyordu. Rosy ise şöminenin başında, Dorianı düşünüyordu. Şimdi şu şöminenin başında, onunla başbaşa, olsaydı. Kimbilir halının üzerinde ateşin vücudlarına hoş gelecek sıcaklığı ile nasıl sevişirdi. Islanmış elbiselerini çıkarmış olan Charles, altına bir eski pantolan giymiş olarak yanına geldi.

— «Sana bir çay kaynatayım mı Rosy?»

— «İyi olur Charles.»

Kocası, hiç bir şey söylemeden mutfağa gitmiş ve çay kaynatmak için ocağa koyduğu çaydanlığın madeni sesi Rosye kadar gelmişti.

— «Zahmet oluyor Charles.»

— «Isındın mı? Sen ona bak sevgilim»

— «Isındım ısındım, sen de gel ısın biraz, yağmur iliklerimize işledi.»

— «Sen bana aldırış etme.»

Ne zaman ona aldırış etmişti zaten, ne zaman onu düşündüştü? Zaman zaman da Charlese acıyordu. Gerçek buydu. Onu aldatmak istemiyordu. Charles'in ona karşı davranışlarında en ufak bir hatası yoktu. Acaba Charles onu aldatsaydı, acaba Charles onu böy-

lesine kıracak hareketler yapsaydı. Bunları düşünmek bile istemiyordu. Kendisini haksız çıkaracak, Dorianla olan münasebetlerini kötüye götürecek her türlü düşünceden çekiniyordu. Kocası elinde ki tepsi ile Çaydanlığı ve bardakları getirmişti.

— «Şeker istemem Charles» dedi.

— «Biraz da konyak koyayım mı içine?»

— «Hayır.»

— «Nereye gittin Rosy?»

— «Ormana.»»

— «Neden?»»

— «Canım sıkıldı evde, kaç gündür dışarı çıkmamıştım.»

— «Haklısın» dedi Charles ve sustu.

Şöminenin başında çaylarını yudumlarken, Rosy kocasına bakmağa bile cesaret edemiyordu. Bir zamanlar gömleksiz görmek, tutmak, onun tarafından okşanmak için deli olduğu adam bu muydu? Ateşe bakarken Dorian'ı düşündüğü, onunla hiç değilse düşün celerinde yalnız kaldığı için kendisini daha mutlu hissediyordu.

— «Ne düşünüyorsun Rosy?»

— «Yaptıklarımın delilik olduğunu..»

— «Hangi yaptıklarının?»

— «Seni üzen her türlü yaptıklarımın»

«Meselâ» dedi, «Meselâ bu gün bu havada ormana gitmenin bir anlamı var mıydı?»

— «Bilmem.»

— «Bilmem ne demek Charles? Neden açık konuşmuyorsun?» Charles karısının yüzüne bakmıştı.

— «Çok açık konuşuyorum» dedi, «Sen bu gezintiden memnunsan ben üzülmem Rosy. Memnun musun?»

— «Evet» dedi Rosy ve sustu.

Sonra ikinci bardaklarını doldurdular ve sakin sakin bir daha hiç olayın üzerinde durmadan çaylarını içmeğe başladılar. Yalnız Charles:

— «Bu gece erken yat» dedi, «Çak korkmuşsun.»

ONBİR

Rosy, ertesi gün hastalandı. Yatağında ateş içinde kıvranırken kocası bir dakika yanından ayrılmamıştı. Hatta sınıfa gidip talebelere ödev vermiş ve hemen karısının yamına çıkmıştı. Rosy ateş içinde kıvranıyor sağa sola atıyordu kendisini. Charles üzgündü. Annesinden gördüğü ilâçları Rosy'e yapıyor onun ateşinin düşmesi için çırpınıyordu. Bir ara Rosy gözlerini açtı karşısında kocasını görünce tebessüm etti. Dudakları solmuştu. Kendişini son derece halsiz hissediyordu.

Charles endişe ile hastalığı seyrini takip ediyordu. Bu basit bir üşütme olduğu gibi daha ağır da bir hastalık olabilirdi Rosy:

— «Çok mu çirkinleştim Charles» diye sordu.

— «Ne münasebet? Bilâkis ateşliyken yanakların al al oldu.»

— «Beni teselli etmek için böyle konuşuyorsun Charles.»»

— Hakikati söylüyorum. Bir dakika talebelere bir bakayım hemen geliyorum.» diyen Charles kapıya gitti. Sonra ordan dönüp:

— «Sıcak bir çay içersin değil mi Rosy?» diye sordu.

— «Sen de içersen.»

Charles içten bir tebessümle karısına baktı. Olur der gibilerde baş salladı. Sonra dışarı çıktı. Rosy yataktan şöyle bir kalkıp dışarı bakmak istedi. Takatı yoktu bütün vucudu kıyım kıyım kıyılıyordu. Halsiz yatağa düştü. Neden sonra elinde bir tepsi ve çay bardakları ile gelen Charles:

— «Sana çay getirdim» dedi. İki uyku arasındaydı Rosy, dalgın yatıyordu. Charles çay bardaklarını sehpa üzerine bırakarak yatağa geldi. Elini karısının alnına koydu. Böyle dalgın yatmağa başlayalı üç gün oluyordu. Üç gündür, Rosy ağzına bir lokma ekmek koymamıştı. Rosy gözlerini açtı. Kocası hala alnını tutuyordu. Rosy:

— «Çok halsizim Charles» dedi.

— «Üç gündür yatıyorsun kolay mı?» dedi.

— «Üçgün mü?» Rosy dehşet içinde sormuştu, «Üçgündür yatakta mıyım?»

Charles evet anlamında başını sallayınca Rosy içinden Dorian diye geçirdi. Dorian onu nasıl merak etmişti kimbilir? Ondan haber alamayınca nasıl deliye dönmüştü. Rosy inatla:

— «Yarın kalkarım» dedi.

— «Bir hafta yatmalısın Rosy.»

— «İmkânsız.»

— «Neden?»

Rosy bir an durdu. Sanki hastalığın etkisi ile cevap veremiyormuş gibi durdu bir süre. Sonra ağır ağır:

— «Kalkmam lâzım» dedi. «Kalkıp sana karşı vazifelerimi yapmam lâzım Charles» diye devam etti.

— «Bana karşı en büyük vazifen, iyi ve sıhhatli olmandır. Hepsinden önemlisi bu Rosy.»

— «Babam geldi mi?»

— «Akşam burdaydı.»

— «Hiç farketmedim.»

— «Dalgındın. Sayıklıyordun.»

— «Sayıklıyor muydum? Neler söyledim.» Rosy bunu endişe ile sormuştu. Ağzından Dorian'ın adının çıkmasından endişe etmişti. Charles, omuz silkti, sonra da sadece:

— «Sayıklarken ağzından çıkanlardan hiç şey anlaşılmıyor» dedi, «Mutlak olan rahat bir gece geçirmedin. Babanla biz burda şu koltukta oturduk gece yarısına kadar.»

Çayı Charles karısının başının altına sol kolunu koyarak dikti ve öyle içirdi. Çay bite-

ne kadar Rosy sanki işkence yapılıyormuş gibi inildedi. Çay bitipte yatağa sırt üstü kendisini bırakınca::

— «Seni çok üzüyorum Charles» dedi.

— «Hiç üzülmüyorum ,sana yardım etmek, sana bakmak ,senin iyileşmen için çalışmak bana ayrı bir güç veriyor. Evliliğin temeli bu Rosy iyi ve kötü günlerde.»

— «İyi ve kötü günlerde» diye Rosy de de ayni şeyleri tekrar etti.

— «Bir çay daha içer misin? Yoksa bir çorba mı tercih edersin.»

— «Hiç bir şey istemiyorum.»

— «Kalkıp dolaşmak, iyileşmek için kuvvetli olmam lâzım Rosy. Bu da bir şeyler yememle mümkün.»

— «Belki bir çorba.»

— «Ben yaparım.» diyen Charles, odadan çıktığı zaman, Rosy düşünceleri ile başbaşa kalmıştı. Aklı hep Dorian'daydı. Acaba babasının meyhanesine gidip onu sormuş muydu? Yoksa aralarındaki ilişkinin anlaşılmaması için, merakla beklemeyi mi tercih etmişti. Yanında çalışan bir kız güvenilir bir kadın olsaydı haber yollardı. Yapamazdı bunu da yapamazdı. Aralarındaki ilişkiyi ikisinden başka bilen kimse olmadığı halde şimdiden herkes rezil olmuşlardı. Bir de böyle üçüncü insanın arada dolaşması işleri daha çok karıştırabilirdi. Derin derin nefes aldı. Yatağa daha çok bağlanıp kalmak istemiyordu. İyileşip kalksa bile Dorian'a naslı haber verecekti. Nasıl ondan haber alacaktı. Bir üşütme yüzünden bütün bağlar kopmuştu. Birden bütün vücudunu

bir ter bastı. Sıkıntıdan üzerindeki yorganı atmak istedi. Tam o sırada içeri Charles girdi.

— «Ne yapıyorsun Rosy? Yorganı çek üzerine..»

— «Ter içinde kaldım.»

— «İyiya işte, terlersen geçecek hastalığın.» Onu sıkı sıkıya örtmüştü.

Rosy gözlerini kapadı. Ne güzel Dorian'ı düşünüyordu. Onunla o köprü altında son sevişikleri yerde düşlüyordu. Çıplak vucütlarını yağmur, birden aklına Dorian'm da hasta olabileceği geldi. İçi titredi. Ona kim bakardı. Eğer o da hastaysa, çıldıracak gibi oldu. Ter içindeydi. Sıkıntı içindeydi.

Dudaklarından Dorian, diye bir söz çıktı. Gözlerini açtı. Odada bereket kocası yoktu. O aşağı çorbanın başına gitmişti.

Rosy, dirsekleri üzerinde doğruldu. Başı ağrıyordu. Çatlayacak gibi ağrıyordu. Adeta emekler gibi yatak içinde döndü. Sonra tutunarak ayağa kalkmağa çalıştı. Bütün gücü bütün kuvveti tükenmişti. Nefes nefese pencerenin yanma kadar gitti. Birden sırtındaki terin buz gibi olduğunu gördü. Dorian orda tepenin üzerinde gözlerini Rosy'nin evine dikmiş bakıyordu. Onun sigara içtiği ve eve baktığı belli oluyordu. Camı açıp, Dorian, diye bağırmak geçti içinden. Ne bunu yapmağa hakkı vardı. ne de yapabilecek gücü. Gözleri dolu dolu oldu. Orda onu bekliyordu Dorian, oysa ona koşmak ona gitmek istiyordu.

Aşağıdan kocasının ayak seslerini duyun-

ca geri geri yatağa kadar geldi ve sırt üstü düştü kaldı. Üstü açık kalmıştı.

Charles, odaya girince, Rosy'nin yatakta çapraz ve sırt üstü yattığını görünce şaşırdı. Biraz evvel aşağıya inerken onu başı yastıkta bırakmıştı. Kucağına aldı tekrar başını yastığa koyarak yatırdı. Rosy kendisinde değildi. Ancak gözlerinin ıslak olduğunu gördü. Çok ızdırap çekiyor, diye düşündü. Ağır hasta diye üzüldü Ne yapacaktı? Rosy ölürse hayatının manası kalmazdı Charles'in Onu seviyordu. Dalgın yatan karısına endişe ile baktı:

— «Rosy» dedi, «Rosy beni duyuyor musun?» Gözleri dolu dolu olmuştu. Rosy, hiç ses çıkarmadan boncuk boncuk terleyerek ses siz yatıyordu. Rosy'i sıkı sıkı örttükten sonra ve sessiz adımlarla odadan çıktı. Aşağı indi

Charles pişirdiği çorbayı ateş üzerinden indirirken, karısını evliliklerini, son günlerdeki dedikoduları herşeyi karma karışık düşünüyordu. İngiliz subayı ile karısı arasında romantik bir ilişkinin olduğuna kendisini inandırmıştı. Bu yaşta genç kadının böyle bir romantik ve geçici ilişkisi de affedilebilirdi.

Charles çorbayı masa üzerine koydu. Karısının çorba içtikten sonra kendisine geleceğini sanıyordu. Tekrar yukarı çıktığı zaman yarım saat geçmişti. Rosy gözleri açık tavana bakıyordu. Charles:

— «Nasılsın Rosy» dedi. Genç kadın bakışlarını ona çevirdi, tebessüm etti:

— «Çorba içebilir misin?» tekrar ısıtılmış çorba biraz ekmekle yukarı çıktı. Tepsiyi masa üzerine bırakıp Rosy'nin arkasına yastık koyup onu oturttu. Tepsiyi dizlerinin üzerine koydu ve sonra sıcak çorbayı ekmek doğradı, bir çocuğa yedirir gibi Rosy'e çorbayı içirmeğe başladı. İki lokma arasında derin bir nefes alan Rosy:

— «Ne kadar iyisin Charles» dedi, «Senin şevkatine ihtiyacım var»

Charles, tebessüm ederek çorba kaşığını dolu olarak Rosy'e uzattı.

— «Senin benden ziyade bu çorbaya ihtiyacın var. Yarın bir şeyin kalmaz öbür gün de gezmeğe bile çıkarsın.»

— «Sahi çıkabilir miyim?»

— «Neden çıkmıyasın. Prenses huysuzlaşıyor. Onu dolaşmağa alıştırdın.»

Rosy'nin neşesi yerine gelmişti. Daha iştahlı yiyordu çorbayı daha iyi hissetmeğe başlamıştı kendisini.

ONİKİ

İki gün sonra Rosy, evde rahat rahat dolaşıyordu. Charles, bir gün daha istirahat et tikten sonra prensesi dolaştırmasına izin vermişti. Fakat Rosy acele etti. O gün, öğle yemeğinden sonra kocası okula gitmeden ondan dolaşmak için izin aldı ve Prensesin sırtına atladığı gibi soluğu kırlarda aldı. Kendisini mecalsiz hissetmesine rağmen, Dorian'la karşılaşmak umudu, onu ayakta tutuyordu.

Prenses, binicisinin hareketlerindeki ağırlığı, tutukluğu anlamış gibi daha uslu daha

sakindi halbuki atta o hasta yattığı süre, ahırda kalmıştı. Genç bir kısrak için, böyle bir kapalı kalma, azması ve başı boş kalınca da dört nala kalkması için kafi bir sebepti ama cins bir hayvan oluşu onu temkinli yapıyordu. Rosy, prensesi okşadı. Sonra halsiz konuştu onunla:

— «Aferin prenses, aferin benim uslu kızım. Böyle sakin ol..»

Gözleri hep tepelerde ikinci bir atlı, ikinci bir insan arıyordu. Dorian ,onun geziye çıktığını işitse iki eli kanda olsa nerden nerden çıkardı karşısına, at ormana doğru gidiyordu. Sonra Rosy hayvanın dizginlerini çekerek onu garnizonun olduğu tarafa çevirdi. Garnizonun yakınından geçerse belki Dorian'ı görür veyahut ona haber verirler diye düşünüyordu.

Uzaktan, talim yapan askerleri, Garnizondan çıkan bir askeri aracı gördü. Sonra atı tekrar tepelere doğru sürdü. Kestirmeden ormana giden yolu tutmuştu.

İlk buluştukları kulenin önünden geçerek ormana doğru saptı. At tırıs gidiyordu. Birden durdu. Bir at kişnemesi işitti. Heyecanlandı. Tekrar Prensesi sesin geldiği tarafa doğru çevirdi. Dorianın buralarda olmasını istiyordu. Bulacağını da ön sezisi ona haber veriyordu. Heyecandan kalbi duracak gibi çarpıyordu. Birden ağaçlar arasından atı ile Dorian çıktı. Rosy, prensesin dizginlerini çekti. At durdu.

Rosy, prensesin dizginlerini çekti. At durdu. Dorian atından atlamış ve onu başı boş bırakarak kendisinden yana sekerek gelmeğe başlamıştı. Rosy'de atından atladı. Orda öylesine kaldı. Dorian koşarak yanma geldi. Birbirlerine sarıldılar. Dorian

— «Rosy Rosy sevgilim» diyebildi. «Nerelerdeydin?»

— «Hastaydım Dorian.»

Genç adam sıkı sıkıya sarıldığı Rosy'den ayrıldı dikkatle yüzüne baktı.

— «Nen var?» diye sordu.

— «O gün üşütmüştüm. Bir hafta yattım Charles bana bir çocuk gibi baktı.»

Dorian, anlıyorum der gibilerde başını salladı. Kısık bir sesle:

— «Şimdi nasılsın?» dedi.

— «Daha iyiyim.»

— «Seni çok özledim Rosy, sensiz yaşamanın güçlüğünü öğrendim. Geceleri hiç uyuyamadım. Sizin evi gözledim her gece..»

— «Biliyorum» dedi Rosy, «Bir gece güçlükle yataktan kalktım, seni tepede görünce, pencereyi açıp bağırmak geldi içimden.»

— «Bağırsaydın koşarak gelirdim.»

Rosy çevreye baktı. Dorian'dan koparak:

— «Çok açıktayız» dedi.

Dorian atını, Rosy'nin yanına gelen atını dizginlerinden tutup, ormanın içine doğru kadının peşinden gitti. Şimdi ağaçlar oonları, meraklı bakışlardan, saklıyordu.

— «Hiç gelmiyeceksin diye öyle korktum ki Rosy.»

— «Gelmememe imkân var mı? Ben de garnizonun önünden geçtim buraya gelirken.»

Konuşarak eski yerlerine gelmişlerdi. Dorian:

— «Hastasın» dedi, «Oturup konuşalım sadece.»

Rosy, hayır anlamında başını salladı.

— «Öp beni Dorian, öp..»

Dorian deliler gibi sarıldı genç kadına. Dudakları boynunda, dudaklarında, ateş gibi yanan teninde dolaşıyordu. Adam

— «Halâ ateşin var» dedi.

— «Olsun geçecek.»

— «Üşürsün Rosy.»

— «Seni kanımda içimde hissetmek istiyorum.»

Dorian aniden ayağa kalktı. Üç gündür dolaştığı yerleri, boş bir kulübeyi hatırlamıştı. Ormanın içlerinde terkedilmiş bir kulübe, böyle bir zamanda sevişmek için çok daha iyi olmalıydı. Düşündüklerini Rosy'e de söyledi.

— «Kulübe büyük, atları da içeri alırız kimse görmez.»

Rosy olur anlamında başını salladı. Sonra Dorian'ın yardımı ile atına bindi. Ve onun da atma binerek o kulübeye doğru yola çıkmasını bekledi. Dorian önde Rosy arkada kulübeye doğru daha sıklaşan ağaçlar arasından geçerek eski yerlerinden uzaklaştılar.

Kulübe, her hali ile terkedilmişliğini uzaktan haykırıyordu. Vaktiyle buralarda ya bir orman bekçisi, yahutta civardaki çiftçilerden biri kalıyor olmalıydı. Ağaçlar kulübe yakı-

nında o kadar sıktı ki atlarından inip onları kulübenin kapısına kadar yedeekte götürmek zorunluğunda kaldırlar. Dorian içeri girip baktı sonra dışarı çıktı.

— «Boş» dedi. Önde Rosy ve arkasından Dorian kulübeye girdiler. Atları bir kütükle ayrılmış ve vakti ile de ahır olarak kullanılmış kısmına yerleştirdiler. Ocak başı toz toprak ve dökülen sıvaların pisliği içindeydi ama gene de dışardan daha kuytuydu. Üstelik bir penceresi vardı. Dorian oraya ceketini gerip kapatınca içerisi birden karardı. Kapının arkasına da ocak başındaki büyük kütüklerden birini yerleştirdi şimdi tamamen emniyet için deydiler.

Dorian, kapıyla, pencereyle meşgulken Rosy'e hiç bakmamıştı. Dönüp yanına geldiği zaman onun hırkasını serdiğini, üzerine sırt üstü uzandığını ve önden açılan yün buluzunu da açtığını öylesine kendisini beklediğini gördü. Hemen yanma uzandı. Vakitleri azdı, halbuki onlar kaç gündür birbirlerini görmemişlerdi. Dorian Rosy'nin hızlı hızlı inip kalkan karnını öptü. Rosy, bu öpüşle kanının yeniden damarlarında eski gücü ile aktığını hissetti. Dorian'in başını sağ eli ile eziyor saçları içine gömdüğü parmakları ile başını karnına doğru bastırıyordu. Dorian'ın dudakları bir ateş yumağı gibi daha yukarılara, göğsünün üzerine kadar geldi. Şimdi kalbi duracakmış gibi, yahutta hızından çatlıyacakmış gibi atıyordu. Rosy:

—«Sev beni Dorian» dedi, «Çok sev, her

zamankinden çok sev beni» diye inledi.

Dorian doğruldu ve birden dudakları buluştu. Şimdi bir an önce birbirlerinin olmak, birbirlerinin kolları arasında susuzluklarını dindirmek isteyen bir acelecilikleri vardı.

Dorian kolları belinin altına doğru kayup, birden kendisine doğru Rosy'i çekince Rosy zevkle sıçradı. Artık ne hastalığı, ne Charles ne de dünya umurundaydı. O zevklerin en tatlısına, arzuların en ateşlisine kendisini vermiş, inliyordu.

«Oh Dorian» diyebildi.

Herşey olup bittikten, o zevk fırtınası sona erdikten sonra gözlerini açan Rosy, yana kaymış başının üzerinde Dorian'ı gördü. Başını biraz daha kaldırınca Prensesin sessiz sakin gözlerle kendisine baktığını gördü. Güldü. Dorian da ona baktı. Rosy:

— «Prenses bizi seyrediyor» dedi.

— «Korkma sana ihanet etmez. Kimseye bir şey söylemez.»

— «Sanırım» dedi Rosy yanında yatan Dorian'ın saçlarını okşamağa başladı. Dorian da bu sayılı dakikaların bitmemesini, Rosy'le olan saatlerin çok ama çok uzamasını istiyordu. Rosy:

— «Sensizken senle daha doluyum» dedi.

— «Ben de öyle. Yaşıyorum. Her an seni düşünüyorum senden uzaktayken. Ama senin yanındayken, senden çok fazla düşünecek şeyler çıkıyor.»

— «Meselâ?»

— «Meselâ Zaman Rosy.. Her an dakikaların geçtiğini hem de hızla geçtiğini hissedi-

yorum. Onları durduracak gücü de bulamayın ca çıldıracak gibi oluyorum.»

Rosy, dirseğinin üzerine dikildi. Sonra birden Dorianın dudaklarını kendi dudakları ile kapadı. Tekrar ve daha aşırı bir şekilde birbirlerini hırpalamağa, okşamağa, sevmeğe başladılar. Rosy, hasta hasta başladığı bu aşk oyunundan son derece güçlü çıkmıştı. Bunu hissediyordu. Sanki Dorian ona güç ona kuvvet vermişti.

— «Seviyorum seni» dedi. Hem de çok seviyorum Dorian.»

— «Ya ben..»

ONÜÇ

Ya o beni nasıl seviyor kimbilir, diye düşünüyordu Rosy eve döndüğü zaman. Kocasını eve dönünce evde bulamamıştı Oturmuş, hava kararıncaya kadar Charles'i beklemişti. Sonra yavaş yavaş merak etmeğe başladı. Dakikalar dakikaları saatler saatleri kovaladı. Charles bir türlü gelmek bilmiyordu. Gece yarısı onu nerde arardı. Atına binip, babasının evine gitmeyi düşündü. Kurduğu sofradaki bütün yemekler soğumuş, yağları donmuştu. Nihayet saat onbire doğru, Dorian'ı düşünürken, Charles çıka geldi. Rosy:

— «Neredeydin Charles?» dedi.

— «Babanın meyhanesindeydim.»

— «Bu vakte kadar mı?»

— «Bu vakte kadar» dedi Charles ve şapkasını çıkarmadan, merdivenlere doğru yürüdü,» Sen gene tabii İngiliz subayı ile beraberdin.»

— «Charles..» Rosy kocasına bağırmak için bir adım ileri çıkmıştı. Sesi, boğuk çıkıyordu. Charles döndü bir şey söyliyecek gibi ağzını açtı. Konuşamadı, olduğu yerde sallandı ve sonra boylu boyunca yere yıkıldı. Rosy, bir an şaşırmıştı. Ne yapacağını bilemiyordu. Hiç böyle bir şeyle karşı karşıya kalmamıştı Birden Charles'in öldüğünü sanarak çılgın gibi:

— «Charles» diye bağırdı. Koşarak adamın üzerine kapandı. O zaman nefesinin alkol koktuğunu görerek şaşkınlığı daha çok artmış bir şekilde yeniden: «Charles» diyebildi, «Charles kendine gel.» Adam ölü gibi yatıyordu. Sonra birden kapalı gözleri, soğumuş elleri Rosy'e endişe verirken konuşmağa, daha doğrusu sayıklamağa başladı.

— «Rosy, Rosy beni aldatmazsın değil mi? Cevap ver bana Rosy?»

Rosy dudaklarını ısırıyordu. Kendisinin söyliyeceği sözleri kocasının katiyen işitmeyeceğinden emindi Charles, için hıçkırarak konuşmasına devam ediyordu:

— «Rosy, benim şerefimle oynamazsın değil mi?» Kadın gözleri dolu dolu kocasının yüzüne bakıyordu. Erkeği, onun erkeği acı

içindeydi. Halbuki bu adamın zaman zaman çok kuvvetli, herşeyi yapabilecek kadar güçlü olduğunu düşünmüştü. Rosy, sadece:

— «Charles sevgilim» dedi, «Üzme kendini üzme nolur üzme kendini.»

Charles gözlerini açmış hiç bir şey ifade etmeyen donuk gözlerle ona bakıyordu. Rosy, bu bakışlardan ürkmüştü. Gözlerinde sadece anlamsızlık değil, bir ölü gözü gibi donukluk fersizlikte vardı. Rosy ağlayarak:

— «Charles» dedi. Adam tebessüm etti.

— «Burdasın değil mi Rosy?»

— «Burdayım sevgilim.»

— «Beni terketmiyeceksin değil mi?»

Rosy ağlıyordu. Ona söz vermekten korkuyordu. Çünki, bir gün Dorian, gidiyoruz, diye onu elinden tutup götürürse Rosy gitmemezlik edemezdi. Charles:

— «Beni terketmiyeceksin değil mi?» diye sualini tekrarladı. Rosy, başını evet anlamında salladı. Charles memnun bir şekilde tebessüm ettikten sonra birden kendisini kaybet ti ve boylu boyunca yere uzandı. Rosy'nin tek başına onu kaldırıp yatağına yatırması imkânsızdı. Bir an dehşet içinde ayağa kalkarak ko casına baktı. Bu akıllı uslu, ödevlerine sadık öğretmen kendi yüzünden ne hallere düşmüştü. Şimdi Rosy kocasına acıyordu. Bütün suçu kendisinde buluyordu. Onun sakin hayatına kendi arzusu ile girmiş, sadece, gayesi talebe yetiştirmek olan bu adamı mahfetmişti. Suçluydu evet evet suçluydu. Rosy, önce bir örtü almak için sandık odasına geçti, ordan aldığı

bir battaniyeyi kocasının üzerine örttü ve bir de başının altına yastık koydu. Kendisi de şalını alarak onun yanına bir iskemle çekip oturdu.

Bütün geceyi, kocasının yanında geçirmek kararındaydı.

Rosy, o gece ilk defa olarak hayatına girdiği bu adam karşısında kendisinin de bir takım vazifeleri olduğunu, şimdiye kadar bunların hiç birine önem vermediğini düşündü. Hâlâ kocasının, o evlenmeğe karar verdikleri gün söylediği sözler kulaklarında çınlıyordu, sen bir aynayı güneş zannettin Rosy, diyen sesi işitiyordu.

Gün ışıyıncaya kadar bin defa Dorian'ın, bin defa da Charles'in yanında oldu. Düşünceleri mantığı herşeyden çok kadınlık vazifeleri onu Charles'in yanına çekiyordu. Ama hisleri, arzuları bedeni ise Dorian'ın yanında kendisini mutlu kılıyordu. Rosy delirecek gibiydi.

Daha bundan iki üç ay evveline kadar, saf ve berrak bir su kadar temizdi. Şimdi, kanının içinde bir şeytan dolaşıyordu. Kalktı, kısılmış olan lamba ışığı altında İsa'nın duvarda asılı olan tasvirinin önüne gitti, dışardan vuran ay ışığı, içerde kısılmış olan lâmbanın ışığını yenerek onu, o bütün kurtuluş umudu olan tasvisi aydınlatıyordu. Onun önünde diz çöktü.

— «Bana yardım et, beni selâmete kavuştur» diyerek ve göz yaşları akıtarak uzun uzun dua etti. Rahip, Collins kendisini görse, ayağa kalk günahkâr kadın, der ve kendisinin bu duayı yapamıyacak kadar günahkâr olduğunu söylerdi.

Rosy, biraz ferahlamıştı. Şimdi yaşlı İrlandalı kadınların neden bütün umutlarını bu tasvire bağladıklarını şimdi daha iyi anlıyordu: Ağır ağır kalktı. Kocasının yanına geldi. O halâ derin derin soluklar alarak uyuyoıdu.

— «Beni affet Charles» dedi, «hiç bir zaman sana lâyık bir zevce olamadım.»

Sonra diz çöktü Charles'in yanına, buz gibi yanağına dudaklarını değdirdi. O sırada gözlerinden akan yaşlar, Charles'in hiç bir zaman farkına varamayacağı yaşlar, yüzünü ıslatı yordu..

ONDÖRT

O genc düşüncelerinde Dorian'ın kolları arasındaydı gün ışırken. Birden başını çevirdi Charles uyanmış onu seyrediyordu.

— «Charles, akşam beni çok korkuttun.»

— «Korkacak bir şey yaptığımı sanmıyorum» diyen Charles ayağa kalkmış battaniyeyi şöyle bir iterek onunla hiç konuşmadan doğru yukarı çıkmıştı. Akşamdan kalan sofra öylesine duruyordu. Rosy, kalktı yemekleri kaldırdı. Yukardan banyonun olduğu yerden su sesi geliyordu. Charles banyo yapıyor olmalıydı. Rosy, çayı ateşe koydu. Sonra hiç bir şey ol-

mamış gibi sabah kahvaltısını hazırlamağa başladı. Biraz sonra Charles, yukardan indi. Elbise değiştirmiş tıraş olmuştu. Karısı ile hiç bir şey konuşmadan geldi sofraya oturdu. Elinde yukarıdan getirdiği kitabı da önüne açmış okuyordu. Rosy, salona girip çıktıkça onunla ilgilenmiyordu bile. Bir gece evvel, Rosy'e nasıl yakardığının farkında değildi. Hiç değilse Rosy öyle düşündü.

Sonra bir ara çayını korken:

— «Akşam bir şey yemedin Charles» dedi, «Her halde çok aç olmalısın.» Adam başını kitaptan kaldırmadan:

— «Mümkün» dedi.

— «Dargın mısın bana?»

Charles, hiç tanımadığı bir insana bakıyormuş gibi baktı Rosy'nin yüzüne. Sonra tekrar bakışlarını kitabına indirdi. Kocası onunla konuşmıyacak mıydı? Rosy bir an böyle bir şeyin evi allak bullak edeceğini, esas münakaşanın bundan sonra başhyacağını düşündü. Bu, evliliklerinin sonu olurdu. Kendisi de bunu istemiyor muydu?

Rosy de konuşmamağa karar verdi. Ne olacaksa olsun. Charles'ten bu kadar çabuk kopabileceğini düşünmemişti bile. Oturdu zaman zaman Charles'e bakarak çayını yudumlamağa başladı. Charles kahvaltısını ederken kitaba bakıyordu. Kitapta bir şeyler okuduğuna ihtimal veremiyordu. Rosy böyle bir anda insan ancak sinirlerini öfkesini maskelemek için böyle bir kalkan arayabilir, diye düşündü.

Charles çayını bitirince gene hiç bir şey söylemeden çıkıp gitti. Okul için çok erkendi. Ara kapıdan sınıfa giren Charles'in ayak seslerini oturduğu yerden işitiyordu. Mutlaka Charles'in düşündüğü bir şeyler vardı ve bu da evlilikleriydi. Charles her halde bir karar arifesinde olmalıydı.

Rosy, akşamki yorgunluğunu yavaş yavaş hissetmeğe başlamıştı. Merdivenin trabzonuna tutuna tutuna yukarı çıktı. Yatak odasının kapısını açtı. Yatak, bir gece evvel yatmadıkları yatak hiç bozulmamış öylesine duruyordu. Evlendiklerin beri ilk defa yataklarında yatmıyorlardı. Ve ilk defa beraber değillerdi. Rosy, Charles'in yatak üzerine atmış olduğu elbiselerini topladı. Onları astı. Sonra öyle elbiselerle kendisini yatağın üzerine attı.

Gözlerini pencereye çevirdiği zaman yattığı yerden gök yüzünü gördü. Bir kuş geçti. Birden o kuş kadar kendisini hür hissetmek istedi. Sonra boşluğa, o uçsuz bucaksız maviliklere bakarak durdu.

Uyku ile uykusunun ötesinde bir an yaşıyordu. Kah dalıyor kendisini Dorian'ın kollarında göklerde görüyordu. Kah, mantığı ve şuuru hakim oluyordu. Charles o ağır başlı haliyle yanındaki yeri alıyordu. Dalmıştı. Birden yataktan fırlayarak kalktı. İkinci kez kocasının Dorian'ı öldürdüğünü görüyordu. Birden silah patlaması gibi bir ses duydu. Deliler gibi yataktan fırladı.

— «Charles» diye bağırarak merdivenlere atıldı. Kocasının akşam gelmemesi, mutlaka bir tabanca temin etmek için olacaktı. İşte

sınıfta mutlaka kendisini vurmuştu. Merdivenlerden bir çırpıda inip salona geçti. Sınıf kapısını açtığı zaman deli gibiydi. Charles orda devrilmiş olan kara tahtayı yerden kaldırıyordu. Soğuk ve sakin bir sesle karısına baktı, onun nasıl fırtınalı bir an yaşadığını anlamamıştı. Sadece:

— «Bir şey mi var Rosy» dediğini duydu.

Ağır ağır kapıyı kaparken Charles orda halâ şaşkın şaşkın ona bakıyordu. Rosy, kapının arkasında hıçkıra hıçkıra ağlıyordu. Birden parmağını ısırdığını canının çok fazla yanmasından anladı. Sonra ağlayarak yatak odasına koştu ve yüzü koyun kendisini yatağa attı.

Uzun bir süre ağladı. Ağladı. Her şeyi silen, ama yok etmeyen uyku, ona hakim olmuştu.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BİR

Sahile, yalıyarlar halinde inen, yüksek kayalardan, bulutlar hızla denize doğru geliyordu. Gökyüzü, tepeler, hatta çok alçaktaki kayalıklar bile bulutlar arasında kalmıştı. Sahilde, kayıkları sür'atle denizden içerlere taşıyan balıkçılar, köy sakinleri yeni ve korkunç bir fırtınanın yaklaştığını hissetmişlerdi.

Tekneleri sahil boyuna yüzlerce metre içeri kayaların ardına gizlemek için büyük bir çaba sarfediyorlardı. Dinlenmek için üçer beşer

gırdikleri kayıkların altından çıkıp ta gök yüzüne baktıkları zaman kararan ufukların, onlara neler getireceğini önceden kestirmeleri çok güçtü. Fırtına patlayınca dalgalar, üçbeşyüz metrelik yalıyarlarda sütunlar halinde yükselen köpükten birer ejderha gibi delirirlerdi. Bulutlar sür'atle, sivri uçlu kayaları sarmışlardı. Kayıkçılar arasında olan Rahip Collins başını gökyüzüne ve bulutlara çevirerek baktı. Beyaz bulut kümeleri bir vadiden sür'atle üstlerine doğru geliyordu. Rahip Collins:

— «Çabuk yaklaşıyorlar» dedi. Yanındaki ihtiyar balıkçı:

— «Şuraya bakın muhterem peder» dedi, «Şuraya bakın.»

Bulutlar bir kayayı, hem de oldukça yüksek bir kayayı aç gözlü bir canavar gibi, dumandan kolları ile sarmış sonra da hemen yutmuştu. Şimdi kaya bulutlar tarafından tamamen kaplanmıştı. Görünmüyordu. Rahip Collins:

— «İsa'nın gelişini bildiriyor gibi» dedi.

Yaşlı köylü korku ile istavroz çıkardı.

— «Korkulacak bir şey değil» diye Rahip tebessüm etti.

Sonra tekrar teknelerin altlarına giren insanlar, onları daha içerlere, yüksek kayalara doğru götürmeğe başladılar. Rahip Collins'te, bu ters çevrilmiş büyük kayıkların, teknelerin birinin altına girerken seslendi:

— «Elinizi çabuk tutun.»

— «Koşalım» dedi bir başkası. Sonra hızla tepeye doğru sandalları götürmeğe başladı

lar. Artık üçyüz metre derinliği olan kumsal tükenmiş, tepelere tırmanıyorlardı. Arkada, sahil de de dalgalar bulutlarla, rüzgârla boy ölçüşmeğe kalkmış gibi işi azıtmışlardı. Rahip Collins:

— «Allah denizde olanların yardımcısı olsun» dedi.

— «Denizde olanların tanrı yardımcısı olsun» diye balıkçılardan biri onun sözlerini yansıttı.

Dalgalar gittikçe büyüyor, vurdukları kayalarda büyük patlamalar yapıyorlardı. Adamlardan birisi:

— «Deniz de patladı» dedi, «Tanrının gazabı bu.»

— «Tanrının gazabı, bizden uzak olsun» diye biri konuştu, arka sandaldan, yanındaki:

— «İngilizlerle yatan kadınlarımız olursa, tanrının gazabı üzerimizden eksik olmaz» diye bir başkası gevezelik etti. Rahip Callins:

— «Tanrının gazabı, böyle başkalarını çekiştirenlerin üzerinden eksik olmaz» diye tersledi adamı.

Balıkçılar, konuşmayı kesmişlerdi. O sırada yağmur da yağmaya başlamıştı. Yağmur son günlerde aralıklarla devam ediyordu. Bu seferki daha şiddetli olacağa benzerdi. Yağmur, fırtına, rüzgâr ve bütün her tarafa yayılan bulutlar. Bir balıkçı :

— «Tufan bu tufan» dedi. Diğerleri de karma karışık konuşmağa başladılar:

— «Afet» dedi bir başkası:

— «Bir meyhaneye kapağı atsak.»

— «Bir kadeh konyak içsek.»

— «Sonra da evlerimize varsak.»

— «Yarın kalkınca da, güneşin açtığını görsek.»

Şimdi hepsi sandallarını aç gözlü, mütacaviz dalgaların yetişemiyeceği yüksek kayalara kadar çıkarmışlardı. Hayatlarından memnun görünüyorlardı. Mal canın yongasıydı. Teknelerini kurtaran insanlar, şimdi o teknelerin şerefie bir kaç kadeh içmek için meyhanenin yolunu tutmuşlardı.

Meyhanede de Tom Ryan, müşterilerine içki yetiştirmeğe çalışıyordu. Dışarda fırtına bütün şiddeti ile devam ediyordu. İçkiyi yudumlayan bir köylü:

— «Allah dışarda kalanlara acısın» dedi.

— «Denizde olanlara.»

Tom Ryan, konuşulanları işitmiyordu Uzun bir süreden beri kızı ile İngiliz subayı arasındaki münasebeti oda biliyordu. Bu sebeple de kendisini içkiye vermişti. Daha çok içiyor, kulaklarını daha çok kapıyordu. Önceleri kendisine atılan lafları duymamazlıktan gelmiş ve bu surette de halkın daha çok üzerine gelmesini önlemişti. Çünki, yaşlılar evli bir kadının, daha ziyade kocası tarafından namusun bekçiliği yapılacağına çevreyi inandırmışlardı. Doğru da buydu. Buydu ama Tom Ryan'ı en çok üzen kızının böylesine bir açmaza düşeceğini, o daha öğretmenle evlenirken sezinlemişti.

O sırada Rahip Collins ve yanındakiler de meyhaneye geldi. Rahip:

— «Isınmak için herkeze konyak ver Tom» dedi. Tom, Rahibin yanında kendisini daha emin daha güvende hissediyordu.

Hiç değilse sarhoş olup kızı yüzünden kendisine saldırada bulunamazlardı. Rahip Collins'in yanında, münasebetsiz lâflar edemiyorlardı. Zaten bu gece kimsede ötekini berikini çekiştirecek hal yoktu. Fırtına ve sağnak bütün köyün üzerine bir felaket gibi çökmüştü.

— «Tam kaçakçılık yapılacak gece» dedi biri.

— «Ne duruyorsun çıksana..»

— «Ben yaparım demedim, ama yapsan olmaz mı?»

— «Bu havada aklı olan çatı altından bir yere çıkmaz.»

— «Aklı olan ve aşık olmayan» dedi birisi. Sonra manalı manalı Tom Ryan'a baktı. O hiç bir şey anlamamıştı ama Rahip Collins sözlerin sonunda dönüp dolaşıp nereye gideceğini biliyordu.

Onunla birlikte gök öylesine bir gürledi ve öylesine çevreyi aydınlık yapan bir şimşek çaktı ki, hepsi sustu. Üstelik gece de iyiden iyiye bastırmıştı.

İKİ

Dalgalar arasında boğuşan bir ufak teknecik, her an batma tehlikesi geçiriyordu. Yalnız teknenin denizci bir tekne olması, kaptanın da iyi bir denizci olması başlatılan işin devam etmesini sağlıyordu. Ufak ufak sallara yükledikleri malları denize döküyorlardı. Demir atarak o sallarıda denizde muayyen yerlere şamandıra gibi bırakmak istiyorlardı. Bu gemi bir Alman gemisiydi ve İrlandalılara, silâh, tüfenk ve havan topu ile sayısız patlayıcı madde getirmişti. Önceden kararlaştırıl-

dığı gibi yalı yarların çıkarmaya hiç müsait olmayan büyük kayaların önünde malları denize atılacak onlar şamandıralarla oldukları yerle bağlanacak ve de gece sabaha karşı İrlandalı ihtilâlciler mallarını bekçisiz bahçeden armut devşirir gibi topluyacaklardı.

Geminin kaptan köprüsünde serdümen:

— «Hava gittikçe bozuyor kaptan» dedi, «Kayalara düşeceğiz.»

— «Sen işine bak, benim işime burnunu sokma Hans» diye çıkıştı kaptan, «Geminin gücünü ben bilirim her halde.»

Aşağıda tayfalar koşuşuyorlardı. İki vinç'in yardımıyla denize silahları indiriyorlardı. Bağrışmalar, üzerlerinden aşan dalgalara rağmen fırtınada kaptan köprüsüne kadar varıyordu. İrlandalıları silahlandırmak, İngilizleri harp sırasında tedirgin etmek, Almanya'ya rahat nefes aldıracaktı. Canını dişine takmış Almanlar, harp içindeki ülkelerine rahat nefes aldırmak için çabalıyorlardı. Biri:

— «Tam havasını seçtiler.» dedi.

— «Havası olur mu bu işin yeterki bu silâhlar kayalara vurup denize dökülmesin» diye cevap verdi. Bir büyük dalga daha geminin üzerinden geçip bir tayfayı aşağılara sürüklemişti. Bereketki güvertedeki tayfalar bellerinden bağlıydılar. Arkadaşlarından ikisi atıldılar tayfayı çektiler ama kafasını vinçlerden birinin taban tahtalarına çarpmış olan tayfa bayılmıştı. Onu içeri götürürlerken kaptan, geminin burnunu açık denize çevirmiş ve kayalara çarpmamak için aşağıya makina dairesine seslenmişti:

— «Tam yol ileri.» Geminin ileri atılma sından sonra vinç başındakiler bir şaşkınlık geçirdiler. Güverte subayı bağırdı:

— «İşinize bakın. Bu gece kıyamet kopsa bu cephaneler İrlandalıların istediği gibi denize ekilecek.»

— «Bu delilik» dedi, bir İrlandalı, «Bütün bu cephaneler boşa atılmış olacak. Bu havada onları arkadaşlarımızın toplamasına imkân yok.»

— «Bizim de bu sulara bir daha bu kolaylıkla sokulmamıza imkân yok.»

— «Bu silahları babanızın hayrına bize vermiyorsunuz? Kendinizi İngiliz baskısından kurtarmak için..» diye İrlandalı bağıracak oldu. Alman lafı ağzına tıkadı:

— «Hürriyet kolay satın alınan bir şey değildir. Biz buraya kadar getirdik senin kahramanların da burdan toplasınlar.»

— «Sallardaki demirleri bu dalgalar tarar hiç biri attığımız yerde durmaz.»

— «İrlandalılar bir de gemici olduğunuzu iddia edersiniz. Mesele bu havada, sudaki bu silahları toplamaktır. Hazır İngilizler uyuyor.»

Bir vinç kurtulmuş yüklü sal başı aşağı devrilerek sulara gömülmüştü.

— «Ne güzel ne güzel mal veriyorsunuz» dedi İrlandalı.

— «Çok üzüldünse atla peşinden çıkar. Benim adamlarımdan ikisi hastahanelik oldu.»

Gemi bütün cabasına rağmen kayalıklar dan zorla bir kaç yüz metre uzaklaşabilmişti. Dalgalar daha da kuduruyordu. Kaptan iple bağlı olarak köprüye çıktı aşağı bağırdı:

— «Elinizi çabuk tutun yarım saatten daha fazla kalamam, açılacağım.»

Tayfalarda bir canlılık görüldü ama deniz de de bir kabarma bir delirme başlamıştı. Daha hıslı daha öfkeli vuruyordu sular gemiye ve geminin üzerinde çalışanlara. Bir Alman:

— «Allah baba da İngilizlerden yana» dedi.

— «Orası belli olmaz sen işin sonuna bak» diye İrlandalı cevap verdi.

★ ★

Karada ise on kişilik komanda birliği, İrlandalı milliyetçilerden Tim O'Leary'nin idaresi altında altı saatten beri yol alıyorlardı. Dağ yolundan gelmeyi tercih etmişlerdi. Ama hava öylesine bozmuştu ki yolda yürümeleri bile imkânsız haldeydi.

Tim:

— «Allah verede gemide bir aksilik olmasa» dedi. Arkasından gelen çıplak kafalı uzun boylu İrlandalı:

— «Herşey olacağına varır» dedi. Tim durdu şimdi arkadaşları tek tek önünden geçiyordu. Bunları Dublin'den kendisi teker teker seçmişti. Esasında, buranın sakinlerine inanmadığı için yapmıştı bunu.. Arkadaşlarından dördü evliydi sadece, bu çatışmalarda kimseye bir şey olmaması için gayret edecekti. Kendisi yakalanırsa akıbetinin ne olacağını biliyordu. Bunlar da gerçek mukavemetçi ve az yetişir cinsten kahramanlardı.

Hiç birine bir şey olsun istemiyordu. Yağmur altında çıktıkları civar bir kasabadan, oraya kadar bir başka tekne ile gelmişlerdi,

Sahile çıkınca da, dağ yoluna vurmuşlardı. Kendilerini denizden cephaneleri toplayacaklar bir başka yerden gelecek kamyona yükledikten sonra, gözden kaybolacaklardı. Eğer düşündükleri gibi bütün cephaneyi elde edebilirler ve bunu İngilizler görmeden istenilen yere taşıyabilirlerse, İrlanda'da zaten çok azalmış olan İngilizlere karşı bir saldırıya geçebileceklerdi.

Bütün arkadaşları önünden geçmiş ve dağ yolundaki patikayı izliyorlardı. Tim O'Leary önündeki bıyıklı tıknaz banka memurunu andıran mukavemetçi arkadaşına

— «Yarım saat sonra ordayız» dedi.

O da öndekine:

— «Yarım saat sonra ordayız» diye konuştu.

Bu haber baştakine kadar gitti. Öndeki biraz daha yürüyüşünü hızlandırdı. Tim O'Leary, vaktinden evvel köyde olacaklarını, bu yağmurlu havada sığınmaları gereken bir yer bulmalarını, çünkü şafak vaktine kadar beklemeleri gerekeceğini, kamyonun geliş saatinden biraz evvel sahilde olmaları lâzım geldiğini, düşünüyordu. Öndeki uzun boylu çıplak kafalı arkadasının yanına kadar yürüdü:

— «Hava da bozuk» dedi.

— «Denizde fırtına varsa?»

— «Anormal bir fırtına değilse, Alman kaptanının inatçı olduğunu söyledi arkadaşlarım. Bir seyler yapmıştır.»

— «Bir şeyler yapmak fırtınada zor olur tüm sahil Atlantiğe açık.. Bu kesimde dalgalar dağ boyu olur. Babamla çocukluğumda burada bir deniz yemiştik.»

— «Kısmet şans» dedi Tim O'Leary..

Onların arkasındaki, genç ve yakışıklı bir mukavemetçi ise, kendisi gibi genç olan bir arkadaşına Dublin'den ayrılmadan evvel tanıştığı bir kızı anlatıyordu.

— «Dönüşte onunla evleneceğiz.»

— «Çabuk verilmiş bir karar değil mi?»

— «Bu hayatta çabuk karar vermesini öğrendik. En doğru kararlar da çabuk verilen kararlar oluyor.»

— «Evlilik bir savaş değil.»

— «Bence en uzun, en sinir bozucu, en dayanılmaz savaş evlenmek.»

Ormana gitmişlerdi. Tim O'Leary:

— «Ormandan geçince bir düzlüğe çıkacağız ondan sonra hafif bir iniş ve köy» dedi.

— «Orman o kadar dar mı?» Dedi uzun boylu çıplak kafalı adam.

— «Dar ve kısa bu kesimde.»

İki gecedir uykusuzdular. Tim O'Leary daha en az bir buçuk saatlik yolları olduğunu biliyordu. Ama arkadaşlarına yolun kısaldığını söyleyerek gayret veriyordu. Onun bu inanılmaz gücünü bilen arkadaşları o «Yarım saat var» derken en az üç saatlik bir yolları olduğunu anlamışlardı. Arkadan ön sıralara gelen banka memuru, kılıklı fındık bıyıklı tıknaz adam:

— «Çok yoruldum Tim» dedi.

— «Sana söyledim bu seferin çok yorucu olduğunu.»

— «Yani gelmesey miydim demek istiyorsun.»

— «Öyle ya» dedi yakışıklı delikanlı arkadan.

— «Savaş benim kanımda» dedi adam.

— «Kanımızda» diye Tim düzeltti.

Tekrar gecenin karanlığında yürümelerini sürdürdüler.

Yarım saat kadar kimse konuşmamıştı. Yağmur daha da hızlanmıştı. Tim:

— «Daha iyi İngilizler kovuklarına çekilmişlerdir.»

— «Denizde fırtına olmasa» dedi Tim ve öne geçti hepsine gayret vermek isteyen bir hali vardı...

Öte yanda yarım saat dolmuş ve gemi bütün, cephane yüklü salları denize salmıştı. Yalnız sallara konulan çıpalar bu fırtına da onları bir noktada sabit tutacak güce sahip değildiler. Gemideki İrlandalı:

— «Tüm gayretlerimiz boşuna» dedi, Bunların hepsi sahile vurup, parçalanacak. Ve heder olup gidecek.»

— «Senin kahraman arkadaşların avlasınsınlar bunları, artık iş onlara düşüyor» dedi.

— «Başarırlar inşallah.»

Gemi kendisinden büyük dalgalarla mücadele ederek Almanya yoluna, geldiğinden daha büyük tehlikelere doğru yol alıyordu. İrlandalı:

— «Ben de inecektim güya» dedi.

— «İneydin» dedi.

— «Bu intihar olurdu. Halbuki İrlandanın bana ihtiyacı var.»

Gemi dalgalardan seke seke uzaklaşıyordu..

ÜÇ

Tom Ryan'ın meyhanesindeki sarhoşlar azalmıştı ama daha da oturanlar vardı. Gecenin bu ilerlemiş saatinde hepsi bir ağızdan bir İrlanda şarkısı tutturmuşlar, bağra çağra şarkı söylüyorlardı. Tom, öfkeli öfkeli meyhanede dolaşıyordu, bir an evvel hepsinin çekip gitmesi için sabırsızlanıyordu. Nihayet öfkeden kudurdu:

— «Çıkın gidin, evleriniz yok mu sizin?» diye bağırmağa başladı. Müşteriler önce şarkıyı bile kesmediler. Rahip Collins gideli beri azıtmağa başlamışlardı. Tom:

— «Defolun, defolun be!» diye kükredi sonra tek tek kollarından tutup kapı dışarı atmağa başladı onları, hiç birinin mukavemet edecek gücü kalmamıştı. Alkolun etkisi ile hepsi ayakta sallanıyordu. Biri son kadehini, acele acele sepetlenmeden evvel içti. Sıra ona da gelmişti. Meyhaneci onu da zorla masadan kaldırıp kapı dışarı edince kapıyı sürgüledi. Derin derin nefes aldı. Rahatlamıştı. Saatine baktı. Gece yarısını henüz geçmişti. Uyku bastırmıştı Tom'u da. Tom, ışığı döndürdü. Meyhaneden evine geçmek için ara kapıyı açtı. Ve birden dehşete düştü. Gözleri dönmüş bir adam elinde silahı ve sırtındaki adamakıllı islanmış muşambası ile holde yanan ışık altında bir heykel silüeti gibi duruyordu. Önce bir soyguncunun baskınına uğradığını sanan Tom'un şaşkınlığı geçmemişti ki adam bir adım atıp önünde dikildi. Tom:

— «Evimde ne işiniz var» dedi, «Buraya nasıl girdiniz?»

— «Arka kapıdan. Beni hatırlamanız lazım. Phoenix Park 1913, beraber resim çektirmiştik.

— «Tim, Tim O'Leary.»

— «Evet Tim O'Leary..»

Meyhaneci Tom hemen esas vaziyetine geçti ve selâm verdi askerce. Tim onu kolundan tuttu:

— «Bu saatte umumiyetle ne yaparsın? dedi.

— «Ekseriya uyumuş olurum.«

— «Güzel şimdi biz de uyuyacağız.» Şaş-

kın meyhaneci arka kayıpa doğru yürüyen Tim'i takip etti. Tim kapıyı açtı ve birer birer Tom'un şaşkın ve dehşet dolu bakışları arasında on mukavemetçi içeri girdiler. Merdiven başına çekilmiş olan Tim onları merdivenden yukarı yolluyordu. Sonunda alt koridorda Tim'le yalnız kalınca, Meyhaneci:

— «Noluyor?» diye sordu.

— «Bir Alman gemisi denize bizim için cephane ve tüfenk atıyor, onları alacağız.»

— «Tüfenk mi?»

— «Silah, dinamit, el bombası harekete geçmek için gerekli bütün malzeme.»

Meyhanecinin nutku tutulmuştu. Bunun ne demek olduğunu biliyordu. Yakalanırsa ölüm mutlaktı. Şimdi hatırlamıştı. Bundan bir süre evvel bu adam meyhanesine buralı bir mukavemetçi ile gelmiş, o da aptal gibi onun yanında bir gün Tim'e lazım olursa onun uğrunda seve seve ölebileceğini söylemişti. İşte kuru bir gururun, işte senelerce övünmesine vesile olan resmin, onu sürüklediği korkunç akıbet buydu demek. Kızının evlendiği gün görmüştü. Evet evet o gün görmüştü bu adam Tom Ryan kızının öğretmenle evlenmesinden beri başının dertten kurtulamadığını düşündü. Tim:

— «Hey kendine gel» dedi, «Arkadaşlarım yorgun biraz kestirecek bir yer.»

İkisi de yukarı çıktıkları zaman, yatak odasının bir sergi halinde olduğunu gördüler meyhanecinin yatağına en az beş kişi uzanmıştı. Şöminenin başında da Tim O'Leary'e bir yer hazırlamışlar öbürleri de yerlere uzan-

mıştı. Meyhaneciye de orda Tim'in yanında bir iskemle kalmıştı. Hepsi daha şimdiden uyumuşlardı. Tim uyanık olan banka memuru tipindeki adama:

— «Hava kötü» dedi, «Bir kısmı bağını koparıp sahile vurabilir.»

— «Gece karanlıkta yerlerini bulamayız.»

— «Gündüz yapacaksak çok acele etmek mecburiyetinde kalacağız.»

— «Onları şimdi sabah olmadan toplasanız» diyen Meyhaneciye Tim dönerek baktı.

— «Bir düzine kuvvetli ve ağzı sıkı adam lâzım. Sen her zaman böyle adamlar bulabileleceğini söylüyordun.»

Meyhaneci Tom, bir an sevindi. Adam toplamağa gidiyorum diyerek, İngilizlere haber verebilirdi.

— «Onları toplayabilirim» dedi, «Hemen şimdi mi?»

Tim düşündü. Herşeye rağmen bu adama güvenemiyordu.

— «Ne kadar geç duyarlarsa o kadar iyi olur» dedi, «Sabaha karşı» sonra birden ayağa kalktı.

Uzun boylu çıplak kafalı gerillacıyı dürterek kaldırdı.

— «Polise sabah kahvaltısını götürün Tomla» dedi.

Bununla ne demek istediğini anlamıştı meyhaneci. Yaşlı polisi saf dışı edeceklerdi. Tom onun öldürülmemesini istiyordu. Seneler senesi arkadaşlık ettiği bir adamdı. Fakat, elinde silâhı izbandut gibi adamın peşine ta-

kılarak dışarı çıktılar. Sokak kapısını açtıkları zaman korkunç fırtına, Tom'u daha da ayıltan bir rüzgârla onları karşılamıştı. Meyhanecinin eli ayağına dolaşıyordu. Hemen meyhanenin yanındaki karakol binasının kasım çaldı. Arkasında eli tabancasında o adam dikiliyordu. Şaşkınlık içinde gecelik entarisi ile kapıyı açan polis beynine uzanmış tabancayı görünce kuzu gibi içeri çekildi. Mukavemetçi

— «Sesini çıkarma aynasız» dedi. Sonra meyhaneciye dönerek:

— «Kelepçeleri al şişko bunu saf dışı edelim» dedi. Tom Ryans sordu:

— «Kelepçeler nerde?» Polis en çok karşısındaki Tom'un beraber hareket etmesine şaşmıştı. Tomdan doğrusu ya böyle bir şey beklemiyordu. Kimin kimin mukavemetçi olduğuna ihtimal verirdi ama kendisinden para alıp haber veren bu adamın iki yüzlü çalışmasına aklı ermemişti. Kelepçeleri bekleyen mukavemetçi:

— «Nerde kelepçeler» dedi.

— «Dolapta.» Tom ürkek ürkek:

— «Tehtid altında bunları yapıyorum» dedi. Sonra dolaba giderek kelepçeleri almak için kapısını açtı. Birden aklına bir şimşek çaktı. Haber verebilir miydi. Döndü kelepçeleri verdi. Mukavemetçi telefonu görmüştü. Önce polisin kelepçelerini taktı sonra ağzını aç dedi, düğümlediği bir mendille de ağzını sıkı sıkıya bağladığı polis hazır olunca Tom'a sordu:

— «Telefon mu?»

— «Evet.»

— «Hatları kes ve yukarı gel» dedi. O polisi karakolun altındaki bodruma götürmek üzere çıktı. Tom, sağa sola bakındı. Kalbi endişeden duracak gibiydi. Hemen manyota etti ve çıkanlara:

— «Mukavemetçiler» dedi, «Sahilden silâh, Alman silâhı kaçıracaklar» dedi kapadı. Sonra koşarak kendi evine mukavemetçilerin yanma döndü.

İçinden bu duruma niçin? düştüm diye kendi kendisine söyleniyordu. Hem İrlandalıydı hem İrlandalı mukavemetçileri ele veriyordu. Günahının kaferetini ödemek için şimdi onlarla canla başla çalışacak, o da onlarla birlikte yakalanacaktı. Bunları düşünürken Tim O'Leary:

— «Telefon hattını kestin mi?» dedi.

— «Evet...»

— «İyi iş görüyorsun.»

Bundan cesaret alan Tom Ryan, Time ve henüz gelmiş iri arkadaşına:

— «Polis nerde?» diye sordu.

— «Mahzende» dedi iri arkadaşı. Tim, kuşkuyla dönüp:

— «Endişen varsa hemen öldürelim»» de-

— Yoo! Öyle bir endişem yok.»

— «Tamam öyleyse adamlarını topla gidiyoruz.»

DÖRT

Rosy pencereden, garnizonun olduğu tepeye bakıyordu. Fırtına ortalığı kasıp kavuruyordu. Kocası yatağında mışıl mışıl uyurken, o kalkmış iki saattir sırtında şalı, geceliği ile Dorian'ın bulunduğu garnizonun olduğu tarafa bakıyordu. Dorian bu saatte uyuyor olmalıydı. Şimdi kalksa şu tepelere gelse koşarak ona giderdi. Yağmura ve fırtınaya rağmen ona giderdi. Onda hayat, onda yaşama gücü buluyordu. Kanının damarlarında bir başka türlü, sıcacık alev alev yandığını hissediyordu. Göz-

leri yaşarmıştı. Böylesine bir çıkmaza gireceğini hiç ama hiç düşünmemişti. Seviyordu, içinde bulunduğu tehlikenin büyüklüğünü bildiği halde onsuz yaşıyamayacağını da biliyordu. O yağmurlu günde köprünün altında seviştikleri anı anımsadı.

Öylesine birbirlerinin olmuşlardı ki bir daha hiç kopmıyacağını, ömrünün sonuna kadar Dorian'ın olacağını artık çok iyi biliyordu. Tepelerde yağmur, tepelerde umutsuzluk, tepelerde, artık işlemekten korktuğu günah vardı. Rahibiyle, kocasıyla bütün toplum karşısın daydı.

Gözlerini pencereden ayırmadan yanında ki iskemleye çöktü. Üç gecedir burda, bu iskemlede sabahlamıştı. Kocasının yanında yatmak bile istemiyordu. Onun tenine her değişinde Dorian'ı aldattığını düşünerek isyan ediyordu. İlk karşılaştıkları, ilk kucaklaştıkları andan itibaren o Charles'in olmaktan çıkmıştı.

Döndü kocasına baktı. O uyuyordu. Ömrü çalışmak, vazifelerine büyük bir sadakatle bağlı kalmakla geçmişti. Hiç genç bir karısı olduğunu düşünmemişti. Zaman zaman nefret ediyor onu küçümsüyordu. Çoğu kere de acıyordu Charles'e. O zaman da kendisini suçluyor, hiç ama hiç bir suçu olmayan bu adamı aldattığı için kendisinden nefret ediyordu. Kendisi suçlu, bir bakıma kocası suçluydu. Dorian, ya Dorian hiç mi suçlu değildi. Hayır diyordu içinden bir ses, Dorian'ın ne suçu var o beni sevdi. Bana, aşkı hediye etti. Bana benliğimi, kadınlığımı verdi diye Dorian'ın müda-

faasını yapıyorodu. Tekrar gözlerini tepelere çevirdiği zaman ağlıyordu. Ağlıyor muydu yoksa camda biriken akan yağmurun izlerimi fuluğ gösteriyordu tepeleri. Aşağıdan babasının hediye ettiği atın kişnemeleri geliyordu. Bir şimşek çaktı. Bütün oda ayrıntılarına kadar aydınlandı sonra tekrar karardı.

Ne olurdu? Ne olurdu hava güzel olsaydı da Dorian tepelere kadar gelmiş olsaydı. Beş dakika onun kollarında olmak fırsatını bulsaydı. Gözlerini kapadı. Şimdi o köprünün altında Dorian'la seviştikleri anı yaşıyordu.

Böyle bir yağmurlu gündü. Ama yağmur bu kadar deli değildi, orda suya bir metre mesafede köprünün altında çıkmış otların üzerinde çoşmadan sevişmişlerdi. Dorian'ın göğüslerini okşayışı, onları öpüşü, sonra kanını bütün kanını emmek ister gibi alev alev dudakları ile memelerini öpüşünü, ellerinin bütün vücudundan dolaşısını hatırlıyordu. Muhayelesi ile tekrar onun olurken bile aşırı bir zevk duyuyordu. Nefesi hızlanıyordu. Kanının damarlarından çekildiğini hissediyordu. Doriansız bile Dorianla sevişiyordu. Bu da bir nevî aldatmak diye geçirdi içinde. Benim gibi beğendiği erkeği düşünerek hangi kadın hazdan mest olursa, manen kocasını aldatmış olmaz mı? diye geçirdi içinden. Esasında bir kadının kalbi kadar kafası da önemliydi. Vücudu kadar muhayelesi de öneemliydi. Bir kadın ha kendisini vücut olarak birine vermiş ha da hayalen onun olmuştu, Rosy'ye göre ikisi de aynı derecede suçtu .Yahut hiç biri suç değildi. Seviyordu,

istiyordu, onunla beraber olmak ona erişilmez bir haz veriyordu. Kimin hakkı vardı buna mani olmağa. Bir kere yanıldıysa, bütün hayatı boyunca bu yanılgının cezasını mı çekmeliydi? Bütün bu sualler, bütün bu direnişler yalnız kendisine karşıydı. Başkasının önünde bunun müdafaasını yapamazdı. Belki de en çok kocasının önünde rahat konuşurdu. Onu anlasa anlasa Charles anlayabilirdi. O daha başta, sen basit bir aynayı güneş sandın, dememiş miydi? O zaman daha bu günleri Charles görmemiş miydi? Kalktı, pencereyi açtı bir süre yağmurla yüzünü ıslattı. Oda bir anda serinlemiş Charles yatağında dönerek yorgana sarılıncaya kadar da pencereyi kapamamıştı. Sonra kocasının üşümemesi için, uyanmaması için pencereyi örttü.

Hayır hayır Charles'in hastalanmasını istemezdi. Charles'in ölmesini hiç istemezdi. Bütün herşeye rağmen ona onun kuvveti karakterine güveniyordu. Bütün tehlikelere karşı belki de Dorian'dan çok ona güveniyordu. Bir bakıma Charles'i de seviyordu ama bu başka bir sevgi başka bir histi.

Dorian, o kulübede sevişirken

— «Seni kaybedersem yaşamam» demişti. Şimdi bütün konuşmaları kulaklarında çınlıyordu.

— «Yaşarsın.»

— «Bak Rosy, seni tutarken, senin göğüslerini öperken ,seni ellerimin altında hissederken ben varım. Sair zamanlarda askerlik için kurulmuş bir makinayım sadece» demişti.

— «Ben yokken. Yani daha önce beni tanımadan önce..»

— «Hep ölümü düşünmüşümdür.»

— «Neden?»

— «Bilmem bu belki harpte ölümün yanından, çok yakınından döndüğüm için olacak, belki de hayatın manâsızlığını en ön safta anladığım için olacak bilmiyorum. Hep ölümü düşünmüşümdür.»

— «Şimdi.»

— «Şimdi sadece yaşamayı, seninle beraber olmağı, seni düşünmeği istiyorum.»

— «Bir gün..»

— «Bir gün her şey biterse mi demek istiyorsun?»

— «Evet.»

— «O gün herşey ama anlıyabildiğin her şey bitmiş olacak benim için.»

— «Yapamazsın bunu Dorian, yapmamalısın.»

— «Sen benim güneşimsin. Rosy inanki hayat güneşimsin sen benim. Sen batarsan, ben yaşamam.»

Rosy sadece tebessüm ederek:

— «Ben sadece bir aynayım» demişti. Bunun kocasının kendisine söylediği bir söz olduğunu bile bile sırf Dorian'a cesaret vermek için tekrar ediyordu, «Sana hayat güneşini aksettiren bir ayna. Bir gün hakikî güneşini bulabilirsin. Kimbilir belki de onu benden çok seversin.»

— «Deli çocuk. Hiç bir zaman güneş, güneş olduğunu bilmemiştir Rosy. Güneş güneş-

tir ve herkez onun güneş olduğunu bilir ama güneş bilmez.»

Sonra tekrar onu öpmeye başlamıştı. Tekrar tekrar ve binlerce defa.. O da bıkmıyordu Rosy'de..

İçinin sıkıldığını, Dorian'ı mutlaka görmesi gerektiğini düşündü Rosy. Yarın hava biraz müsade ederse gidecek onu bulacak gerekirse garnizona kadar gidip arayacaktı. Ama ormana hergün gittiğini tahmin ediyordu.

BEŞ

Onbir kişi yarlardan aşağı doğru baktıkları zaman, rüzgârda uçmamak için birbirlerine kenetlenmiş gibiydiler. Hiç değilse vücutlarını birbirlerine dayıyorlar, birbirlerinden güç, birbirlerinden kuvvet alıyorlardı. Rüzgâr, fırtına halini almıştı. Üç dört yüz metre yalı yar halinde yükselen kayalara çarpan dağ gibi dalgaların fışkırttığı su sütunları aşağısını, denizi, görmek isteyenleri ıslatıyordu. Yukardan yağmurun, aşağıdan vurdukça yükselen denizin suları altında hepsi daha şimdiden ilikleri-

ne kadar ıslanmışlardı. Denizin üzerine çöken ağır bir bulut hepsinin görüş açısını kısaltıyor ufuklarını kapıyordu. Bütün, bu mahşerî fırtına arasında, gökyüzünde çakan şimşekler de, bir saate kadar aydınlanması gereken gökyüzünü, aydınlatıyordu. Tim O'Larry:

— «Kaybolmuşlar» dedi.

— «Bakın bakın» diye bağırdı biri. Uzakta dumanlar içinde, bulutlar arasında, yükselen dalgaların üzerinde bir sal görünüp görünüp kayboluyordu. Uzun boylu adam:

— «Fırtınadan kopmuş salların demirleri» dedi.

— «Demir taramışlar» diye birisi düzeltti.

Hepsi bir an şaşırdılar. Bu, âdeta bir panik haliydi. Fırtına azalacağına gittikçe artıyordu

Bu sırada, Tom Ryan umutsuzca söylendi:

— «Faydasız.»

Hepsi onun yüzüne baktılar. Tom, adamlarına haber verdikten sonra onlara yetişmiş, onlarla beraber malzemenin yanında olmak için gelmişti. Sırtında ipek yeleği ve gömleğinden başka birşey yoktu. Yağmurlukları ve ellerinde silâhları olan bu adamların yanında âdeta oraya zorla sürüklenmiş bir hali vardı. Tim O'Leary ve arkadaşları çaresizlik içinde denize bakıyorlar, bir mucize bekliyorlardı. Fırtına birden dinerse sahile vurabilecek malzemeyi bile toplamağa razıydılar. O sırada meyhaneci aynı umutsuzluk havası içinde:

— «Vakit varken dönseniz daha iyi edersiniz» dedi.

Gaye arkadaşları, ondan hiç şüphe etmeden şaşkın şaşkın yüzüne baktılar. Ne demek istiyordu? Ne oluyordu bu adama? Tom ise, bir an evvel bu adamların burdan uzaklaşmasını ve bu surette, yapmış olduğu gammazlığın, istemediği bir sonuca gitmemesini sağlamağa çalışıyordu. Tekrar:

— «Gitseniz iyi olur» dedi.

— «Nereye gideceğiz işimiz bu. İrlanda için yaptığımız iş bu..»

Tim O'Leary bunu öylesine katı bir edâ ile söylemişti ki Tom, susmak zorunluğunda kaldı.

Sonra içlerinden biri kumsala demirini taraya salların düşeceğini, kurarak:

— «Sahile, kumsala, kayaların olduğu yere» diye bağırdı. Hepsi birden o tarafa koşmaya başladılar. Nefes almadan, yahut zorlukla nefes alarak, fırtına içinde, cehennemi bir yarış başlamıştı. İçlerinde en yorgun olanlar bile, bu yeni umutla, âdeta genç birer atlet gibi koşuyor koşuyorlardı. Kayalara doğru inen meyilli yoldan, sahil göründüğünde kamyonun da kararlaştırılan yere gelmiş olduğunu gördüler. Bu onlara daha büyük bir umut verdi. Şimdi ipler kancalar ve iplerin ucuna bağlanmış çengeller çıkarılmıştı kamyondan..

Tim, hepsinin başında tükenmez bir umut ve cesaretle koşuyordu. Denizin delicesine saldırdığı kayaların üzerinden atlayarak, sıçrayarak, hattâ zaman zaman, düşerek kalkarak, içi cephane, tüfenk, dinamit ve tahrip kalıbı dolu salların vurması gereken sahile koşuyorlardı. Yavaş yavaş gün ağarmağa başlamıştı.

— «İşte bir sal.» Hepsi birden durup bu çığlığın geldiği adama değilde denize baktılar. Şahlanmış dalgalar üzerinde, bir yükselen bir kaybolan salı gördüler. Tim, yanında koşan en az onlar kadar deyecanla malzemeyi toplamak için gayret gösteren meyhaneciye:

— «Senin adamların nerde?» dedi.

— «Nerdeyse gelirler.»

Üç, mukavemetçi, ellerindeki kancaları iki kaya arasına girip ordan yeni bir dalga ile kayalara çarpmak için bekleyen sala savurdular. Yakalanmıştı sal. Salın üzerindeki ağlara geçmişti kancalar.

Üç mukavemetçi üzerlerinden aşan dalgalara rağmen bir heykel gibi sert bir dağ kadar sağlam ayaklarının üzerinde duruyorlar, yakaladıkları salın parçalanmaması için yeni imkânların kullanılmasını istiyorlardı. Bu sırada, büyük çığlıklar, büyük gürültülerle önce üç beş kişi, sonra bütün köy halkı, kamyonun üzerinde durduğu volun sonundan, hemen oradaki tepenin arkasından çıktı. Bağrışıyorlar, çığlık atıyorlar sabahın bu alaca karanlığında bütün mukavemetçilerin umutlarını kıracak bir gürültü çıkarıyorlardı. Tim O'Leary şaşkına dönmüştü. O, yalnız oniki kişi, istemişti Tom'dan. Halbuki bütün köy yedisinden yetmişine, delisinden Rahip Collins'e kadar hepsi onlara doğru koşuyorlardı. Tim O'Leary:

— «Bunu niçin yaptınız, bütün köyü neden ayağa kaldırdınız» dedi, Tom'a.

— «Kendileri istediler. «Önce mukavemetçilerin korktukları şey şimdi sevinçleri ol-

muştu. Bütün köy halkı, denizde sanki ölüm değil ,sanki felâket değil bir mutluluk ateşi varmış gibi pervaneleşmiş ona koşuyorlardı. Her biri dağılan bir silâh sandığının, bir mayın sandığının peşinde koşuyor ve bunları büyük bir çoşkunluk içinde sahile taşıyorlardı. Tim O'Leary bütün halka bağırdı:

— Niçin geldiğinizi biliyor musunuz?»

— «Size yardım etmek, İrlanda'ya yardım etmek için» dedi Rahip Collins.

Şimdi hem mukavemetçiler, hem de halk daha büyük bir tutku ile denize saldırdılar. Deliren kuduran dalgalarla sonu gelmez bir mücadele başlamıştı. Sanki, denizden kurtardıkları, bir silâh, bir mayın, bir cephane sandığı değil ,azgın dalgalar arasında boğulmak üzere olan kendi öz evlâtlarıydı.

Böylesine sessiz bir çoşku, böylesine insan üstü bir çalışma görülmemişti. Bu arada Tom da beline ip bağlatmış en ön saflara kadar kendisini atıyordu. Vicdan azabı onu yakarken ,bir an evvel bunların toparlanıp gitmesini, yakalanmamalarını istiyordu. Deniz, deniz sanki İngilizlerin müdafaasını yapıyordu. O cephaneleri sırtlayan yaşlı kadınlar, ihtiyar nineler, gelinlik kızlar yaşlı adamlar delicesine bir sevinçle kamyonun yanındaki düzlüğe ellerindekileri koşturuyorlardı. Tim O'Leary'in gözleri yaşarmıştı. O sırada bir genç kız, Tim'in önünde durdu

— «Siz Tim O'Leary'misiniz?» diye sordu.

— «Evet.» Kız birden adamın boynuna

sarılmıştı. Kanayan ayağından, çizilmiş yüzünmen, iftihar eden bir insanın hali okunuyordu. Tim de kızı aynı şevkle öptü. Bu milletin kurtuluş için yapmıyacağı şey yoktu. Sevinç içindeydi. Neşe içindeydi, çok bir az kayıpla bütün silâhlarını bütün malzemelerini, kurtaracaklardı. Halk ellerindeki maddelerin ne kadar tehlikeli olduğunu bilmeden düşe kalka, oynaya zıplaya, şevk içinde taşıyordu.

Bütün köy oradaydı. Bütün köy sakinleri oradaydı. Hava da gittikçe aydınlanıyordu. Yalnız hiç bir şeyden haberi olmayan Öğretmen Charles ve karısı Rosy yoktu aralarında. Bunu ilk farkeden o, buluğ çağındaki saz benizli Liz oldu. Öğretmenin de bu şerefli vazifeden nasibini almasını, bu şerefli ödevden faydalanmasını istedi. Sonra arkasına baka baka öğretmenin evine doğru koşmaya başladı.

ALTI

Rosy, yatakta uyuyordu. Kocası onu pencere kenarında iskemlede uyurken bulmuş ve kucağına alıp, yatağa taşımıştı bir saat evvel.

Charles karısının büyük bir tutku ile İngiliz Binbaşısı Dorian'a âşık olduğunu, onu sevdiğini, artık biliyordu. İskemle üzerinde uyurken onu bulduğu an Rosy'nin kendisinden koptuğunu içi sızlayarak anlamıştı. Gözleri dolu dolu olmuş, bir süre Rosy'i kısa evlilik süresinde ne kadar sevdiğini anlamıştı. Yatağa oturarak, olayları şöyle bir hatırlamıştı. Onunla kumsalda karşılaştıkları günden bu yana

neler olmamıştı. Daha o gün Rosy, kendisini sevdiğini söyleyerek evliliklerini kendi hazırlamış, sonra evlenmişlerdi. Herkes o düğün gecesi Charles 'e gıpta, hattâ kıskançlıkla bakmışlardı. Rosy gibi bir karısı olan, yalnız köylerinde değil, belki de tüm İrlanda da yoktu. Bununla nasıl iftihar ettiğini, unutamıyordu. O zamanlar bu evliliğin kendisi için şeref olduğunu düşünmüştü. Halbuki şimdi bu evlilik ona şeref vermekten çok uzaktı. Karısı tarafından aldatılmağı hazmedemiyordu. Gene de karısını seviyordu. Kabahat Rosy'de olduğu kadar kendisinde de vardı. Bu kadar genç ve güzel bir kadınla evlenmemeliydi. Onu kolları arasına alıp yatağa götürürken, birden ona yeniden sahip olmak geçti aklından. Sonra incitmeden onu yatağa bıraktı, üzerini örttü, Eğildi, dolu dolu gözlerle karısını öptü seviyordu. Ve sevenlerin günâhlarını hemen unutacak bir ruh haleti içindeydi.

Odadan çıkmadan bir süre önce döndü yatakta derin bir uykuya dalmış karısına:

— «İyi uykular sevgilim» dedi.

Rosy de kocasının kollarında yatağa giderken uyanmış, fakat uyandığını belli etmemişti. Uyur gibi yatakta yatarken, hıçkıra hıçkıra ağlamamak için kendisini güç tutuyordu. Kendi yaptıklarına karşı, kocasının bu erkekçe davranışı, onun kalbini parçalıyordu. Beyninin içinde böylesine bir tutku olmasaydı, yataktan fırlar, Charles'in boynuna sarlırdı. Ama, o sadece Dorian'ı sevdiğini, ona ait olduğunu biliyordu.

Charles aşağı indi. Çaydanlığı, ateş yakıp üzerine koyduktan sonra, tıraş olmak için banyoya gitti. Sonra da kapının çalındığını duydu. Bu vakitte kim olabilirdi. Yüzündeki sabunlarla kapıyı açmak zorunda kaldığı zaman, karşısında kendi sınıfından, Liz'i gördü. Kız koşarak gelmenin yürek çarpıntısı, öğretmene olan vakitsiz tutkusu, vereceği haberin büyüklüğü ile nefes nefeseydi.

— «Nen var Liz?»

— «Bütün köy halkı sahilde.»

— «Gemi mi battı? noldu?»

— «Bilmiyorum, hepsi oradalar bir size haber vermemişlerdi ben koştum.»

— «Sen git geliyoruz» dedi Charles, kız inatla kapıda onu beklemek ister gibi duruyordu:

— «Sandıklarla silâh mayın cephane çıkarıyorlar.»

Charles, deli gibi olmuştu. Köy halkının böylesine bir direnişe geçmesi, belki de bir katliama sebep olabilirdi. Daha acele içeri girdi. Tıraşını yapmadan yüzündeki sabunları sildi. Giyiniyorduki merdivenlerden Rosy giyinik olarak aşağı iniyordu. Charles:

— «Uyandın mı Rosy?» dedi.

— «Nolmuş Charles.»

— «Bütün köy sahile inmiş silâh kaçırıyor mukavemetçiler anlaşılan.»

— «Bu hava da mı?»

— «Ben gideceğim..»

— «Ben de gelirim» dedi Rosy, Charles durdu. Rosy'nin gözlerine baktı. Karısının

böyle bir direnmede görülmesini istemiyordu. Charles:

— «Fakat Rosy» dedi. Arkasını söyliyemedi.

— «Bütün köyle beraber ne olacaksak oluruz.»

Charles, karısına hayret etmişti. Bir İngilizi sevdiğini bütün köy biliyordu. Şimdi İngilizlere karşı bir nevi ayaklanma olan bu davranışta Rosy'nin de bulunması, Rosy'nin köy indinde kaybettiği sempatisini kazandırır mıydı? Hemen karar verdi. O da bulunmalıydı. İkisi de pardüselerini giyerek küçük kızın peşine takıldılar. Koşar gibi sahile doğru gidiyorlardı. Yolda Charles Liz'e:

— «Rahip Collins orda mı?» diye sordu.

— «En çok çalışanlardan birisi de o..»

— «Babam» dedi Rosy, Küçük kız:

— «Mukavemetçilerin başı» dedi. Rosy iliklerine kadar titremişti.

— «Kadınlar var mı?» diye Charles atıldı.

— «Hepsi, çocuklar bile..»

Şimdi daha hızlı gidiyorlardı. Bir an evvel varmak, onlara yardım etmek istiyorlardı. Son tepeyi dönüp sahile vardıkları zaman Charles'te Rosy de şaşırmışlardı. Yedisinden yetmişine kadar bütün köy denize doğru saldırıyor, onun azgın dalgaları ile cansiparane mücadele ederek, sular üzerinde dolaşan sallara sandıklara yahut dalgaların sahile attığı mavzerlere koşuşuyorlardı. Rosy'nin gözüne babası ilişti. O şık yeleğinden başka sırtında bir şey olmayan babası, Mc Cardle ile başka bir ihtiyarın sıkı sı-

kıya tuttuğu ipin ucunda bir sandığı dışarı çekebilmek için büyük, çok büyük, dalgaların arasında boğuşuyordu. Sandığı elleri arasına aldığı bir sırada, kaygan bir taşın üzerinde yürürken, arkadan gelen bir dalga babasını altına almış, bir süre görünmeyen adam kayalar arasında dalga geri çekilirken tekrar meydana çıkmıştı. Kalktı bir dalga tekrar onu altına aldı. Ve sonra geriye çekilirken tekrar meydana çıkmıştı. Kalktı bir dalga tekrar onu altına aldı. Ve sonra geriye denizin içerlerine doğru çekti. Mc Cardle ve adam iple çekerek onu doğrulttular bu sefer hepsinden büyük bir dalga daha Tom'u yüzü koyun kapaklandırmış sonra da gene daha gerilere, ipin uzandığı kadar gerilere çekmişti Rosy kocasının kolundan kopup:

— «Baba baba» diye denize doğru saldırırken, köy kadınları küçümseyen bir ifade ile Rosy'i süzüyorlar, sonra gene koşarak işlerine dönüyorlardı.

Mc Carde ve arkadaşı ipi çeke çeke Tom'u sahile çektiler. Tom'un elinde bir tüfenk vardı. Sandığı kaçırmış ama dalgaların getirip kendisine çarptırdığı tüfeği yakalamıştı. Kucak kucak silâh kamyonun yanına taşınıyordu. İnsanlar, bu yarışta birbirlerinden geri kalmamak için çabalıyorlardı.

Bir kadın geldi Rosy'le Charles'in önünde durdu. Kindar, küçümseyen gözlerle vahşi bir kedi gibi Rosy'nin gözlerine bakarak:

— «Burda ne işin var» dedi.

— «Neden gelmiyeyim.»

— «Senin yerin burası değil. Sen bizden

değilsin» dedi. Sonra koşarak kalabalık arasında kayboldu.

Charles, şaşkına dönmüştü. Bütün köy çıldırmış mıydı? İngilizler görecek olursa, hepsinin başı derde girerdi. Rosy'e döndü:

— «Çılgınlık bu» dedi.

Rosy, sakin, üzgün ama gene de kendi vatandaşlarının bu dayanışmasından memnun ıslak gözlerle onları seyrediyordu. Hiç değilse manen onların yanında olmanın hazzı içindeydi. Charles

— «Seni anlıyorum Rosy» dedi, «sen de silâhları kucak kucak taşımak istiyorsun.»

Kız ağlayan gözlerle evet anlamında baş salladı.

Bir kucak tüfeği kucağına almış Rahip Collins, yanlarından geçerken:

— «İyi ki geldin Rosy» dedi, «seni yanımızda görmekten gurur duyuyorum.»

— «Yardım edebilirim Muhterem Peder.»

— «Gelmen yeter Rosy» dedi, ihtiyar Collins ve kucağındaki silâhları kamyona bırakıp geri döndü.

— «Babanla iftihar etmelisin.»

Charles şaşkındı, Tom'un zaman zaman İngilizlere haberler ilettiğini biliyordu. Şimdi ki davranışına da manâ veremiyordu. Tom, aşağıda dalgalar arasında yeni bir sandık peşinde yuvarlanırken ,hiç değilse bu ıslaklığın içinde göz yaşlarının görünmesinden sevinç duyuyordu. Neredeyse İngilizler gelir ve hepsini birden yakalardı. O ihbarı yaparken kendi ismini vermediği için avunuyordu. Telefonla bize haber

verdiler, derseydi İngilizler, telefonun yanında hatlarını kesmek için en son kendisi bulunduğundan suçu meydana çıkardı. Korku iliklerinde bir ifrit gibi dolaşıyordu. Ne denizin içe işleyen serin suları, ne ölüm tehlikesi onu ferahlatmıyordu.

Tim O'Leary ve arkadaşları çoşkun bir sevinç içindeydiler, ordan oraya koşuyorlar, kendilerinin yapması gereken işi halkın yapması, onlara sadece silâhları cephaneleri ve patlayıcı maddeleri kamyona yerleştirmek işini bırakıyordu. Arkadaşlarından birisi:

— «Artık gitsek hava iyice aydınlandı» dedi.

— «Bir kaç sandık daha.»

— «İngilizler gelebilir Tim?»

— «Bu havada kışlada uyuyorlardır.»

Bunu söylemesine rağmen Tim'i de bir heyecan almıştı. Köy sokakları bomboştu. Bir devriye kolu köyün boşalmış olduğunu görür ve garnizona durumu bildirmek için, telefonun olduğu karakol binasına bakarsa, polisi bulamıyacaklardı. O zaman da, mahzeni falan arayacaklar, her şey ama her şey meydana çıka caktı. Tim:

— «Gidiyoruz» diye bağırdı. Bütün sahildekiler ellerindeki son malzeme ile kamyona doğru koşmağa başladılar. Genç kızlar, kadınlar, ihtiyarlar, gençler, hepsi hepsi hattâ çocuklar bile İrlanda'nın istiklâli için çalşan bu bir avuç kahramanı kucaklamanın heyecanı içindeydi. Tim O'Leary, bir zamanlar kayalıklarda sevişti-ği kızla göz göze geldi:

— «Gidiyorum» dedi.

— «Gene gelecek misin?»

— «Uzun bir süre için sanmam.»

O sırada yanlarına Rahip Collins ile Mc Cadre gelmişti. Rahip:

— «Biraz acele etseniz iyi olur» dedi. Bütün ihtilâlciler kamyona doluştular. Kamyonu bademi bıyıklı, banka memuru yapısındaki ihtilâlci kullanıyordu. Genç bir delikanlı onun yanına ve kapı kenarına da Tim O'Leary oturmuşlardı. Kamyon çalıştı ama kuma iyice gömülmüş tekerlekler patenaj yaptı ve kamyon olduğu yerde biraz daha kuma battı. Rahip Collins bağırdı:

— «Kamyonu itelim.»

Tüm köy halkı kamyona, kurtuluşlarının sembolüne, dayanmağa başladılar, motorun da yardımı ile kamyon harcket etmişti. Şimdi bütün köy halkı zafer nağmeleri, sevgi çığlıkları atarak kamyonu yokuş yukarı itiyorlardı. Biraz sonra kamyon yolun sert sathına yapışınca kendi güçü ile ilerledi.

— «Başardık» dedi, ihtilâlçilerden biri.

— «En büyük tehlike zaferin eşiğindedir» dedi Tim O'Leary, «Napolyon'un sözüdür bu.»

— «Artık tehlikesi falan kaldı mı dersin?»

— «Hiç belli olmaz.»

— «Kamyon iyi gidiyor değil mi?» diye sordu kullanan ihtilâlçi.

— «Bundan iyisi can sağlığı.»

Büyük virajı dönüyorlardı. Birden Tim O'Leary ve arkadaşlarının gözleri yuvaların-

dan fırladı. Herkes neye uğradığını şaşırmıştı. Binbaşı Dorian ve onun askerleri yola barikat kurmuşlar, ellerinde silâhları kenarlara yerleştirdikleri ufak havan topları ile yollarını kesmişlerdi.

— «Mahfolduk» dedi Tim.

— «İrlanda'nın tüm ümidi söndü» dedi, yanındaki genç militan.

İngiliz Binbaşısı Dorian, bir heykel gibi yolun ortasında duruyordu. Askerlerinin elinde silâh vardı. İngiliz subayı ellerini arkasına kavuşturmuş öylesine duruyordu. Bu kısa süreli bekleyiş içinde, Tim ve arkadaşları kaçıp kurtulmayı, Binbaşı da bunların hepsini yakalamayı düşünüyorlardı.

Bu sırada, şarkılarla gelen halk köşeyi döner dönmez olayı görmüşlerdi. İngiliz askerlerinin cephesi onlara doğruydu. Silâh yüklemek için, bir gece uğraştıkları, didindikleri kamyon onların ağına düşmüştü. Korkunç ürkütücü bir sessizlik vardı. Fırtına birden kesilmişti. Silâhları milliyetçilere vermemek için çırpınan deniz, silâhlar İngilizlerin eline geçince, bütün kudurganlığını kaybetmişti.

Şimdi İngiliz askerleri birer kaya parçası gibi namlularına kurşun sürdükleri silâhlarını bir avuç milliyetçinin kamyonlarına çevirmiş sakin sakin bekliyorlardı. En ufak bir ateş, bu kamyonu parçası bulunmayacak bir güçle, gökyüzüne atardı.

Milliyetçiler şaşkın şaşkın bakınıyorlar bir kurtuluş yolu arıyorlardı. Bu cephane bu silâh ve bu malzeme ile bir sene bu İngiliz birliği ile

çarpışabilirlerdi ama, şimdi kötü enselenmişlerdi. Kapana yakalanmış fare gibi, melûl mahsun gözlerle bakıyorlardı.

Halk şaşkındı. Bütün umutlarının, bütün çabalarının, yüklü olduğu kamyonda kalpleri, beyinleri ve en iyi hisleri vardı. Şimdi bunları yitireceklerini biliyorlar ve mâni olacak bir kuvvete malik olamamanın acısını duyuyorlardı.

Binbaşı, taşlaşmış yüzlerce insan arasında ilk hareketi yaptı. Ağır ağır Tim O'Leary'nin kapısında silâhla beklediği kamyona doğru yaklaştı, yaklaştı. Sekerek yürüyordu. Sonra nihayet arkasında kavuşmuş ellerini çözdü ve sağ elini Tim O'Leary'e doğru uzattı. Bu «silâhını ver» demekti.

Tim O'Leary, bu kadar İrlandalı arasında kendisinden silâh isteyen bu adamı öldürmeyi düşünüyordu. Arkadaşlarına baktı. Binbaşının eli havada bekliyordu. Bir anlık hatâ bütün bu kamyonun uçması demekti.

Tim O'Leary arkasına baktı. Halk kamyona ağır ağır sokulmuştu. Hemen hemen kamyonun arkasında duruyordu. Sonra önündeki İngiliz askerlerine baktı. Binbaşı hariç diğer askerler kurtulurlardı. Halktan da çok ölen ve yaralanan olurdu. Askerler daha yaklaşık dur saydılar, halktan yaralanıp öleceklere aldırış etmiyecekti. Sonra tabancasını hâlâ önünde duran Binbaşının açık avucuna bıraktı. Binbaşı silâhı aldı askerlere doğru fırlattı ve öbürlerinin de silâhlarını aldı. O sırada, iki üç asker, kopup Binbaşının yanma gelmişlerdi.

Binbaşı:

— «Silâhları toplayın» dedi.

Halkta bir homurdanma olduğunu görünce askerlerden iki manga koşarak, silâhları ile halkı geri ittiler. Köy sakinleri, ufacık ufacık adımları ile kamyona yürüyorlardı. Tim O'Leary de kamyondan inmiş, bir anda halkın arasına karışmıştı. Bu millî kahramanı kaçırmak için ,halk ona kolaylıkla yol verirken, bilhassa kadınlar askerlerin önlerine kendilerini atıyorlardı. Binbaşı, Rosy'de aralarında gördüğü halka karşı askerin zor kullanmasına mâni olarak, hemen kamyonun şoför mahallinin üzerine ,iki hareketle sıçradı. Askerlerden birisi bir mavzer attı. Binbaşı çevik bir hareketle tüfeği havada yakaladı. Bütün bunlar göz açıp kapayıncaya kadar kısa bir süre içinde olmuştu. Halk bağırıyor, çırpınıyordu.

— «Onu vurma Binbaşı bizi vur.»

— «Güçün yetiyorsa hepimizi öldür.»

— «Ateş etme, kanun neyse onu yap, Binbaşı.»

— «Onu öldürürsen. Fena olur çarpışırız.»

Rahip Collins öne çıkıp bağırdı:

— «Onun kadar hepimiz suçluyuz.»

Binbaşıdan başka kaçan Tim O Leary yi kimse göremiyordu. Yokuş aşağı kırlara doğru kaçıyordu Tim. Binbaşı; nişan alarak gözünü gez arpacık ve timin üzerinde birleştirdi. Bağırışlar çığırışlar arasında tüfenk bir kere patladı. Tim O'Leary iki adım attı ve yüzü koyun yıkıldı. Diz kapağı hizasından vurulmuştu. Yerde sürünüyordu. Tıpkı madene

attıkları polis, Tim O'Leary'den ilk kurşunu yiyen polis gibiydi. Yerde sürünürken de kendisini öyle görüyordu. Şimdi ikinci kurşun patlayacak ve ölecekti. Ölecek ve her şey İrlanda için olduğu gibi canı da İrlanda için gidecekti.

Fakat ikinci kurşun bir türlü patlamıyordu. Paatlayamazdı. Binbaşı Dorian tüfenk elinde kamyonun üstünde sendelemişti. Ter içindeydi. Askerleri, halk, militanlar hepsi şaşkın gözlerle Binbaşıya bakıyorlardı. O orda bir İrlandalı milliyetçiye ateş eden bir Binbaşı değildi. Almanlar tarafından yaralanmış bir İngiliz yüzbaşısıydı. Ayağından vurulmuştu, yerlerde sürünüyor ölmemek için çırpınıyordu. Marn cephesinden ana baba günlerinin içindeydi. Tekrar o eski harp korkusu içini kaplamıştı. Binbaşının patlayan tüfeği Tim O'Leary'nın değilde binbaşının vurulmasına sebep olmuş gibiydi. Halk daha büyük bir şaşkınlık içinde kamyonun tepesinden düşecek gibi sallanan binbaşıya bakıyorlardı.

Rosy kocasının kolundan çıkıp ona doğru yürüdü. Hareketsiz duran kütlenin içindeki o ufak kıpırtı, her an patlamağa hazır kütlenin dikkatini çekmişti. İngiliz sevgilisinin bu krizine Rosy seyirci kalmamıştı.

Binbaşı önce kamyonun motorunun üzerine ordan yere düştü. İki asker onu kaldırırlarken Rosy halkı yarıp, yanına kadar gitti. Bir asker, halktan bir kadının binbaşıya fenalık yapacağını sanarak, silâhı ile yolunu kesti. Binbaşı ile Rosy göz göze geldiler. Rosy'nin gözleri konuşuyordu, anlıyorum seni sev

gilim anlıyorum, harp korkusu seni sardı gene, o meyhanede olduğun gibisin gene, öp beni, öpte kurtul bu korkudan demek ister gibi bakıyordu ona. Binbaşı da Rosy'e elini sürse o pisikozdan kurtulacağını biliyordu. Öylesine göz göze kalmışlardı. Bu anlatılması imkânsız bir andı. Bütün insanların, kocasının, babasının, halkın ve askerlerin bir anda ölmesini Rosy'e düşündürecek kadar korkunç bir andı. Binbaşı da o dcrece Rosy'le yalnız kalmak istiyordu.

Halk, sessiz bakışlardan ne manalar çıkarmıyordu ki. Tam o sırada O'Leary'yi yakalamağa giden askerler, bir sedye üzerine yerleştirdikleri, bacağından oluk gibi kan akan, Tim O'Leary'yi getirdiler. Halk şimdi kamyonun etrafında iki sıralı duruyor, silâhlarla onlara mani olan İngiliz askerlerine öfke ile bakarken de:

— «Yaşa Tim, Kahraman Tim»diye bağırıyorlardı. Tim binbaşının hizasına gelinceye kadar sakindi. Sedye Binbaşının yanında durdu. O arada bir kadın:

— «Yaşa Tim erkek adamsın» diye bağırdı. Tim onlardan tarafa baktı.

Binbaşıya:

— «Beni öldürebilirdiniz» dedi. Binbaşı hiç ses çıkarmıyordu. Halkta isteseydi Binbaşının onu öldürebiceğini düşünmüştü bir anda. Tim Binbaşıya

— «Bir sigara var mı?» dedi. Şimdi halk iki kahramanı seyrediyordu. Biri nefret ettikleri bir İngiliz Binbaşısı, biri de kendi isti-

bâlleri için çarpışan Tim O'Leary. Binbaşı sigarayı Timin dudakları arasına sıkıştırdı. Sonra yaktı. Ve sordu:

— «Bir başka arzun var mı?»

— «Var» dedi Tim.

Binbaşı ve halk meraklar bekliyorlardı.

Rosy bakıyordu. Charles kulak kesilmişti. Tim:

— «Memleketimi terket» dedi.

Tim O'Leary askerlerin sedyesinde, öbür arkadaşları ile ve silâh yüklü kamyonlarıyla giderlerken, Halk Binbaşının vasıtasının, çevresinde koşuşuyordu. Biri:

— «Timi ve arkadaşlarını ne yaparlar?» diye sordu yanında koşan Rahibe, bir başkası cevap verdi:

— «Asarlar.»

Bu 'asarlar' sözü köy halkını coşturdu. Şimdi hepsi Binbaşıya ve onun askerlerine hakaret yağdırarak arabasının yanında koşuyorlar arabaya yumrukları ile vuruyorlardı.

— «Defolun memleketimizden»

— «Pis İngilizler.»

— «Kudurmuş köpeklere ölüm.»

— «Defolun defolun..»

— «İşgalcilere ölüm.»

Sonra binbaşının arabası, tevkif olmuş militanlarla cephane yüklü kamyonun peşinden halkı gelip geçti uzaklaştı..

YEDİ

Bu büyük başarısızlıktan sonra, Rosy'le Charles, evlerinin şöminesi başında konuşuyorlardı. İkisi de yıkılmıştı. Charles artık karısının bir daha kendisine dönmiyecek kadar evinden koptuğunu anlamıştı. Onların buluştuğunu, onların seviştiğini gözleriyle görmemişti. Cinsi bir münasebetleri olduğunu kesin olarak kendisine bile itiraf edemezdi. Hissi bir rabıtanın mevcudiyetini, bu gün orda, bin başının kriz geçirdiği an, çok iyi anlamıştı. Charles herşeyi açıklıkla konuşmak istiyordu. Bu sebeple de:

— «Rosy» dedi. Kadın, mahzun bakışlarını, sevgi değilde saygı dolu bakışlarını Charles'e çevirdi:

— «Bana karşı çok iyi davrandın» dedi.

— «Öyle mi? O kanıda mısın?»

— «Evet Charles bana karşı çok iyi davrandın.»

— «Her zaman öyle değil miyim?»

Rosy, acı acı tebessüm etti:

— «Durumu biliyor musun?»

— «Hangi durumu Rosy?»

— «Binbaşı ile benim aramdakileri.»

— «Evet Rosy..»

— «Bu gün mü anladın?»

— «Başından beri.

— «Demek başından beri.»

— «Beni aldatamazsın değil mi? diye sana sorduğum günden beri.»

Rosy başını önüne eğmişti. Charles, ona şimdi sadece acıyordu.

— «Başını eğme Rosy» dedi. Rosy başını kaldırdı ona baktı; Rosy

— «Niçin bana bir şey söylemedin» dedi.

— «Söylememek daha kolaydı ,belki onun için susmuşumdur.»

— «Söylemeliydin Charles.»

Charles kalktı pencereye doğru yürüdü. Ordan sakin, ama şimdi çok sakin, olan denize baktı. Fırtına dinmişti. Charlesin de içindeki fırtına dinmişti. Rosy kocasının ne söyleyeceğini merak ediyordu. Charles, konuşmamayı tercih etmişti. Rosy tekrar:

— «Söylemeliydin» dedi.

— «Bir şey değişir miydi?»

Rosy başını önüne eğdi. Düşünüyordu. Charles, ona Binbaşı ile ilk yattığı günlerde bunu ima etseydi nolurdu? Doriandan kopabilir miydi? Kopmasına imkân var mıydı? Hatta şimdi şu an Dorianı artık görmiyeceksin, bende seni affedeceğim dese, bir şey değişir miydi? Rosy hiç bir şeye ihtimal vermiyordu.

Kocasının bağırmasını, kendisini azarlamasını, hatta dövmesini istiyordu. Charles ise orda pencerenin dibinde gayet sakin, hiç bir şey olmamış gibi dışarı denize bakıyordu. Sırtı Rosy'e dönük olduğu için onun hisserini, şu andaki düşüncelerini anlıyamıyordu Rosy.

— «Bana kızmıyor musun?» dedi kadın. Charles'in gözleri dolu doluydu. Karısının göz lerinin yaşardığını görmesini istemiyordu. Sadece

— «Hayır» dedi.

— «Neden Charles?»

— «Kızmam neyi değiştirir Rosy?»

— «Hiç bir şeyi Charles» dedi Rosy, kalktı. Öne pencerenin orda duran kocasının yanına gitmek istedi. Sonra döndü ağır ağır merdivenlerden yukarıya çıktı.

Yatak odasında, pencereden dışarı, garnizonun olduğu taraflara bakıyordu. Dorian hayır hayır şimdi garnizonda çok işi vardır onun diye geçirdi içinden. Sonra üzerindekileri ağır ağır çıkarmağa başladı.

Charles, aşağıda gittikçe sönmeğe başlayan şömine önünde gözlerinde yaşlar öylesine kalmıştı.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

I

Mukavemetçiler, içeri atıldıktan sonra, Binbaşı Dorian durumu, Londra'ya bildirdi. Mahkeme yapılmaları için, Londra'ya ne şekilde sevkedileceklerine dair de emri istedi. Londra'da Tim O'Leary'nin yakalanmasının kendi, kahramanlık şöhretine bir yenisini katacağını biliyordu. Kısa bir süre içinde tayin olduğu işte de başarı gösterdiğini nazarı dikkate alacak olan üst makamlar, Dorianı daha uzun bir süre burda bırakırlardı. Binbaşı

nın, cesaretle cephane yüklü kamyona yürüyüşü heyecanlanmadan mukavemetçileri pusuya düşürüşü, sonra Tim O'Leary'a bacağından vuruşu, askerler arasında ona yeni bir itibar sağlamıştı.

Bu çok konuşmayan ,işi eline aldığı zaman büyük sükunet içinde neticeye gitmesini bilen Binbaşı ile askerler adeta öğünüyorlardı. En çok öğünme payı çıkaranda, Binbaşı ilk geldiği gün onu köy kavşağından askeri araçla alan şöfördü.

— «Ben onu görür görmez anladım ne biçim bir kahraman olduğunu» diyordu.

— «İyi de nişancı» dedi biri.

— «Üstelik cesur adam. Tim O'Leary'nin elinde silâhı varken silâhsız ellerini kollarını sallayarak üzerine yürümesi de maharet.»

— «Maharet değil delilik» dedi bir başka asker.

— «Tim O'Leary bir kurşunda vurabilirdi onu.»

— «Bizim atışımızla kamyon patlardı ama.»

— «Patlardı Binbaşı allahına kavuşurdu.»

— «Hepsi iyi ama, ateş ettikten sonra Noldu Binbaşıya?»

— «Başı döndü.»

— «Harpten kalma bir hastalık o..»

— «Yok canım Öğretmenin karısını görünce öyle oldu.»

Akşam yemeğini yerken askerler konuşuyorlardı. Bu son söz üzerine bütün yemekhaneyi bir kahkaha tufanı kapladı. Şimdi hep

si kahkahadan kırılıyorlardı. Bunu da gözlüklü, herkezin alay ettiği, biraz geri zekâlı bir asker söylemişti.

Kahkahalar, Binbaşının odasından işitilitildi. Binbaşı daldığı düşüncelerden kendisini kurtardı. Oturduğu masadan kalktı. Pencereye doğru yürüdü. Rosy'nin kendisi yüzünden düştüğü durumu biliyordu. Herkez alay ediyordu onunla. Binbaşı Dorian kendisini suçlu hissetti. Rosy'i alıp buradan kaçabilirdi. Askerliği, orduya bağlılığı buna mani oluyor du. Başka bir yere tayini istese onu tekrar cepheye mi yollarlardı? Yoksa başka bir görev mi verirlerdi? Tam bir emniyet sağlıyamadıktan sonra böyle bir maceraya giremezdi. Son günlerde fazala sigara içmeğe başlamıştı. Tekrar sigara yaktığı zaman bunu geçirdi içinden. Sigara içmiyecekte ne yapacaktı? Ondan başka dostu kalmış mıydı? Burda da askerlerle dertleşemezki ki.

Emir erini çağırdı, Atını hazırlamalarını söyledi. At hazırlanana kaddar da odada yaralı bir kaplan gibi dolaşmağa başladı. Ormana gidecekti. Onunla ilk yattığı yeri mukaddes bir yer gibi her gün dolaşıyordu. Ne zamandan beri, Rosy ona gelmemişti. Artık herkez aralarındaki münasebeti bildiği için, Rosy gelemiyorsa suç onda değildi. Madalyanın kayboluşu, bunun Topal Michael tarafından bulunuşu münasebetlerinin su üstüne çıkmasına sebep olmuştu. Madalyayı ona Michaelden alıp rahip Collins getirmişti. O günü iyi hatırlıyordu. Rahip Collins:

— «Binbaşım» demişti, «Madalyanızı ormanda düşürmüşsünüz.»

— «Bulana tarafımdan teşekkür etmeni zi rica edeceğim» diye cevap verdiğini hatırlıyordu. Rahip:

— «Bundan emin olabilirsiniiz Binbaşım» diye cevap verdi, «Ben de sizin bir daha Rosy le buluşmıyacağınızdan emin olabilsem.»

— «Efendim?»

— «Binbaşım, Rosy evli bir kadındır kocası da köyümüzün öğretmenidir.»

— «Biliyorum Muhterem peder.»

— «Evli bir kadınla»

— «Anlıyorum» demişti Binbaşı Dorian.

Rahip Collins Binbaşının bütün ısrarlarına rağmen bir çay bile içmeden çıkıp gitmişti.

Rahip Collins bir yerde haklıydı. Haklıydı ama, kendisinin Rosy'i nasıl sevdiğini, Rosy'nin kendisine nasıl bağlı olduğunu anlayamazdı. Neden sanki insanlar, bu kadar insafsız oluyorlardı. Neden kocasından ayrılıp kendisi ile evlenmesine göz yumuyorlardı. Evet o bir İngilizdi. İngilizdi ama, pekalâ İrlandada yerleşir, onlar arasında yaşardı. Tutucu tarafları ile, insanı deli eden alaycı sözleri, insanı çıldırtan hareket eder gibi bakışları ile korkunçlaşan bu insanları seviyordu. İrlandalıları sevdirmişti Rosy Binbaşı Doria'na..

Kapıyı vurarak içeri giren emir eri:

— «Atınız hazır Binbaşım» derken gözlerinin içi gülüyordu. Dorian, Emir eri şimdi

benim Rosy'le buluşmağa gideceğimi sarak sırıtıyor, diye içinden geçirdi. Sonra selâm vaziyetinde duran ere selâm vererek dışarı çıktı.

Atının üzerinde kendisini daha hür, daha mutlu hissediyordu. At orman yoluna doğru giderken onu uzaktan gören iki köylü durup bakmışlardır.

Dorian köylülere hiç aldırmadan yoluna devam ediyordu. Kafasında, Rosy'e ilk gidişinin güzel anısı vardı. O günü iyi hatırlıyordu. kulede buluşalım demişti. Rosy, askerlerine sor, diye alel acele cevap vermişti. İçerde olan kocasından korkuyordu. Heyecanla kıtaya döndüğü akşam, emir erini yanına çağırmış, civardaki gezilecek görülecek yerleri sormuştu. Asker kuleden hiç bahsetmemişti. Dorian, kendisi sormadan askerin kuleden bahsetmesini istiyordu. Sonunda

— «Kule nerde?» diye sorduğu zaman asker

— «Orası görmeğe değmez Binbaşım, ama onun yanında çok güzel bir orman var» demişti.

Nihayet ormanı, yanındaki kuleyi öğrenmiş yolunu bile kendisine tarif ettirmişti. Rosy'le olan kısa mazisini şimdi bütün ayrıntıları ile hatırlıyordu.

Onu ilk defa delice bir tutkuya kapılarak, bütün tehlikelere rağmen nasıl öptüğünü anımsadı. Gerçi, Rosy daha büyük tehlikelere maruzdu. Geerçi, Rosy'in fedakârlıklarını unutamazdı.

Birden başını yukarlara bulutlu gökyüzüne kaldırdı. Allaha yalvarır gibi, uzun uzun baktı. Yarabbim yarabbim, dedi kendi kendine, Nolur onu bana ver, sonra nasıl? suali geldi aklına. Bunun içinden çıkamıyordu bir türlü. Zaten Rosy'e de bundan bahsedememişti.

İlk buluştukları yere gelmişti. Bir kere daha Rosy'e rasladığını düşündü. Gene ayni şey olur muydu? Gene gelir miydi? Gelse onun kollarına atılsa, zamanı durdurabilseler ve ölünceye kadar böyle kalsalardı. Ölünceye kadar, neden Rosy'le birlikte aklına ölüm geliyor. Neden ölüm dolaşıyordu dilinde? Ama Rosysiz bir hayatın onun için ölümden farkı var mıydı?

Çimenler ıslaktı. Buna rağmen oturdu. Sigara yaktı. Sırt üstü uzandı. Gökyüzüne baktı. Gözlerini kapadı. Ormanda ağaçların hışırdayan yaprak sesleri, uzaktan gelen bir su sesi vardı. Herşey güzeldi, herşey eskisi gibiydi. Ama bütün bunları daha anlamlı kılan Rosy'nin varlığıydı. Atı, bağladığı yerde kişneyince fırlar gibi doğruldu. Sağa sola baktı, çevrede kimseler yoktu. Gene de

— «Rosy, Rosy» diye seslenmekten kendisini alamadı.

Yoksa Rosy de, o İrlandalı Milliyetçileri yakaladığı için, ona kızmış mıydı? Öyle olsaydı kamyonun üzerinde fenalık geçirip aşağı yuvarlandığı zaman yanma koşar mıydı? Tebessüm etti, kendi kendine. Sonra «Seviyor beni» diye düşündü. Böylesine bir köy halkının, askerlerin, önünde hiç ama hiç kim-

se hissini belli etmezdi. Kocasını bile umursamadan yanma gelmişti.

O zaman neden ona teşekkür etmemişti. Hayır hayır teşekkür etmemekle en büyük akıllılığı yapmış oluyordu. Yoksa ilişkilerini alenen halkın önünde açıklamak olurdu. Saatine baktı: Dörttü. Artık bu saatten sonra gelmezdi. Zaten verilmiş bir randevuları da yoktu. Çok emin bir adam bulup, haber yollasa, olur. muydu? Yok böyle şey olmazdı. Kocası olan bir kadına bu kadar saygısızlık yapamazdı. Ağır ağır kalktı, atına doğru yürüdü. Sigara paketindeki son sigarayı da dudakları arasına sıkıştırmıştı.

Tekrar yağmur ciselemeğe başlamıştı. Atını mahmuzladı. Bir an evvel gaznizona varmalıydı.

İKİ

Köylülcr için aylarca konuşulacak konu çıkmıştı: Tim O'Leary.. Tim O'Leary'nin maceraları, İrlanda için yaptıkları, öldürdüğü İngiliz askerlerinin sayısı bir bir üstüne konarak anlatılıyordu. Köy, böylesine bir kahramanla, böylesine içli dışlı bir gün yaşamamıştı. Şimdi ondan bahsederlerken:

— «Tim O'Leary bana dedi ki..» Diye söze başlayanlar olduğu gibi, «Tim O'Leary benim canla başla çalıştığımı görünce beni öptü, diye öğünen kadınlar, kızlar da çıkıyordu. Tim O'Leary'den sonra köyün de bir kahra-

manı vardı. O da Meyhaneci Tom Ryan, Tom'un meyhanesi dolup dolup boşalıyor, Tim O'Leary ile arkadaşlığını belgeleyen resim şimdi daha çok elden ele dolaşıyordu. Ama Tom, hiç bir zaman eskisi kadar neşelenmiyor, eskisi kadar gülemiyordu. Çünkü Tim O'Leary'i ele verenin kendisi olduğunu çok iyi biliyordu. Daha kötüsü halk yavaş yavaş bu ihbarı kızının yapmış olduğu kanısına varmağa başlamıştı. Bunu da ilk ortaya atan Mc Cardy'nin karısı oldu.

— «Öğretmenle karısı geldi en geç. Neredeydiler o zamana kadar? Charles için kötü düşünemem ama Rosy?»

— «Rosy yapmaz öyle şey.« Tom, kızı için elini masaya vurarak itiraz etmişti.

— «İngiliz subayı nerden haber alacak aksi takdirde.»

Herkez susmuştu. Fakat, bir kahraman olan Tom Ryan'nın da üzerine kimse varamıyordu. İlk defa açılışı meselenin böylesine kapandı.

Sonra dedikodular sokaklara taştı. Her zaman ana cadde üzerinde kapılarının önlerine çıkıp orda yaranlik eden kadınların ağzına düştü.

Yaşlı bir kadın:

— «Rosy haber vermiş İngilizlere» dedi.

— «Vermiştir vermiştir» dedi bir başkası. Sonra söz ağızdan ağıza dolaşır hale geldi.

Rosy'i kıskanan genç kızlar, İngiliz subayını yakışıklı bulan evli genç kadın-

lar, hatta tüm güzelliklerini yitirmiş orta yaşlı kadınlar, hepsi Rosy'nin aleyhine dönmüştü.

— «Giyinişinden belliydi» dedi bir genç kız, «Hep Dublin'den getirdiği giyisilerini.»

— «O kadar kahraman bir babanın böylesine kötü bir kızı olsun» diye birisi hayret eder göründü. Bir başkası

— «Şeytana uymuş»

— «Şeytan onun içinde.»

— «Şeytanın ta kendisi o..»

— «Tim O'Leary e bir şey olsun, onu el lerimle boğarım» dedi bir genç kız. Tim O'Leary mühimatı canla başla taşırken bu kızı ıslak dudaklarından öpmüştü. Halâ o öpüşün etkisi altındaydı.

— «Tim'e ne yaparlar?»

— «Dublin'e mahkemeye yolladılar.»

— «Daha onları götürecek araç gelmedi.»

— «Akşam gizlice götürmüşler.»

— «Kaçıramaz mıydık?» Kocamda, akşam Tim'i kaçırsak iyi olur» dedi.

— «Nasıl kaçıracağız?»

— «Biz İngilizlerden daha çokuz, garnizonu basarız.»

Kadınların konuşmasını dinleyen, kasketini burnnun üzerine eğmiş bir delikanlı dudaklarındaki sigarayı aldı ve:

— «Deli misiniz siz?» dedi, «İngilizlerin elindeki silâhlarla bizim köy gibi beş köy yerle bir edilir. Hem hepside asker. Kolaymı onlarla çarpışmak.»

— «Doğru» dedi. Tim'in öptüğü kız,

«Yoksa ben gönüllü yazılırdım onu kaçıracak ların arasına»

Sonra Tim hepsinin içinde, düşüncesinde, hayalinde öylesine beklemeğe başladılar. Erkeklerin meyhaneden dönmesini onların ne karar verdiğini öğrenmek istiyorlardı. Erkeklerse ,Tim'i ka;ırmak gibi bir delililiği değilde, suçlunun kim olduğunu tartışıyorlardı. Mutlaka bir suçlu bulunacak, mutlaka cezalandıracaktı. Neden sonra, bir şişman kız konuştu:

— «Acaba Rosy gene buluşuyor mu İngiliz subayıyla?»

— «Sanmam.»

— «İhbarı yaptıktan sonra kocası artık sıkıya almıştır.

— «O da boynuzlunun biri. Genç karısını şımartıyor da şımartıyor.»

— «Öğretmen seninle evlenmek isteseydi evlenmez miydin?» Kız döndü baktı, suali yaşlı bir kadın sormuştu:

— «Evlenirdim ama boynuz taktırmazdım.»

Gülüştü, tüm kadınlar, delikanlı genc sigarasını dudaklarından alıp

— «Orası belli olmaz» dedi. Kız elindeki yumağı delikanlının kafasına fırlattı. Yumak adamın başına vurup, ordan geçmekte olan Michael'in ayakları dibine vardı. Michael ona topa vurur gibi vurarak oynamağa başladı. Şimdi kız bar bar bağırıyordu:

— «Bırak onu Michael bırak diyorum sana.» Sonra yerden bir taş alıp, topal adama

fırlattı. Taş Michaelin eline vurmuştu. Yumak çamurların arasında duruyordu. Michael kızın neden bağırdığına, neden ona taşla vurduğuna hayret etmiş aptal aptal bakıyordu.

Sonra Michael denize doğru yoluna devam etti. Elinden kan akıyordu. Delikanlı:

— «Ne vurdun ona» dedi, «Günah. Rahip efendiye söyliyeceğim seni.»

— «Günahsa günah, benim yumağımı çamura atmak günah değil mi?»

— «Ama onu sen attın.»

— «Sana vurmak için.»

— «Vurdun da noldu?»

— «E! Uzatma be yılışık şey.»

Delikanlı kızı kızdırdığından memnun sırıtıyordu. Öbür taraftan bir adam delikanlının yanma geldi. Kulağına eğilip:

— «Binbaşı gene ormana doğru gidiyordu» dedi.

— «Takip ettiniz mi?»

— «Ettik tabii. Yanımda Ralf vardı.»

— «Rosy de orda mıydı?»

— «Gelmedi. Seninki ormanda bir süre sırt üstü yattı. Sonra biz de onu bekledik. Bir ara ayak seslerimizi duydu galiba «Rosy Rosy» diye seslendi. Sonra bekledi gitti.»

— «Rosy mi dedi?»

— «Rosy dedi kulaklarımla duydum.»

— «Demek halâ buluşuyorlar.»

— «Buluşuyorlar da laf mı? Adam deliye dönmüş, gözleri her ayak sesine «Rosy» diye koşuyor.»

Delikanlılar kadınlardan daha uzaklaşarak konuşmalarını sürdürdüler.

— «Bir gün basalım şunları.»

— «Rezil edelim. «Öbürü sırıtarak, arkadaşının gözlerinin içine baktı:

— »Kimbilir Rosy, bizi de memnun eder belki.»

Kahkahalarla gülmeğe başladılar. Ormana doğru yürüyorlardı..

ÜÇ

Tim O'Leary'nin idam olduğu yahut olacağı iddiası ertesi gün şehirde bomba etkisi yaptı. Önce haber, Dublin'den gelen otobüsün içinde olan bir köy sakini tarafından

— «Tim O'Leary idam edildi» diye geldi Ortalık birbirine girdi

Halk, birbirlerinin evlerine giderek haberi kısa bir zamanda bütün köye dağıttı. Meyhanede Tom, üzüntüsünden kahroldu. Tim'in ölümü dolayısı ile bir süre meyhanesini kapayacağını söyledi. Sonunda Rahip Collins garnizona giderek Binbaşı ile konuşmağa ka-

rar verdi. Bütün köy halkı rahip Collins garnizona giderken yollara dökülmüştü. Garnizon kapısına kadar rahip Collins'e Mc Cadre arkadaşlık etti. Rahip Collins garnizondan içeri girerken askerler selâm vermiş, o da karşısına çıkan çavuşa kumandanla konuşmak istediğini söylemişti.

Halk dışarda, merakla bekliyordu.

Rahip Collins kumandanın odasının önüne geldiği zaman, heyecanlanmıştı. Çavuş girmiş rahip Collins'in geldiğini Binbaşı Dorian'a haber vermişti. Kapının önüne çıkan Binbaşı:

— «Buyurun Muhterem peder» dedi, «Bir emriniz mi var?»

— «Rahatsız etmiyorsam bir sual soracaktım.»

— «Rica ederim buyurun.»

Binbaşının odasından içeri girmişlerdi. Binbaşı bir şey ikram edip edemiyeceğini sordu. Rahip gayet katı bir davranışla teşekkür ettikten sonra:

— «Köy halkı Dublin'den gelen bir yolcudan öğrenmişler» dedi, «Tim O'Leary idam edilmiş doğru mu?»

Binbaşı güldü. Sonra bir sigara çıkarıp yaktı.

— «Dublin'de mi idam edilmiş?»

—« Evet» dedi Rahip.

— «Güzel» dedi Binbaşı, «Lütfen benimle gelin.»

Binbaşı kapıyı açmış kendisini koridora çıkarmıştı. Sonra önüne geçti o seken aya-

ğı ile ilerlerken, halkın merak ettiği hususun bu olup olmadığını sordu. Rahip henüz bir şey anlamamıştı. Binbaşı:

— «Dublin de belki de bir Tim O'Leary idam edilmiştir» dedi.

— «Anlamadım?»

— «Şimdi anlıyacaksınız muhterem peder.

İki askerin nöbet tutuyuğu yerden geçtiler, o zaman rahip Collins'in içinde bir şüphe belirtisi geçti. Tim burada olacaktı. Binbaşı ona göstermek için götürüyordu. Hakikaten iki kapıdan daha geçince geniş bir odada Tim ve bütün arkadaşlarını silâhtan tecrit edilmiş olarak serbestçe dolaştıklarını gördü. Rahibin gözleri dolu dolu olmuştu.

— «Yarın onları götürecek araç burda olur ancak» dedi Binbaşı.

— «Onları bana gösterdiğiniz için teşekkür ederim binbaşım.»

— «İsterseniz konuşabilirsiniz de.. Buyurun.» Kapıdaki askere işaret etti. Rahibi kapının açılması ile demir parmaklıklar arasından gören Tim ve arkadaşları şaşırdılar. Sonra hepsi parmaklıklara kadar geldi. Binbaşı

— «Ben sizi odamda bekliyorum muhterem peder» dedi.

— «Gelirim.»

Binbaşının topal ayağının sürtünmesi işitiliyordu koridorda. Rahip Tim O'Leary ve arkadaşları ile konuşmağa başladı. Hayatlarından hiç te bir şikâyetleri yoktu. Askere ne yemek veriliyorsa onlara da o yemek veri

liyordu. Ancak, Tim kendi mahkemesinden çok endişe duyuyordu. Rahip hepsinin maneviyatını kuvvetlendirecek şekilde konuşmağa başladı.

Dışarıda ise halk kendi kendisini yiyen bir canavar gibiydi. En ilerde bekleyen Mc Cadre yanma sokulanlara:

— «Tam bir saat oldu» dedi, «Rahip Collins de tevkif etmesinler. »

— «Biri yapamazlar» dedi.

— «Yaparlarsa ne gelir elimizden. »

— «Hiç» dedi, yapamazlar, diyen adam.

Mc Cadre'nın yanında on kişi kadar olmuşlardı. Hepsi sıkıntılı sıkıntılı sigara içiyor, gözlerini garnizondan ayırmıyorlardı. İçerde bu kadar çok kalan Rahip Collins hakkında endişe etmeğe başlayanlara nihayet Mc Cadre

— «Bana kalırsa» dedi, «Binbaşıdan kötü bir haber aldı. Onun için çıkmıyor.»

— «Olur olur» dedi bir tanesi, «İsterseniz dağılalım. Rahip Collins nasıl olsa çıkar. O zaman öğreniriz. »

Bir süre sessizce durdular, tam dağılmak üzereydiler ki Topal Binbaşı ile Rahip Collins kapıya çıktılar. Binbaşı Rahibin elini sıktı. Rahip onlara doğru gelirken tebessüm ediyordu. Haberin iyi olduğunu hepsi anlamışlardı ama Mc Cadre

— «Her halde öldürülmemiş Tim» dedi.

— «Öyle olacak» diye bir başkası umutla Rahibe baktı. Nihayet Rahibe doğru ağır ağır yaklaştılar. Rahip:

— «Ne asılması» dedi, «Uydurmuşlar Tim ve arkadaşları hepsi sağ ve hurdalar. [illegible] ları alacak araç yarın geliyormuş. Binbaşı on larla konuşturdu beni.»

Hepsi sevinmişlerdi. Biraz da umutlanmışlardı. Belki de İngiliz hükümeti Tim O'Leary affedebilirdi.

DÖRT

Rosy, Tim'in yakalandığı günden beri, ki bu üçüncü gündü, evin içinde yaralı bir aslan gibi dolaşıyordu. Bütün umutlarını yitirmişti. Kocası ile bile konuşmak istemiyordu. Evden de çıkmıyordu. Hattâ, babasının aldığı atın yemini bile Charles veriyordu. Rosy, çoğu kereler günlük ev işini yapıyor, sonra bir kitabı eline aralak, odasına kapanıyordu. Kitap falan okuduğu da yoktu. Şeytan minaresi, bir iki kurumuş çiçek, Kırmızı fuları, ve melon şapkasını bir yere koyuyor onlara bakarak Binbaşı Dorian'ı düşünüyordu. Kafa-

sında, kalbinde, düşüncelerinde hep Binbaşı Dorian'la beraberdi.

Çoğu zaman kendisini gözlerini kapayarak onun kollarında düşünüyor, çoğu kere o odasındaymış gibi onunla konuşuyor. Zaman zaman neşeleniyor, zaman zaman da kapkara düşüncelere kaptırıyordu kendisini. Ölmeği düşlediği anlar da oluyordu. O zaman Dorian'ın yaşıyamıyacağını, tabancasını çekip kendisini vuracağını sanıyordu.

Kocasına karşı olan vazifelerinin hemen hemen hepsini yapıyordu ama, eskiden olduğu gibi ona sokulmuyor, onunla yatmak için kendisini zorlamıyordu. Herşeyi tabii akışına bırakmıştı. Charles'te bu konuda üzerine düşmüyordu. Onu düşüncelerinde serbest bırakıyordu. Karısı içine kapanıp devamlı düşündüğü için onun büyük bir karar arifesinde olduğunu sanıyordu. Doğru ve güzeli kendisi bulmalıydı Rosy?»

— «Hangi kitabı okuyorsun Rosy?»

— «Manon Lesko.»

— «Güzel bir kitaptır sevgilim.»

— «Rahip Collins bana bir zamanlar roman okumanın, boş insanların işidir» demişti.

— «Sen kendini boş mu zannediyorsun?»

— «Yo! Öyle bir şey söylemedim.»

— «Ben çalışmamı bitirdim Rosy. İstersen biraz konuşabiliriz seninle.»

Rosy kocasının gözlerinin içine baktı, hangi konuda konuşmak istiyorsun der gibi bir hali vardı. Charles:

— «Bir karara vardın mı?» dedi.

— «Ne gibi?»

— «Binbaşı Dorian hakkında?

Böylesine tepeden inme bir sual beklemiyordu. Rosy şaşırdı.

— «Hayır» dedi sadece

Charles, sorunun arkasını getirmedi. Başka bir konuya geçti

— «Rahip Collins bu gün garnizona gitmiş, Binbaşı onu Tim O'Leary ile konuşturmuş.»

— «Neden icap etmiş bu.?»

— «Dublin'den gelen bir köylü Tim'in orda asıldığını söylemiş»

Dalgın olan Rosy birden telâşla sordu:

— «Asılmış mı?»

Charles bir şey söylemeden kalkmıştı. Rosy birden kendisini toparladı ama iş işten geçmişti. Charles karısının kendisinin yanındayken bile Binbaşı Dorian laberaber olduğunu anlamıştı.

Tekrar masasının başına çöktü. Kitaplarından birisini açtı Charles, Rosy ona bakıyordu. Kocasını bu kadar kırmağa hakkı yoktu. Böylesine iyi bir insan olamazdı. Böylesine onu her an affeden ondan bir hastaymış gibi her an iyileşmesini bekleyen, bir insan olamazdı.

— «Affedersin Charles»dedi, Özür dilerim. Zaman zaman dalıyorum. Hasta gibiyim.

— «Hasta mısın yani?»

— «Bir süre beni öyle kabul edemez misin?»

— «Anlamadım Rosy, sen iyileşmek bu

hastalığı yenmek istiyor musun? önemli olan bu?»

— «Bilmiyorum Charles, bilmiyorum.»

Charles, karısının üzerine daha fazla varmadı. Kalktı, yanına geldi. Onun saçlarını okşadı.

— «İyiyi bulacağından eminim, doğru yolu seçeceksin» dedi.

Charles, karısının üzerine daha fazla varkarısına karşı anlayışlı yapan şey , biraz da bütün söylendilere rağmen içindeki bir şüpheydi. Karısının, Binbaşı Dorian'la at gezintileri yapmasında öylesine kötü bir şey olmadığı kanısında olmasıydı. Her ne kadar Rosy, Binbaşıyı beğeniyor, onun arkadaşlığından zevk alıyorsa da, ona kendisini adi bir sokak kadını gibi teslim etmiş olamazdı. Fakat, bunun bile yani masum arkadaşlığı bile Rosy'i rahatsız ettiği bu sebeple de kendisini suçlu gördüğü kanısındaydı. Ya Tim O'Learynin yakalandığı zamanki tutumu? Buna Charles cevap veremedi.

Tutucu bir çevrede böylesine bir arkadaşlık bile, çok geniş bir anlayış çok geniş bir tolerans isterdi. Charles tekrar döndüğü kitaplarına bakarken bunları düşündü. Rosy, Binbaşı Dorian'la nasıl buluşabileceğini, onunla bir an olsun nasıl beraber olabileceğini kuruyordu o an...

Biraz sonra da yattılar. İkisi de kendi alemlerinde oldukları için karı kocalıkları sadece bir yatağa girip yatmaktan ileri gitmedi. Yarım saat sonra muntazam nefes alışların-

dan Charles'in uyuduğunu anlamıştı. Rosy kalktı. Pencere kenarına gitti. Dışarda bu gece inadına güzel bir mehtap, inadına tatlı bir hava vardı. Rosy, o transparan geceliğini giymişti. İskemleye oturdu. Karşı tepelere, bir zamanlar sakat ayağın sürterek ve koşarak bu tepelerden inmiş Dorian'ın çıktığı tepelere baktı. Tepeler boştu. Kayalar ve bir ağaç görülüyordu. «Yarabbim yarabbim» dedi kendi kendine, «Nolursun Dorian şuraya bir gelsen» Sonra gelirse yapabileceği şeyi düşündü. Döndü kocasına baktı. O derin bir uykudaydı. Rosy koşarak giderim ona diye geçirdi aklından. Yataktaki boş yerine uzun uzun baktı. Birden tekrar pencereye çevirdi.

Gözlerine inanamıyordu. Ordaydı. Bir heykel gibi duruyordu mehtap altında. Ordaydı ve kendisini bekliyordu. Heyecanla yerinden kalktı. Koşarak yatak odasının kapısına kadar gitti. Son defa kapıdan çıkıyormuş gibi, bütün eşyalara ve eşyalar kadar sessiz uyuyan kocasına baktı. Tekrar pencereye geldi. Dorian orda tepede bir taş gibi, çakılmış kalmıştı. Onu bekliyordu. Başka türlü olamazdı. Onu bekliyordu. Yeniden kapıya koştu. Ses çkarmamağa dikkat cderek ve koşarak merdivenleri indi. Yalnayaktı. Sofayı geçti. Holü geçti. Sokak kapısını itina ile açtı.

Bahçedeydi. Bahçede yalnayak koşarken bir ceylân gibi sekiyordu. Kanı birden alevlenmişti. Üç gündür kapalı kaldığı evdeki. hasta yorgun, umutsuz hali gitmiş sanki canlanmıştı. Koşuyordu. Mehtap altında o ince

geceliğinin içinde hiç bir şeyi olmadığı belli oluyordu. Koşuyordu, bir daha hiç dönmeyecekmiş gibi koşuyordu.

Dorian da beyaz geceliği ile kendisine doğru koşarak gelen Rosy'i görmüştü. O da seke seke ona doğru atıldı. Bu yol, bu mesafe bitmiyecekmiş gibi geliyordu ikisine de bir ömür boyu sürse de Rosy koşarak ona doğru gideceğini biliyordu.

O sırada Rosy kapıdan çıkarken hemen yatağından kalkan Charles'te pencereye gitmiş iki sevgiliyi izliyordu. Artık içinde en ufak bir şüphe kalmamıştı. En ufak bir saygı en ufak bir acıma en ufak bir

Onlar gözlerinin önünde sarılırlarken Charles'in gözünden bir damla yaş düştü. Bu bir damla yaş değilde, Charles le Rosy'nin kutsal bağlarının, ruhuydu düşen. Charles için herşey ama herşey bitmişti.

BEŞ

Rosy ile Dorian evden görülmiyecek bir yere doğru gecenin karanlığında hiç konuşmadan yürüdüler. Bir oyuk, çimenlerle dolu bir kovuk, bir düz kayanın onları gözlerden saklıyacak yüksekliği, her şey ama her şey onların o geceki yatağı olabilirdi. İkisi de şimdiye kadarki buluşmalarından daha heyecanlıydılar. İkisi de titriyorlardı. Bu yakalanmanın verdiği korku, bu bilinmenin verdiği ürküntü değildi. Bu bilmedikleri ve de bilmek istemedikleri bir histi.

Ufacık bir çalılığın kuytu gölgesini işaret ederek Rosy:

— «Burası iyi» dedi.

— «İyi» dedi Dorian...

Hemen oraya çöktüler. Nefes nefeseydiler. Heyecan, hasret, ikisinin de birbirlerine karşı duyduğu özlem vardı. Sessizce nefesleri birbirine karıştı.

— «Ohhh! Dorian, O gün sana değememek, seni elleyememek» derken Ros'nin elleri Dorian'ın yüzünde, dudaklarında kaşlarında, daha sonra boynunda dolaştı.

— «Asker silâhı ile aramıza girmeseydi. Sarılacaktım sana sevgilim.» Dorian, tekrar tekrar bu güzel elleri öpüyordu. Bundan sevgi, minnet, şükran vardı.

— «Seviyorum, seviyorum, seviyorum, seni Dorian.»

Dorian'ın dudakları Rosy'nin önce boynunda, sonra yanaklarında, daha sonra dudaklarında dolaştı arzu katre katre hücrelerine kadar sarıyordu ikisini de.

— «Dorian» dedi, Rosy, «sev beni.»

— «Seni bütün ömrümce seveceğim.»

— «Çok sev Dorian, çok sev beni.»

Dorian tekrar dudaklarından öptü kadını. Rosy hızlanan nefesi ile bir an kendisini kurtararak:

— «Bütün ömrünce» dedi.

— «Bütün ömrümce» diye Dorian tekrar etti.

— «Öyleyse çok yaşa, beni çok sevmek için çok yaşa, nolursun Dorian.»

— «Ölmeğe hiç niyetim yok.»

Kadın parmağı ile onun dudaklarını kapadı. Sonra elleri ile tekrar, düş olmadığına inanmak ister gibi Dorian'ın yüzünü okşamağa başladı.

— «Düş görmüyorum değil mi sevgilim? düş değil bu, beraberiz değil mi?» diye sordu?

— «Beraberiz.»

— «Hiç ayrılmıyacağız değil mi?» diye sordu kadın?

Sonra birden gökyüzüne baktı ikisi de, ufak bir bulut mehtabı kapamıştı.

— «Tabiat bile bize yardım ediyor» dedi Dorian.

— «Allah bile» dedi Rosy.

— «Bir zamanlar inanmazdım ona» dedi, Dorian, «Beni yalnız bıraktığı, insanlardan kopardığı, yerdenyere vurduğu için» diye devam etti. Rosy:

— «İnan sevgilim» dedi, «İnan seni bana o verdi.»

Dorian tekrar kadını kendisine çekti. Rosy hiç mukavemet etmeden Dorian'a sarıldı adamın eli ince gecelik üzerinden hiç bir şey yokmuş gibi kadının göğüslerine temas etti. İkisi de ürperdiler. İlk defa oturduklarından beri ilk defa şehvet hissi, diğer hisleri yenmişti. Artık, uzun süren ayrılıklarının acısı, şevkat, arkada kalmıştı. Arzu ile sarıldılar birbirlerine. Kadın, ağır ağır sırtını toprağa bıraktı. Dorian da ona paralel üzerine yıkıldı. Şimdi delicesine öpüşüyorlardı. Bir an geldi

ki gecelik, ve Dorian'ın üzerindeki elbiseler çıkmıştı. Tenlerinin birbirine sürünmesinden duydukları hazzı yaşıyorlardı. Hiç ama hiç, konuşmuyorlardı. Hep böyle olmuştu seviş-meleri süresinde. İkisi de susarlar, coşkuyu, arzuyu, tenlerine onların anlaşmasına bırakırlardı.

Kadın, inledi. Vucuduna en müsait şekli verdi.

Dorian da ona uydu.

Birden iki gergin zenberek boşanmış gibi oldu. Kenetlendiler. Sonra, hiç kopmamacasına birbirlerine sarıldılar.

Mehtap bulut arkasından çıkmış onları seyretmeğe başlamıştı.

— «Oh! Dorian, Dorian Dorian..» diyebildi sadece Rosy.

Bu serin gece de iki çıplak vucut, hiç bir soğuk, hiç bir ürperti duymadan ilâhi bir sallanışın içindeydiler. Sanki altlarındaki dünya sallanıyordu. Sanki onlar dağlar kadar ağırdılar, sanki onlar dünyalar kadar büyüktüler de altlarındaki dünya onların ağırlığına dayanamamış ve sallanmağa başlamıştı.

Bir ara geldi ikisi de zevklerinin en yüksek yerinden, içlerinde sönmüş küllenmiş arzularla binlerce yüzbinlerce metre yükseklikten, boşluğa düşmüşçesine içlerinin çekildiğini hissttiler. İkisi birden tükendi, tükendi. Sonra Dorian, kendisini sırt üstü toprağa attı. Ve kendi ceketini Rosy'nin üzerine kapadı. Geceliği de üzerlerine çektiler. Kadın:

— «Bittim» dedi.

— «Bitmedin yanımdasın.»

— «Tabii yanındayım» Diye Rosy kolunu Dorian'ın başının altına koydu.

— «Ne yapacaksın?»

— «Nasıl?»

— «Bilmiyorum ama» dedi, Dorian, «Bu böyle gitmiyecek, birşeyler olarak gibi bir his var içinde» dedi.

— «Bitecek » dedi Rosy, «Ayrılacağız.»

Dorian birden fırladı.

— «Neden?»

— «Öyle olması lâzım Dorian. Bu sana veda için gelişimdi.»

— «Yapamazsın bunu Rosy.»

— «Yapmam lâzım. Ölümüm pahasına da olsa yapmam lâzım»

Dorian, bir süre sustu. Gözlerindeki bir damla yaş, mehtap ışında bir yansıdı bir kayboldu. Rosy

— «Çok düşündüm» dedi

— «Ben de çok düşündüm.»

— «Benim kocam var, Ona karşı mesuliyetlerim var. Beni her zaman affetti.»

— «Biliyor muydu?»

— «İlk günden beri.»

— «Kendisi mi söyledi.»

— «Evet Dorian.»

Binbaşı tekrar önünde çırıl çıplak yatan kadına baktı. Böylesine, ikisini görseler bu insanların ayrılığa ait konuştuğuna inanmazlardı Dorian:

— «Yapamayız bunu» dedi.

— «Yapmamamız lâzım sevgilim.»

Adam sustu: Rosy, şimdi çok ağır tane tane konuşuyordu:

— «Yalnız senden birşey istiyeceğim Dorian.» Sustu. Dorian kadına bakıyordu. Rosy «Beni çağırmıyacaksın. Beni tekrar aşka davet etmiyeceksin. Bunun için söz ver bana.»

— «Söz veremem» dedi. Adam, «Bu sözü isteme benden.»

— Bu sözü veremezsen bırakamam seni. Sen ne zaman çağırırsan, koşarak gelirim sana. O zaman hakikaten ihanet etmiş olurum kocama.»

— «Söz veremem» diye Dorian direndi, «Kendime güvenim yok»

— «Bir askersin sen. Ölüme karşı geliyorsun çoğu kere, ona karşı çıkıyorsun.»

— «Sana, senin tutkuna karşı gelemem» dedi Dorian.

— «Büyütme nolursun anla beni.»

— «Dayanamam senin yokluğuna» dedi Dorian, «Söz verirsem.»

— «Evet söz verirsen.»

— «Mutlaka yapmam lâzım.»

— «Söz ver öyleyse.»

Dorian bir an sustu. Bir ölüm kararı ve riyormuşçasına:

— «Ya seni arzular da, kendime hakim olamazsam?»

— «Olamazsan» dedi Rosy.

— «Seni de çağıramazsam.»

— «Çağıramazsan» dedi Rosy.

— «O zaman yaşayamam» diyerek sustu Binbaşı...

Kadın bunu bir sevgi anında söylenmiş, kabul etti. Kollarını uzattı, boynuna doladı, kendisine doğru çekti. Sadece:

— «Söz ver bana» dedi, «Beni çok arzu etsen de çağırmıyacaksın. Biliyorsun sana karşı çok zayıfım.

— «Biliyorum» dedi Dorian.

— «Söz ver ve mukabilinde beni al..»

Dorian son bir defa görüyormuş gibi ıslak gözlerle kadını süzdü. Gencecik, körpe bir yüzü vardı. Her an öpülmeğe susamış dudakları vardı. Ateş gibi ışık saçan gözleri vardı. Bir kuğu boynu gibi ince ve hassas bir boynu vardı. Ezberliyormuş gibi, her tarafını beynine nakşediyormuş gibi bakıyordu. Göğüsleri, onları son bir defa elliyormuş gibi baktı, sonra hemen elledi. İçine hiç bitmemesini istediği bir sıcaklık yayıldı. Rosy:

— «Neden bakıyorsun bana öyle» dedi.

— «Söz verebilmek için.»

— «Öp» dedi Rosy.

Bu gün her zamankinden daha çok konuşuyorlardı. Bin sene yetecek kadar konuşmaları gerekiyordu.

— «Söz veriyorum Rosy. Sırf sen istediğin için.»

— «Şimdi al beni Dorian, son bir defa al beni.»

— «Sabaha kadar çok var.»

— «Sabaha kadar.»

Dorian sarıldı birden Rosy'e.. Öylesine sindire sindire sevişmeğe başladılar. Tan yeri her geceden daha çabuk ağırmağa başladı. Son bir defe öpüştüler.

— «Allahaırmarladık Dorian»

— «Güle güle sevgilim.»

Tekrar öpüştüler. İlk gün herşey nasıl hızlı başlamış, ilk gün nasıl deliler gibi öpüşmüşlerse şimdi de öylesine öpüşüyorlardı.

Birden kadın ayağa kalktı. Sonra bir ceylân çevikliği ile tepelerden aşağı evine doğru uçarak gözden kayboldu. Dorian orda, tepede, bir taş gibi kaldı. Ruhu, benliğide onunla beraber uçup gitmişti.

ALTI

Rosy, önce çitten atlayarak bahçeye, bahçeden kapıyı açarak eve girdi. Bir solukta salonu geçti. Merdivenleri uçar gibi çıktı. Yatak odasının kapısı açıktı. İlerledi. Yatakta kimseler yoktu. O zaman şaşırdı. Charles, nereye gitmişti? Bu kadar erken okula gidemezdi. Koşarak indi, aşağı ve okula açılan iç kapıdan sınıfa baktı. Sonra t:üm umutları kırılmış olarak geri döndü ve

— «Charles Charles» diye seslendi. Kendi sesinden kendisi de ürküyordu. Bir süre odada durdu. Boş ev onda büyük bir ürküntü ya-

ratmıştı. Charles nereye giderdi. Koşarak yukarı çıktı. Buluzunu giydi, eteğini giydi, alel acele gene aşağı indi. Evin ön tarafına çıktı. Ordan aşağılara denize baktı. Yoktu, gitmişti. Bir an intihar etmek için evden kaçtığını düşündü. Ayakları onu aşağılara deniz kenarına, kayalıklara götürmüyordu. Korkuyordu, Charles'in intihar etmesinden korkuyordu. Tekrar eve geldi.

Charles'siz ev ne kadar soğuk? Ne kadar sessizdi.

Sanki evden bir ölü çıkmış gibi soğukluk vardı.

Rosy, tamamen yıkılmıştı.

Herşey bitmişti.

Şaşkındı.

Rosy çöker gibi iskemleye oturdu. Uzun bir süre öyle ne istediğini bilmeden durdu. Şimdi sadece Charles'i düşünüyordu. Dorian ve onunla geçirdiği mutlu günler, daha bir kaç saat evvel beraber oluşları bile unutulmuş gibi geldi ona. Dorian'ı her düşünüşünde kanının içinde hızla dolaşan, o yakan, kavuran alevden, eser yoktu. Her şey bitmiş miydi? Dorian'ı bu kadar çabuk mu unutacaktı? Yoksa, Charles'in gidişinden dolayı duyduğu suçluluk komleksi miydi onu yıkan. Ona Charles'i hatırlatan. Gözleri dolu dolu: «Charles'e bir şey olduysa kendimi affetmem» diye düşündü. Kendisini affetmiyeceğini biliyordu.

O sırada Charles, uzun gecelik entarisi ve çıplak ayaklarla çok sakin olan deniz kenarında başını almış nereye gittiğini bilmeden yürü-

yordu. Bir ara çıplak ayaklarını denize soktu ve yürümesine devam etti. Gidiyordu. Ölmek mi yaşamak mı? İkisine de karar verememiş ti. Yeni doğan gün, Charles'e de Rosy'e de mutluluk getirmiyecekti. Öyle düşünüyordu Charles, öyle düşündüğü için de, uzanıp giden sahilde yıkıktı. Kayalıklar arasında gözden kayboldu.

Rosy halâ salonda oturmuş ne yapacağını bilmeden çaresizlik içinde düşünüyordu. Örda ne kadar kaldı. Oraya oturduğu andan sonra ne kadar zaman geçti, hiç farkında değildi. Bi raz sonra uykudan uyanır gibi, sınıftan gelen seslerle kendisine geldi. Öğretmenleri gelmediği için bütün talebeler gürültü ediyorlardı. Charles gelmezse, derse girmezse, çocuklar hocasız kalacaklar, çocuklar o günkü dersle rinden olacaklardı.

Rosy kalktı. Saate baktı. Charles'in sınıfa girmesi gereken zaman gelmiş ve geçmişti. Onun yerine derse girebilir, onun yerine çocuklara o günkü derslerini verebilirdi. Charles nasıl olsa dönecekti.

Ağır ağır sınıfa girdi. Kapı çocukların arkasında bir yerde olduğu için, çocuklar arka kapının açılması ile öğretmenlerinin geldiğini zannederek gürültüyü kestiler. Rosy hızla geldi kürsüye oturdu. Önce uzun uzun talebelere baktı. Onlara bir şey söylemeli ve ondan sonra da derse başlamalıydı. Kısık sesi, loş sınıfta yankılar yaparak konuşmasına başladı:

— «Öğretmeniniz Shaughnessy gitti.»

Çocuklar şaşkın bakışlarını sıralarından kaldırıp öğretmenlerinin karısının yüzüne bak-

tılar. Hiç konuşmadan, hiç bir reaksiyon göstermeden Rosy'i izliyorlardı. Rosy sonunda:

— «Ben ders vereceğim» dedi.

Bu çocuklarda daha büyük bir şaşkınlık yaratmıştı. Rosy, «Ben ders vereceğim» dediği an sınıfta bir mırıltı yükseldi. Rosy bundan ürkerek vakit kaybetmeden, ön sıralarda oturan şişman bir çocuğa:

— «İlk ders neydi?» diye sordu. Çocuk, yerinden kıpırdamadan, Rosy'e uzun uzun baktı ve ağır ağır:

— «Babam sizinle konuşmamamı söyledi» dedi. Sonra defterlerini topladı. Ağır ağır ayağa kalktı. Onu, onun arkasındaki iki çocuk izledi. Derken, daha arkadan da dört çocuk ayağa kalkıp öbürlerinin peşinde kapıya yürüyünce, bütün sınıftaki çocuklar ayaklanmış ve sınıf kapısını açarak okulu terk etmeğe başlamışlardı. Şimdi sınıf bomboştu. Karşıda siyah tahta, Rosy'nin kara ve umutsuz talihi gibi duruyordu. Pencere içinde duran Küre de dünyada tek oturamıyacağı yerin bu köy olduğunu söylüyordu. Ağlamamak için dudaklarını ısırdı. Bu kötü talihini, kendisi hazırlamıştı. Sıralara boş gözlerle baktı. Kürsüye kapanıp hıçkıra hıçkıra ağlamak geçti içinden. Fakat sadece acı acı tebessüm etti.

Binbaşı Dorian'la olan münasebetinden ötürü köylü onu suçlarken bir de... Kalktı kapıya doğru yürüdü dışarı çıktı. Talebeler köye doğru koşarak, zıplayarak vakitsiz bir tatile kavuşmanın mutluluğu içinde koşuyorlardı.

Rosy geri döndü, bu sefer evden içeri

girdi. Ölmeli miydi? Ölse herşey halledilir miydi? Bir süre bunu düşündü. Sonra ağır ağır yatak odasına çıktı. Ordan tepelere, Dorianla akşam buluştuğu tepelere baktı.

Bir gece evvelki mutluluktan sonra şimdi bu. Omuzları çökmüş olarak oturdu kaldı. Rosy hiç bir şey düşünemiyordu. Hiç bir şey kuramıyordu. Rosy için bir gün sonrası değil bir saat sonrası meçhuldü. Ama o sadece Charlesin nereye gitmiş olabileceğini düşünüyordu. Kocası, onun erkeği, kendi yüzünden ölmemeliydi. Ölürse Rosy kendisini asla affetedemezdi. Bu aklına ikinci defa geldiği an, ne kadar egoist olduğunu düşündü. Herşey ama her şey kendi kabahatiydi. Birden içinde bir boşluk duydu. Sonra boğazını sıkmağa başlayan hıçkırıklar gözlerinden sicim gibi yaşlar akıtmağa başladı. Hıçkıra hıçkıra ağlıyordu

YEDİ

Köyde, ilk şaşkınlık, talebelerin ellerinde çantaları kitapları olduğu halde vakitsiz evlerine dönmesiyle başladı. Pencerelerden çocuklarının döndüğünü gören anneler sokaklara döküldüler. Sonra erkekler, çocuklarından olanları öğrenmek için sokağa koştular. Babalar, oğullarına kızlarına soran gözlerle bakıyorlardı en önde Mc Cadre vardı ilk öğrenciye:

— «Noldu?» diye sordu. Talebe arkadaşlarına baktı. O şişman çocuk, direnmeyi ilk çıkaran

— «Bay Shaughnessey derse gelmedi» dedi.

Bu br oğultu ile karşılandı. Şaşkın veliler bir birlerinin yüzlerine baktılar. Bir başka talebe :

— «Öğretmen gelmeyince karısı ders vermek için geldi.» dedi, «Öğretmen gitmiş.»

— «Nereye?» diye sordu Mc Cadre. Şişman talebe

— «Bilmiyoruz» dedi.

Bir kız, sıska bir kız, çekingen çekingen, şişman çocuğu göstererek :

— «Bu babam sizinle konuşmamı istemi yor dedi.» diye konuştu. Çocuğun babası:

— «Aferim» dedi, «Çocuğumun o karı dan öğrenecek hiç bir şeyi yok»

— «Çok iyi yapmış» dedi annesi.

Çocukların sınıfta başlattığı direnme, şimdi tekrar büyükleri kapsamıştı. Rahip Collins te çıkıp gelmişti. O da olayları öğrenmek için çalışıyordu. Bir başka talebe

— «Biz de hep beraber sınıfı terkedip kö ye geldik» dedi. Mc Cadre

— «Çocuklar bizden daha yürekli» dedi.

İkinci şaşkınlık, bir adamın nefes nefese gelerek

«Tim O'Leary Dubline götürülürken kaçmağa teşebbüs etmiş, İngilizler de tekrar vurmuşlar» diye verdiği haberle çıktı. Biri sordu:

— «Ölmüş mü?»

— «Ölmüş.»

— Yalandır» dedi Rahip Collins, «Gene birisinin uydurmasıdır.» Mc Cadre:

— «Bu seferki yalan olamaz» dedi.

Bu bir anda köy meydanında ikinci uğultunun dolaşmasına sebep olmuştu. Şimdi hepsi Rosy'e karşı cephe almışlardı. Kadınlar

— «Bu kadın köyümüzde dirlik düzenlik bırakmadı» diye fikirlerini yürüttüler. Birisi:

— «Zaten esas suçlu o» dedi, Tim O'Leary ve arkadaşlarını da o ihbar etti.»

— «Bu doğru»

— «Eskiden olsaydı.»

— «Taşlanırdı böyle fahişeler.»

— «Saçları kesilirdi.»

— «Kocası kaçmamış intihar etmiştir.»

— «Belki de Binbaşı ile birlik olup adamı öldürdüler.»

— «Olamaz mı?»

Rahip Collins bağırdı

— «Susun be!»

Ortalık bir anda durulmuştu. Kütle için için kaynıyordu. Ne zaman nasıl patlıyacağı belli olmazdı. Rahip Collins

— «Ben Charles i bulurum» dedi. Sonra gene Binbaşıya gider Tim'in hayatından size haber getiririm» Ben gelene kadar bir şey yapmayın, bir taşkınlık bir delilik istemiyorum» diye bağırdı. Halk çocuklarını almış evlerine götürmek için dağılıyordu. Ama Mc Cadre gibiler, bilhassa karılarının teşviki ile evlerine değilde konuşmak için kuytu köşelere çekiliyorlardı. Rahip Collins onların hareketlerini kontrol etmekten acizdi o an. Çünkü hakikaten Charles'in hayatından endişe duyuyordu.

SEKİZ

Rosy evde sıkılmış bahçeye çıkmıştı tekrar. Gün ilerledikçe, Rosy'deki sıkıntı büyüyordu. Şimdi büyük bir endişe kalbini sıkıştırıyordu. Hiç bir şey düşünemez hale gelmişti. Kocası şayet intihar etmişse sebebi oydu. Dudaklarından, Charles Charles, diye kocasının ismi dökülüyordu. Sonra tekrar umutsuz sınıfa, sınıftan da eve döndü. Olduğu yerde bir an duracak hali yoktu. Olacaklardan korkuyordu. Ölmek bile onun için daha az korkunçtu. Kapı birden açıldı. Rosy sevinçle

— «Charles» diye döndü. Karşısında öfkeden kudurmuş Rahip Collins'i gördü. Rahip Collins:

— «Demek doğru» dedi.

— «Doğru olan ne?»

— «Charles'in gittiği.»

— «Evet» dedi Rosy.

— «Nereye gitti?»

— Nerede olduğunu bilmiyorum.»

— «Ne zaman gitti Charles?»

— «Dün gece.»

— «Kavga mı ettiniz?»

Rosy, cesaretle ve Rahip Collins'in yüzüne bakarak

— «Burada değildim» dedi.

Rahip Collins hırsla, öfkeyle belki de ilk defa hayatında kinle

— «Neredeydin?» diye sordu. Rosy'nin başı önüne düşmüştü. Bunun manasını anlayamayacak adam değildi Rahip Collins. Omuzları çöktü. Sadece

— «Anlıyorum» dedi.

Uzun bir sessizlik oldu aralarında. İkisi de kendi düşüncelerinin esiriydiler. Rahip Collins sadece bu iyi adamı, öğretmeni düşünüyor, onun hayatından endişe ediyordu. Rosy'nin de düşünceleri ,hiç değilse şimdiki düşünceleri, Rahip Collins'ten farklı değildi.

Rahip Collins, hırsla kapıya doğru döndü. Çıkıp gidecekti. Hiç bir şey söylemeden, hiç bir nasihat vermeden çıkıp gidecekti. Rosy:

— «Elbiselerini alın» dedi.

— «Elbiselerini de giymemiş mi?»

Rosy, başı ile «hayır» aanlamında bir be-

lirli hareket yaptı. Rahip Collins acı acı tebes süm ederek

— «Sen giderken yatakta mıydı?» dedi.

— «Evet.»

— «Öyleyse yatağı terkedip gittin.»

— «Evet» dedi Rosy.

Rahip Collins, sinirli sinirli ayağını yere vurdu. Bu hareketi ile, Rosy'i ayakları altına alıp ezmek istiyor gibiydi. Din adamı oluşu, en kötü olaylar karşısında bile hislerini saklamasını bilmesini öğretmişti ona.

Rosy ağır ağır gitti. Kocasının pantolonunu, ceketini gömleğini ayakkabılarını veçoraplarım ceketin içine sararak bir paket yapıp Rhap Collins'e verdi. Rahip koltuğunun altına sıkıştırdığı elbiselerle dışarı fırladı. Rosy gene yalnız kalmıştı. O Korkunç düşünceleri ile. Halbuki Rahip Collins'i görünce şimdi gene ona bağıracağını, aşağılık bir insan olduğunu söyliyeceğini, boşalacağını, zannetmişti. Suçu için hiç kimse, ona çıkışmıyordu. Hiç kimse bağırmıyordu.

DOKUZ

Binbaşı Dorian ve askerleri sahili tarıyorlar, sahile vurmuş diğer cephane artıklarını topluyorlardı. Binbaşı sigara içiyordu. Askerlerin tüm araştırmalarında meydana çıkan ufak sal enkazlarından bir kaç silâhtan başka bir şey değildi. Rahip Collins onları uzaktan görünce Tim O'Leary'i sormak aklından geçti yanlarına kadar o düşünce ile gelmeğe başladı. Bu arada askerlerden birisi Binbaşının yanma kadar sokulup Rahibin kolunun altında taşıdığı paketi Binbaşıya, gösterdi:

— «Birşeyler götürüyor» dedi.

Binbaşı başı ile askere ufak bir işaret yapmış ve asker ileri fırlayarak

— «Ne götürüyorsunuz?» diye bağırmıştı.

Rahip Collins, bu sözlere fena halde öfkelenerek bağırdı.

— «Elbise.»

— «Kime götürüyorsunuz?»

— «Sahibine, kime götüreceğimi sanmıştınız?» Elbileseleri koltuğunun altından çıkarak salkım saçak askerlere ve Binbaşıya göstermişti. Binbaşı askere müdahale etti ve Rahibin geçmesi için yol vermelerini işaretle ifade etti.

Asker, tatmin olmamıştı. Sorusuna devam etti:

— Dikkatli olmamız gerekiyor muhterem peder, elbiselerin sahibi kim?»

— «Bir gece önce eşi sevgilisi ile sevişmeğe giden biri, Sabahtan beri arandığım biri, anladın mı?»

Asker omuz silkmiş. Rahibin bu kızgınlığının manasını anlayamamıştı. Rahip coşmuş halâ barbar bağırıyordu:

— «Çıplak ayakla gitmesi için delirmesi gereken biri..»

Sonra arkasına bile bakmadan uzaklaştı.

Binbaşı Dorian, bir gece evvelisini düşünüyordu. Rahibin tokat gibi patlayan sesindekini düşünüyordu. Demek Öğretmen Charles buluştuklarını öğrenmiş ve evden Rosy'den sonra ayrılmış kimbilir belki de intihar et-

mişti. Ne garip oluyordu şu İrlandalılar. Tim O'Leary de Dubline götürülürken yaralı bacağına rağmen kaçmağa teşebbüs etmiş ve vurulmuştu. Ölümle alay ediyordu bu İrlandalılar. Ölümden de hayat gibi korkmuyorlardı.

Ölüm bu kadar kolay mıydı? Ölüm bu kadar insanlara yakın mıydı? O Marn harbinde vurulduğu zaman bile ölmemek için çırpınmış, yaralı yaralı kaçmış, ölümden kurtulmak için kendisini düşman siperlerine atmış ve peşinden gelen askerleri de siperdeki Almanları bastırmışlardı. Esasında kahramanlık yapmak için değil ölümden kurtulmak için yapmıştı bunu. Ama bu hareketi ona madalya, şöhret ve rütbe getirmişti. Halbuki o sadece sağlam dönmek sevgilisi ile Londra yakınlarında mutlu bir hayat kurmak istiyordu. Gelenler, gidenlerden daha kıymetli değildi. Şimdi de aşk hayat, umut bulduğu bu İrlanda topraklarında gelenler ondan birşeyler alıp götürmüştü.

Asker

— «Burada işimiz bitti Binbaşım» dedi.
— «Ha?»
— «Burada işimiz bitti.»
— «İyi öyleyse, toplanın gidiyoruz.»

Asker bir ıslık çalmış, askerlere toplanmaları için verilmiş bir işaret bir emir gibi hepsi sahilden koşarak sıraya girmek için birbirbirleriyle yarışmağa başlamışlardı. Kulaklarında. askerlerin sözleri çınlıyordu. Burada işimiz bitti.» Binbaşı Dorian'ın da burda işi

bitmişti. Burda Rosy'le ilgisi sona erdiği andan itibaren işi bitmişti. Burada işimiz bitti bu anlama da geliyordu.

Askerler toplanmış giderlerken o kum tepelerine doğru askerlerin aksi istikâmetine doğru yürüdü.

Bu kum tepeleri, bu iz dolu sahil, bu coşkun deniz, bu yalıyarlar halinde yükselen kayalar onun için daha şimdiden bir anı, bir mazi olmuştu. Topal ayağını sürte sürte yürüyordu. Rosy'le dolaşırken herşeyin bir anlamı vardı, diye dalgın gözle bakıyordu: Bütün bu güzelliklere. Hiç bir şey onu teselli edecek durumda değildi.

— «Burada işimiz bitti» diyen askerin sesi, artık Rosy'nin sesi olarak kulaklarında çınlıyordu. Bir gece evvel, dünya o kadar güzeldi ki. Bir gece evvel Rosy'i kollarının arasında tutarken hayat o kadar anlamlıydı ki. Ama sonra birden her şey değişmiş, Rosy ayrılmadan bahsetmişti ve beni artık geri çağırma, demişti. Çağırırsa geleceğini biliyordu Dorian, çağırırsa koşarak onun peşinden geleceğini biliyordu. Çağıramazdı. Bak, işte kocası, evi terketmişti. Rahip gerçi elbiselerini götürüyordu ama belki de bu elbiselere ihtiyacı olmayacaktı. Birden sevinçle irkildi. Charles ölürse? Charles ölürse Rosy kendisini daha çok suçlu bulacak, daha çok ondan kopacaktı. Demek ki Charles'in ölümü hiç bir şeyi değiştirmiyecekti. Hiç ama hiç bir şeyi değiştirmiyecekti. Sigara paketini çkardı. Beş sigarası kalmıştı. Bu gümüş sigara tabakasına uzun uzun baktı. Onu harbe

giderken vermişti sevgilisi. Onunla Rosy'i mukayese etti. Rosy güneşti, Rosy onun her anlamda yaşamasının tek nedeniydi. Hiç kimse ile mukayese edilemezdi. Topal ayağı şimdi daha çok ağrıyordu. Onu sürte sürte yürüyordu. Kumlar yürümesini ağırlaştırmıştı.

Birden okula doğru yürüdüğünü farketti. Ordan bir kum tepesinin arkasından okula doğru başını kaldırdı baktı. Rosy, görmeyen gözlerle çok uzaklara, belki de kocasının cesedinin olduğu denize bakıyordu. Hayatının kadını, ölümsüz aşkının sembolü, bağırsa sesini duyacağı bir uzaklıkta duruyordu. Bağırıp onu çağırmak, onu elinden tutup çok uzaklara götürmek, orda onunla ölünceye kadar yaşamak geçti içinden. Gözlerini kırpmadan Rosy'e bakıyordu.

Bir damla yaş titredi gözlerinde. Umutları, hayalleri, arzuları, tüm iyi şeyleri Rosy'di. Rosy'di ve artık onun için Rosy yoktu. Binbaşı arkasını döndü, bir tepe arkasında kayboldu. Tekrar geldiği yollardan sahile doğru yürüdü. Gözden kayboldu. Rosy halâ orda bir heykel, cansız bir eşya gibi duruyordu.

ON

Sahil, sahildeki kayalar, deniz ve her şey çok sakindi. Rahip Collins, yürürken bir an beyninin içindeki kötü düşünceleri atmak istiyordu. Tim O'Leary öldürülmüş müydü? Charles acaba intihar mı etmişti? Deniz, sakin diye geçirdi içinden. Her sûkûnetin ardında gizlenen kötü haberlerden korkardı. Kayalar çok güzel diye geçirdi içinden, her güzelin ardındaki çirkin ruhlardan ürkerdi. Sular berrak diye, kayadan kayaya atlarken sarardı. Her berraklık bir açıklık demekti. Charles'in hareketinin açıklığa kavuşmasından doğacak net-

celeri düşledi. Adım adım, hakikate yaklaşıyordu. Hayat ta böyle değilmiydi? İnsanlar adım adım bir takım gerçeklere yaklaşırlar, bir takım belirli neticelere varırlar, sonra yeni ufuklara doğru gayret ederlerken hayat sona ererdi. Hayatın sırrı da belki buydu.

Yürüyordu, yarım saattir durmadan yürüyordu. Bütün rahiplik hayatında mutlu bir günü olmamıştı. Yahut mutlu günü olmuştu da, mutsuz insanların dertlerini paylaştığı için ebedi huzurunu bulamamıştı. Bir gün Charles, bir gün Rosy, bir gün Tim O'Leary, bir gün bir başka insan bir gün bir çocuğun hastalanışı, bir gün yaşlı bir adamın ölüşü, bir gün fırtınada denizde kalan bir köylünün akıbeti, herşey Rahip Collins'i bulurdu. Daha doğrusu olaylar onu bulmazdı da o olayları kovalardı.

Yürüyordu. Charles'i bulmaktan umudunu kesmemişti. Onu bulacaktı. Bir büyük kayadan tırmandı, bir köşeyi döndü, tekrar bir büyük kayayı tırmandı. Ve işte orda, gecelik entarisi içinde, ayakları suda, denize dalmış düşünüyordu Charles, Rahip içinde bir mutluluğu, bir insanı, ölü bulacağını sandığı bir insanı yaşarken görmenin sevincinden doğan bir mutluluğu tattı. Charles, ölü gözlerle ona bakmıştı. Neden geldin demek isteyen bir yanı bir önemsemezliği vardı. Rahip Collins çok normal bir şey yapmış gibi sadece:

— «Elbiselerini getirdim» dedi.

— «Ben de elbisesiz nasıl döneceğimi düşünüyordum.»

Bu şartlardaki insan bunu düşünmez diye geçirdi Rahip Collins içinden. Ona umut, ona yaşama gayreti vermek için:

— «İyi görünüyorsun» dedi. Charles hiç konuşmuyordu. Rahibin verdiği elbiseleri giyerken, rahip te açık denize bakıyordu. İlerde denizde, ufacık bir tekne içinde geri zekâlı topal Michael sahile doğru kürek çekiyordu. Rahip:

— «Michael balık tutuyor» dedi. Öğretmen geriye döndü baktı. Pantolonunu giyerken:

— «Yalnız o mutlu» dedi.

— «Kimbilir belki de mutludur.»

Topal Michael, kayığa denizde bulduğu, yahut daha ötelerden kayalıklardan topladığı dinamitleri, el bombaları, patlayıcı fünyeleri, taşa çarpınca infilâk eden tahrip kalıplarını birer oyuncak bulmuş çocuk rahatlığı ile okşuyordu. Bu arada ayağını ufacık bir yengeç ısırdı. Yengeci aldı denize atacaktı. Tuttu dinamit kutularından birinin içine attı. Sonra tekrar sahile doğru küreklere asıldı.

Hakikatte, bütün insanlar gibi, Topal Michael de bilmeden ölümle oynuyordu. Ölüm insanların en korktukları ölüm, zaman zaman o insanlar elinde bir oyuncak oluyordu.

Sahilde Rahip, Charles'e:

— «Burada ne yapıyordun?» diye sordu.

— «Düşünüyordum.»

— «Rosy'yi mi?»

— «Hayır muhterem peder kendimi düşünüyordum.»

— «İnsanın zaman zaman kendisini düşünmesi, kendisi için de kararlar alması önemlidir.»

— «Elbiseler için teşekkür ederim.»

— «Kendini düşünmen beni sevindirdi Charles, her halde bir karar vermişsindir.»

Charles «Evet» gibilerden başını salladı.

— «Bu karar başkaları için zararlı olmayacaktır umarım.»

— «Ben de ayni şeyi umuyorum» dedi Charles, «Bilâkis herkez için iyi olacak.»

— «Bundan eminsen, hakiki salâh budur.»

Charles, kalktı, rahipte onu izlemişti. Şimdi hiç konuşmadan ikisi yanyana yürüyorlardı. Rahip Collins garnizona gidecek, Tim O'Leary hakkında soruşturma yapacaktı.

Charles, ayrılacaklarına yakın Rahip Collins'e:

— «Daima size yük oluyoruz» dedi.

— «Bu biraz beni de sizin aileden yaptığı için şikâyetçi değilim.»

Charles, iyilik dolu bu ihtiyar adama gıpta ediyordu. Hayatı onun kadar, olduğu gibi kabul edebilse, onun kadar kuvvetli olabilseydi, bir çok meseleyi daha kolay halledebilirdi.

Rahip, Collins:

— ««Umarım, sizi evlendirirken söylediğim sözleri unutmuyorsundur» dedi.

— «Hangisini muhterem peder?»

— «İyi ve kötü günlerde.»

— «Yalnız benim unutmamam bir mana ifade eder mi?»

— «Çoğu zaman etmiştir Charles.. Müca-

deleyi, sakin olan ve kazanmak isteyen kazanır.»

Charles ayrılacakları ana kadar bir tek kelime söylemedi. Rahip Collins'te üzerine düşerek bir başka şey söylemeyi lüzumsuz gördü. Sonunda tam ayrılacakları sırada, Charles:

— «Kimbilir belki de haklısınız» dedi.

Rahip Collins Charles'ten ayrıldıktan sonra hızlı adımlarla ondan uzaklaştı. Her an kumsalda birbirlerinden ayrılıyorlardı. Charles durdu, ayak izlerine baktı. Rahip Collins'le düşünceleri gibi ayak izleri de birbirinden birbirinden uzaklaşıyordu.

Döndü denize baktı. Kendisini karar verdikten sonra daha rahatlamış hissediyordu. Hayatı şimdi daha çok yaşamağa değer görüyordu. Havayı derin derin bir kaç kere içine çekti. Rosy'le ne şekilde konuşacağını düşünmeğe başladı. Sonra, hiç birşeyi önceden hazırlanıp konuşamadığını düşündü. O içinden geldiği gibi konuştuğu zaman daha olumlu neticeler almıştı.

Hızla eve doğru yürümeğe başladı. Birden durdu. Acaba Rosy, o kaybolunca intihar ettiğini aklına getirip üzülmüş müydü? Birden kara tahtayı sınıfa düşürdüğü günü hatırladı. Evet evet, o gün deliler gibi gelmişti sınıfa, sonra dehşet içinde kalmıştı, yıkılmıştı. Ara kapıya yaklaştığı zaman Rosy'nin ağladığını duyduğunu şimdi daha çok hatırlıyordu.

Sonra birden neden bunları düşünüyorum, dedi kendi kendine. Okulun olduğu tepelere doğru hızlı hızlı yürümeğe başladı.

Rosy ile bu sahilde karşılaştıkları günü hatırladı. O gün ondan ayrılmış karısının mezarını ziyarete gitmişti. O günden beri, karısının mezarına hiç uğramamış ona hiç saygı vazifesini yapmamıştı. Halbuki eskiden haftada bir kere karısının mezarını ziyaret ederdi. Ayakları şimdi hiç gereği yokken onu karısmm mezarına sürüklüyordu.

BEŞİNCİ BÖLÜM

BİR

Rahip Collins, Garnizona gidip Tim O'Leary'nin hayatı hakkında malûmat almak için binbaşının odasında beklerken, askerlerden birisi şehirdeki karakola, polise durumu bildirmiş o sırada karakolda bulunan bir köylü de Tim O'Leary'nin ölümünü polisle birlikte öğrenmişti. Bu sefer haber kaynağı karakoldu. Ve haber polis tarafından da meraklılara doğrulanmıştı. Halk bir çırpıda patladı. Hemen

meyhanenin önünde toplanmışlardı. Bayan Mc Cadre:

— «Bütün suç Rosy de o ihbar etmeseydi bu olmayacaktı» dedi.

— «Olamaz» diye bağırdı Tom Ryan, «Olamaz. Kızım böyle bir şey yapmaz.» Onun şiddetli itirazını bu sefer kimse umursamıyordu. Fakat, gittikçe artan kalabalığın sonunda Rosy'nin evine doğru gitmesinden endişe eden Tom, hakikati söyliyemiyordu. Ben telefonla haber verdim, diyemiyordu. Çünki o bir kahramandı. Kahramanlar ihanet etmezlerdi.

— «Ben yaptım» dese bile bunu ispat edemezdi. Kızının kurtulması için suçu üzerine alıyor, diye onu kenara iterlerdi. Esasında doğru olan bu mantık düzeninin yanı sıra Tom, gelmiş geçmiş en korkak insanlardan birisiydi.

— «Tim O'Leary öldü, bize yaşamak haram» diye bağırdı bir delikanlı.

— «Onun katili Rosy'dir diye biri cevap verdi.»

— «Katillere ölüm.»

Halk gittikçe kızışıyordu. Bayan Mc Cadre:

— «Rosy suçlu» dedi bir jüri üyesi edasıyla

— «Cezasını çekmeli» diye Mc Cadre bu sefer söylendi.

— «Çekmeli» diye bütün topluluk bağırdı. Tom Ryan:

— «Yapamazsınız bunu diye kükredi:

«Suçsuz bir insanı suçlayamazsınız. Mani olurum size.»

— «Çekil» diye bir genç itti onu, kalabalığın içine doğru. İtile itile Tom meyhanesinin kapısına kadar atıldı. Sonra biri daha itti onu, kapıyı da çekti üzerine. Tom Ryan meyhanede deliler gibi ağlayarak:

— «Suçsuz o suçsuz» diye barbar bağırıyordu. Kapıyı yumrukluyor, haykırıyordu «Suçsuz» diye ama onu kimse duymuyordu.

— «Evine gidelim» dedi biri.

— «Öldürelim.»

— «Pis kanını akıtmağa değmez. Onu fahişeler gibi lânetliyeceğiz. Köyümüzün namusunu lekeleyen, kocasın bir düşman subayı ile aldatan, bu yetmiyormuş gibi İrlanda'nın kahraman evlâtlarından birinin hayatını mahfeden, bir fahişeyi eski ananelerimize göre cezalandıracağız.»

Bunları söyleyen Madam Mc Cadre ayaklanmanın dişi lideri olmuştu. Bir başka köylü:

— «Konuş konuş» dedi, «Sen konuştukça kanımın daha hızlı aktığını hissediyorum.»

Bayan Mc Cadre devam etti:

— «Tim O'Leary bir kahramandı.»

Herkez alkışlıyordu.

— «O kahramanın peşinde, bizler İngiliz sömürüsüne karşı ayaklanmanın zevkini, dövüşmenin hazzını tadacaktık.»

— «Yaşaaa!» Elleri patlayıncaya kadar alkışlıyorlardı.

— «İrlandamızın kurtuluşu Tim O'Le-

ary'e bağlıydı. O bize dövüşmesini, İngilizlere karşı gelmeyi öğretti. Şimdi bütün bunları kaybetmiş bulunuyoruz. Kimin yüzünden?»

—· «Rosy'nin Rosy'nin yüzünden.»

Bayan Mc Cadre, şimdi daha çok coşmuş daha ateşlenmiş, içe kapanık hayatının bütün kini, boşuna geçmiş genç kızlığının, çocuksuz, hayatının en önemli devrini yaşıyor gibi sadik bir zevkle coşuyordu. Karısının bu ateşli konuşması karşısında Mc Cadre da ondan aşağı kalmamak için Rosy'e ateş püskürmeğe başlamıştı. Kadınlar Rosy'nin güzelliğinden, ona karşı duydukları kıskançlıktan kuvvet alıyorlar bu güzelliği tahrip etmek istiyorlardı. Erkekler, düğün günü gelini öpmek bahanesi ile sarıldıkları bu beyaz zambağı, koparmak, onu biraz da bu olay sırasında elleyebilmek amacıyla, kadınların çağrışlarına bağrışlarına daha doğrusu tahriklerine katılıyorlardı.

Hepsi müşterek bir vasatta birleşmişlerdi. Hepsi ayni şeyi düşünüyorlardı. Tom Ryan içerden tabakları, şişeleri, pencerelere vuruyor vuruyordu. Onun kırdığı camların sesi bir anda kalabalığı durdurdu.

Tom Ryan dışarı fırladı.

— «Sizi men ederim» dedi, «suçsuz bir insana el uzatmaktan sizi men ederim» diye bağırdı.

Halk, Tom Ryan'a, öfke ile küfürle mukabele ediyordu. Tom birden belinden bir tabanca çıkarıp halkın üzerine yürüdü:

— «Kim ilk harekete geçerse öldüreceğim. Kızım suçsuzdur.» Ağlıyordu. Ağlıyarak

halkın arasına o korkunç kütlenin üzerine doğru yürüyordu. Mc Cadre:

— «Senin suçun yok Tom» dedi.

— «Kızını öldürmiyeceğiz» diye biri üzerine gelecek oldu.

— «Yaklaşma» Bu ihtar bütün kütleyi bir an durdurdu.

— «Kızım masumdur.»

— «İspat et» diye Mc Cadre cevap verdi.

Bayan Mc Cadre:

— «Öyle ya ispat et» dedi. Bu arada biri bir taş attı. Tom'un elinden silâh düştü. Halk onu iterek yürümeğe başlamıştı. Bir zafer marşı söyleniyormuş gibi tempolu adımlarla okula doğru gidiyorlardı.

İKİ

Rosy pencereden kocasının gelişini görünce, kumsalda karşılaşmalarını, sonra sınıfta Charles'i bekleyişini uzun uzun konuşmalarını ve ilk öpüşmelerini anımsadı. Kocası daha çabuk daha arzulu fakat daha katı bir ifade ile eve gelmişti. Sanki giden, rahip tarafından, karısı tarafından aranan o değilmiş gibi Charles:

— «Çocuklar gelmedi mi?» dedi.

— «Gittiler.»

— «Neden?»

— «Sen yoksun diye onlara ben ders vermeğe kalktım. Biri babasının benimle konuşmamasını tembih ettiğini söyledi. Sonra hepsi birden kalkıp sınıfı terkettiler.»

— «Anlaşıldı» dedi Charles sınıfa doğru gidiyordu. O kapıya vardığı bir sırada Rosy:

— «Sana bir şey söylemek istiyordum» dedi. Charles döndü kadının yanına kadar geldi. Fakat Rosy konuşmasına nerden başlıyacağını bilemiyordu. Charles karısının yüzüne baktı. Acıyan, üzgün ve fakat asla kindar olmayan bakışlardı bunlar. Charles:

— «Aşkınızın bitmesini bekliyecektim» dedi, «Romantik bir bağ var sanıyordum aranızda. Akşam olanları gördükten sonra, tepe üzerinde kucaklaştığınızı gördükten sonra, aşkınızın sona ermesini beklememi isteyemezsin artık benden.»

Rosy evet anlamında başını salladı.

— «Belki hiç bunu beklememeliydim. Seni tekrar kendime bağlamak için çalışmamalıydım»

Rosy evet anlamında baş salladı. İkisi de konuşmadılar bir süre. Charles, bütün o kararlı başladığı konuşmasına rağmen, sözün gerisini getiremiyordu. Rosy, içinin tükendiğini biliyordu. Artık Dorian da yoktu. Charles'te. Yutkundu. Tebessüm etmeğe çalıştı, beceremedi. Birşeyler daha söylemesini bekliyordu Charles'in. Charles nihayet:

— «Seni bırakacağım» dedi.

Kadın tevekküle başını önüne eğip, nasıl istersen öyle yap der gibi duruyordu. Sanki için-

de bir şeyin koptuğunu, tamir edilmesi imkânsız bir şeyin koptuğunu biliyordu. Charles:

— «Siz ne yapacaksınız?» dedi.

Rosy tebessüm etti. Son anda dahi kocası ona «siz» diyordu. Ne yapacağını merak ediyordu. Onunla ilgileniyordu. Ona söylemeli miydi? Dorian'la herşeyin ama herşeyin bittiğini söylemeli miydi? Yoksa bunun hiç mi önemi yoktu. Rosy bakışlarını Charles'e çevirdi yutkundu. Gözlerinde tatlı bir tebessüm bütün duyduğu acıyı örtmeğe yetti:

— «Bitti» dedi.

— «Gittiğim için mi böyle söylüyorsun?»

— «Hayır hakikaten bitti.»

— «Ona söyledin mi?»

— «Biliyor» dedi Rosy.

— «Söyledin mi?»

— «Bilmesi lâzım» dedi Rosy.

— «Bu kadar samimi miydiniz? Senin hislerini söylemeden anlıyacak kadar samimi miydiniz?»

— «Öyleydik.»

Charles ayağa kalktı. Odada dolaştı. Sonra karısına inandığını, onun bir kere kendisine yalan söylemediğini düşündü. Sorulan sual ne kadar aleyhinde olursa olsun Rosy daima hakikati söylemişti ona. Geldi karısının yanındaki iskemleye çöktü.

— «Gerçeği söyle» dedi, «Onu unutabilecek misin?»

Rosy başı ile evet anlamında cevap verdi. Charles:

— «Unutamazsan aramızda hayal gibi dolaşır» dedi, «Bu da sana mutluluk vermez.»

— «Haklısın» dedi Rosy. Bu, bir anda düzelmesi beklenen, her şeyin sonu oldu.

— «Haklı mıyım?»

— «Haklısın Charles, ben her şeyi yıktım.»

— «Şimdi ne yapacaksın bu köyde kalamayız.»

Rosy o zamana kadar bu köyden gitmeyi hiç düşünmemişti. Biran düşündü. Charles konuşmasına devam ediyordu:

— «Sen buraya göre değildin Rosy. Burdan gitme vaktimiz geldi. Hem benim için, hem de senin için.»

— «Sen kalırsın» dedi Rosy.

— «Neden? Hem de ne yüzle.?»

Rosy, kocasının ilk defa kendisine çatacak yerde, kendisinin ne yüzle burda kalacağını söylemek suretiyle, olaydan duyduğu üzüntüyü belirttiğini gördü.

— «Senin suçun yok ki Charles?»

— «Suç sende olduğu kadar bende de var Rosy. Seninle evlenmeyebilirdim.»

— «Ama ben istemiştim.»

— «Direnebilirdim. Senin yaşına göre çok geçkindim.»

Rosy, söyleyecek söz bulamamıştı. Öylesine susuyordu. İçinde birşeyler olacağını söyleyen acaip bir his vardı. Kocası da onun konuşmasını bekliyordu. Karar vermiş olmanın rahatlığı biraz sonra, nedenini bilmediği bir sıkıntıya yerini bırakmıştı. Charles, esas söy-

lemek istediklerini karısına söyliyememenin rahatsızlığını duymaya başlamıştı. Rosy'nin yanında tekrar kendisini aciz hissetmeğe başlamıştı. Konuşmasının başında «seni bırakacağım» derken ne kadar cessur sa şimdi kendisini o kadar güçsüz hissediyordu. Kalktı, oda içinde bir süre dolaştı. Orda sahilde gecelik entarisi ile otururken verdiği kararları kendi kendine tekrar ederek cesaret bulmağa çalıştı. Ondan ayrılacağını, onu bırakacağını kat'i bir lisanla söyliyecekti. Hatta mutlu olması için söyliyeceği sözleri bile kafasının içinde plânlamıştı. Hatta, karısının o İngiliz subayı ile evlenmesini sağlamak için boşanmayı bile düşünüyordu. Gerçi, Rosy ondan ayrıldıktan sonra Charles, kendisini toplayamıyacağını, çok ızdırap çekeceğini, buna dayanmak için gereken gücü ne şekilde bulacağını bile hesaplamıştı.

Bütün hayatı hesap yapmakla geçmiş bir insandı. Bu sebeple de zorluk çekmezdi. Fakat, şimdi herşey allak bullak olmuştu. Rosy'nin yanında çok güçsüz, Rosy'nin yanında çok çekingen. Tekrar:

— «Ayrılmamız lâzım» dedi kendisini zorlayarak. Rosy, başını salladı.

— «Haklısın Charles, seni kınamıyorum, bu kararından ötürü. Ne kadar, tarizde bulunsan haklısın sana karşı vazifelerimi yapmadım. Yapamadım. Evlenirken Rahip Collins'in söylediklerini unuttum. Gerçekten suçluyum.»

Rosy'nin meseleyi bu kadar tabii karşılaması da Charles'i yıkıyordu. Belki de suçsuz-

du Rosy. Belki de esas suç kendisindeydi. Birden karısının gözlerinin içine bakarak sordu:

— «Yanılmıyorsam beni seviyordun değil mi?»

— «Gene seviyorum.»

— «Anlayamadım?»

— «Seni seviyorum. Sana karşı inkâr edemediğim bazı hisler duyuyorum Charles, fakat bu hisler, o evliliğe karar verdiğimiz günlerdeki hislerden çok başka, çok değişik.»

— «Acıyorsun.»

— «Hayır Charles, anlamıyorsun beni. Senin değil asıl benim acınılacak durumum var.»

— «Senin acınılacak durun mu var?»

Charles şaşırmıştı. Charles karışık etkenler altındaydı Sadece :

— «Bir süre düşünelim» dedi.

— «Ne kadar?»

— «Bir süre Rosy, meseleleri tartışalım. Açık olalım birbirimize karşı. Dürüst olalım.»

Rosy, bir an düşündü. Kocasına onu aldattığını açıkça itiraf etmekle etmemek arasında bocalıyordu .Belki de Charlese yaşama gücü veren hala kendisinin Doiran'la olan münasebetini açıkça bilmemesiydi. Rosy acı acı tebessüm ederek

— «Charles» dedi, «İnsan çok kere kendisine dahi açık olamıyor.»

— «Kaçamak konuşmuyor muyuz Rosy?»

— «Hayır Charles, ben ayrılmıyalım demiyorum. Beni bırakma da demiyorum. Ne is-

tersen yapmakta serbestsin. Beni terkedebilirsin. Hatta bana hakaret eder, beni kınayabilirsin.»

— «Rosy...»

— «Sözümü kesme Charles, belki de yapabileceğin en doğru hareket beni bu çatı altından kovmaktır. Belki de ben bunu çoktan hak ettim.»

Bunu söylerken ağlıyordu Rosy, ama kat'iyen kendisine acındırmak isteyen bir davranışı yoktu. Hatta bunu kendisi de söyledi:

— «Yalnız beni acıdığın için yanında tutma Charles, bana acıdığın için kendini helâk etme senden yalvararak bunu istiyorum. Bu benim yapabileceğim en dürüst harekettir.»

Susmuştu Rosy, Charles bir süre karısına anlamsız gözlerle baktı. Rosy, elinin tersi ile dinmiş göz yaşlarının biraz evvel akmış olduğu yüzündeki son kalıntılarını da sildi.

— «Yaptıklarımdan pişman değilim.»

— «Bunu beni aldatmadığın manasında yorumlayabilir miyim?»

— «Bilmem, bu senin bileceğin bir husus.»

Tekrar ikisi de susmuşlardı. Rosy, sonra ağır ağır tane tane konuşmasına devam etti:

— «Hiç değilse, kısa ömrümde..»

— «Rosy ne demek istiyorsun?» Charles endişeli sözlerini kesmişti. Rosy parmağı ile kocasının dudaklarını kapadı.

— «Beni dinle Charles.. Beni dinle, belki de bir daha hiç bu kadar açık ve samimi olamıyacağız. Hiç değilse kısa ömrümde, bir in-

sanın yüz sene yaşamış bir insanın hayatında yaşamıyacağı kadar mutlu anlar yaşadım. Bunlar bir hayata değerdi.»

Rosy bunları söylerken ağlıyordu. Kaybettiği büyük aşkı için, bir daha hiç bir zaman dönmiyeceği Dorian için ağlıyordu. Bakışlarını, ıslak ve ızdırap dolu bakışlarını kocasına çevirdi:

— «Onunla aramızda ne varsa bitti dedim sana. Bunu böyle bil. Bunu senden özür dilemek, tekrar bana dönmeni sağlamak için söylemiyorum. Hiç bir zaman hakkım olmayan bir şeyi isteyemem. Birden susmuştu Rosy.

Charles:

— «Bana mutluluk verdin» dedi, «Hiç bir zaman duymadığım duyamıyacağım bir mutluluk verdin. Ölmüş olan karımdan, onunla geçen, sıkıntılı günlerden söz edecek, ölmüş bir insanın arkasından konuşacak değilim.»

Charles ne söyliyeceğini şaşırmıştı. Girdiği konu tehlikeli ve hiç bir zaman kendisine bile itiraf edemediği kadar sertti. Yutkundu. Söyleyip söylememek arasında bocaladı. Sonra dudaklarını, ısırdığı dudaklarını sanki boşanmak ister gibi serbest bıraktı:

— «Onun yanında kendimi harcanmış bir genç olarak görüyordum. Şimdi seni benim yanımda ayni şekilde gördüğüm gibi. O sağken, zaman zaman Dublin'e giderdim.»

Rosy, Charles'e baktı şaşkın şaşkın. Charles:

— «Herşeyi söylediğimi sanıyorum» dedi.

— «Anlıyorum Charles.»

— «Bir şeyi daha anlamanı rica edeceğim.»

Tekrar ve uzun uzun göz göze bakıştılar. Charles'in gözleri dolu doluydu. O erkek o da yanıklı yüzü ızdıraptan gerilmişti:

— «Ama gene de seni bırakmak zorundayım.» diye devam etti.

Yan yana oturdular. Susmuşlardı. Söylenecek herşeyi söylemiş insanların rahatlığı vardı ikisinin de yüzünde.

ÜÇ

Kalabalık, büyük bir coşkunluk ve taşkınlık içinde ilerliyordu. Önde kadınlar ve kadınların arasında Bayan Mc Cadre'nin yanında kocası yürüyordu. Homurtu, insanların cıkardığı homurtu, bir yerden sonra uğultu halini almıştı. Bağrışanlar çığrışanlar, Rosy'e ve İngiliz subayına lanetler yağdıranlar, birbirlerini de teşvik ediyorlardı. Genç bir adam:

— «Saçlarını keselim» dedi.

— «Taşlıyalım» diye bir başkası, daha ileri gitti. Hiç kimsede en ufak bir acıma. en ufak bir yumuşama emaresi yoktu. Rosy'nin babası, Meyhaneci arkalarda kalabalığa yetişmek için düşe kalka geliyor, kendisinden evvel kızının evine varacak olan kalabalığa:

— «Durun Tanrı aşkına durun, o suçsuzdur Rosy» diye bağırıyordu.

Yol uzundu, yol yokuştu. İnsanlar, öfkeli hırslı insanlar bu mesafe, hic değilse biraz yumuşayabilirlerdi. Fakat, birbirlerini öylesi-

ne tahrik ediyorlardı ki, kin ve garaz gittikçe dalga dalga artıyordu. Bir kadın:

— «Saçlarından bileğime dolayıp yerlerde sürüm sürüm süründüreceğim kaltağı» dedi. Bir genç kız:

— «Yaşşaa» diye bağırdı. Bir başka kadın:

— «Kafasına kafasına vuracağım bu taşı» diye elindeki taşı gösterdi.

— «Yılanın başını ezer gibi» diye yanındaki komşusu onu körükledi.

Arkalarından gelenler, öndekileri geçiyor, sonra yeniden kuvvet alan en arkadaki bir kaç kişi onların önünde yer alıyordu. Yerden taş toplayanlar, yolda buldukları ağaç parçalarını, sopaları ellerine alanlar vardı. Bu esasında Rosy'e karşı duyulan nefretten ziyade İngilizlere karşı duyulan nefretin kinin belirtileriydi.

Tom Ryan, bir türlü yetişemediği kalabalığın peşinden nefes nefese koşuyor, düşüyor kalkıyor sonra tekrar koşmağa başlıyordu. Kalbi heyecandan, korkudan, en önemlisi kendisine karşı olan nefretinden duracak gibi çarpıyordu. Kalabalık koşmağa Tom Ryan'la aralarındaki mesafeyi daha çok açmağa başlamıştı. Tom da son bir gayretle atıldı. Ayağı kaymıştı. Yere düştü. Yerden uzaklaşan kalabalığa bakarak:

— «Durun, durun tanrı aşkına durun.» diye bağırdı.

Sonra tekrar koşmağa başladı. Kavakların arasında Michael'in oturmuş bir sandığı sürüklediğini görünce ondan medet umdu. Tom

Michael'in yanına koştu. Nefes nefese dilsiz ve aptal Michael'e yalvarır gibi:

— «Koş» dedi, «Koş Rahip Collins'e haber ver, Allahını seversen Rahip Collins'i Öğretmen Charles'in evine getir.»

Michael aptal aptal yüzüne bakıyordu. Tom'un söylediklerinden bir şey anlamamıştı. Tom, gözden kaybolmuş olan kalabalığın arkasından bakarak tekrar nefes nefese yalvardı Michael'e:

— «Rahip Collins'i bul Michael.. Beni anlıyorsun değil mi? Rahip Collins'i bul. Michael beni duyuyorsun değil mi?»

Michael ondan korkmuş, heyecanından, adamın nefes nefese konuşmasından korkmuş geri geri çekiliyordu. Tom, bu aptala meram anlatamıyacağını anlamış olmasına rağmen tek umudunun, kızı Rosy'nin tek kurtuluş umudunun bu olduğunu bildiği için yalvarıyordu.

— «Beni iyi dinle Michael, Rahip Collins'i bul. Onu öğretmenin evine getir.»

Michael sırıttı. Tom deli olacaktı. Söylediği sözlerde gülünecek bir şey olmamasına rağmen bu deli bu aptal sırıtıyordu. Gırtlağını sıkabilirdi bu adamın.

— «Michael» diye bağırdı, «Beni dinliyor musun? İşitiyor musun söylediklerimi Rahip Collins'i bul Allahın belası Rahip Collins'i bul çabuk.»

Geri zekalı Michael bu sefer büsbütün korkmuş, sürüklediği sandığı kaptığı gibi sahile doğru koşarak topal bacağını sürükleye-

rek kaçmağa başlamıştı. Tom bu umudunun da suya düştüğünü anlayınca yeniden koşarak halkın gittiği istikamete doğru nefes nefese gözden kayboldu.

★ ★

Topal Michael, omuzundaki dinamit yüklü sandığı koştura koştura bir süre. Gitti. Sonra yorgun düşerek durdu. Sandığı kaldırdı yere attı. Nefes nefeseydi. Elindeki sandığı vermediği için memnundu. Bunu ötekiler gibi denizden toplamıştı. Herhalde kimseye vermezdi. Madalya'yı bulmuş, göğsüne takmış ama gene de Rosy İngiliz subayına güldüğü gibi ona gülmemişti. Bir kere olsun yanağından öpmemişti. Döndü arkasına baktı. Meyhanecinin peşinden gelip gelmediğini anlamağa çalıştı. Sonra tekrar, dinlendiğini nefeslerinin muntazam hale gelmesinden anlayarak yüklendi yürüdü. Rosy'nin vakti ile öğretmen Charles'in yolunu beklerken hırkasını sakladığı yerdi burası. Eski çıkma kazanların, gemi enkazı demirlerin yığılı olduğu bir hurdalıktı. Michael, sırtındaki dinamit kutusunu burda kendi açtığı bir oyuğa sakladığı büyük bir sandık içine yerleştirdi. Sonra sağa sola baktı. Neşelendi. Bir gören yoktu

Topal Michael koşarak kumsaldan kırlara doğru gitmeğe başladı. O sırada uzaktan sahilde dolaşan Dorian'ı gördü. Ona baktı, sakladığı sandıkların bulunduğu tarafa baktı. İngiliz onu görmemiş olmalıydı.

★ ★

Dorian, Rosy'siz hayatın artık çekilmez bir işkence haline geleceğini biliyordu. Rahip Collins kendisini ziyarete geldiği zaman ona açılmak, ona Rosy'le olan münasebetini anlatmak istemişti. Fakat, Tim O'Leary'nin Dublin'de gıyabında yapılan yargılamadan sonra idama mahkum edilmesi ve infazın da hemen gerçekleştirilmesi bu umudu da ortadan kaldırmıştı. Halkın yalnız kendisine değil ama mutlaka Rosy'e de kızdığını, ondan hiç değilse konuşmayarak intikam alacağını hissediyordu. Rosy meseleyi bitirdiyse, kocasına karşı olan vazifeleri kadar mutlaka bu kararında halkın da etkisi vardı.

Dorian, yeni bir hayat kurmak, diye geçirdi içinden. Acı acı güldü. Böylesine tatlı, böylesine içten bir aşkı bir kere daha bulabilir miydi? Tebessüm ederek imkânsız, diye düşündü. Rosy kendisinden kopmak istemeseydi ona kimse mani olamazdı. Ne kocası, ne halk, ne rahip Collins ne de ordu. Kimse kimse mani olamazdı birleşmelerine. Fakat, Rosy «bitti» demişti.

Aksayan ayağını kumlarda sürükleyerek denizin yanma kadar geldi. Uçsuz enginlere baktı. Dudaklarını ısırdı. Sonra kendi kendine «bitti» diye tekrar etti. Yalnız aşkları bitmemişti. Hayat bile bitmişti. Şimdi yaşamak o kadar güç geliyordu ki kendisine. Marn cephesinde vurulduğu zaman ölümden o kadar korkmuştu ki. Halbuki ne vardı korkacak. İnsan mutlu olmadıktan sonra yaşamanın anlamı neydi? Tekrar, kendi şehirlerindeki sevgi-

lisini anımsadı. Şimdi onu da onunla geçecek bir hayatı da anlamsız buluyordu.

Taşlardan birinin üzerine oturdu.Tabakasından bir sigara yaktı. Rosv'le sayılı buluşmalarından her hangi birini hatırlamak için gözlerini yumdu. Hepsini birden hatırlıyordu İlk gün meyhanede karşılaşışlarını, ormanda ilk olarak Rosy'e sahip oluşunu, yağmur altında sevişmelerini, hepsini hepsini hatırlıyordu. Sanki çok ihtiyardı da bir balıkçı köyüne yerleşmişti de gençlik hatıralarını düşünen bir insan gibiydi. Damarlarında kan kan yerine bir avuç su akıyordu. Artık erişilmesi çok güç bir mazide kalmış gibiydi gençliği. Gözleri yaşardı. Ağlıyorum, diye geçirdi içinden. Ağlıyordu ve bu göz yaşları ne aşkı içindi, ne de Rosy için, kendi ölmüş, bitmiş, tükenmiş olan gençliği içindi. Artık o yakın mazideki gençlik çılgınlığını bir daha yaşamasına imkân yoktu. Başka birini bu kadar kuvvetle sevmesine imkân yoktu.

Dorian orda sahilde duran, bir şeytan minaresine baktı uzun uzun, kalktı eline aldı. Bir tanesini Rosy'e vermişti. Ayni bunun gibiydi. Sonraki buluşmalarında Rosy o şeytan minaresini en kıymetli bir ziynet gibi sakladığını söylemişti ona. Dorian, ellindeki şeytan minaresini kaldırdı denize attı. Bir an durgun suyun üzerinde duran kabuk, biraz sonra battı. Kayboldu, Dorian sağlam ayağına bütün gücünü vererek kalktı. Tükenmek üzere olan sigarasını denize attı. Suda bir anda söndü sigara. Hayat bu kadar kısaydı işte. Bütün güzel şeylerin ömrü bu kadar kısaydı işte.

Uzaklara çevirdi başını, Topal Michael'i gördü. Bu zavallı da Rosy'i seviyordu. Bir an durdu ondan tarafa baktı. Ne farkları vardı O da Rosy'e aşıktı kendisi de. O hiç bir zaman Rosy'e ulaşamamıştı. Kendisi de ulaştığı o temiz o güzel varlığı kaçırmıştı. Ayni noktadaydılar, ayni seviyede iki topal...

Dorian tepelere doğru yürüdü. İçinde bir şeyler yapmak isteyen insanların birden onu saran aceleciliği vardı. Okuldan yana gitmiyecekti. Rosy'den yana gitmiyecekti. Uzaklara kayalara doğru gidecekti. Belki de öylesine giderse bu düşüncelerden kurtulurdu. Belki de, bir şeyler, olması mukadder bir şeyler onu yeniden bağlardı hayata. Ama Dorian yeniden hayata bağlanmak istemiyordu ki Yoksa isti yormuydu? Bunu da bilmiyordu.

Adımlarının kumda çıkardığı sesler kulağına «Rosy Rosy» diye geliyordu. Bir süre bu sesleri dinledi. Sonra bu ses kulaklarında Rosy Rosy diye uğuldamaya başlayınca durdu. Korktu çıldıracaktı. Ayaklarının sesini duymamak için kulaklarını kapadı elleri ile. Sessiz lik bir anda Rosy diye patladı içinde. Kulakla rından ellerini çekti. Gözlerini kapadı. Rosy vardı karanlıklar içinde. Binlerce Rosy gördü gözlerini açınca, ordan, kayaların arkasından bulutlar arasından, denizden, gelen binlerce Rosy vardı. Rosy o kadar çoktu ki, Rosy'ler öylesine onu sarmışlardı ki birden bomboş sahilde, kayalara doğru dönüp avazı çıktığı kadar:

— «Rosy..» Diye bağırdı. Kayalar ona Rosy diye cevap verdiler.

DÖRT

Charles ellerini oğuşturdu. Karar vermiş insanların gönül rahatlığı ile:

— «İki yüz İngiliz liram var» dedi, «Bu radaki eşyalarda 50 eder payaşırız.»

Rosy, minnet dolu gözlerini kocasına çevirdi. Ayrılmağa karar verdikleri şu anda, Charles kimseye muhtaç olmaması için bir servet sayılacak parasının, hiç değilse kendisi için bir servet sayılacak parasının, yarısını da ona veriyordu. Böylesine iyi bir insan...

Birden atılan bir taş camı kırmış odanın ortasına düşmüştü. İkisi de ayağa fırladılar, uğultu halinde dışardan gelenlerin sesleri duyuluyordu.

Bu gelenler ne istiyorlardı? Hiç sorgusuz sualsiz bütün köy halkının kendi evlerine girmesi ne demek oluyordu. Charles karısını arkasına aldı. Pencereden de, kırılan camlardan da insanlar içeri girecekmiş gibi bakıyorlard. Halkın bu son hafta içinde ikinci eylemiydi. Birincisinde cephane kaçırmak için hep birden harekete geçmişlerdi. Şimdi de..

Charles bağırdı:

— «Ne istiyorsunuz?» Bayan Mc Cadre.

— «Düşman değiliz» dedi.

Rosy korku ve dehşetle kalabalığa bakıyordu. Dışardan gelen seslerden Charles karısına karşı bir kıyama kalktıklarını anlamıştı. Bağırdı:

— «Ona el sürmiyeceksiniz. Böyle bir şeye müsade etmem.»

— «Ama Tim O'Leary'i ihbar eden oydu.»

— «Bu muhbir neden Rosy olsun?»

Biri, bir tokat gibi konuştu:

— «İngiliz subay sevgilisiydi.»

— «Olabilir, bu yeterli bir delil değil onu size bırakmıyacağım.»

Mc Cadre:

— «Biz zaten seni istemiyoruz» dedi. Sonra Rosy'nin üzerine yürüdü:

— «Seni ihanetten suçlu bulduk» dedi. Kızın kolundan çekmek istedi. Charles atıldı. Adamın kolunu itti.

— «Ona dokunmayın.»

Kalabalıktan birisi bağırdı:

— «Erkek olsaydı onun yaptığın yapanı öldürülürdü.»

Bu sırada, kalabalık arasında, Rosy, ızdıraptan perişan olmuş babasını gördü. Tebessüm edecek oldu. Baba umutsuzluk ve utançla başını önüne eğdi. Rosy şaşırmıştı. Babası da demek onlarla beraberdi.

Bu sefer Bayan Mc Cadre kızı kolundan tutup çekmek istedi. Tekrar Charles ileri atılıp karısını kolladı:

— «Ona dokunmayın.» Adamlardan birisi atıldı:

— «Charles» dedi, «Müdafaa etme artık. Herkez sahildeyken o seni de atlatıp Tim O'Leary'yi ele verdi.»

— «Başkası olamaz mı yani?»

— «Yakında kim vardı? Burdan garnizon ne kadar yer. Ondan başka kimin vakti vardı.»

— «Belki ben haber verdim.»

— «Bunu sen yapmazsın Charles?»

— «Ne biliyorsunuz?»

— «Yapmazsın sen Charles seni iyi tanıyoruz.»

— «Ben de karımı iyi tanıyorum.»

— «İyi tanısan sevgilisi olduğunu anlardın.»

Bir başkası atıldı:

— «Charles artık müdafaa etme onu. Karın olacak o alçaktan başka bunu yapacak kimse yok aramızda» dedi. Mc Cadre da Tom'a Rosy'nin babasına döndü baktı. Charles:

— «Bu ihbarı yapan herkez olabilir» dedi, «Polis.»

— «Polis elleri kolları ağzı bağlı mahzendeydi.»

— «Herkez olabilir bütün köy sokaktaydı.»

— «Sokakta değil sahildeydik. İftihar etmediğimiz bir işi yapıyorduk.»

Bir kadın:

— «Siz geç geldiniz» dedi.

— «Geç haber aldık. Liz haber verdi ve yanımızdaydı. Ona sorun.»

— «Liz sizin için yalan söyler.»

Charles son bir umutla atıldı:

— «Karakolun telefonunu kullanabilir birisi.» Mc Cadre sırıtarak ağır ağır üzerine yürüdü ve:

— «Kullanamazdı» dedi.

— «Niçin?»

Mc Cadre döndü Tom'a, Rosy'nin babasına baktı.

— «Bunun cevabını sen ver Tom. Neden kullanılmazdı telefon?»

Tom'un başı önüne düşmüştü. Ben o telefonla haber verdim. Kesmeden evvel ben haber verdim diyecek gücü kendisinde bulamıyordu.

— «Tom bu hattı kesmiştin değil mi?» Tom başını evet der gibilerde öne eğdi. Mc Cadre:

— «Karakola girdin ve kestin değil mi?» diye suali tekrarladı. Tom gene başını önüne eğdi ve kaçar gibi kalabalığı yardı gerilere gitti gözden kayboldu.

Rosy sanki bütün konuşulanlar kendisi için değilmiş gibi olayı izliyordu. Anlamsız gözle bakıyordu insanlara, sanki bir halk mahkemesi kurulmuş, bütün bu kalabalık onun idamı için çırpınıyorlardı. Bir tek insan, babasının bile üstünde bir tek insan, kocası onun savunuculuğunu yapıyordu. Mc Cadre:

— «Şimdi ne dersin?» dedi Charles'e.

— «Hiç, fakat gene de bırakmıyacağım onu size.»

Mc Cadre, muzafferbir ihtilâl konseyi üyesi gibi, suçluyu işaret ederek,halka

— «Onu dışarı çıkarın» dedi.

Herkez bu sözü bekliyordu. Birden kadının üzerine saldırdılar. Charles bütün müdahalesine rağmen onu kollarından koparıyorlardı. İnsan üstü bir gayret sarfediyordu. Charles bütün gücü ile topluluğa karşı koyuyordu. Ama karısını, Rosy'i elinden çekip almışlardı. Halk kendi arasında Rosy'e yer açıyor, biraz

sonra idam edilecek bir mahkûma gösterilen ihtimamla onu dışarı çıkarmak için acele ediyorlardı.

Rosy dışarı çıkarılınca, bütün kalabalık birden saldırdı. Onun feryadı bile halkın coşkun bağırışları arasında işitilmiyordu. Saçlarından tutup tokat vuran kadınlar, yumruklayan kızlar vardı. Fakat daha çok ta erkekler onun yumuşak yerlerine değmek için bir birlerini eziyorlardı.

Charles deliler gibi atıldı kalabalığı arasına ilk çıkan üç dört kişiyi yumrukları ile devirdi ama bu sefer bu saldırgan adama ders vermek isteyen yirmi otuz kişi birden üzerine yürüdü. Biri kollarından tutmuş, öbürleri önden midesine suratına rasgele vuruyorlardı. Bir tarafta Rosy kadınlar ve kaçamak yapan erkekler tarafından hırpalanırken, bir taraftan da Charles önüne gelen adamın attığı yumrukla zoruna ayakta duruyordu. Daha şimdiden bir gözü şişmiş, bir dişi kırılmış, midesinden karaciğerlerinden dayanılmaz ağrılar geliyordu. Charles bitap düşüp yere yüzü koyun kapaklandığı zaman. Yumruk vuran ellerini kabaralı postalları ile ezmeğe başladılar. Bu Tim O'Leary'nin yakalanması veya ölmesi bakımından duyulan kinden ziyade, böylesine güzel bir kadına sahip olan, sonradan elinden kaçıran bir aptala duyulan, erkek öfkelerinin neticesiydi.

Charles çiğnenmiş ellerinin acısı ile patlayan kaşı sökülen dişi ağrıyan vücudu ile umutsuzca kalabalık arasında çırpınan karısına baktı.

Mc Cadre

— «Açılın» dedi. Kalabalık Rosy'nin etrafından çekilmişti. Bayan Mc Cadre

— «Makas» dedi.

Bir koyun kırpma makası sıkıştırdılar eline. Biri

— «Soyun» diye bağırdı. Bu çığlık iştiyakla erkekleri öne attı. Şimdi leş kargaları gibi insanlar bu beyaz çiçeğe atılmışlardı. Elbiseleri Korsajı, etekliği, herşeyi parçaparça çıkıyordu. Öbür taraftan, ellerine doladıkları saçlarını çekiyordu bir takım kadınlar. Rosy, artık mukavemet edecek kuvvetten yoksun, öylesine bırakmıştı kendisini. Ms Cadre ilk hamleyi yaptı. İpek gibi uzun saçlar bir anda kesildi, kesildi, kesildi...

— «İyice soy diyordu bir başkası daha..» Gene kadının üzerine saldırdılar. Yerde Charles kafasını toprağa çarpıyordu. Bundanbaşka yapacak hiç bir şeyi yoktu.

Rahip Collins Yolda Tom'a rasladı. Rosy'nin babası çıldıracak gibiydi. Korkuyordu kimsenin olmadığı yerlere kaçmak istiyordu.

Rahip Collins

— «Köyde kimseyi göremeyince» dedi. Tom ölüyordu ızdıraptan, Rahip Collins baktı:

— «Oraya gidin, Rosy'i kurtarın ellerinden» dedi. Rahip Collins durumu anlamıştı. Hızlandı.

Halk, kudurmuş işini bitirmişti. Charles karısını çeketi ile sarmış ve onu evine sokmuştu. Gençler Rosy'nin parçalanmış elbiselerinin korsajını takmış onun taklidini yapıyordu.

Rahip

— «Defolun. Defolun aptallar» diye bağırarak bütün olayın geçtiği, bahçeye girdi. Hepsi koşarak çıkıp gitmişlerdi. Ortalarda kimse kalmayınca, Rahip bir süre çevreye, muharebe yerine dönmüş bahçeye, baktı. O sırada Topal Michael de Okula doğru tırmanmış olduğundan Rahipten hemen sonra bahçeye girdi. Duvar üzerinde duran siyah bir kadın çorabını aldı uzun uzun tetkik etti. Rahip Collins

— «Bırak onu» diye bağırdı. Zavallı Michael, bu kadar öfkelendirecek bir hareket yaptığını sanmıyordu. Korkarak geri çekildi. Rahip Collins, bütün öfkesini ondan almak ister gibi üzerine yürüdü:

— »Defol burdan defol» diye bağırdı. Zavallı Michael aşağılara sahile doğru kaçıyordu. Rahip Collins, okula ve eve baktı. Fırtına geçtikten sonra yapılacak bir şey yoktu. İki insan, karı koca, birbirlerinde belki de teselliyi bulacaklardı. Hiç içeri girmeden, kiliseye doğru yürüdü gitti.

Rosy, içi titriye titriye ağlıyordu. Kesilmiş saçları, ezilmiş yüzü gözü, morarmış, çürümüş alnı ile kocası tarafından sarıldığı battaniyeni niçinde, titriye titriye ağlıyordu. Gözlerinde yaş yoktu. Uzun süre ağlamış insanların, bitip tükenmek bilmeyen bir iç çekişi, kalmıştı kadında.

Charles, orda yanı başında, artık terkedemiyeceğini anladığı karısının yanında sessizce oturuyordu.

Dışardan denizin sesi duyulmuyordu. İlk defa bu ses duyulmuyordu. O kadar büyük bir sessizlik hüküm sürüyordu ki, şöminede yanan odunların da çıtırtısı olmasa, bütün dünyada tek bir canlı kalmamış hissine kapılırdı insan. Charles, başını kaldırdı. Yüzü yara içindeydi. Karısının, bu hali ona çok dokunmuştu. Kalk tı, bir kac adım ötedeki içki bardaklarına güçlükle gitti, bir bardağa konyak koydu. O parça parça elleri ile onu getirdi Rosy'e uzattı. Kadın melûl mahsun baktı bardağa, kocasının parça parça elindeki. bardağa baktı. Sonra elini uzattı. Bardağı aldı. Bir yudum sadece bir yudum içti kocasına verdi. Bu hareketinde. «Sen de iç» diven bir taraf vardı. İkisi de ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Hemen burdan gitmek istedikleri muhakkaktı. Nereye gideceklerini. ayrı ayrı mı beraber mi gideceklerini, hiç bir şeyi bilmiyorlardı. Hatta bu müşterek tek konuları olmasına rağmen, bunu bile konuşmak istemiyorlardı.

Rosy başını kaldırdı. Kocasına baktı. Charles, ellerini kontrol edivordu. Canının acıması hic önemli değildi. Bütün ömrünü vakfettiği bir köyde, insanlar onun en sevdiği şeyleri vıkmışlar, tahrip etmisler, sonra bir fırtına gibi çekip gitmişlerdi. Onlara kızamıyordu. Karısını suçlu bulduğu için onlara hakta veriyordu.

Charles, insanları düşünüyordu.

Rosy, ocaktaki ateşe baktı. Yanmavı düşündü

Charles, burdan gitmeyi özledi. Yarınki

otobüsle giderim diye geçirdi içinden. Sonra Rosy'e baktı hiç değilse Dublin'e kadar onu da götürecekti.

Odaya geldiğinden beri Rosy'e bir söz söylemediğini düşündü. Kadın ,kendi kadını belkide tam bir umutsuzluk içindeydi. Charles

— «Bu insanlar kendi içlerindeki öfkeye bir mecra aradılar» dedi. Rosy onu dinlemiyor gibi duruyordu. Charles devam etti

— «Bu sebeple seni seçtiler. Kadınları seni kıskanırlardı. Erkekleri de bana haset ederlerdi.»

Rosy başını salladı.

— «Beni de küçük gören bir tarafları vardı» Rosy buna başını iki yana sallayarak donuk ve ağlamak üzere bir gözle itiraz etti. Sanki konuşmasını unutmuşta, sadece işaretle anlaşan bir dilsiz gibiydi.

— »Ayrıldığımızı anlamalarını istemem. Gidinceye kadar beraberiz.»

— «Olur» dedi Rosy.

Sonra acı acı tebessüm etti

— «Neden güldün Rosy?»

— «Gidinceye kadar beraber olmamız acaip geldi.»

— «Beraber gideceğiz burdan. Seni burda bırakmam. Hiç değilse Dublin'e kadar.»

Rosy olur anlamında baş salladı

Tekrar ve daha uzun sustular. Kadın, hiç bir şey düşünümiyordu. Avuçlarında sıkı sıkıya tuttuğu saçları vardı. Kocasının bir anlık başka tarafa bakışından istifade ederek avu-

cunu açtı ve elindeki saçlara baktı. Ağlayamıyordu. Başını yukarı kaldırdı. Olamaz olamaz der gibi iki tarafa salladı. Halkın bu kadar gaddar, bu kadar insafsız olacağını düşünmek bile istemiyordu. Hayatı boyunca onlara iyilik etmişti. Herkezin derdine koşmuştu. Bütün bunlar olmadan evvel ona «peri kızı» Sevgili meleğimiz» derlerdi. Bu insanlar nasıl canavarlardı. Babası ? Babası neredeydi. Doğruyu söylemişti. Bir haber veren vardı.

Aklına Dorian geldi. Her şey bitmişti aralarında. Ama onu böyle görseydi gülermiydi? Gülmezdi herhalde. Acırdı. Acımasını da istemiyordu. Kimbilir kırpık saçları ile ne komik olmuştu. Kocası hiç ama hiç gülmemişti ona. Acıyarakta bakmamıştı. O kana susamış kütlenin önünde nasıl da müdafaa etmişti karısını. Dorian'da böyle mi müdafaa ederdi onu. Belki de silâhını çeker bir kaçını vururdu. Kocasının da silâhı olsaydı o an bir kaç kişiyi vurabilirdi. Hiç böyle öfkeli, böyle kuvvetli görmemişti Charles'i

Charles orda, iskemlesinin üzerinde avuçlarının içine bakıyordu. Bomboş, yaradan başka bir şey kalmamış avuçlarının içine bakıyordu. Başını Rosy'den tarafa çevirdi gözgöze geldiler. Charles

— «Yarın otobüs var» dedi.

— «Yarın gider miyiz?»

— «Gideriz» dedi Charles.

Yarına kadar bekliyeceklerdi. Yarın olacak, yarın bir başka gün olacak, o küllüstür otobüs onları ayrı ayrı yaşıyacakları bir baş-

ka dünyaya doğru burdan alıp gidecekti. Ne orman, ne Prenses, ne babası, ne dağlar, ne kuşlar ve nede Dorianı olmayan başka bir dünyaya gidecekti. Bundan sonra mutlu olmasının da mutsuz olmasının da bir değeri yoktu.

— «İnsanları gene bu kadar sevebilecek miyiz?» diye Charles sordu.

Rosy ona baktı. Bu sualin cevabını vermek için vakit çok erken olmalıydı. Charles'te bu sualin erken sorulmuş bir sual olduğunu biliyordu. Sessizce başını gene boş avuçlarına çevirdi.

İkisi de gene uzun bir süre sustular. İkisinin de kafasında, buradan gidecekleri an vardı.

— «Çok eşyamızda yok» dedi Charles.

— «Yok» dedi Rosy.

— «Ama gene de bir yardımcıya ihtiyacımız var.»

Rosy evet anlamında baş salladı. Sonra gözlerini kapadı. Koltuğun arkasına yorgun başını koydu. Charles bir şey söyleyecekti. Karısı belki uyur diye his ses çıkarmadan onu seyretmeğe başladı. Sonra o da öylesine kaldı.

BEŞ

Binbaşı Dorian kumların üzerinde dolaşıyordu. Saatlerdir orda dolaşıyordu. Yukarda köyde olanlardan, okulun basılışından, Rosy'nin saçlarının kesilişinden hiç birşeyden hiç bir şeyden haberi yoktu. Sigara tabakasını çıkardı. Bir tane aldı içinden tam dudakları ara-

sına götürecekti ki Topal Michael'in kendisine baktığını gördü. Bu adama gözleri takıldı. Aralarında ne fark vardı. O düşünemediği, iyi yi kötüyü birbirinden ayıramadığı için belki Dorian'dan daha mutluydu. Başı ile ona gel der gibi bir işaret yaptı. Topal ve geri zekalı Michael şüpheyle Binbaşıya baktı. Sonra ürkek ürkek ona yaklaştı. Binbaşı tabakasındaki ikinci ve son sigarayı ona verdi. Topal tabakayla uzatılan sigarayı alamamıştı. Binbaşı tabakadan sigarayı aldı uzattı. Topal sigaraya baktı. Sonra onu cebine koydu. Elindeki tabakaya bakıyordu. Binbaşı Dorian o tabakayı da uzattı Michael'e Michael çok sevinmişti. Çocuk gibiydi. Böyle şeylerden çok hoşlanıyordu. Aldı Bakındı ve hemen cebine yerleştirdi. Binbaşı sigarasını yaktı. Ağır ağır topallaya topallaya yürümeğe başladı. Michael de onu takip ediyordu. Uzun bir süre, biri aslı biri gölgesi, iki topal yürüdüler kumsalda

Bir süre sonra Michael, demirden dökülmüş eski kazanlardan büyük maden parçalarından müteşekkil bir taş ve demir yığına doğru eli ile Binbaşıyı çağırarak götürdü.

Sonra kendisi koşarak, demirler ve taşlar arasına sakladığı bir tabut büyüklüğünde tahta sandığı çıkardı. Binbaşı endişe ve hayretle onu izliyordu.

Geçti karşısına oturdu. Topal Michael hazinesini göstermek istiyormuş gibi ağır ağır ve etli dudağını açıkta bırakan, çarpık ve çürük dişlerini meydana çıkaran bir gülüşle sandığı açtı.

Binbaşı, iki ufak sandık dinamit, on kadar el bombası gördü. Tebessüm etti. Michael sevinç içindeydi. Biraz evvel kendisine tabakasını veren Binbaşıya bu hazinesini vermek istiyordu. El bombalarını kaldırıp kaldırıp kuma attı. Biri tehlikenin büyüklüğünü bilmediği için her patlayacak bu infilâk maddelerinden korkmuyordu. Öteki hayatınn bir anlamı kalmadığı için çekinmiyordu. Dinamit sandıklarından birisini daha açtı. İçinden ufak yengeç çıktı. Kayıkta bunları sahile doğru getirirken yakaladığı yengeçti. Kaldırdı attı yengeçi. Sonra kutuyu kapadı. Gene tabutun içinden, el bombaları bulup çıkardı ve onları da kaldırıp kaldırıp kuma attı. Sonra, dört köşe bir kutu bulup çıkardı. Kapağını elmas bir yüzük gösteriyormuş gibi Binbaşı Dorian'a doğru uzatarak açtı. Bunlar dikey duran çok hassas fünyelerdi. Çarpma ile, yere düşme ile, ezilme ile patlayan fünyelerdi. Biri bu dinamitlerin üzerine düşerse ortalıkta ikisinden de en ufak bir eser kalmazdı. Binbaşı Dorian atıldı

— «Ver onları bana»

Michael, oyundan hoşlanmıştı. Geri çekiyordu kendisini. Saklıyordu fünyeleri. Bunları Binbaşı nın çok beğendiğini sanmıştı Bu surette saklayarak, onu yakartmak istiyordu aklı sıra.. Binbaşı üzerine düşerse Michael'in bunlardan birini düşüreceği kanısına vardığından kendini geri çeki ve

— «Dostuz sanıyorum» dedi. Dargın gibi durdu. Michael hemen kutuyu Binbaşıya verdi. Fakat kutudan bir tane bu tehlikeli fünye-

lerden almıştı. Michael onu vermek istemiyordu Binbaşı fünyelerden birini aldı. Arkasında duran altı yedi metre ötede dikilen dev asa bir kazan iskeletine fünyesi attı. Bir patlama sesi duyuldu. Deli Michael, korku ile elindeki fünyeyi attı» Binbaşı havada tutmuştu.

Michael, bu askerle oynamaktan çekinmişti. Korkmuştu arkasına bakmadan ordan gidiyordu. Dorian, bir dağı uçurmağa yetecek cephanenin arasında güneşin batışını izlemeğe başladı. O tek fünye elinde iki kutu dinamit, on el bombası önündeydi. Bunlar Topal Michael'in ölümü düşünen bir askere hediyeleriydiler.

Rosy'siz bir hayatın ne manası vardı. Sabah'tan beri Dorian bu onu düşünüyordu. Rosy ona «sen benim hayatımın güneşisin» demişti. Güneşler batmak üzere doğarlardı. İşte bir güneş batıyordu. Ufuk çizgisine o kadar yaklaşmıştı ki, her an batar, her an kaybolabilirdi. İnsanlar da öyle değil miydi? Her an ölür her an, çekilebilirlerdi. Rosy için yeni bir güneş neden doğmasındı.

Güneş biraz daha ufuk çizgisine yaklaşmıştı.

Ölüm, Binbaşı Dorian için bir Marn cephesinde gelmişti. Onu nasıl geçiştirdiğini biliyordu.

Artık hatırlamak bile istemiyordu. O zaman ölseydi gözleri açk giderdi. Bir insan dünyaya gelir ve Rosy gibi birkadını tanımadan ölürse, o insana çok yazık olurdu

Güneş yarı yarıya bulutlar arasında batmıştı. Binbaşı Dorian da yarı yarıya ölü sayı-

lırdı. Akşam, Rosy'dan kat'i olarak ayrıldıkları an ölmüştü. Ruhen ve manen o zaman ölmüştü. Vücudun yaşaması bir anlam taşımıyordu.

Güneş bulutlar arasında her an kayboluyordu. Rosy'de hayatından böyle çekilip gitmişti. Bir daha gelmemek üzere çekilip gitmişti. Şimdi onu çağırabilir, tekrar beraber olmak isteyebilir miydi? Çağırsa belki gelirdi ama artık o eski mutluluğu bulmanın imkânı var mıydı?

Güneş battı.

Elinde oynadığı, havaya atıp atıp tuttuğu fünyeyi, birden kaldırıp dinamitlerin arasına attı.

Büyük ve korkunç bir infilâk, köyü dağları taşları sarstı.

Okuldan da duyuldu. Şömine başında gözleri kapalı duran Rosy'le, Charles fırlayıp birbirlerine baktılar. Charles

— «Askerler ele geçirdikleri cephaneleri imha ediyorlar» dedi.

Rosy, taş gibi kalmıştı.

ALTI

Ertesi gün okulun önünde, Rahip Collins, Eşekli bir köylü ve geri zekâlı Michael, Rosy'le Charlesi bekliyorlardı. Karı kocanın bütün eşyalarını eşeğe yüklemişlerdi. Biraz sonra da kapıdan başında büyük kenarlı şapkası ile Rosy ve gayet ciddi giyinmiş öğretmen Charles göründü. Rosy'in şapkası bahçe makası ile kesilmiş saçlarının o felâket halini örtüyordu. Hiç konuşmadan gelip kendilerini bekleyenlerin yanında yerlerini aldılar.

Michael'in elinde gramafonun borusu vardı. Gramafonun gövdesi ise, eşeğin heybelerlerinden birisinin gözüne yerleştirilmişti.

Charles, senelerce emek verdiği bu köyden ayrılırken içi sızlıyordu Uzun uzun okula, okulun yanında lojman olarak kullanılan binaya baktı. Sonra bakışlarını, iyi veya kötü günler geçirdiği eski karısının bulunduğu mezarlığın olduğu tepelere çevirdi. Sonra ağır ağır okulun kapısına doğru yürüdü. Elinde rulo halinde duran bir yaftayı açtı. Bir kere daha tekrar okudu: ÖĞRETMEN OLMADIĞI İÇİN OKUL YENİ ÖĞRETMEN GELENE KADAR KAPALIDIR.» Sonra Collins'in, karısının, eşekli köylünün ve Topal Michael'in mahzun bakışları altında bu yaftayı kapıya çiviledi. ağır ağır geldi ve okul anahtarını Rahip Collins'e uzattı.

— «Emaneti alınız muhterem peder.»

— «Okulumuzu uzun yıllar şerefle muhafaza ettin.» dedi Rahip Collins, «Köyümüzün çocukları senden feyiz aldılar. Köylüler adına sana teşekkür ederim.»

Bir süre hepsi susmuşlardı. Bu çok sessiz bir ayrılış töreniydi sanki. Esas hizmet ettiği kimselerden uzakta, Rahip Collins tarafından öğretmen Charles'e verilen manevi mükâfat gibiydi.

— «Burdan emekli olmak isterdim.» dedi Charles, «Bu benim için idealdi.»

— «Daha iyi bir yerden, daha mutlu başaracaksın bunu..»

— Ummak isterdim Muhterem peder.»

Rosy, daha fazla dayanamamış toprak

yolda onları bekleyen eşekli köylü ile Michael'in yanına gitmişti. Charles son bir defa okula baktıktan sonra karısının peşinden yürüdü. Rahip Collins te yanında yürüyordu. Rahip, ufak bir çantayı eline almıştı. Charles büyük bir bavul taşıyordu. Eşekli adam ve Michael başta Rahip Collins ortada, Rosy'le Charles'te onun peşinde yol almağa başladılar.

Bir cenaze merasimindeymişcesine ağır ve sessiz yürüyorlardı. Charles'te bu yürüyüşü Cenaze alayına benzetti. Hakikaten ölen bir şey değil bir çok şey vardı. Bir kere manen Rosy ölmüştü. Öldürmüşlerdi. Aşkı, arzuları, istikbali bitmişti Charles'in, onlara da ölü gözü ile bakılabilirdi. Evet evet ölen bir çok şey vardı.

Charles, bu köyde yanına kurulduğu deniz kadar insafsız diye düşündü. Deniz de ölüleri kabul etmezdi. Cesetleri dalgalarından kayıklarına bindirir, sahile atardı. Ayni şey dalgalar halinde kuduran bu köy sakinleri için onlara, onların ruhunda öldürdükleri benliklerine yapılıyordu.

Rosy'de doğup büyüdüğü, çocukluğunun, genç kızlığının geçtiği, ilk aşkı, romantik aşkı, arzu ve şehveti öğrendiği bu topraklardan ayrılırken ızdırap içindeydi. Artık yeni bir dünyaya, yeni bir hayata doğru gidiyordu. Kararlı, azimli kendisinden emin, yılmamış görünmek için kendisini zorluyordu. Yüksek topuklu ayakkabılarını nüzerinde her zaman sekerek yürüyen sanki o değilmiş gibi, kendisini çok zorlaması gerekiyordu. Bir gün evvel geçirdiği

şok'un bariz izleri ve sarsıcı etkisi halâ üzerindeydi. Köye yaklaştıkça içi eziliyordu, köye yaklaştıkça korkusu büyüyordu.

Yanında bir robot gibi yürüyen kocası ona emniyet, ona cesaret ilham ediyordu. Korkmaması gerektiğini düşünüyordu. Önlerinde giden rahip, bir kurtarıcı bir melek gibiydi. Onların önündeki Michael onun en sadık dostuydu. Koskoca köyde Rahip'ten ve para almak için eşeğini kiralayan adamdan başka kimse onları teşyi etmeğe gelmemişti. Köylü demekki onlara yaptıklarına pişman değildi.

Sahile dönüp bakan Rosy, bir gün evvel burdaki patlamanın nedenini de öğrenmişti. Belki Dorian huzura ebedi huzura kavuştu diye düşündü. Gözleri dolu dolu oldu. Onun sözlerinin manasını şimdi anlıyordu. Sensiz yaşayamam, sen gidersen, beni bırakırsan ben yaşama gayretini kaybederim, demesinin manasını şimdi anlıyordu. Rahip, Rosy üzülmesin diye olayı kaza olarak nitelemişti. Sabahleyin Charles ile konuşurken «Rosy intihar ettiğini mi sanıyor?» diye sormuştu. Sonra kaza olduğuna Charles'i inandırmak için büyük caba harcamıştı. Fakat rahibin de inandığı bir husus vardı. O da bunu bütün kalbi ile inanarak söylemişti: «Acı çekmiş bir adam olduğunu sanıyorum.» Evet evet Dorian, hepsinden çok acı çekmiş bir insandı. Rosy böyle düşünüyordu. Eğer Dorian bu kadar büyük bir acı çekmeseydi, Rosy'i yanına çağıracak kadar güçü kendisinde bulsaydı. Şimdi hayatta olurdu. Gözlerinde bir damla yaş titredi. Sonra, gene kendisinden çok acı çeken, ezilen bir insan

olan kocasına da, ayrı bir acı tattırmamak için elinin tersi ile gözünü silerken, sendeledi.

Charles:

— «Koluma gir» dedi.

Köydeki insanlar onları çok uzaktan görmüşlerdi. Hemen hemen hepsi önce utançtan, yahut rahip Collins'ten evlerine kaçtılar. Ortalarda kimseler kalmamıştı. Bu acaip kafile

Meyhanenin önünden geçerken, Rosy durdu. Kafiledekiler de durdular. Rosy:

— «Beni bekleyin» dedi. Sonra hepsi Rosy'nin babasının meyhanesine girişine baktı göz ucu ile.

Tom Ryan meyhanede, çökmüş, sarhoş ve perişan oturuyordu. Kızını seyahat kıyafeti ile ve tebessüm etmeğe çalışarak karşısında duruyor görünce ağır ağır ayağa kalktı. Gözlerinden yaşlar iki sıralı akıyordu. Bütün musibetler kızının başına kendi yüzünden gelmişti. Hatta evlenmesinde bile kabahat kendisindeydi.

Rosy kendisine doğru gelen babasına birden sarıldı.

Dışardan onları gören rahip sessizce Charles'e:

— «Güzel bir veda» dedi. Rahibin tedirgin olduğunu, geçikeceklerini söylemek istediğini sanan Charles:

— «Beş dakikada biter» dedi.

Rosy babasının boynundan kopar gibi ayrılırken:

— «Elvada baba» dedi.

— «Elvada Prenses.»

Baba kız göz göze durdular bir süre, Rosy

tebessüm etti. Sonra babasının arkasından çok üzgün bırakmamak için:

— «Üzülme» dedi, «İyiyim,»

Tom Ryan kızının iyi olduğuna inanmak isteyen bir eda ile:

— «Sahi mi?» diye sormaktan kendisini alamamıştı.

— «Dublin ve yeni hayatımı merak ediyorum.»

Babası gözlerindeki yaşı silerek:

— «Annen gibi konuştun» dedi, «Onu hatırlıyor musun?»

— «Biraz..»

Baba Tom, neden olduğunu bilmediği bir tebessümle:

— «Ya kavgalarımızı» dedi. Rosy yaşlar akan gözlerini kapayarak hatırladığını ima etmek istedi. Baba, ikisinin tek müşterek ve büyük hatırası üzerinde konuşurken daha da çok hislenmişti. Şimdi ağlıyordu. Açıktan açığa ağlıyordu.

— «Anneni hiç kırmadım» dedi.

— «Biliyorum baba» dedi Rosy, sonra, ağır ağır ilâve etti: «Sen kimseye kötülük etmezsin.»

Tom Ryan birden kızının gözlerine bakarak boğulur gibi bir sesle:

— «Bana mektup yaz» dedi.

— «Yazarım.»

— «Ben de sana yazacağım yavrum. Birbirimizi unutmayalım Rosy.»

— «Unutmayız baba muntazam mektup yazacağım.»

— «Kocanla da vedalaşmalıyım. Evlendi-

ğin zaman onu sana lâyık görmemiştim. Ama şimdi daha iyisi olacağından şüpheliyim Rosy. Ondan kopma ona inan. O büyük bir insan, cessur bir insan. İnanki sana babandan da yakın. Benden yakın prensesim. İnan bana doğru onun yaptığını dün ben yapmadım senin için.

Tom Ryan şimdi hıçkıra hıçkıra ağlıyor. Halâ itiraf edemediği suçu için, kendi yerine çok işkence çekmiş kızının ellerini öpüyordu.

Ona bir an her şeyi itiraf etmeyi düşündü. O geceyi anlatıp, telefonla İngilizlere nasıl haber verdiğini söylemeyi, sonra nasıl adileşip sustuğunu, kızına bütün bu insanların taaruz etmesinin asıl sebebinin kendi olduğunu itiraf etmeyi düşündü. Olan olmuştu. Olanların geri dönmesine, yetecek miydi? Nasıl olsa Rosy kendisinin suçsuz olduğunu biliyordu. İngilizlere Tim O'Leary'i kendisinin ihbar etmediğini biliyordu. Şimdi biraz kalbinde sevgi varsa babasına karşı braz tutku varsa onu da öldürmiyecek miydi? Kızının içindeki itibarını yitirmiyecek miydi? Kendisini düşünmüyordu şu an, bir gün bu yeni hayatında da başarı kazanamazsa bu sefer baba ocağına dönmek cesaretini de bulamıyacaktı. Tom Ryan:

— «Burada ihtiyar bir baban olduğunu, kalbinin yalnız senin için çarpacağını düşün yavrum.»

Rosy ellerini öpen babasını bu durumdan kurtarmak için ellerini çekti.

— «Kocana bunu söyle, iyisini bulamıyacağını sana söylediğimi söyle Rosy. Bunu bir erkeğin söylemesi çok güç.»

Rosy meyhaneden çıkarken Tom Ryan:

— «Bir dakika» dedi, sonra ağır ağır yanına gelerek, «Para sıkıntınız var mı?» dedi. Sonra cebinden çıkardığı bir tomar parayı kızının cebine koydu. «Biriktirdiğim bir miktar vardı bunu alın.»

Rosy itiraz edecek oldu. Fakat babasının kırılmasından korktuğu için ses çıkarmadı. Rosy kapıdan çıkarken, Ryan:

— «Buradan gidin ve bu insanları görmek için bile bir daha buraya gelmeyin» dedi.

O acaip kafile, eşekli adam, Michael, sonra peşlerinde rahip ve arkada Charles ve onun kolunda da Rosy tekrar yollarına devam etmişlerdi. Sokaklarda, yalnız bir kız görülüyordu O da elinde dağ çiçeğinden bir buket tutan Liz. Sahildeki olayları bilen, Rosy'nin suçsuz olduğunu bilen ve bunun için yırtındığı halde sesini kimseye duyuramamış olan Liz, içerden annesi bağırıyordu:

— «İçeri gir domuz kız. Babana söyliyeceğim senin kemiklerini kıracak.» Liz çiçekleri yolun üstüne, bir azizin mezarının üzerine koyuyormuş gibi, bıraktı ve içeri kaçtı.

Kafile çiçek demetinin yanından ağır ağır geçti. Rosy ile Charles durdular çiçeği aldılar. Sonra tekrar ayni vakur adımlarla yollarına devam ettiler. Liz tül perdenin arkasından onlara bakıp göz yaşı döküyordu.

Birden evlerinden fırlayan köylüler kadınlı erkekli bar bar bağrıyorlardı:

— «Defolun defolun.. Siz gidiyorsunuz köy huzura kavuşacak.»

— «Def olun bir daha gelmeyin.»

Hatta peşlerinden atılan bir iki taş, Rahip Collins'in dönüp geri sert sert bakmasaydı bir başka olaya daha sebep olabilirdi. Rahip Collins'e rağmen bağrışlar arasından ağır ağır köyden çıktılar. Otobüs durağına vardıklarında hepsi sessiz hepsi sakindiler. Deli Michael gramafon borusunu çok büyük bir şeytan minaresi gibi öttürmüştü. Rahip Collins onu Michael'in elinden alıp yanlarına geldiğinde, köylüler kadar gaddar olan olan rüzgâr, Charles'in başından şapkayı uçurdu. Charles şapkasını kovalarken durmadan kendisine bakan Michael bile Rosy'i böyle görünce hayretten dona kaldı. Ağzı bir karış açıktı.

Charles şapkayı getirip Rosy'nin başına koydu. Sonra onun düzeltmesine dikkatle baktı. Rahip Collins:

— «Otobüs nerdeyse gelir» ddei. Sıkıntılı bir hava vardı Bir an evvel bu merasimin, bu veda merasiminde bitmesini istiyordu Rosy.

Rahip:

— «Sizin için hava da açıyor» dedi, «Dublin'e güzel bir havada gideceksiniz.»

— «Seyahat havası» dedi Charles. Rahip:

— «İyi bir işaret» diye devam etti.

Bir süre öylesine hiç konuşmadan beklediler. İlk önce uzaklardan bir makina sesi duyuldu. Sonra da otobüs göründü. Rahip Collins:

— «Otobüs geliyor» dedi. Rosy, ilk defa konuştu:

— «Dublin'de bildiğiniz bir adres var mı muhterem peder?»

— «Var» dedi. Sonra cebinden çıkardığı bir kağıdı uzattı. «Haftada altı şiline oda verecek namuslu bir kadının adresi.»

Kağıdı almak için Rosy elini uzatmıştı. Rahip Collins kağıdı Charles'e verdi.

— «İkiniz için altı şilin» Diye tebessüm etti.

Charles:

— «Dublin'de daha iyisi olmaz» dedi.

— «Haklısınız» diye Rosy de rahibe cevap verdi. Otobüs gelmişti. Artık veda etmek zamanıydı. Rosy ilerledi Michael'e doğru, Michael çekingen korkak bekliyordu. Hayret içindeydi. Hiç böylesine bir yakınlık görmemişti Rosy'den. Düğünde onu öpmek için yaklaştığı zaman nasıl da nefretle itmişti onu. Şimdi Rosy yaklaştı. Michael'in iki yanağına da içten birer öpücük kondurdu. Michael ağlıyordu. Bütün hayatı boyunca sevdiği seveceği bir varlık gidiyordu. Taş gibi öylesine kalmıştı. Rahiple Rosy yanyana durdular Rosy'nin yüzünde minnet ve şükran ifadesi vardı. Tekrar yaşama gücü buluyorsa Rahip Collins'in yüzündendi bu. Rahip:

— «Sana bir hediyem bu» dedi, «Aziz Patrick'in değneğinin parçasıymış.» Rosy ağlıyordu. Bu mukaddes hatıraya ihtiyacı vardı. Otobüse bindi. Yerine oturdu. Aşığadan Michael onu bir azize gibi görüyor, bir kere daha kendisine bakması için, dua ediyordu.

Rahip Collins otobüse doğru bir adım attı. Otobüse binmiş olan Charles:

— «Ayrılmanız icap ettiğini sanmıyorum» dedi,, «Senin haklı olduğundan şüpheliyim Charles, sana da hediyem bu şüphe.»

— «Bilmiyorum» dedi Charles, «Haklı olup olmadığımı bilmiyorum» dedi.

Otobüs, herşeyi geride bırakarak Dublin'e doğru gidiyordu.

SON

20 lire